

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 09.12.2019
Tid: 16:45

Merk møtetidspunkt!

Evt. forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 476 92392 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Vi starter kl. 16.00 med en middag på spiserommet. Møtestart blir kl. 16.45. **De som ikke skal ha middag, bes gi melding om det snarest.**

Forslag til taletid på sak 119/19 Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020:

Hovedinnlegg 10 minutt for hvert partis hovedtaler. Referering av forslag kommer i tillegg. Evt. nytt innlegg på 2 minutt.

Øvrige talere 4/2 minutt som vanlig. Unntatt de partiene som har ett medlem hver som får 10/4 minutt.

Evt. forslag som vil bli fremmet **bes også om å bli sendt elektronisk** til line.ertsas@verdal.kommune.no . Ønskes i tillegg at forslag skal deles ut må disse sendes til samme adresse innen kl. 15.00 møtedag.

Innstilling fra formannskapet i sakene 135/19, 136/19, 137/19 og innstilling fra utvalg for plan og samfunn i sak 121/19 vil bli utlagt i møtet.

Verdal, 28. november 2019

Pål Sverre Fikse
Ordfører (s)

Sakliste kommunestyrets møte 9. desember 2019

Saksnr	Innhold
PS 117/19	Godkjenning av møteprotokoll
PS 118/19	Finansiering Vinne og Ness skole
PS 119/19	Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020
PS 120/19	Fritidssenteret, Gnr/bnr 19/72
PS 121/19	Sluttbehandling detaljregulering Bredingsberg
PS 122/19	Anmodning fra IMDi om bosetting av flyktninger 2020
PS 123/19	Marius Berg - søknad om fritak fra vervet som medlem i ungdomsrådet for perioden 1. desember 2019 - 30. juni 2020
PS 124/19	Orienteringer
PS 125/19	Spørsmål til ordfører fra Arvid Wold (MDG) - Stiklestad Nasjonale Kultursenter
PS 126/19	Interpellasjon fra Tore Landstad (FRP) - statlig finansiering av omsorgstjenestene

PS 117/19 Godkjenning av møteprotokoll

Finansiering Vinne og Ness skole

Saksbehandler: John Olav Larsen	Arkivref:
E-post: john.olav.larsen@verdal.kommune.no	2019/3977 - /
Tlf.: 917 65 298	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	21.11.2019	129/19
Kommunestyre	09.12.2019	118/19

Saksprotokoll i Formannskap - 21.11.2019 - 129/2019

BEHANDLING:

Pål Sverre Fikse ba om å få vurdert sin habilitet. Begrunnet dette med at han er svoger til leder i Vinne IL som er part i saken. Fikse fratrådte og Siri-Gunn Vinne tiltrådte. Formannskapet vedtok enstemmig at Fikse er inhabil, jfr. forvaltningslovens § 6, 1. ledd b). Fikse fratrådte behandlingen av saken.

Silje Heggdal Sjøvold ba om å få vurdert sin habilitet. Begrunnet dette med at daglig leder i Byggmestran AS, som er part i saken, er hennes søskenbarn og at det må vurderes om det er nær personlig tilknytning. Sjøvold fratrådte og Arve Haldorsen tiltrådte. Formannskapet vedtok enstemmig at Sjøvold er inhabil, jfr. forvaltningslovens § 6 fjerde ledd. Sjøvold fratrådte behandling av saken.

Varaordfører tiltrådte som ordfører.

Rådmann opplyste om følgende feil i saksframlegget:

Det står at Vinne IL har festerett til klubbhus frem til 2044.

Det riktige er: «Festekontrakten er inngått i 1988, for 50 år, og med en rett til forlengelse».

Denne feilen vil bli rettet opp.

I tillegg delte rådmann ut notat ad saksframlegget. Dette vil også bli knyttet til saken og følge som vedlegg ved videre behandling.

Ordfører delte ut brev fra FAU ved Ness/Vinne.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å gjennomføre bygging av nye Vinne og Ness skole som prosjektert, med de endringer som er beskrevet i alternativ løsning. (Nedgradert aktivitetshall og skytteranlegg). Kommunestyret bevilger en total kostnadsramme på 207 mill til nye Vinne/Ness skole.
2. Rådmannen gis fullmakt til å skrive kontrakt med entreprenør Byggmesteran AS.

3. Rådmannen gis fullmakt til å fullføre en avtale med Vinne IL med en erstatningssum på inntil 8,25 mill kroner og fremtidige bruksrettigheter av lokaler i nye Vinne og Ness skole. Kommunen sørger for at Vinne IL har tilgang til fotballbaner og garderober i byggeperioden.
4. Rådmannen gis fullmakt til å fortsette arbeidet med å få på plass erstatningslokaler for Verdal søndre skytterlag og Verdal sportskytterlag i skoleanlegget Vinne og Ness.

Rådmannens innstilling:

5. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å gjennomføre bygging av nye Vinne og Ness skole som prosjektert, med de endringer som er beskrevet i alternativ løsning. (Nedgradert aktivitetshall og skytteranlegg). Kommunestyret bevilger en total kostnadsramme på 207 mill til nye Vinne/Ness skole.
6. Rådmannen gis fullmakt til å skrive kontrakt med entreprenør Byggmesteran AS.
7. Rådmannen gis fullmakt til å fullføre en avtale med Vinne IL med en erstatningssum på inntil 8,25 mill kroner og fremtidige bruksrettigheter av lokaler i nye Vinne og Ness skole. Kommunen sørger for at Vinne IL har tilgang til fotballbaner og garderober i byggeperioden.
8. Rådmannen gis fullmakt til å fortsette arbeidet med å få på plass erstatningslokaler for Verdal søndre skytterlag og Verdal sportskytterlag i skoleanlegget Vinne og Ness.

Vedlegg:

Tegninger:

Situasjonsplan

Landskapsplan

Plan sokkel (Opprinnelig plan)

Plan 1. etasje

Plan 2. etasje

Presentasjon folkemøte den 22.10.2019

Samtykke fra arbeidstilsynet

Presisering av saksfremlegg etter tilbakemelding fra Vinne IL

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

PS 56/17

PS 97/17

PS 05/18

PS 11/19

PS 91/19

Saksopplysninger:

Generelt

Prosjektet omfatter renovering, ombygging og utbygging av dagens Vinne skole, til ny barneskole for skolekretsene Vinne skolekrets og Ness skolekrets i Verdal kommune. Det vises til PS 11/19 *Forprosjekt Vinne og Ness skole* hvor kommunestyret vedtok følgende:

- 1. Prosess med bygging av nye Vinne og Ness skole fortsetter med grunnlag i fremlagte forprosjekt, og prosjekt legges ut på anbud som en totalentreprise med planlagt byggestart høsten 2019 etter alternativ 1 «Tilbygg/Ombygg med spillemidler».*
- 2. Økte investeringskostnader, økte renter og avdrag prioriteres inn i kommende økonomiplan 2020-2023.*
- 3. Kommunen initierer en prosess i 2019 med tanke på å få erstattet skytteranlegget ved Vinne skole med nytt skytteranlegg i kommunen snarest mulig, da også med eventuelle flere bidragsyttere og brukere. Det søkes om delvis finansiering gjennom spillemidler.*
- 4. I den videre skoleutbyggingssaken avventer kommunestyret rådmannens oppfølging av vedtak og bestilling i kommunestyresak 106/18, punkt 10.*

Alternativ 1 «Tilbygg/Ombygg med spillemidler» medfører at kommunen skal ivareta blant andre idrettens interesser (Vinne IL), korps og to skytterlag, Verdal søndre og Verdal sportsskytterlag, som frem til i dag har hatt tilhold i Vinne skole. Dette er det jobbet med å realisere, og i den videre prosessen har det framkommet nye elementer i dialog med Vinne IL siden forprosjektet ble vedtatt.

Den nye skolen slik den er prosjektert i alternativ 1 er utformet slik at det er plass til 14 klasserom (7 klassetrinn med 2 klasser på hvert trinn) og ny Sfo-del i sambruk med småtrinn. Den inneholder nye garderober (grov og fin) for elever, nytt uteområde i sammenheng med nærmiljøanlegget i Vinne og dobbel gymsal/idrettshall i basketballstørrelse - 640kvm. Det er dobbelt sett med garderober, klubb- og møtelokaler, amfi, kantine med kjøkken, nytt bibliotek, nye spesialrom, arbeidsrom for ansatte, personalrom og administrasjonsfløy i sokkel med ny hovedinngang. Se vedlegg med tegninger av plan sokkel og plan 1, samt utendørsplan. Disse planene er godkjent av arbeidstilsynet. (Se vedlegg).

En standard 2 parallell barneskole planlegges og bygges normalt for 28 elever pr. klasse, og 14 klasserom. (jf. «Trondheimsmodellen») Det ville gitt en teoretisk kapasitet på 392 elever. Det skal mye til at fødselstall pr. kull stemmer med dette tallet innenfor årsklassene i en skolekrets.

Nye Vinne/Ness skole er planlagt realisert som en to-parallell skole, det vil si 14 klasser. I praksis vil ikke Nye Vinne/Ness skole kunne romme 392 elever, for med bakgrunn i at prosjektet tar utgangspunkt i mye av dagens Vinne skole sitt råbygg er løsningene dimensjonert med en standardstørrelse på klasserom som ligger på mellom 22 og 25 elever. I praksis vil en gjennomsnittlig klassestørrelse på 22 til 25 elever da gi et maksimalt antall elever på skolen fra mellom 308 og 350 elever.

Forprosjektet antydte en kostnadsramme for dette alternativet på totalt 187 millioner kroner, med et totalareal på 5597 kvm, hvorav 821 kvm er en utvidelse ut over rent skoleformål for å ta vare på andre brukeres behov (Vinne IL og korps).

I juli 2019 ble prosjektet lagt ut på anbud, og tre entreprenører la inn anbud. Anbudsåpning var satt til 5. september d.å, og kommunen har gått gjennom anbudene og innstilt Byggmesteran AS

som totalentreprenør for prosjektet under forutsetning av finansieringsgodkjenning av prosjektet slik det pr. dato foreligger, samt godkjent reguleringsplan for området. (Godkjent 28/10-19). Totalentreprisen kom da på 130 893 600 kr eks. mva.

Prosjektet har hatt en gradvis økende kostnadsramme sammenlignet med det som tidligere er stipulert, og det skyldes i all hovedsak 3 forhold:

1. Økte kvadratmeter. I 2015 ble det antatt at Nye Vinne/Ness skole ville få behov for ca. 1400 nye kvm. Her ble prisen satt til 37 000 kr/kvm for nybygg, og 20 000 kr/kvm for oppgradering av gammelt areal. Nå ser vi at behovet for nytt areal, inkludert idretts- og kulturformål, øker til det dobbelte, altså til ca. 2800 nye kvm. Frivillighetens formål står for ca. 820 kvm av totalen.
2. Markedets utvikling. Det er også tidligere påpekt fra rådmannens side at markedet på anbudstidspunktet kan være avgjørende for sluttsummen. Det ble i PS 11/19 antydnet en totalpris på 187 mill kroner for hele prosjektet. Økningen mellom stipulert pris i forprosjektet og pris på anbud er 16,9 millioner kroner. (Entreprisekostnad)
3. Ved bygging på en 44 år gammel skole må man ta høyde for at det kan dukke opp uforutsette kostnader. I tillegg råder det noe usikkerhet i forbindelse med fjell i grunn. Her vet vi ikke hvor mye fjell som må sprenges ut for å få plass til nybyggene i sørlig og vestlig retning, og masseberegningene her er derfor noe usikker. Det settes av 13,1 mill kr. inkl. mva i risikopott.

Med disse forutsetningene er prosjektet beregnet med følgende kostnadsramme.

Antall kvadratmeter	5 597	alternativet med ombygging		
Pris eks mva				Pris inkl mva
Egne utgifter belastet kommunen	Antall	Priser	Beregning	
Prosjektering og øvrige interne og eksterne kostnader			13 523 503	15 574 470
Skolebygg, totalentreprise inkl. uteområde mv			143 665 088	179 581 360
Totalentreprise, Byggmesteran AS			130 893 600	163 617 000
Avtalt fast pris og lønnsvekst i byggeperioden			2 300 000	2 875 000
Uforutsett	130 893 600	8,0 %	10 471 488	13 089 360
Inventar, utstyr og utsmykning			9 299 760	11 624 700
Løst inventar, datautstyr, lys/lyd, fast inventar gymsal mv			8 500 000	10 625 000
Kunst	130 893 600	0,61 %	799 760	999 700
Skolebygg inkl fasiliteter for korps og idrettslag			166 488 351	206 780 530

Samspill med Vinne IL og Verdal Søndre skytterlag og Verdal sportskytterlag.

I PS 11/19 punkt 3 skal kommunen initiere en prosess med tanke på å erstatte skytteranlegget ved Vinne skole. Verdal kommune har per dato bindende avtaler med skytterlagene om bruksrett av dagens lokaler frem til 2051 med bakgrunn tidligere utbetalte spillemidler (2011). Her har kommunen måtte garantere for bruksrett i dagens lokaler i 40 år. For å løse denne utfordringen må Verdal kommune sørge for erstatningslokaler for skytterlagene, både midlertidig og varig. Det er jobbet med å finne alternative løsninger, og i den sammenheng er det også utredninger inn mot skyttermiljøet generelt i Verdal for å se på realisering av et nytt innendørs skytteranlegg for flere brukere. Det legges her opp til en fremdriftsplan i en mulighetsstudie som ble startet tidlig i 2019, og som skal gå frem til juni 2020. Det er utfordrende å finne tomt for et felles skytteranlegg, og det antydes en størrelse på et nytt skytteranlegg på over 2000 kvm. Det er på det nåværende tidspunkt usikkerhet rundt realismen i et slikt anlegg, og ikke minst tidsaspektet det eventuelt vil ta før et anlegg er på plass.

Skytterlagene selv har antydnet at det vil koste omlag 7-8 mill kroner å få opp et tilsvarende anlegg som dagens., og de har lagt frem en kostnadskalkyle for et midlertidig anlegg ved Ørmelen skole på 1,35 mill kroner. Dette vil være en midlertidig løsning i påvente av et nytt skytteranlegg/hall i kommunen.

Vinne IL har en festekontrakt med Verdal kommune på tomten klubbhuset deres står på. Festekontrakten er inngått i 1988, for 50 år, og med en rett til forlengelse. Prosjektet medfører behov for å rive dette klubbhuset for å få plass til ny skole og idrettshall. Verdal kommune hadde som utgangspunkt at Vinne IL skulle få erstattet sine tapte arealer og funksjoner gjennom det kommunen la inn i den nye skolen. Her var tanken at Vinne IL skulle få eksklusiv tilgang til et nytt klubbrom, og eksklusiv tilgang på ett sett garderober på kveldstid og helg, i tillegg til lagerlokaler. I tillegg ble det også prioritert å bygge en idrettshall som kunne deles opp for å gi gode vilkår for idrett og kultur. Fram til i medio oktober hadde det ikke framkommet at Vinne IL opplevde dette som mangelfullt, men i høst har Vinne IL framsatt krav om et erstatningsbeløp for riving og innløsning av festekontrakt og nye lagerlokaler for Vinne IIs klubblokaler på 4,1 mill (med forbehold om godkjenning i deres årsmøte).

Det foreligger også krav fra Vinne IL om

- gratis og eksklusiv bruksrettigheter til klubbrom på kveldstid og helg.
- gratis og eksklusiv rettighet til ett garderobesett på kveldstid og helg.
- krav om at kommunen dekker alle FDV kostnader ved fremtidig bruk.
- bruksrett med ensigig oppsigelse fra Vinne IL frem til 2044.
- festerett til idrettsbanen til kr. 0,- med rett til å oppføre lagerbygg og møtelokale, og med opsjon på bygge nytt klubbhus med festerett på 50 år til pris 0 kr.
- krav om at kommunen stiller med 1 stk 7er bane, en stk 11 bane med tilhørende garderobeanlegg i byggeperioden, samt disponible møterom og lagringsplass for utstyr i byggeperioden.

Ut fra dette er det derfor satt opp følgende kostnadskalkyle (investeringsbudsjett) for å ta vare på Vinne IL og skytterlagenes interesser i forbindelse med realisering av nye Vinne/Ness skole:

	Eks.mva	Inkl.mva
Erstatninger for tapte bruksrettigheter og eiendom	10 100 000	11 600 000
Erstatningslokaler for Verdal søndre og Verdal sport skytterlag	6 000 000	7 500 000
Erstatning Vinne IL for tapt eiendom/festerett	4 100 000	4 100 000

Med dette som grunnlag framkommer det da en total kostnad på prosjektet (brutto) på ca. **218,4 millioner kroner** (se tabell under), hvorav 32,6 millioner kroner er direkte og indirekte kostnader for å ta vare på idrett og kulturformål. Skolen bærer da 185,8 millioner kroner brutto av totalen.

Spesifikasjon på hhv skole- og idrettsformål:	Kvm	Pris/kvm	Erstatning	Summer:
Hvorav investeringsutgifter til idretts-/kulturformål	821	kr 25 609		kr 21 024 989
Vinne IL, Erstatningskrav fra Vinne IL			kr 4 100 000,00	kr 4 100 000
Skytterlagene			kr 7 500 000,00	kr 7 500 000
Investeringsutgifter til skoleformål	4 776	kr 29 233		kr 185 755 541
Totalt:	5597	kr 36 945	kr 206 780 530	kr 218 380 530

Ut fra dette investeringsbeløpet beregner kommunen at det skal være mulig å løse ut ca. 6 mill i spillemiddelfinansiering og ca. 40 millioner kroner i momskompensasjon. Total lånefinansiering vil da bli ca. 172,3 millioner kroner.

En realisering av dette vil medføre en økning i låneopptaket utover det som er satt som forutsetninger i økonomiplanen for 2019-2023. Det finnes dessverre ingen incentivordninger med statlig finansiering for rene skolebygg, men finansieringskilder i spillemidler for arealer dette er relevant for og momskompensasjonsordningen. Følgende vil derfor kreves for å realisere et samlet prosjekt for Vinne/Ness basert på alternativ 1, Tilbygg/Ombygg med spillemidler:

Tilskudd eller salg	Fond	Moms komp	Lån	Sum finansiert
6,0	0,0	40,1	172,3	218,4

Noe av låneopptakene er allerede regnskapsført, mens hovedtyngden vil komme i 2020 og 2021.

Brukermedvirkning:

Jf. vedtak pkt. 4 i PS 97/17 bærer prosjektet preg av stor grad av brukermedvirkning. Komite mennesker og livskvalitet fikk en gjennomgang av dette i komiteens møte den 15/5-2019 hvor rektor ved Vinne skole og rektor ved Vinne skole la fram prosessen.

https://www.verdal.kommune.no/Global/Politikk/2019/Vedlegg/ml190515_vinne_ness.pdf

Det er også gjennomført et åpent oppstartsmøte med lokalbefolkning og andre interesserte av byggherreombud fra ProMidt AS, Helge Skjerpe, og den innstilte entreprenør Byggmesteran AS i kommunestyresalen den 22/10-2019 med ca. 50 fremmøtte.

Se vedlegg: Presentasjon oppstartsmøte

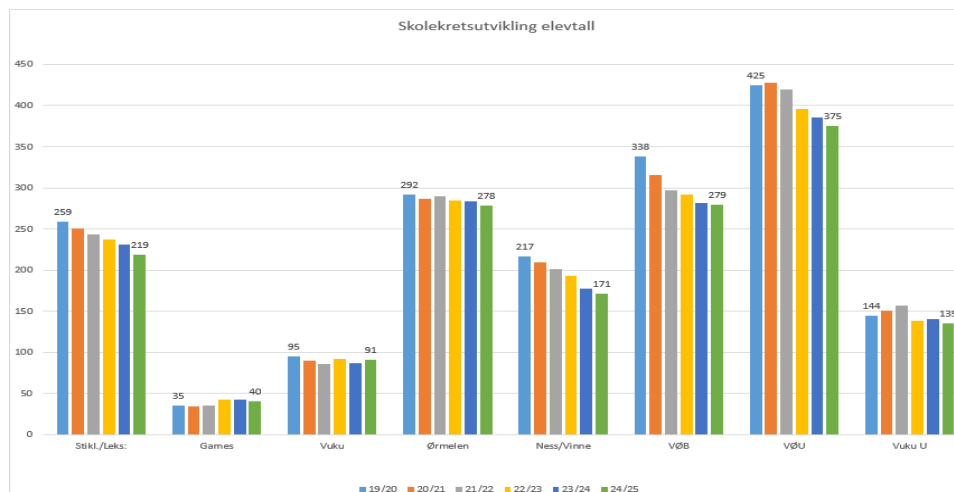
Miljøtiltak:

Bygget er i utformet på en miljømessig god måte, uten at det søkes om såkalt «Broom» godkjenning eller «Svane merke». Det ville vært utfordrende å oppnå så lenge man renoverer på et gammelt bygg. Det er prosjektert bergvarme for oppvarming sammen med solcelleanlegg på tak. Bare dette gjør at investeringskostnaden går opp, men samtidig vil dette føre til mindre negativ påvirkning av miljøet, og kommunen vil spare mer enn ellers på FDV (forvaltning, drift, vedlikehold) kostnader i fremtiden. Her kan det ligge muligheter for opptak av såkalte rimeligere «grønne lån», og rådmannen undersøker dette nærmere.

Nye prognoser for elevtall

Skolen er planlagt bygd som en to-parallell barneskole med plass til mellom 308 og 350 elever, og ca. 60 ansatte. Prognosene med dagens kjente fødselstall tilsier ikke at det vil bli flere elever verken ved denne skolen eller andre skoler i Verdal. Med dagens kjente tall vil man allerede i skoleåret 24/25 være nede på 171 elever. Elevtallsnedgangen i Verdal er større enn alle tidligere prognoser har vist. Likevel er kapasiteten planlagt etter tidligere vedtak, og det vil da være godt rom for elevtallsøkning ved denne skolen. Skolen vil være rustet både for endringer i skolekretsgrenser, og for eventuelle tilflyttinger og ny boligbygging i fremtiden. Vinneområdet vil kunne være et potensielt populært bosettingsområde i fremtiden med tanke på ny skole, et flott nærmiljøanlegg, barnehageutvikling- og på sikt ny E6 med kryss i Vinneregionen.

Elevtallsutvikling i Verdalsskolen med dagens kjente fødselstall og bosetting:

Vurderinger:

Som beskrevet i saksframlegget har prosjektet blitt dyrere som følge av flere forhold. Noe av dette kan vi gjøre noe med, mens andre elementer ligger utenfor vår kontroll. Utvikling av pris i markedet er en faktor vi i liten grad kan styre, og det samme gjelder usikkerhet knyttet til å bygge på eksisterende bygningsmasse og grunnforhold. I tillegg har realiseringen av alternativ 1 (tilbygg/ombygg med spillemidler) og samspillet med skytterlag og Vinne IL medført nye kostnadsdrivende elementer. Som beskrevet i saken over er det fortsatt stor usikkerhet rundt etablering av et felles skytteranlegg. Anslag fra skytterlagene er som tidligere nevnt på 7-8 millioner, men det er per dato ikke funnet tomt for en slik hall. Skytterlagenes primære ønske er at kommune skal innfri sine forpliktelser knyttet til å gi dem arealer for bruk i 40 år.

Vinne IL har på sin side kommet med krav om økonomisk kompensasjon i tillegg til at de skal ha bruksrett på garderobesett, klubbrom og lagerplass med mer. Det har vært en dialog med dem over tid for å finne en omforent løsning, men Vinne IL står fast ved krav om økonomisk kompensasjon ut over de arealer som erstattes i form av garderobesett, lager og klubblokale og muligheter for å låne øvrige deler av skolen vederlagsfritt. Dette kravet ble framsatt første gang i medio oktober, og etter dialog og flere møtepunkter er nå kravet på kroner 4,1 mill. Disse elementene har i sum medført en samlet finansiering på 218,4 millioner.

Det kommunen kan kontrollere i dette prosjektet er det totale arealet som skal realiseres. Med bakgrunn i prosjektets nåværende kostnadsramme er på 218,4 millioner, og det faktum at det bygges med en viss overkapasitet bygningsmessig er det behov for å se etter en noe mer kostnadseffektiv innretning på hele konseptet. De årlige driftskostnadene slik eksklusivitet og drift av arealer Vinne IL krever (bl.a. krav om at kommunen dekker alle FVD-kostnader ved framtidig bruk) er ikke beregnet. Men dette, og de økte samlede investeringene, gjør at rådmannen ikke kan anbefale slik løsning.

Derfor foreslås følgende alternativ for realisering:

Alternativ løsning:

Prosjektet bærer preg kostnadsmessig av at det i tillegg til skole prosjekteres som et idretts-, kultur- og flerbrukshus. Å bygge en stor idrettshall i basketstørrelse, muligheter for å dele hall i to deler og dobbelt garderobesett ble planlagt som et tillegg som i hovedsak var til gunst for

idretten. Vinne IL uttaler at de ser dette som en positiv sak, men at det ikke erstatter fullt ut tapet de har knyttet til eget klubbhus, jf kravliste side 4. Kommunens forpliktelser i forhold til skytteranlegg har også vært kjent og søkt erstattes gjennom realisering av et eget anlegg. Det er i det originale prosjektet lagt inn anslagsvis 32,6 mill kroner til idrett og kulturformål, men dette er også med på å bringe totalkostnadene godt ut over det som er lagt inn i økonomiplanens forslag.

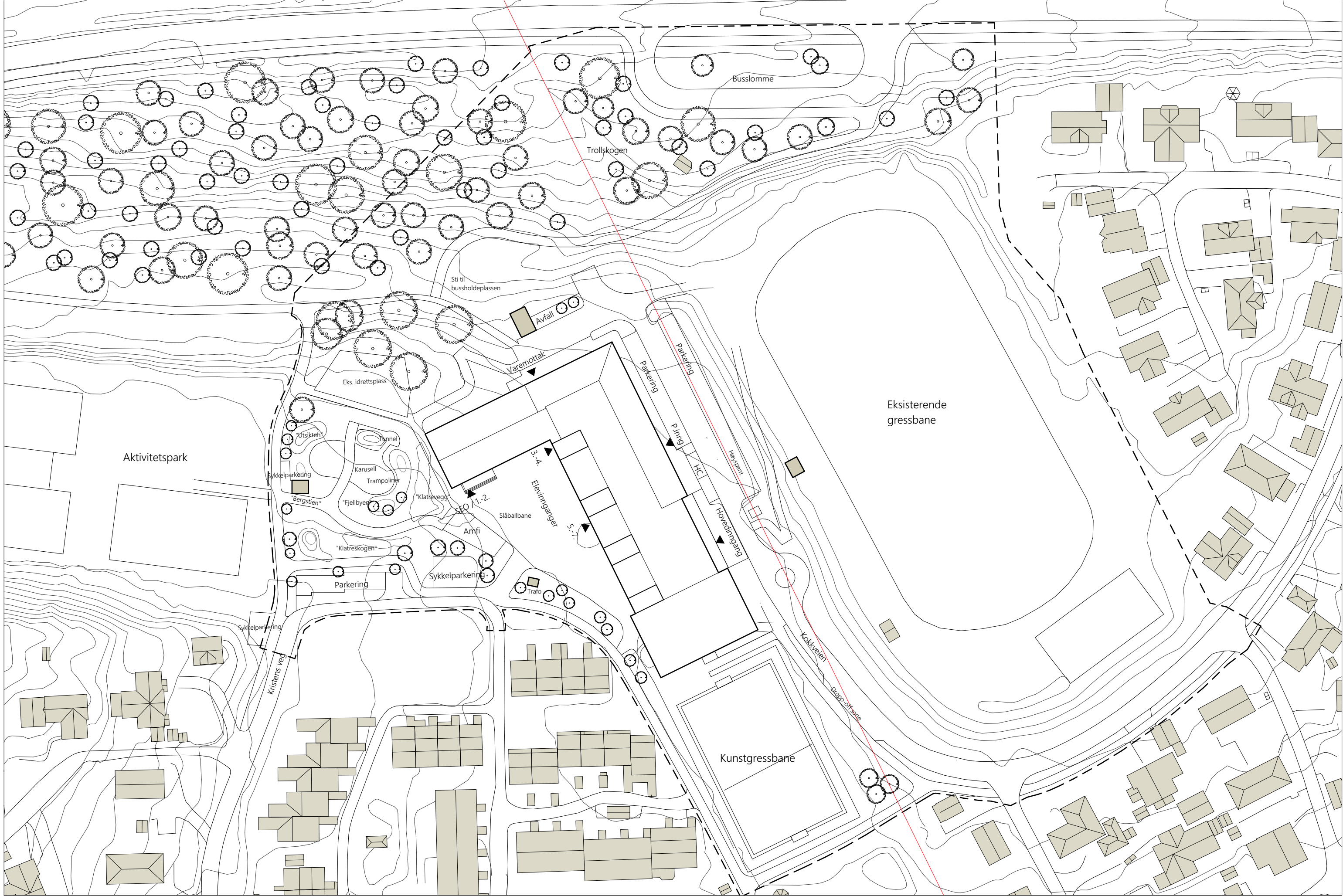
Det foreslås derfor å redusere totalkostnadene i prosjektet ved å nedskalere idrettshallen til et mindre areal, og det søkes videre å samtidig ta vare på skytterklubbene i sokkeletasjen. En aktivitetshall/gymsal for en 2-parallell barneskole er etter ordinære arealnormer under 300kvm og det bygges normalt bare ett garderobesett. På denne bakgrunn har rådmannen gjennomført beregninger med et innsparingspotensial på ca. 220 kvm, og idretten vil da ha tilgang til en aktivitetshall på ca. 300 kvm etter skoletid og i helger, slik idrettslag for øvrig har. Gjennom dette grepet vil prosjektet nedskaleres anslagsvis 5 mill kroner eks.mva, og driftskostnader ved drift av bygg reduseres også med mindre areal.

Samtidig må kommunen erstatte klubbhuset til Vinne IL fullt ut etter en takst på 8,25 millioner kroner (Vinne IIs egen takst, utarbeidet av ProMidt AS) i tråd med tomtefestelovens bestemmelser om utkjøp til gjenanskaffelsesverdi. Vinne IL bør i tillegg få tilgang til ny festet kommunal tomt for å kunne bygge nytt klubbhus med tilhørende garderober i nærheten av, eller innenfor dagens idrettsanlegg. Det er flere muligheter for å realisere slik løsning. Muligheten for utkjøp er foreslått for Vinne IL, men rådmannen har ikke fått tilbakemelding på dette per dato.

Gjennom grepene med nedskalering og endring av areal i sokkeletasjen vil man oppnå den fordel at man kan ha skytteranlegg i det nye bygget ved Vinne/Ness skole. Skytteranlegget vil kunne bli flyttet til nytt areal inne i sokkeletasjen i bygget, og det klubbrommet som idrettslaget opprinnelig var tiltenkt kan benyttes av skytterlagene. Dette er fremlagt som mulig løsning for skytterlagene, og de anser dette som en god løsning. Da bortfaller kravet om midlertidig løsning ved Ørmelen skole (1,35 mill), og varig løsning til 7-8 mill kroner. Et slikt skytteranlegg vil også kunne løse mye av behovet for andre skytterlag i kommunen.

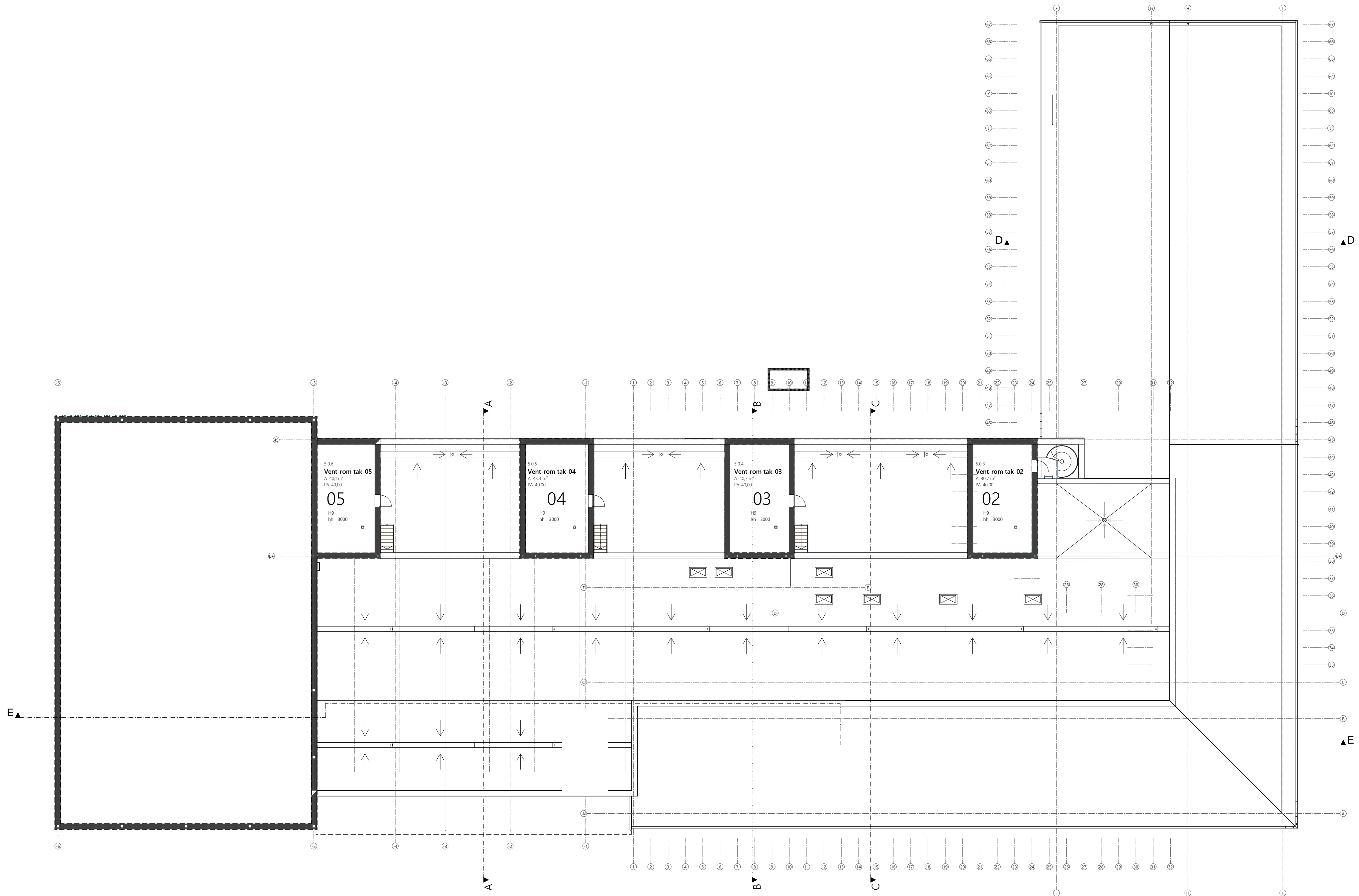
På denne måten løser man alles utfordringer, og totalprisen for prosjektet inkludert idrett/kultur og erstatninger går ned med anslagsvis 11,4 millioner kroner, og man når brutto budsjetttramme på 207 mill kroner slik rådmannens forslag til økonomiplan 2020-2023 foreligger. I dette er det tatt hensyn til nedgang i spillemidler (anslagsvis ca. kr 2 mill redusert) som finansieringskilde.

Dette alternativet innebærer at det ikke etableres en stor idrettshall i basketstørrelse med dobbelt garderobesett, men det sikrer skytterlagene areal og gir Vinne IL kompensasjon til å realisere eget klubbhus, og en reduksjon i investeringsutgifter på totalt 11,4 millioner og lavere årlige driftskostnader for bygg. Arealreduksjon på ca 220 kvm gir erfaringsmessig reduserte årlige FDV-kostnader i overkant av kr 100.000,-. Dette vil kreve at det skrives kontrakt på den opprinnelige anbudssummen, og endringene må i gjøres i detaljprosjekteringen i det videre arbeidet.

Velkommen til informasjonsmøte for Nye Vinne og Ness skole 22.10.19

- ☐ Kort presentasjon av hensikten med møtet
- ☐ Informasjon om møtets rammer
- ☐ Generell informasjon og status
- ☐ Presentasjon fra totalentreprenør
- ☐ Spørsmål og avslutning

Møtets hensikt

- Informasjon er viktig for å opplyse om det som skal skje, spesielt for de som blir mest berørt i byggefasen
- Verdal kommune som tiltakshaver
- Promidt AS som byggherreombud
- Byggmesteran AS som totalentreprenør

Møtets rammer

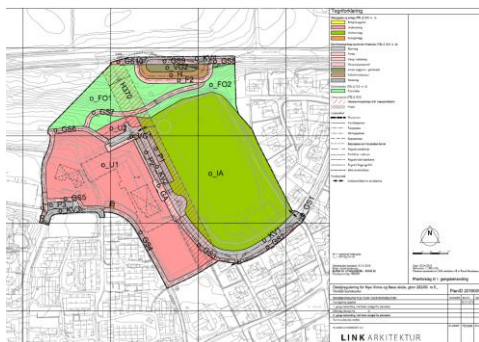
- Møtets varighet er satt frem til kl. 2000
- Gi nyttig og relevant informasjon for byggeprosjektet
- Kun spørsmål som omhandler selve byggeprosjektet blir besvart i dette møtet
- Spørsmål tas til slutt
- Ordstyrer

Generell info og status

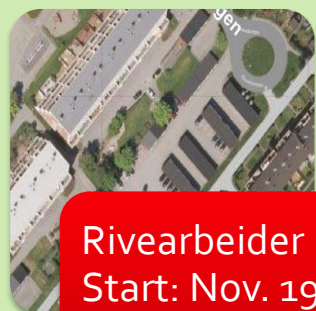
- Status prosjektet
- Milepæler fremdrift
- Trafikk og myke trafikanter i byggetiden
- Tegninger og kvaliteter
- Infotavle og infobrev

Dagens status

- Politisk behandling av prosjektet nov. 19
- Reguleringsplan kommunestyret 28.10.19
- Søknad rivearbeider
- Rammesøknad / IG
- Prosjektering og byggestart

Milepæler i prosjektet (tentativ)

Rivearbeider
Start: Nov. 19

Grunn- og
betongarbeid
Start: Nov 19

Tømmer og
tekniske fag
Start: Febr 20

Oppstart skole
1. kvartal 20

Trafikkbilde i byggetid

Nødetater

- Det skal være tilkomst for alle nødetater i området rundt skolen og nærområdet.

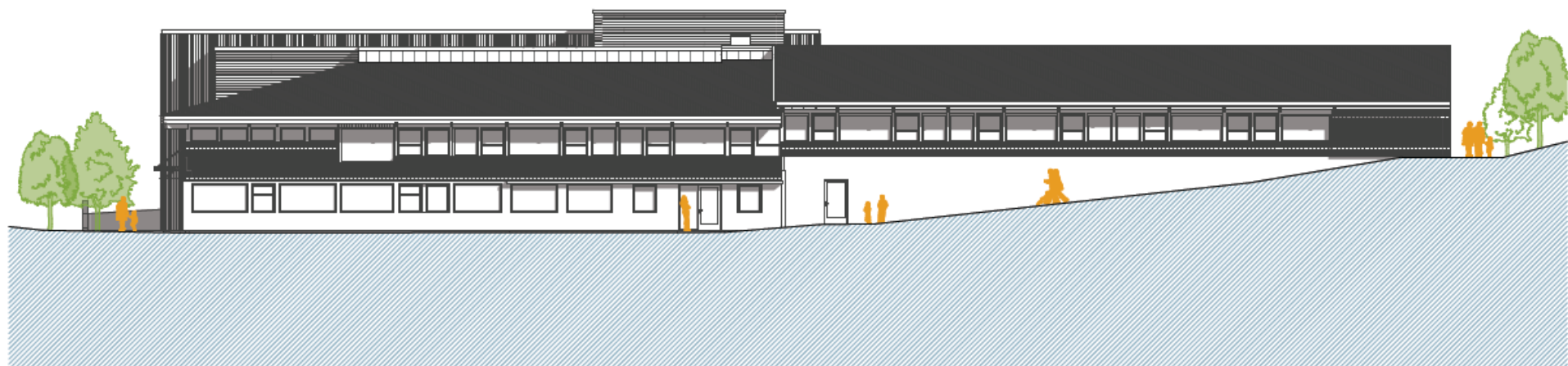
Kvaliteter

- God brukermedvirkning
- Miljøvennlig oppvarming og energikilder
- Solcelleteknologi
- Nye oppdaterte løsninger og godt inneklima
- Ny gymsal, Amfi, skolekjøkken, bibliotek, musikkrom, fleksible klasserom mm
- Flotte uteanlegg
- Samlokalisering Vinne idrettslag

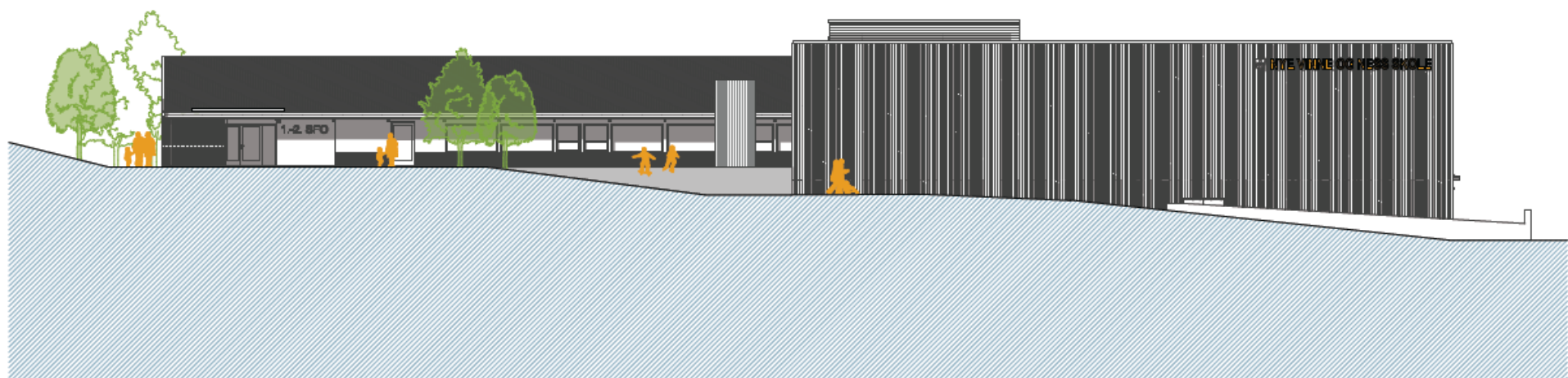

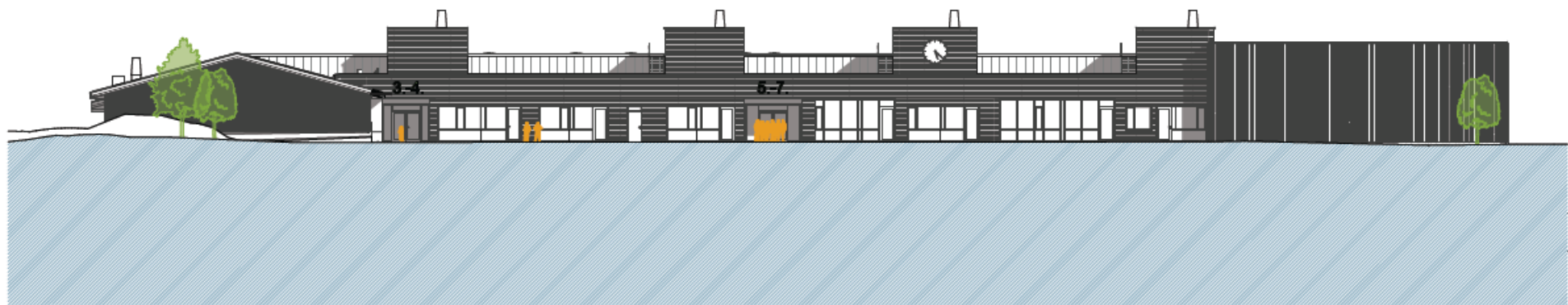
Fasade Nord

1:200

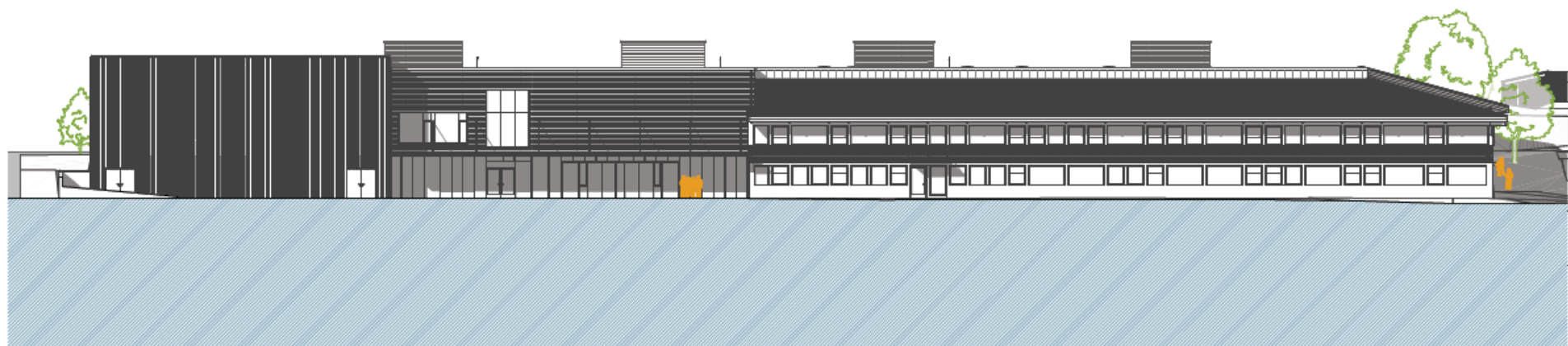
Fasade Sør

1:200

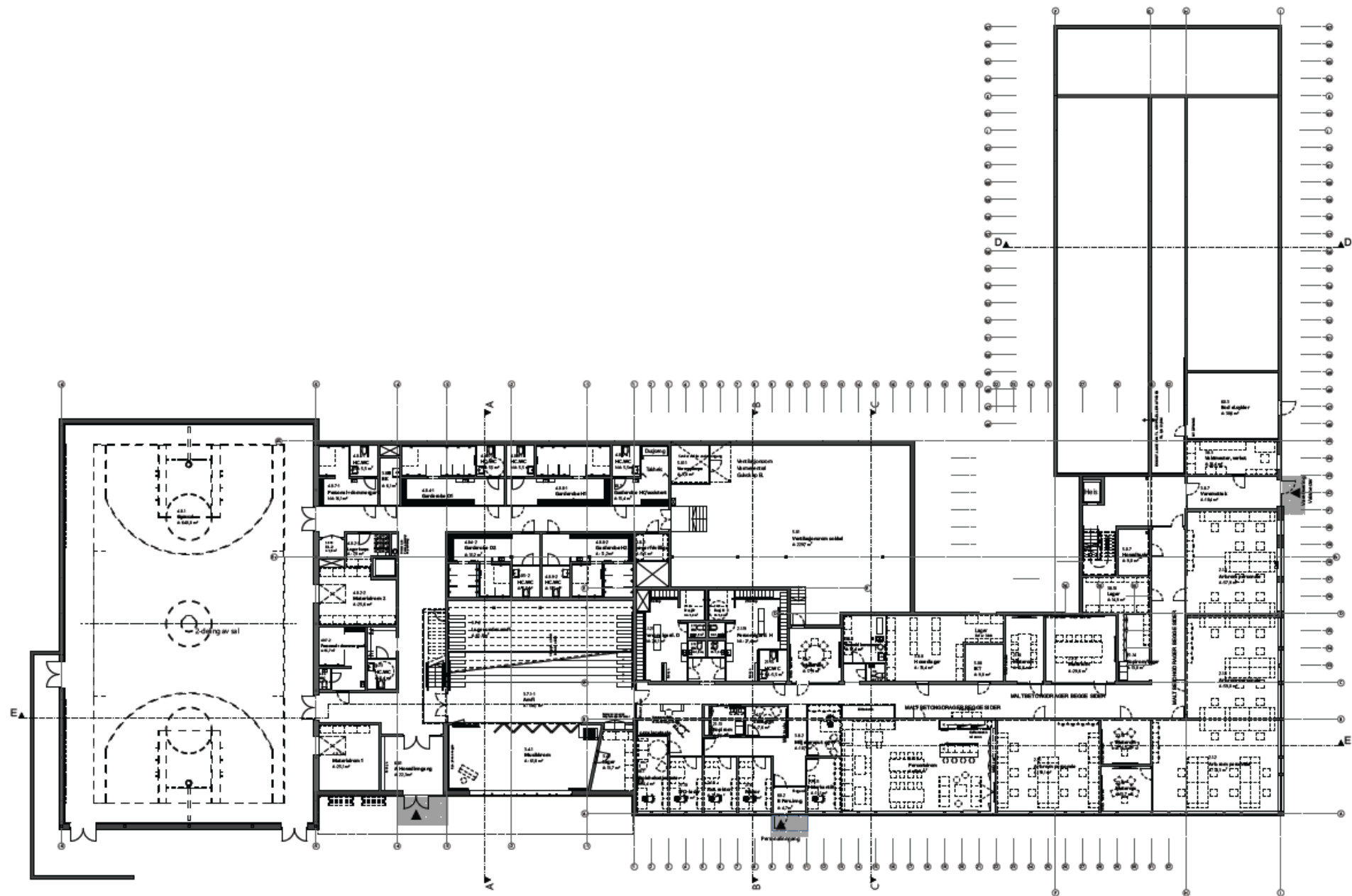
Fassade West

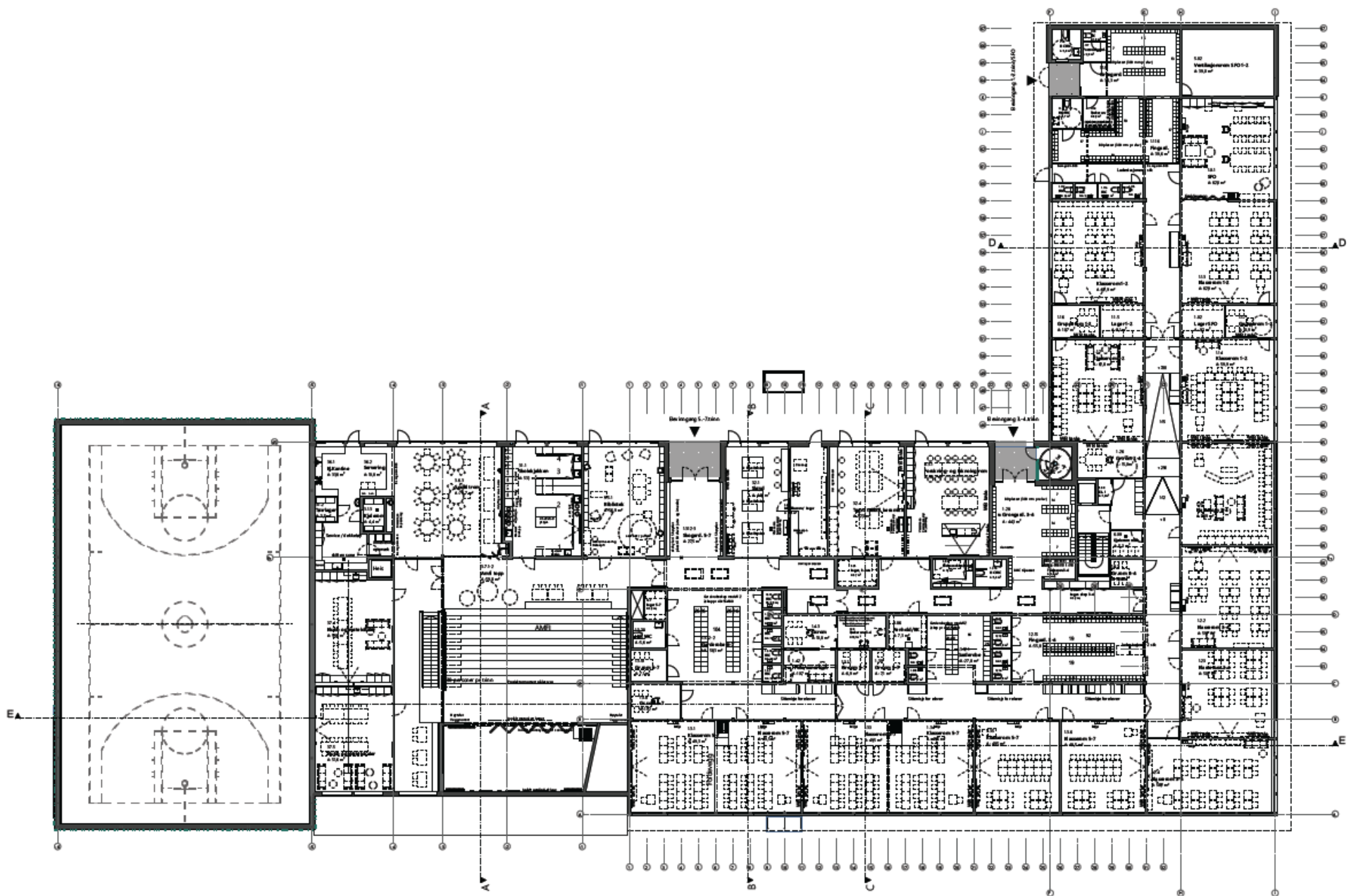
1:200

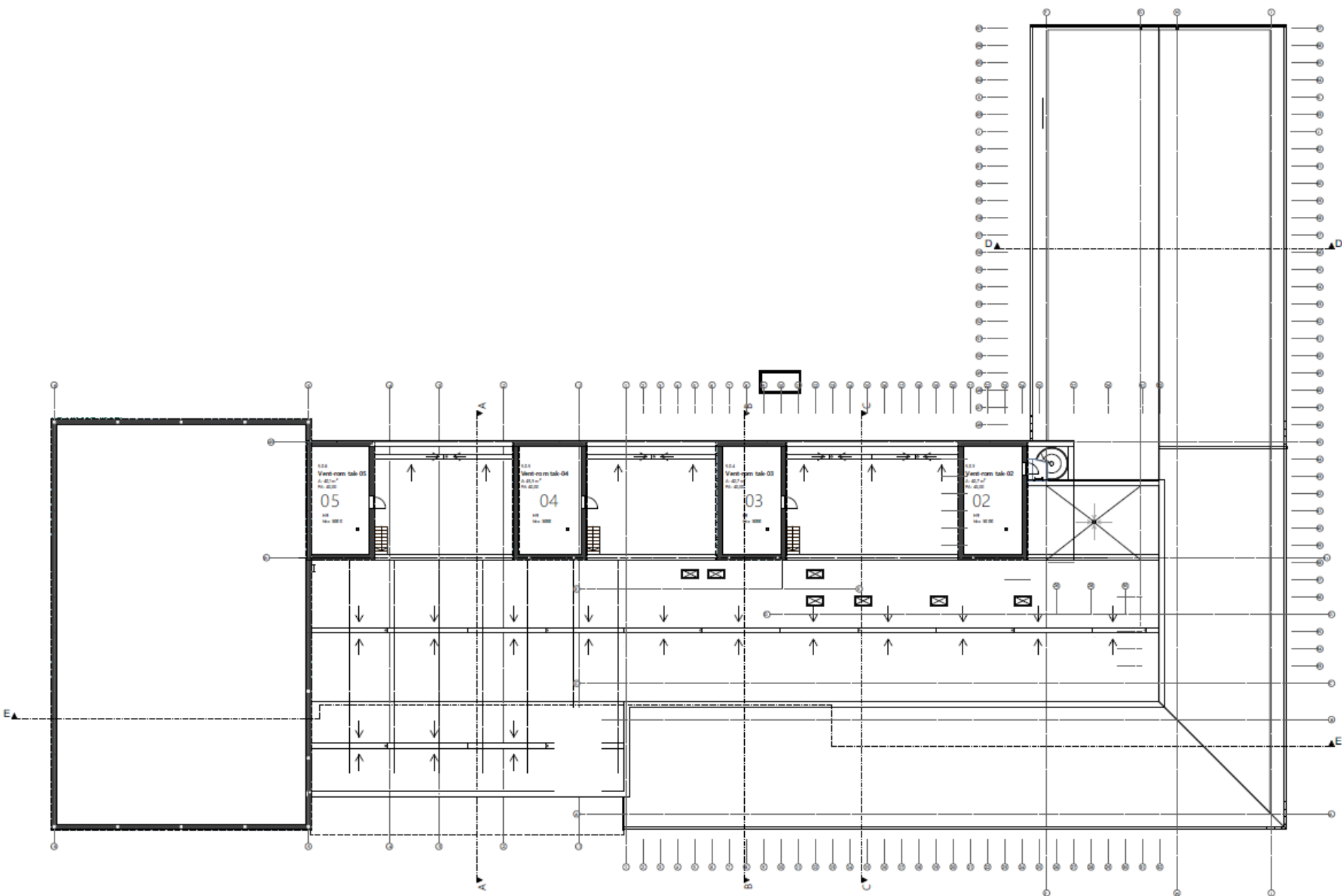

Fassade Ost

1:200

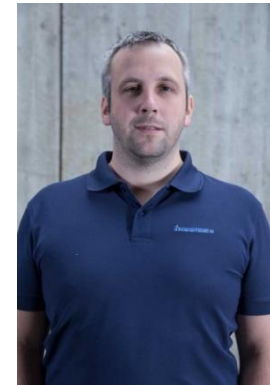

Totalentreprenør
Nye Vinne og Ness skole

Kontaktpersoner i prosjektet

Daglig Leder	Prosjektleder	Ass. prosjektleder	Tilbudsleder
Lars Petter Sjøvold	Øyvind Lerbekk	Erik Kvelstad	Sverre Gregresen

Erfarings med skoler senere år

Erfarings med skoler senere år

Erfering med skoler senere år

Erfering med skoler senere år

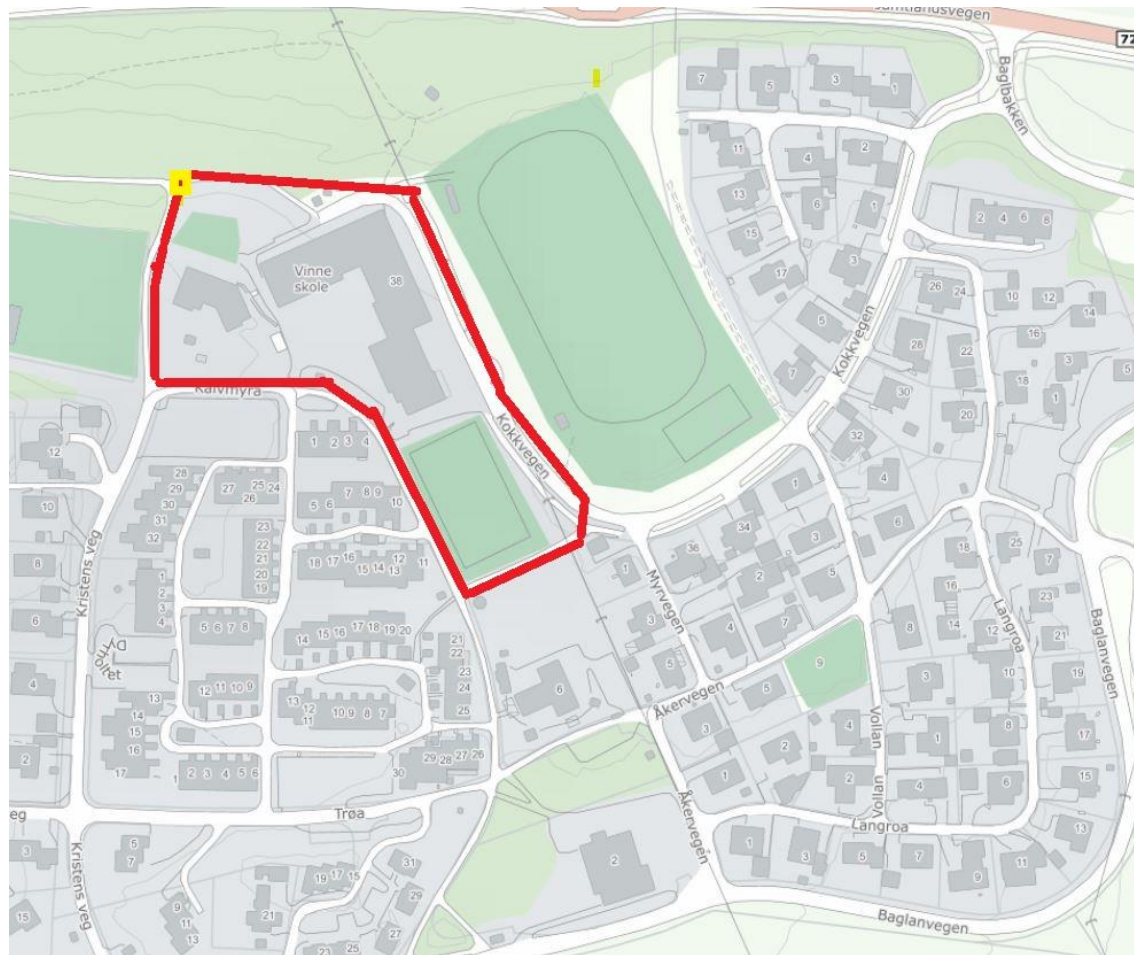
Hensyn til/fra naboer

- Anleggsområdet skal være sikkert og fremstå presentabelt.
- God informasjon
- Ber om at alle respekterer skilting og avsperringer som kommer opp.
- Byggmesteran har opprettet en e-postadresse hvor det er mulig å stille spørsmål til den praktiske gjennomføringen av prosjektet.
- vinne-ness-skole@byggmesteran.no

Trafikkavvikling byggeplass

- Varetransport kommer fra Kokkvegen
- Arbeidere kommer hovedsakelig kjørende fra Kokkvegen
- Tiltak mot støv når det blir påkrevd
- Vi i Byggmesteren skjønner at dere er spent på hvordan dette blir. Vi føler oss sikre på at dette blir en god løsning. Vi har erfaring fra tilsvarende oppdrag, med toveis respekt og kommunikasjon så løser dette seg.

Avsperringsplan

Kort om fremdrift

- Gymsal og klubbhus samt innvendig rivning i eksisterende skolebygg pågår ca 1 mnd
- Tett bygg etter ca 6 mnd
- Oppbygging i eksisterende bygg starter umiddelbart etter rivning
- Under rivefasen vil det pågå arbeid utover kvelder samt vedlikehold på maskiner og innvendig rivning uten sjenerende støy i helger.

- Vi gleder oss til å bygge
Nye Vinne og Ness skole

Takk for oss😊

Verdal
kommune

~~promidt~~

VERDAL KOMMUNE
Postboks 24
NO 7651 VERDAL

Vedtak om samtykke og gebyr

Behandling av søknad om samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9

**Gnr 282 Bnr 66 Verdal - Kokkveien 38 - Verdal kommune –
Nye Vinne og Ness skole**

Vi viser til søknad om samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9, mottatt i e-post den 04.10.2019 og journalført her den 11.10.2019. Søknaden er mottatt fra LINK arkitektur AS v/ Anne-Ruth Sørensen.

Vi viser forøvrig til møte den 19.03.2019 hos LINK arkitektur AS i Trondheim hvor byggesaken ble gjennomgått. Tilstede på møtet var Anne-Ruth Sørensen (LINK arkitektur AS) og Heidi Brattset (Arbeidstilsynet).

Følgende dokumentasjon legges til grunn for vår behandling av søknaden:

- Søknad om Arbeidstilsynets samtykke, datert den 04.10.2019.
- Følgebrev til søknad om Arbeidstilsynets samtykke, datert den 04.10.2019.
- Beskrivelse av aktuelle arbeidsmiljøfaktorer, datert den 03.10.2019.
- Bekreftelse på behandling av saken i arbeidsmiljøutvalget den 02.09.2019. Saken er godkjent uten merknader. Det bekreftes at ansatte har vært delaktig i prosessen.
- Dokumentasjon på arbeidsgivers medvirkning, datert den 02.10.2019. Det framkommer ingen merknader til planene.
- Sjekkliste inneklime (inkludert romskjema), datert den 03.10.2019.
- Notat. Utendørs støy fra vei (datert den 05.04.2019).
- Rapport. Interne lydforhold, akustikk (datert den 20.06.2019).
- Bygningstegninger (datert den 20.06.2019): Situasjonsplan, plan sokkel, plan 1, plan 2, takplan, snitt A-E, fasade nord og sør, fasade vest og øst.
- Bygningstegninger (datert den 18.06.2019): Lanskapsplan - del 1, landskapsplan - del 2.

Vinne og Ness skole skal slås sammen til en felles 2-parallell skole, 1-7 trinn med SFO. Skolen planlegges for maks. 350 elever og 60 ansatte. Deler av eksisterende skole skal bygges om. I tillegg skal det bygges ny gymsal med garderobeanlegg, spesialrom og fellesrom. Skolen er i én etasje med sokkel under deler av bygget. Klasserommene blir liggende i 1. etasje som tidligere. Arbeids- og personalrom er plassert i sokkel.

Det er 2 heiser i bygget, ved varemottaket og ved hovedinngang.

Bygget har flere innganger, alle med trinnfri adkomst. Alle personalrom er plassert i sokkeletasjen med egen personalinngang. Det er heis fra personalavdelingen og opp til klasseromfløyene. Hovedinngangen til skolen er i sokkeletasjen mellom amfiet og gymsalen. Herfra er det trapp og heis opp til 1.etasje med klubb- og møtelokaler, samt andre fellesrom. Det oppgis at skolen ikke har ordning med skolemat. Kjøkkenkantine vil bli brukt/leid ut ved arrangementer samt at idrettslag, frivillige lag og organisasjoner kan benytte både kjøkkenfasilitetene og et sosialt tilliggende rom.

Elever med spesielle behov har fått eget hvilerom med stellerom og forrom i 1.etasje. Forrommet er vist med glass, men tenkes skjermet med innvendig gardin/persienner. Elevene er til vanlig i klasseromssituasjon med mulighet for hvile og evt. stell utenfor klasseromssituasjonen. Det er også egen garderobe med toalett og dusj (dusjseng) nede i sokkeletasjen i tilknytning til øvrige garderobeanlegg tilknyttet gymsalene for disse elevene.

Arbeids- og personalrom for ansatte er plassert i sokkeletasjen. Det er felles garderobe- og personalrom for alle ansatte. Det er kjønnsdelte personalgarderober med låsbare skap, toaletter og dusjer. Dusjene er tilpasset for rullestolbruker. I tillegg er det eget HCWC og flere toaletter med adkomst fra korridor. I 1.etasje ved inngang til SFO og trinn 1-2 er det egen garderobe med toalett for ansatte som deltar i uteleken på småklassetrinnet.

Kontor- og arbeidsrommene ligger mot yttervegg og har god tilgang til dagslys og utsyn. Unntaket er kontor for miljøterapeut og PPT som har glassvegg mot korridor. Dette oppgis å ikke være permanente arbeidsplasser. Møterommene er delvis plassert i bakkant av bygget, men har glassvegger inn mot korridor for å bedre lysforholdene.

Det oppgis at det vil bli montert solskjerming på alle solutsatte fasader.

I den mottatte ventilasjonsdokumentasjonen oppgis det at følgende vil bli montert i spesialrom: sponavsug i sløydrom, avtrekksanlegg for keramikkovn, punktavsug naturfagrom, kjøkkenhetter SFO, kjøkkenhetter kantine/skolekjøkken, samt avtrekk over oppvaskmaskin.

Renholdssentral er i sokkeletasje. For øvrig er det renholdsrom i nærheten av gymsal i sokkel samt sentralt plassert i 1.etasje.

Varemottaket er i sokkeletasjen på nordsiden av bygget som tidligere. I tilknytning til varemottaket har vaktmester et eget kontor med verksted. Varemottaket er et eget rom, herfra distribueres varer til lagerrom og øvrige rom. Bygget har et større hovedlager i sokkeletasje som skal serve hele skolen, i tillegg til flere mindre lager. Det oppgis at det er gjort tiltak for å unngå at varelevering og

renovasjonstrafikk kommer i konflikt med utvendig gangtrafikk. Alle innganger for elevene ligger i 1.etasje. Skolemelk transporteres direkte fra varemottaket til eget kjølerom ved trapp/heis i 1.etasje. Ved varemottaket er det planlagt en garasje med bod med plass for bil, tilhenger samt annet utstyr.

Det oppgis at det har vært stor grad av brukermedvirkning ved utforming av prosjektet, hvor brukere både fra lærere, SFO, teknisk drift og renholdspersonalet har deltatt.

Arbeidstilsynets vurdering

Arbeidstilsynets forvaltningspraksis legger til grunn at hver arbeidsplass skal ha et gulvareal på minst 6 m². Kravet gjelder både enkeltkontor, felleskontor og åpent kontorlandskap. Kravet gjelder også for lærerarbeidsplasser.

Plantegningene viser totalt 41 lærerarbeidsplasser fordelt på 4 større arbeidsrom. Det oppgis at 3 av disse rommene har et areal på i underkant av 6 m² pr. arbeidsplass. Her oppgis det 5,8 m² pr. arbeidsplass i ett av rommene, samt 5,9 m² pr. arbeidsplass i to av rommene. I det største arbeidsrommet er det 7,2 m² pr. arbeidsplass.

I tilknytning til lærerarbeidsplassene finnes det i tillegg 5 møterom med ulik størrelse, samt stillerom. Det finnes 4 cellekontorer for faste ansatte, samt 2 kontorer for ambulerende personale, skoletjeneste og PPT/miljøterapeut.

For deler av lærerarbeidsplassene er det et mindre avvik fra arealnormen.

Det opplyses i søknaden at det for eksisterende bygg, vil byggets struktur/konstruksjoner legge føringer for plassering av vegger, plassering av åpninger osv. Størrelse på rommene vil til en viss grad påvirkes av dette. Som kompenserende tiltak i forhold til avvik fra arealnormen, oppgis det god tilgang til møterom og stillerom i tilknytning til lærerarbeidsplassene. Det er i tillegg beskrevet god medvirkning fra arbeidstakerne.

På bakgrunn av ovennevnte opplysninger, har Arbeidstilsynet ingen merknader til de mottatte planene.

Arbeidstilsynets vedtak

Arbeidstilsynet gir med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 18-9 samtykke til planene.

Samtykke gis på bakgrunn av de opplysningene og planene som forelå på tidspunktet for vedtaket. Samtykket er ikke en godkjenning av lokalene eller arbeidsplassen. At Arbeidstilsynet gir samtykke til planene betyr ikke at tilsynet går god for at alle krav til fysisk arbeidsmiljø er ivaretatt. Det er tiltakshaver/arbeidsgiver som har ansvaret for at lov/forskriftskrav blir overholdt og at arbeidsmiljøet er tilfredsstillende under bruk.

Innbetaling av gebyr

I følge forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler § 9-1 og forskrift om administrative ordninger på Arbeidstilsynets område § 14-1, skal det betales gebyr til Arbeidstilsynet ved behandling av søknad etter arbeidsmiljøloven § 18-9 første ledd. Gebyrsatsene avhenger av tiltakets type og byggets størrelse. For nærmere informasjon om gebyrordningen, se

www.arbeidstilsynet.no/gebyr.

Ut fra opplysninger i søknaden har vi plassert tiltaket i kategori 2d og fastsatt gebyret til kr 8441,-.

Faktura vil bli sendt i egen forsendelse til deg som tiltakshaver til følgende adresse:

Verdal kommune, Fakturamottak, Postboks 24, 7651 Verdal.

Bestillerreferanse: Svenn Arne Lersveen

Fakturareferanser: Nye Vinne og Ness skole

Prosjektnr.: 141106

EHF-faktura ønskes.

Hvis gebyret ikke betales innen betalingsfristen, vil kravet bli tvangsinndrevet med tillegg av omkostningsgebyrer.

Dere kan klage

Dere kan klage på vedtak jf. forvaltningsloven § 28. Fristen for å klage er tre uker fra dere mottar vedtaket. Dere kan ikke reise søksmål før klageadgangen er prøvd jf. forvaltningsloven § 27b. For nærmere informasjon om klageinstans, fremgangsmåte ved klage, retten til å se sakens dokumenter og søksmål, se www.arbeidstilsynet.no/klage.

Gi informasjonen videre til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet. Vi ber derfor om at dere som arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til verneombudet. Hvis virksomheten ikke har verneombud, gir dere kopien til representanten for de ansatte.

Se [arbeidsmiljøloven](#) §§ 6-2 sjette ledd og 18-6 åttende ledd.

Behov for mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og krav til arbeidsmiljøet på www.arbeidstilsynet.no, eller dere kan kontakte oss på telefon 73 19 97 00.

Dere kan svare på dette brevet og/eller sende inn dokumentasjon til oss digitalt via [eDialog](#). Les mer på www.arbeidstilsynet.no/post.

Vi ber om at dere viser til vår referanse 2019/81458 ved senere kontakt/korrespondanse i denne saken.

Med hilsen
Arbeidstilsynet Midt-Norge

Hallvard Solevåg
Tilsynsleder
(sign.)

Heidi Brattset
senioringeniør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

LINK ARKITEKTUR AS

Postboks 383 Sentrum

0102

OSLO

Deres ref:

Vår ref: JOLA 2019/3977

Dato: 19.11.2019

Presisering av saksfremlegg etter tilbakemelding fra Vinne IL

Verdal kommune har etter at saksfremlegget ble lagt ut til politisk behandling mottatt tilbakemelding fra Vinne IL via deres advokat Rune Østgård, og vil med dette presisere følgende:

Administrasjonen ønsker å presisere at man respekterer at Vinne IL har en varig festeavtale på tomt til klubbhus og at kommunen ut fra regelverk om tomtefeste og ekspropriasjon forhandler om gode løsninger med Vinne IL.

Forhandlingene har fra kommunens side vært oppfattet som gode, men det er alltid tidkrevende å finne gode løsninger for alle parter når det gjelder rettigheter i fast eiendom. Administrasjonen ønsker å presisere at man ønsker å fortsette det gode samarbeidet med Vinne IL.

I tillegg vil rådmannen rette opp følgende faktafeil i saksfremleggets innhold:

Vinne IL har ikke bare festerett til klubbhus frem til 2044 slik saken det står i saken.

Det riktige er at **«festekontrakten er inngått i 1988, for 50 år, og med en rett til forlengelse».**

Verdal kommune beklager feilen.

Med hilsen

John Olav Larsen

Programrådgiver skole- og barnehagebygg, Verdal kommune.

Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/1480 - /150
---	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for plan og samfunn	19.11.2019	9/19
Utvalg for mennesker og livskvalitet	20.11.2019	9/19
Administrasjonsutvalg	21.11.2019	8/19
Formannskap	21.11.2019	128/19
Kommunestyre	09.12.2019	119/19

Saksprotokoll i Formannskap - 21.11.2019 - 128/2019

BEHANDLING:

Utdelt i møtet:

- Behandling i utvalg for plan og samfunn og utvalg for mennesker og livskvalitet ble utdelt i møtet.
- Bevilgningsskjema etter tjenestegruppe.

SP v/Karl Bernhard Hoel fremmet følgende forslag og alternative forslag:

1. Salg av Fritidssenteret avventes til det foreligger et vedtak i egen sak om videre bruk av Fritidssenteret, herunder evt. salg og alternativ løsning for dagens brukere av Fritidssenteret.
2. Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2020 slik det fremgår av vedlegg med følgende endring:
 - A) Det er et langsiktig mål om at leie av idrettsanlegg for barn og unge skal være gratis. Man ser at det er krevende å få til dette innenfor økonomiplan og budsjett pr nå. Men på bakgrunn av det langsiktige målet om gratis leie, skal satsene for leie av idrettsanlegg i 2020 ikke økes. Det vil si at satsene holdes på samme nivå som i 2019.
 - B) Innføring av sats for dagleie på kr. 3.000, -.
3. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2020 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 492 770 000. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt å godkjenne lånevilkår i lånenes løpetid med følgende endring: Masterplan for sentralidrettsanlegget er ikke ferdig. Frem til denne er ferdig behandlet, er det vanskelig å vite hva som er riktig investeringsnivå for garderobebygg på sentralidrettsanlegget. Det settes derfor ikke opp investeringsbeløp i 2020 for garderobebygg, sentralidrettsanlegg. Forslått beløp på 20 MNOK flyttes derfor til 2021.
4. Elever og ansatte ved Leksdal skole skal ikke flyttes til Stiklestad Skole før ny skole står ferdig oppført.

SV v/Sven-Øyvind Bern fremmet følgende verbalforslag:

Barn og unge skal oppleve et likeverdig og inkluderende oppvekstmiljø, der alle blir respektert

for den de er. Barn og unge skal oppleve motivasjon, mestring og glede i samspill med andre. De skal oppleve faglige utfordringer, medansvar, romslighet, toleranse og se seg selv som en del av et større fellesskap. I samarbeid med andre kommunale tjenester bygges et helhetlig oppvekstmiljø som vekker nysgjerrighet og et ønske om læring.

Høyre v/Silje H. Sjøvold fremmet følgende verbalforslag:

- Ny arbeidsgiverpolitikk skal resultere i økende nærvær, og kommunen bør i tråd med ny IAavtale ha en ambisjon om 10 % økning i nærværet i planperioden, fra dagens nivå på 92,7 % (2018) til et nærvær på minimum 93,5% i 2022. Rådmannen bes om å legge frem beregninger på hva en 10 % økning i nærværet vil kunne bety i sparte kostnader, inkl. følgekostnader (vikarinnleie m.m.), i økonomiplanperioden.
- Kommunestyret er bekymret for den økende tendensen til vold og trusler mot ansatte i Verdal kommune. Rådmannen bes sørge for økt fokus på opplæring og bevisstgjøring rundt rutiner og tiltak for å redusere omfanget av vold og trusler mot ansatte i Verdal kommune.
- Kommunestyret er bekymret for den stadig sterkere fødsels- og elevstallsnedgangen i Verdal kommune, og det presset dette gir på innholdet i tjenestene i oppvekstsektoren. Rådmannen bes fremme en sak med en ny, helhetlig vurdering av oppvekststrukturen.
- Som en del av rådmannens videre utredninger rundt skolestruktur og skolekretsgrenser, bes det om å utrede:
 - 1) Et alternativ hvor Ørmelen skolekretsgrense deles mellom Verdalsøra og Vinne/Ness skolekretsgrenser, og hvor deler av Verdalsøra skolekretsgrense vurderes flyttet til Stiklestad/Leksdalen skolekretsgrense.
 - 2) En sammenslåing av Garnes og Vuku barneskoler, alternativt mellom Garnes og Vinne/Ness barneskoler, som legges frem 1. kvartal 2020.

Votering:

Rådmannens innstilling pkt. 1 – 4 – enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling pkt. 6 – enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling pkt. 8 – 10 enstemmig vedtatt.

Alternativ votering mellom rådmannens innstilling pkt. 5 og forslag fra SP (pkt. 2), forslaget fra SP ble enstemmig vedtatt.

Alternativ votering mellom rådmannens innstilling pkt. 7 og forslag fra SP (pkt. 3), forslaget fra SP ble vedtatt med 7 stemmer. 2 stemte for rådmannens innstilling (Hallager (AP) og Reitan (AP)).

Forslag fra SP pkt. 1 – vedtatt med 7 mot 2 stemmer (Hallager (AP) og Reitan (AP)).

Forslag fra SP pkt. 4 – vedtatt med 6 mot 3 stemmer (Sjøvold (H), Hallager (AP), Reitan (AP)).

Forslag fra Høyre kulepunkt 1 – enstemmig vedtatt.

Forslag fra Høyre kulepunkt 2 – enstemmig vedtatt.

Forslag fra Høyre kulepunkt 3 – enstemmig vedtatt.

Forslag fra Høyre kulepunkt 4 – falt med 8 mot 1 stemme (Sjøvold (H)).

Forslag fra SV – enstemmig vedtatt.

Det ble til slutt votert samlet over rådmannens innstilling og vedtatte forslag som ble enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Budsjett 2020 og Økonomiplan 2020-2023 vedtas.

2. Det settes av 10 % av skatteinntekter i margin.

3. *Eiendomsskatt*

I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 bokstav a) skal det skrives ut eiendomsskatt på all fast eiendom i Verdal kommune.

Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med to syvendedeler i 2020 (overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd første pkt). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 4 promille.

Generell eiendomsskattesats for de skattepliktige eiendommer settes til 5 promille (eiendomsskatteloven § 13).

I medhold av eiendomsskatteloven § 7 blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

a. Fritaket for nyoppførte boligeiendommer etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav c skal være avgrenset til 1 helt kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig, eller til kommunestyret endrer eller opphever vedtaket.

b. For øvrig fritas:

- Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
- Verdal videregående skoles eiendommer
- Stiklestad Nasjonale Kultursenter A/S' eiendommer
- Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
- Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
- Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primæroppgaver
- Innherred Renovasjons eiendommer
- Trondheim havn IKS' eiendommer
- Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer (eiendomsskatteloven § 25).

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

4. Økonomireglement for 2020 vedtas i samsvar med vedlagt dokument. Reglementet har kun mindre endringer fra 2019, og vil gjelde inntil en mer grundig gjennomgang og revisjon av dokumentet legges fram første halvår 2020.

5. Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2020 slik det fremgår av vedlegg med følgende endring:

A) Det er et langsiktig mål om at leie av idrettsanlegg for barn og unge skal være gratis.

Man ser at det er krevende å få til dette innenfor økonomiplan og budsjett pr nå. Men på bakgrunn av det langsiktige målet om gratis leie, skal satsene for leie av idrettsanlegg i 2020 ikke økes. Det vil si at satsene holdes på samme nivå som i 2019.

B) Innføring av sats for dagleie på kr. 3.000, -.

6. Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 45 000 000.

7. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2020 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 492 770 000. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt å godkjenne lånevilkår i lånenes løpetid følgende endring: Masterplan for sentralidrettsanlegget er ikke ferdig. Frem til denne er ferdig behandlet, er det vanskelig å vite hva som er riktig investeringsnivå for garderobebygg på sentralidrettsanlegget. Det settes derfor ikke opp investeringsbeløp i 2020 for garderobebygg, sentralidrettsanlegg. Forslått beløp på 20 MNOK flyttes derfor til 2021.
8. Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til å korrigere talloppstillinger som følge av tilpasninger til ny kommunelov med forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.
9. Dersom statsbudsjettvedtaket i Stortinget desember 2019 medfører økning i skatteinntekter og/eller rammetilskudd, skal økningen brukes til å redusere bruk av disposisjonsfond i 2020.
10. Årlig driftsbalanse og realisme i budsjett og økonomiplan er et krav i Kommuneloven.

Økonomiplanens realisme bygger på en forutsetning om at det gjennomføres konkrete tiltak som øker driftsinntekter og/eller redusere driftsutgifter. Reduksjon av ressursbruk i det omfang som økonomiplanen legger opp til, forutsetter reduksjoner i årsverk og/eller reduksjon i antall kvadratmeter kommunal bygningsmasse.
11. Salg av Fritidssenteret avventes til det foreligger et vedtak i egen sak om videre bruk av Fritidssenteret, herunder evt. salg og alternativ løsning for dagens brukere av Fritidssenteret.
12. Elever og ansatte ved Leksdal skole skal ikke flyttes til Stiklestad Skole før ny skole står ferdig oppført.
13. Ny arbeidsgiverpolitikk skal resultere i økende nærvær, og kommunen bør i tråd med ny IA-avtale ha en ambisjon om 10 % økning i nærværet i planperioden, fra dagens nivå på 92,7 % (2018) til et nærvær på minimum 93,5% i 2022. Rådmannen bes om å legge frem beregninger på hva en 10 % økning i nærværet vil kunne bety i sparte kostnader, inkl. følgekostnader (vikarinnleie m.m.), i økonomiplanperioden.
14. Kommunestyret er bekymret for den økende tendensen til vold og trusler mot ansatte i Verdal kommune. Rådmannen bes sørge for økt fokus på opplæring og bevisstgjøring rundt rutiner og tiltak for å redusere omfanget av vold og trusler mot ansatte i Verdal kommune.
15. Kommunestyret er bekymret for den stadig sterkere fødsels- og elevstallsnedgangen i Verdal kommune, og det presset dette gir på innholdet i tjenestene i oppvekstsektoren. Rådmannen bes fremme en sak med en ny, helhetlig vurdering av oppvekststrukturen.
16. Barn og unge skal oppleve et likeverdig og inkluderende oppvekstmiljø, der alle blir respektert for den de er. Barn og unge skal oppleve motivasjon, mestring og glede i samspill med andre. De skal oppleve faglige utfordringer, medansvar, romslighet, toleranse og se seg selv som en del av et større fellesskap. I samarbeid med andre kommunale tjenester bygges et helhetlig oppvekstmiljø som vekker nysgjerrighet og et ønske om læring.

Saksprotokoll i Administrasjonsutvalg - 21.11.2019 - 8/2019

BEHANDLING:

Rådmann og økonomisjef orienterte om utlegg «Bevilgningsskjema etter tjenestegruppe»

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:
«Saken tas til orientering.»

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Saken tas til orientering.

Saksprotokoll i Utvalg for mennesker og livskvalitet - 20.11.2019 - 9/2019

BEHANDLING:

Økonomisjef Helge Holthe redegjorde.

Leder fremmet følgende forslag til vedtak:
«Rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020 tas til orientering.»

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020 tas til orientering.

Saksprotokoll i Utvalg for plan og samfunn - 19.11.2019 - 9/2019

BEHANDLING:

Økonomisjef Helge Holthe redegjorde.

Lederen fremmet følgende forslag til vedtak:

Rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020 tas til orientering.

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020 tas til orientering.

Rådmannens innstilling:

4. Budsjett 2020 og Økonomiplan 2020-2023 vedtas.
5. Det settes av 10 % av skatteinntekter i margin.

6. *Eiendomsskatt*

I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 bokstav a) skal det skrives ut eiendomsskatt på all fast eiendom i Verdal kommune.

Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med to syvendedeler i 2020 (overgangsregel til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd første pkt). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 4 promille.

Generell eiendomsskattesats for de skattepliktige eiendommer settes til 5 promille (eiendomsskatteloven § 13).

I medhold av eiendomsskatteloven § 7 blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

a. Fritaket for nyoppførte boligeiendommer etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav c skal være avgrenset til 1 helt kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig, eller til kommunestyret endrer eller opphever vedtaket.

b. For øvrig fritas:

- Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
- Verdal videregående skoles eiendommer
- Stiklestad Nasjonale Kultursenter A/S' eiendommer
- Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
- Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
- Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primæroppgaver
- Innherred Renovasjons eiendommer
- Trondheim havn IKS' eiendommer
- Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer (eiendomsskatteloven § 25).

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

5. Økonomireglement for 2020 vedtas i samsvar med vedlagt dokument. Reglementet har kun mindre endringer fra 2019, og vil gjelde inntil en mer grundig gjennomgang og revisjon av dokumentet legges fram første halvår 2020.
6. Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2020 slik det fremgår av vedlegg.
7. Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 45 000 000.
8. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2020 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 492 770 000. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt å godkjenne lånevilkår i lånenes løpetid.
9. Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til å korrigere talloppstillinger som følge av tilpasninger til ny kommunelov med forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.
10. Dersom statsbudsjettvedtaket i Stortinget desember 2019 medfører økning i skatteinntekter og/eller rammetilskudd, skal økningen brukes til å redusere bruk av disposisjonsfond i 2020.
11. Årlig driftsbalanse og realisme i budsjett og økonomiplan er et krav i Kommuneloven.

Økonomiplanens realisme bygger på en forutsetning om at det gjennomføres konkrete tiltak som øker driftsinntekter og/eller redusere driftsutgifter. Reduksjon av ressursbruk i det omfang som økonomiplanen legger opp til, forutsetter reduksjoner i årsverk og/eller reduksjon i antall kvadratmeter kommunal bygningsmasse.

Vedlegg:

- 1 Foreløpig versjon Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020
- 2 Økonomireglement for Verdal kommune 2020
- 3 Gebyr og betalingssatser 2020
- 4 Bevilgningsoversikt drift
- 5 Statsbudsjettet 2020 Notat om konsekvenser av KS
- 6 Budsjett drift Sør-Innherad kirkelige fellesråd Økonomiplan 2020-2023
- 7 Investering Sør-Innherad kirkelige fellesråd Økonomiplan 2020-2023
- 8 Møtebok Sør-Innherad kirkelige fellesråd 19.09.2019
- 9 Uttalelse fra Eldreådet til rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023
- 10 Uttalelse fra Idrettsrådet til rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023
- 11 Uttalelse fra rådet for likestilling av funksjonshemmede til Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020
- 12 Uttalelse fra arbeidsmiljøutvalg til økonomiplan og budsjett
- 13 Nytt bevilgningsskjema og info om tekniske endringer
- 14 Uttalelse fra Utdanningsforbundet Vuku oppvekstsenter 19.11.19
- 15 Uttalelse fra Utdanningsforbundet Leksdal skole
- 16 Forslag til budsjett kontrollutvalget
- 17 Innspill til rådmannens forslag til budsjett

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

[Kommuneloven](#) krever at det skal vedtas en fireårig økonomiplan. Planen skal rulleres for hvert år. Økonomiplanens første år (2020) er budsjett, og således en bindende bevilgning for bruk av midler i 2020. De økonomiske bevilgningene fra kommunestyret på virksomhetsnivå bidrar til å sikre klare ansvars plasseringer for ressursbruken og for økonomistyring.

For årene 2021-2023 (økonomiplanens andre til fjerde år) er økonomiplanen en foreløpig plan for aktivitet og investeringer. Økonomiplanen vil derfor vise en forventet utvikling i aktivitet og investeringer i planperioden. Den årlige rulleringen av økonomiplanen gjør det mulig å justere kursen underveis. Beløpene i økonomiplanen for årene 2021 - 23 er derfor ingen fast bevilgning, men en synliggjøring av ønsket utvikling innenfor de økonomiske rammene som kan anslås for perioden.

Økonomiplanen bygger på samfunnsmålene i samfunnsplanen, og realiserer tiltak så langt det er mulig innenfor økonomiske rammer og en bærekraftig økonomistyring. Samtidig er det viktig at nye utfordringer og ny kunnskap fortløpende blir håndtert, og også i denne forbindelse er økonomiplanen virkemiddelet for helhetlige vurderinger.

Mulig usikkerhet om forståelsen av kravet i lærernorm:

Det har vært noe usikkerhet om statsbudsjettet har nye føringer for hvordan lærernormen skal forstås. Spørsmålet gjelder om normen skal regnes på skolenivå eller kommunenivå. Kommunen har ingen verifiserte opplysninger om at det blir endringer i normkravet. Hvis det kommer info om endringer, vil det bli gitt informasjon om dette.

Kommunens økonomi:

Økonomiplan og budsjett gir en klar innstramming sett i forhold til fjorårets økonomiplan og budsjett. I kapittel 3.6 beskrives hvorfor det har blitt strammere. Endringen kan oppsummeres i følgende punkter:

- Økte renter og avdrag som følge av økte investeringsanslag
- Økte avdrag som følge av nytt regelverk for beregning av minste lovlig avdrag
- Svak inntektsutvikling
- Sterkere utgiftsvekst
- Bruk av disposisjonsfond til finansiering av drift opphører
- Merforbruk i drift i 2019

En analyse av utfordringer og utvikling i rammer er gitt i kapittel 6. Økonomiplan og budsjett oppfyller kommunelovens minimumskrav om teknisk balanse hvert år i perioden 2020-2023. Økonomiplan og budsjett oppfyller derimot ikke kommunens egne styringsmål for en bærekraftig økonomi. Det er derfor nødvendig å følge opp dette i budsjett- og økonomiplanprosessen i 2020. Det er helt nødvendig at økonomisk utvikling bringes i samsvar med kommunens langsiktige styringsmål. Dette vil gi et sikrere finansielt grunnlag for at kommunen skal kunne levere gode tjenester i de kommende år.

Talldelen som viser bevilgninger i drift og investering og investeringsplan

Budsjettallene for 2020 og økonomiplantallene for 2021-2023 fremgår av kapittel 5.2 og 5.3. Her ligger forskriftsbestemte oversikter som viser tallene for drift og investeringer. Obligatoriske budsjettoversikter (som også finnes som vedlegg nr 4 til saken) er utarbeidet etter nye økonomiforskrifter og har derfor en noe annerledes utforming enn tidligere år. Det er også nye navn på skjemaene.

Skjema for beregning av disponible midler til fordeling har fram til 2020 hatt navnet «skjema 1A» og «skjema 2A», mens fordelingen av midlene har hatt navnet «skjema 1B» og «skjema 2B». Disse skjemaene er omarbeidet etter bestemmelsene i ny kommunelov og heter nå for bevilgningsoversikt drift og investering.

Ut over endringer som følge av ny kommunelov vil det fra år 2020 også bli en endring i grunnstrukturen i skjema for fordeling av driftsmidler (tidligere skjema 1B, nå bevilgningsskjema drift). Frem til 2020 har budsjettfordelingen vært presentert som fordeling av budsjettmidler på gruppeansvar. Gruppeansvar er en gruppering av budsjett for ansvar (kostnadssteder). Denne metoden har altså hatt sterk kobling til budsjettstyring av kostnadssteder og mindre grad kobling til prioritering av tjenester til innbyggerne.

Fra 2020 vil presentasjonen av budsjettet bli endret slik at bevilgningsskjema viser fordeling av midlene til tjenester og innbyggerbehov. Dette er en inndeling som bygger på prinsippene i Kostra. Dette er mao samme system som brukes i kostratallene. Kostra er en nasjonal kontoplan som deler inn ressursbruken etter innbyggerbehov. Denne inndelingen kan i praksis også beskrives som en inndeling etter tjenester. For å unngå at inndelingen blir for uoversiktlig er det valgt en løsning der kostrafunksjoner er gruppert sammen til tjenestegrupper. Konsekvensen av at budsjettet vedtas på tjenestegrupper, er at

budsjettendringer på tjenestegrupper skal vedtas av kommunestyret. Fram til 2020 har kommunestyret vedtatt budsjettjusteringer på gruppeansvar. Altså er det en sammenheng mellom inndelingen i bevilgningsskjemaet og hvilke budsjettendringer som skal behandles av kommunestyret. Overgangen til vedtak av budsjett etter tjenestegrupper vil gi et mer organisasjonsnøytralt budsjett der hovedfokus vil ligge på prioritering mellom ulike innbyggerbehov. Budsjettet vil også i større grad synliggjøre hva som er ressursbruken på ulike tjenester. For eksempel vil helsetjenester som leveres i skolen etter endringen fremstå som helsetjenester, ikke som finansiering av en skole. Dette gir bedre styringsdata for prioritering og bidrar til klarere skille mellom politisk prioritering og rådmannens budsjettkontroll. Bevilgningsskjema drift etter tjenestegrupper vil bli ferdigstilt og innarbeidet i dokumentet til formannskapetets behandling av saken. En foreløpig versjon av skjemaet vil bli utlevert i formannskapetets møte 14.11. Her vil formannskapet også få en orientering om det nye skjemaet.

Prosess:

Formannskapetets innstilling skal ligge til alminnelig ettersyn i minst 2 uker før behandling i kommunestyret.

Fagorganisasjonene har fått løpende orientering om arbeidet med budsjett og økonomiplaner. Dette har skjedd gjennom dokumentinnsyn, orienteringer og dialog fra sommeren og fram til budsjettet ble presentert 07.11.19.

Saken legges fram til utvalgene til orientering da det er formannskapetets som innstiller i saken.

Vurdering:

Vurderinger fremgår av budsjett-/økonomiplandokumentet. Økonomiplanens innretning krever tydelig styring og prioritering. Nedenfor er et utdrag av vurderingene og vurdering av punkter i vedtaket.

Til vedtaket punkt 2 om marginavsetning skatt:

Det settes av 10 % av skatteinntekter i margin.

Avsetningen er justert ned fra fjorårets vedtak. Endringen er gjort i samråd med kemner.

Til vedtaket punkt 3 om eiendomsskatt:

Eiendomsskatteinntektene er beskrevet i økonomiplanen kapittel 5.4. Her er det også et beregningseksempel.

Endringstempoet i økonomiplanen er stort, med tilhørende store reduksjoner i bevilgninger til driftsformål. Det er krevende å gjøre ytterligere reduksjoner i 2020 for å kompensere for lavere inntekter fra eiendomsskatt. Det er et midlertidig handlingsrom i 2020 for å kompensere nedgangen i eiendomsskatteinntekter. Eiendomsskattesats boliger kan økes til 5 promille i 2020. I tillegg er det også et handlingsrom i å justere fritaket for nybygde boliger fra 3 år til 1 år. Full utnyttelse av handlingsrommet vil likevel innebære at eiendomsskatteinntektene forventes å bli redusert med 1,5 mill kr fra 2019 til 2020.

Til vedtaket punkt 4 om økonomireglement:

Nytt reglement vil ivareta alle endringer etter ny kommunelov og nye økonomiforskrifter. Nytt reglement vil også sette nye prinsipper for styring, rapportering og bruk av metodikk som skal bidra til forbedringer i økonomisk styring og rapportering. Eksisterende reglement er i liten grad oppdatert med utvikling i verktøy for økonomisk styring og bygger i stor grad på arbeidsdelingen fra samkommunen. Endringer i kontoplan, rapporteringsrutiner og prinsipper for styring bør også omtales mer systematisk i reglementet. I sum betyr dette at det er behovet for en helhetlig gjennomgang og modernisering av reglementet.

Til vedtaket punkt 5 om gebyr og betalingssatser:

Gebyr og betalingssatser er nærmere omtalt i kapittel 5.5 i økonomiplanen.

De fleste gebyrer og betalingssatser økes med lønns- og prisstigning eller i samsvar med regelverk for justering. Det er noe sterkere økning innenfor kultur og idrett enn det som følger av lønns- og prisstigning.

Til vedtaket punkt 6 om låneopptak til videreutlån og startlån:

Rammen for videreutlån til sosiale formål (startlån) ble økt til 45 mill kr i 2019. Det er gode erfaringer med økt utlånsramme både når det gjelder behov og fortsatt liten tapsrisiko på utlån. Den økte utlånsrammen videreføres.

Til vedtaket punkt 7 om låneopptak til investeringer:

Låneopptaket på 492,77 mill kr er en øvre ramme. Det endelige låneopptaket vil kunne reduseres med ubrukte lånemidler. Strategi for likviditetsstyring er beskrevet i finansrapportering i 2019. Det fremgår her at ubrukte lånemidler planmessig avvikles ved at nye låneopptak reduseres.

Til vedtaket punkt 8 om justeringer av budsjett og økonomiplan:

Ny kommunelov med nye forskrifter krever tilpasninger av talloppstillinger og andre formalia. Det må forventes at det vil være tekniske endringer og avklaringer på formalia som kommer på plass i 2020. Dette kan medføre tekniske endringer i talloppstillinger og andre formalia.

Til vedtaket punkt 9 om reduksjon i bruk av disposisjonsfond:

Disposisjonsfondet er ved inngangen til 2020 lavere enn ønsket. Dette har betydning for kommunens evne til å møte uforutsette hendelser. Dersom det oppstår et handlingsrom for å bruke mindre av disposisjonsfondet enn budsjettert, bør fondsbruken reduseres.

Til vedtaket punkt 10 om balansekrav og realismekrav i kommuneloven:

Årlig driftsbalanse og realisme i budsjett og økonomiplan er et krav i Kommuneloven.

Økonomiplanens realisme bygger på en forutsetning om at det gjennomføres konkrete tiltak som øker driftsinntekter og/eller redusere driftsutgifter. Reduksjon av ressursbruk i det omfang som økonomiplanen legger opp til, forutsetter reduksjoner i årsverk og/eller reduksjon i antall kvadratmeter kommunal bygningsmasse.

Økonomiplanen innebærer en sterk reduksjon i driftsrammer. Kommuneloven krever ikke at alle tiltak er ferdig utredet når budsjett og økonomiplan vedtas, men alle krav til reduksjoner skal være fordelt på de tjenestegrupper/virksomheter som skal gjennomføre reduksjonene. Saldering av budsjett og økonomiplan er gjort ut fra et premiss om at det blir gjennomført endringer som påvirker de viktigste kostnadsdriverne. Dette vil i praksis måtte omfatte både antall årsverk og kommunal bygningsmasse.

Vedtak i kommunestyret 9.12.19 sak xxx/19

Innhold

1	INNLEDNING	5
2	POLITISK BEHANDLING	6
2.1	VEDTAK I KOMMUNESTYRET	6
	RÅDMANNENS INNSTILLING:	6
2.2	GEBYRREGULATIVET.	8
3	MÅL OG STYRING	9
3.1	PLANGRUNNLAG	9
	PLANVERK	9
3.2	MÅLBILDE 2030	10
3.3	MÅL OG STRATEGIER - KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	11
3.4	UTVIKLING OG STRATEGIER	12
3.5	ERFARINGSGRUNNLAG OG STYRINGSPRINSIPPER FOR ØKONOMIPLANEN	18
3.6	UTVIKLING FRA FJORÅRETS ØKONOMIPLAN – ØKONOMIPLAN 2019-2020	19
4	ORGANISERING	22
	ORGANISASJONSKART	22
5	OVERSIKT DRIFT, INVESTERING OG BALANSE - 2020-2023	23
5.1	GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER FOR UTARBEIDELSE AV TALLDELEN AV ØKONOMIPLAN	23
5.2	ØKONOMISKE RAMMER FOR VIRKSOMHETSOMRÅDENE	24
	BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT (TIDLIGERE 1A)	24
	BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT SORTERT PÅ VIRKSOMHETSOMRÅDE (TIDLIGERE 1B)	25
	BEVILGNINGSOVERSIKTER INVESTERING	26
5.3	ØKONOMISKE OVERSIKTER – TOTALØKONOMI DRIFT OG INVESTERING	28
	ØKONOMISKE OVERSIKTER DRIFT OG INVESTERING	28
5.4	FELLESINNTEKTER OG RAMME TIL FORDELING – SKJEMA 1A DRIFTSINTEKT	29
	SKATT OG RAMMETILSKUDD	29
	EIENDOMSSKATT	29
	ANDRE GENERELLE STATSTILSKUDD	31
	UTBYTTER	31
	RENTEUTGIFTER OG AVDRAG PÅ LÅN	32
	AVSETNINGER OG BRUK AV FOND	33
5.5	INNTEKTER HOS TJENESTENE – INNTEKTER I SKJEMA 1B	34
	OVERSIKT BRUTTOINNTEKTER I SKJEMA 1B	34
	AKTIVITET SOM FINANSIERES MED MIDLERTIDIGE PROSJEKTINNTEKTER	35
6	UTFORDRINGSBILDE	42

6.1 ØKONOMISKE OG DEMOGRAFISKE MÅL – KOMMUNELOVENS KRAV	42
NY KOMMUNELOV SETTER KRAV	42
OVERORDNEDE ØKONOMISKE STYRINGSMÅL	42
STYRINGSSTRATEGIER	43
6.2 VURDERINGER OG MÅLOPPNÅELSE	43
DRIFTSØKONOMI – EVALUERING AV ØKONOMIPLANEN MOT KOMMUNENS STYRINGSMÅL	43
6.3 ENDRINGSBEHOV OG ENDRINGSTEMPO	46
ENDRINGSBEHOVET	46
ENDRINGSTEMPO	50
6.4 BEFOLKNINGSUTVIKLING OG ENDRINGER I BEHOV	53
ENDRINGER I BEFOLKNINGSUTVIKLING	53
6.5 ENDRINGER I ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER	58
HOVEDTREKKENE I STATSBUDET	58
SIGNALENE OM FREMTIDIG ØKONOMISK UTVIKLING	59
SIGNALER OM ENDRINGER I SKATT OG RAMMETILSKUDD.	60
UTVIKLING I LØNNS- OG PENSJONSKOSTNADER	60
PENSJONSKOSTNADER OG PREMIEAVVIK:	61
6.6 STØRRE ENDRINGER I NASJONALE FØRINGER OG REGELVERK I PERIODEN	62
HOVEDTREKK	62
OPPVEKST - SKOLE	62
OPPVEKST - BARNEHAGE	62
6.7 KONSEKVENSJUSTERING OG OMPRIORITERING	62
KONSEKVENSRAMMING AV GJELDENE BUDSJETTTRAMMER TIL 2020-2023	63
TOTAL EFFEKT AV RAMMEREDUKSJONER I ØKONOMIPLAN 2019-2022 OG ØKONOMIPLAN 2020-2023	64
NYE BEHOV, OPPGAVER OG OMPRIORITERINGER - AKTIVITETSENDERINGER	65
SALDERINGEN AV ØKONOMIPLANEN OG BUDSJETT 2020	66
SALDERT ØKONOMIPLAN 2020-2023	68
7 VIRKSOMHETSOMRÅDENE – MÅL OG VIRKNING	69
7.1 POLITIKK, RÅDMANN, FELLESKOSTNADER OG FINANS	69
POLITIKK	69
RÅDMANNEN MED STAB	69
FELLESOMRÅDER	72
7.2 OPPVEKST	73
OPPVEKST FELLES	74
SKOLE OG SFO	74
BARNEHAGE	76
RESSURSSENTER OPPVEKST (HJELPETJENESTER)	77
7.3 HELSE OG VELFERD	79
MÅL	79
UTFORDRINGER, STRATEGI OG KONSEKVENS	79
HJEMMETJENESTER	82
INSTITUSJON	84
BO- OG DAGTILBUDTJENESTEN	85
NAV – SOSIALE TJENESTER	86
BOLIGER	87

7.4 SAMFUNN, UTVIKLING OG NÆRING	89
LANDBRUK, MILJØ OG AREALFORVALTNING	89
TEKNISK DRIFT	90
SELVKOSTOMRÅDENE VANN OG AVLØP	92
INTEGRERING OG MANGFOLD	94
KULTUR	97
NÆRING	101
KIRKER MV.	102

8 INVESTERINGER I PLANPERIODEN	103
---------------------------------------	------------

BEHOV FOR NYORIENTERING INVESTERINGER	103
INVESTERINGER GENERELT	103
ADMINISTRASJONSBYGG	104
BARNEHAGER	104
SKOLER	105
HELSEBYGG MV	105
IKT-INVESTERINGER	106
KULTUR OG IDRETT	106
SENTRUMSUTVIKLING	107
KOMMUNALE VEGER	107
GANG- OG SYKKELVEGER	107
BRANN OG FEIING	108
DIVERSE INVESTERINGER TEKNISK	108
VANN (SELVKOST)	108
AVLØP (SELVKOST)	109
KIRKER OG KIRKEBYGG	109

9 UTDYPENDE INFORMASJON OM TEMA, RAMMEBETINGELSER OSV.	110
---	------------

9.1 DRIFTSKONSEKVENSER AV NYTT HELSEBYGG	110
9.2 PENSJONSKOSTNADER	110
9.3 STATSBUSETTET OPPSUMMERING	112
9.4 DOKUMENTASJON AV BEREGNINGER RAMMER	118

1 Innledning

Økonomiplanen er en kommunes virkemiddel for å prioritere ressursbruk over tid, i tråd med planer og strategier. Kommuneloven krever at det skal vedtas en fireårig økonomiplan. Planen skal rulleres for hvert år. Økonomiplanens første år (2020) er budsjett, og således en bindende bevilgning for bruk av midler i 2020.

For årene 2021-2023 (økonomiplanens andre til fjerde år) er økonomiplanen en foreløpig plan for aktivitet og investeringer. Økonomiplanen vil derfor vise en forventet utvikling i aktivitet og investeringer i planperioden. Den årlige rulleringen av økonomiplanen gjør det mulig å justere kursen underveis. Beløpene i økonomiplanen for årene 2021 - 23 er derfor ingen fast bevilgning, men en synliggjøring av ønsket utvikling innenfor de økonomiske rammene som kan anslås for perioden.

I årets økonomiplan utvikles økonomiske oversikter til at budsjettet skal vise oversikt^{*)} over prioritering etter tjenester, mens det tidligere er satt opp etter budsjettansvar. På denne måten vil skillet mellom politisk prioritering og rådmannens budsjettkontroll i linja bli tydeligere. Skjema som viser prioritering etter tjenester bygges på kostrafunksjoner. Dette gir en organisasjonsnøytral oppstillingsplan med bedre sammenheng mot styringsdata i Kostra. Rådmannen har ansvar for budsjettkontroll og rapporter etter ansvar vil fortsatt bli brukt i budsjettoppfølging og rapportering.

Økonomiplanen bygger på samfunnsmålene i samfunnsplanen, og realiserer tiltak så langt det er mulig innenfor økonomiske rammer og en økonomistyring som er bærekraftig over tid. Samtidig er det viktig at nye utfordringer og ny kunnskap fortløpende blir håndtert, og også i denne forbindelse er økonomiplanen virkemiddelet for helhetlige vurderinger.

Samspillet mellom de fire hovedrollene en kommune har, i tillegg til å være en stor arbeidsgiver, vil måtte utvikles i retning av at kommunen arbeider med samfunnets ressurser i en vesentlig mer strukturert form enn kommunerollen historisk har hatt tradisjon for. I 2019 er det gjort tiltak for å oppnå dette, med gjennomføringsressurs og konkrete vedtak om å forsøke oppgaveutvalg som arbeidsform.

Økonomiplanen 2019 – 22 søker å balansere aktivitetsnivå mot fortsatt endringsbehov, kvartalsrapportene gjennom 2019 viser at dette er krevende. Kombinert med svært lav vekst i kommunens økonomi i Statsbudsjettet for 2020 er utfordringsbildet og endringsbehovet ytterligere forsterket for perioden 2020 -2023.

*) Utarbeides til formannskapets spørretime 14.11

Vesentlig lavere fødselstall enn historisk nivå over år og demografisk utvikling preger nå økonomien. Nedgangen har også vært markant sterkere enn forutsatt den gang vedtak om endring av skolestruktur ble fattet. Kombinert med innføring av normbestemmelser på enhetsnivå i skole og barnehage blir handlingsrommet langt på veg låst, og prisgitt strukturens mulige effektivitet. En videre konsekvens av dette er at det er vanskelig å vri økonomiske ressurser etter demografisk utvikling, for blant annet å møte veksten i den eldste delen av befolkningen.

Evnen til kontinuerlig endring og utvikling blir den kritiske suksessfaktoren for kommunen. Dette gjelder for tjenesteutvikling, for samskaping med samfunnets ressurser, for å bidra til ønsket klima- og miljøutvikling, for å motvirke utenforskap og for å sikre økonomisk sunnhet over tid. Kort sagt: Ingen kan gi en treffsikker framtidsbeskrivelse for kommunesektoren, det eneste sikre er at det blir stadig forandring og med det endringsdyktighet den viktigste ferdigheten.

2 Politisk behandling

2.1 Vedtak i kommunestyret

Pr dato foreligger

Formannskapets innstilling:

1. Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 vedtas.
2. Det settes av 10 % av skatteinntekter i margin.
3. Eiendomsskatt
I medhold av [eiendomsskatteloven §§ 2 og 3](#) bokstav a) skal det skrives ut eiendomsskatt på all fast eiendom i Verdal kommune.

Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med to syvendedeler i 2020 (overgangsregel til [eiendomsskatteloven § 3](#) og [4](#) første ledd første pkt). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 4 promille.

Generell eiendomsskattesats for de skattepliktige eiendommer settes til 5 promille ([eiendomsskatteloven § 13](#)).

I medhold av [eiendomsskatteloven § 7](#) blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

a. Fritaket for nyoppførte boligeiendommer etter [eiendomsskatteloven § 7](#) bokstav c skal være avgrenset til 1 helt kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig, eller til kommunestyret endrer eller opphever vedtaket.

b. For øvrig fritas:

- Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
- Verdal videregående skoles eiendommer

- Stiklestad Nasjonale Kultursenter A/S' eiendommer
- Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
- Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
- Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primær oppgaver
- Innherred Renovasjons eiendommer
- Trondheim havn IKS' eiendommer
- Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer ([eiendomsskatteloven § 25](#)).

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

4. Økonomireglement for 2020 vedtas i samsvar med vedlagt dokument. Reglementet har kun mindre endringer fra 2019, og vil gjelde inntil en mer grundig gjennomgang og revisjon av dokumentet legges fram første halvår 2020.
5. Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2020 slik det fremgår av vedlegg med følgende endring:
 - a. Det er et langsiktig mål om at leie av idrettsanlegg for barn og unge skal være gratis. Man ser at det er krevende å få til dette innenfor økonomiplan og budsjett pr nå. Men på bakgrunn av det langsiktige målet om gratis leie, skal satsene for leie av idrettsanlegg i 2020 ikke økes. Det vil si at satsene holdes på samme nivå som i 2019.
 - b. Innføring av sats på dagleie på kr 3000.
6. Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 45 000 000.
7. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2020 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 492 770 000. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt å godkjenne lånevilkår i lånenes løpetid. Følgende endring: Masterplan for sentralidrettsanlegget er ikke ferdig. Frem til denne er ferdig behandlet, er det vanskelig å vite hva som er riktig investeringsnivå for garderobebygg på sentralidrettsanlegget. Det settes derfor ikke opp investeringsbeløp i 2020 for garderobebygg, sentralidrettsanlegg. Forslått beløp på 20 MNOK flyttes derfor til 2021.
8. Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til å korrigere talloppstillinger som følge av tilpasninger til ny kommunelov med forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.
9. Dersom statsbudsjettvedtaket i Stortinget desember 2019 medfører økning i skatteinntekter og/eller rammetilskudd, skal økningen brukes til å redusere bruk av disposisjonsfond i 2020.
10. Årlig driftsbalanse og realisme i budsjett og økonomiplan er et krav i Kommuneloven.

Økonomiplanens realisme bygger på en forutsetning om at det gjennomføres konkrete tiltak som øker driftsinntekter og/eller redusere driftsutgifter. Reduksjon av ressursbruk i det omfang som økonomiplanen legger opp til, forutsetter reduksjoner i årsverk og/eller

reduksjon i antall kvadratmeter kommunal bygningsmasse.

11. Salg av Fritidssenteret avventes til det foreligger et vedtak i egen sak om videre bruk av Fritidssenteret, herunder evt. salg og alternativ løsning for dagens brukere av Fritidssenteret.
12. Elever og ansatte ved Leksdal skole skal ikke flyttes til Stiklestad Skole før ny skole står ferdig oppført.
13. Ny arbeidsgiverpolitikk skal resultere i økende nærvær, og kommunen bør i tråd med ny IA-avtale ha en ambisjon om 10 % økning i nærværet i planperioden, fra dagens nivå på 92,7 % (2018) til et nærvær på minimum 93,5% i 2022. Rådmannen bes om å legge frem beregninger på hva en 10 % økning i nærværet vil kunne bety i sparte kostnader, inkl. følgekostnader (vikarinnleie m.m.), i økonomiplanperioden.
14. Kommunestyret er bekymret for den økende tendensen til vold og trusler mot ansatte i Verdal kommune. Rådmannen bes sørge for økt fokus på opplæring og bevisstgjøring rundt rutiner og tiltak for å redusere omfanget av vold og trusler mot ansatte i Verdal kommune.
15. Kommunestyret er bekymret for den stadig sterkere fødsels- og elevstallsnedgangen i Verdal kommune, og det presset dette gir på innholdet i tjenestene i oppvekstsektoren. Rådmannen bes fremme en sak med en ny, helhetlig vurdering av oppvekststrukturen.
16. Barn og unge skal oppleve et likeverdig og inkluderende oppvekstmiljø, der alle blir respektert for den de er. Barn og unge skal oppleve motivasjon, mestring og glede i samspill med andre. De skal oppleve faglige utfordringer, medansvar, romslighet, toleranse og se seg selv som en del av et større fellesskap. I samarbeid med andre kommunale tjenester bygges et helhetlig oppvekstmiljø som vekker nysgjerrighet og et ønske om læring.

Vedleggene som det er henvist til over finnes i saksframlegget.

2.2 Gebyrregulativet

Gebyrregulativet legges ut på kommunens hjemmeside når økonomiplanen er behandlet i kommunestyre 9/12-19. Regulativforslag legges ved saksdokumenter til formannskapetets møte 21/11-19, og følger også til kommunestyresaken.

3 Mål og styring

Hvordan vil vi Verdal skal være i framtida? Hva er målene for verdalssamfunnet? Hvilke ressurser og muligheter har vi for å skape ønsket utvikling? Hvordan jobber vi best sammen for å nå målene?

Dette er sentrale spørsmål for prioritering av ressurser i økonomiplanen og er spørsmålene som ligger til grunn for målene og strategiene i alle andre plandokumenter kommunestyret behandler – herunder kommuneplanen, kommunedelplaner og planstrategi.

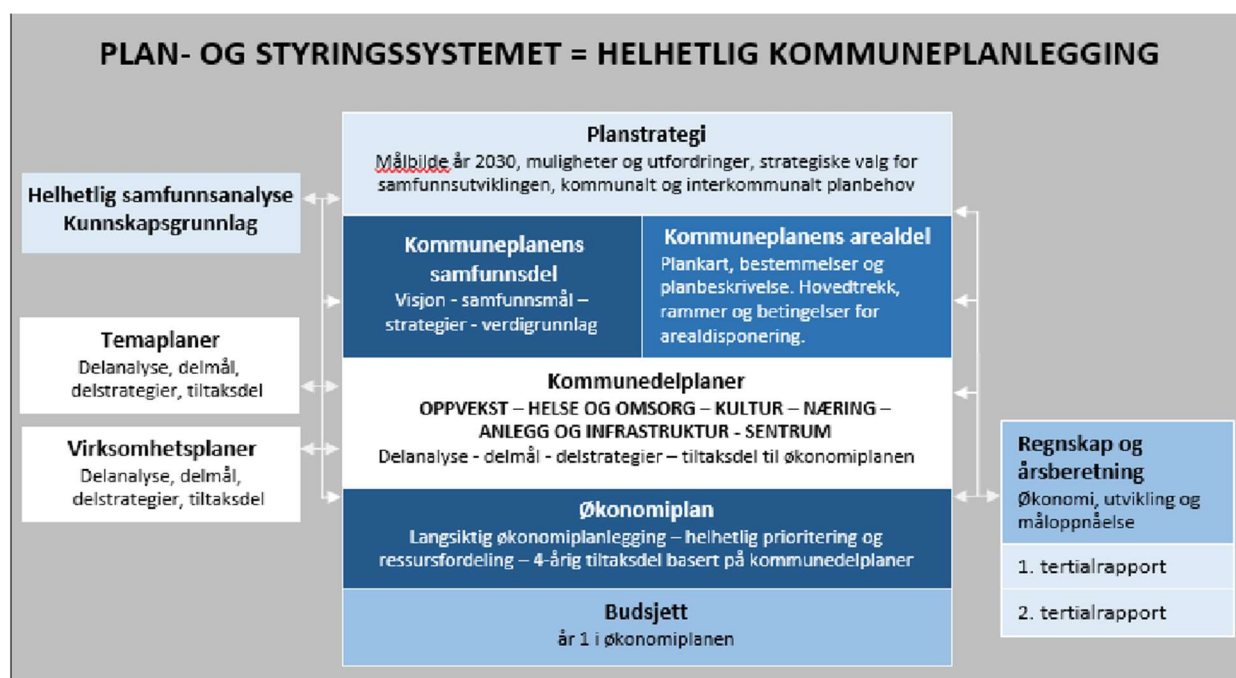
3.1 Plangrunnlag

Økonomiplanen henger sammen med kommuneplan og delplaner, og samordner de økonomiske rammene for øvrig planverk og vedtak i folkevalgte organer. Økonomiplanen beskriver aktivitet som skal gjennomføres for å nå mål. Aktivitetene forventes normalt gjennomført innenfor de økonomiske rammene som ligger i økonomiplanen. I noen tilfeller kan det være at aktivitet er betinget av at kommunen får ekstern finansiering. I slike tilfeller er inntektene ikke lagt inn i økonomiplanen, fordi inntektene ikke er tilstrekkelig sikre. Normalt skal da heller ikke tilhørende utgifter være lagt inn.

Ny kommunelov tydeliggjør kommunestyrets ansvar for langsiktig bærekraftig økonomistyring og setter krav til langsiktige mål.

Planverk

Plan- og styringssystem er kommunens innramming for å ivareta lovkravene til planlegging på en hensiktsmessig måte og sikrer en helhetlig og samordnet kommuneplanlegging. Figuren under viser plan- og styringssystemet for Verdal og Levanger kommuner.

3.2 Målbilde 2030

Målbildet er kortversjonen av det samfunnet som kommunene ønsker å være år 2030, og er uttrykt slik i [gjeldende planstrategi](#) (jf. PS 32/17, kommunestyret 24.april 2017):

Kommunene Levanger og Verdal er en utviklingskraft i Trøndelag i nært samarbeid med Trondheim. Stiklestad 2030, Trehusbyen Levanger, Falstadsenteret og opplevelser knyttet til historie og kultur forsterker den lokale identiteten og øker attraktiviteten regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Sykehuset i Levanger og Verdal industripark bidrar til arbeidsplasser og trygghet i regionen. Et godt videregående utdanningstilbud, HUNT forskningssenter, NTNU og Nord Universitet svarer på regionens kompetansebehov og er viktige partnere i lokalsamfunnsutviklingen.

Utviklingen av veger, jernbane, havn og Trondheim lufthavn gir mobilitet og miljøvennlige pendlermuligheter innenfor arbeidsregionen Trondheim-Steinkjer. Vi beveger oss i retning av et karbonnøytralt samfunn. Arealdisponeringen gir kommunene en moderne infrastruktur og et levende kulturlandskap. Det er høy kvalitet på den digitale infrastrukturen. Folketallsveksten er over landsgjennomsnittet, og innbyggertallet er på 23 000 i Levanger og 17 000 i Verdal i 2030.

Alle barn får en best mulig start på livet i Verdal og Levanger. De har familie, venner og voksne som er til stede når de trenger det, utfolder seg i lek og aktivitet og kjenner følelsen av undring, glede og mestring. De opplever at de blir verdsatt av foreldre, lokalsamfunn, barnehage og skole, men også at det stilles krav til dem. Gjennom helhetlige utdanningsløp utvikler alle barn og unge verdier og ferdigheter som svarer på samfunnets behov og gir gode liv. Kommunenes innbyggere har mangfoldig bakgrunn og kompetanse, og regionens arbeidsmarked har bruk for alle. Unge mennesker flytter hit etter endt utdanning.

Våre kommuner er gode samfunn å leve i hele livet. Alle innbyggere opplever trygghet, mestrer hverdagen, og har aktive liv med god helse og trivsel. Alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet, og gjester opplever at de er velkomne. Innbyggerne tar ansvar for å inkludere hverandre på hverdagslivets arenaer og i sosiale nettverk. Fokus på folkehelse og mestring, bruk av teknologi og løsninger tilpasset den enkelte, bidrar til at flere eldre lever aktive liv og bor i egen bolig. Befolkningens engasjement i å utvikle levende lokalsamfunn og nærmiljø er stort.

Vakre sentra med møteplasser for lek og aktivitet, kulturopplevelser og naturopplevelser bidrar til bolyst hos innbyggere og fører til at folk ønsker å flytte hit. Barnehager, skoler, kulturarenaer og andre anlegg som er tilgjengelige for alle aldersgrupper og funksjonsnivå er møteplasser og sosialt lim i lokalsamfunnene. Samskaping mellom kommunene og lokalsamfunn, frivillighet, private aktører, andre forvaltningsnivå, forsknings- og innovasjonsmiljøer og andre kommuner har ført til at vi i lag har nådd målbildet.

3.3 Mål og strategier - kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel skal gjennom mål og strategier for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommunen, gi retning for bærekraftig utvikling av samfunnet og kommuneorganisasjonen, fremme folkehelse og motvirke sosiale helseforskjeller. Plan- og bygningsloven og kommuneloven krever at kommunene skal bidra til bærekraftig utvikling, gjennom samordna og helhetlig planlegging. FN's menneskerettigheter og bærekraftsmål skal ligge til grunn i planarbeidet.

Kommuneplanens samfunnsdel legges til grunn for øvrig kommunal planlegging, utvikling og oppgaveløsning.

Økonomiplanen er kommuneplanens handlingsdel. Fordeling og omfordeling av økonomiske rammer avgjør hvordan kommunal aktivitet innrettes og hvilke tiltak som settes i verk. Ved å legge samfunns mål og strategier for utviklingen i Planstrategien og Kommuneplanen til grunn, sikres langsiktighet i prioriteringene.

Prosessen med å revidere kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er igangsatt.

3.4 Utvikling og strategier

I forbindelse med tilpasning av organisasjonen etter avvikling av samkommunen ble samfunnstrender og perspektiver vurdert og drøftet, slik at samfunns- og organisasjonsutviklingen blir mer dynamisk vurdert inn i økonomiplanarbeidet. Vurderingene lagt til grunn står fast som minst like gyldige fortsatt.

Samfunnstrender vi må møte

- Globalisering
- Folkehelsemobilisering
- Individualisering og rettigheter
- Samfunnssikkerhetskrav
- Samfunnets innovasjonstakt
- Engasjement og følelser
- Klima- og miljøendringer
- Arealbruk og ressurs hensyn
- Digitalisering og robotisering
- Storbyenes vekst og fokus
- Demografiendringer
- Standardisering

Verdal
kommune

Perspektiver vi må ivareta

- Tilgang på arbeidskraft
- Utviklings- og innovasjonsevne
- Endringsdyktighet
- Forvaltning og rettssikkerhet
- Informasjonsbehandling
- Kunnskapsforvaltning
- Driftseffektivitet
- Samspill med frivilligheten
- Kompetanseutvikling
- Helhet og ledelse
- Attraktivitet, org. og samfunn
- Medvirkning innad og utad

www.verdal.kommune.no

Velg Vis – Møter – Lysbildemål for å endre denne teksten

Rådmann Jostein Grimstad

Samfunnstrendene er de eksterne forhold/samfunnsforhold, mens perspektivbegrepet favner mer interne og organisatoriske egenskaper. Disse punktene gjelder i større eller mindre grad all kommunal aktivitet, og i alle kommunens roller.

En særdeles viktig organisatorisk og individuell evne for å møte utfordringer og utviklingsbehov framover i tid blir endringsdyktighet. Dette gjelder hele organisasjonen – kulturelt, systemmessig, kompetansemessig og prosessuelt. Endringsdyktighet vil også bli kjernen i ledelse, både politisk og administrativt, for å evne å utvikle alle kommunens roller. De økonomiske utfordringsbildene forsterker behovet for **utvikling og økt endringstakt** ytterligere.

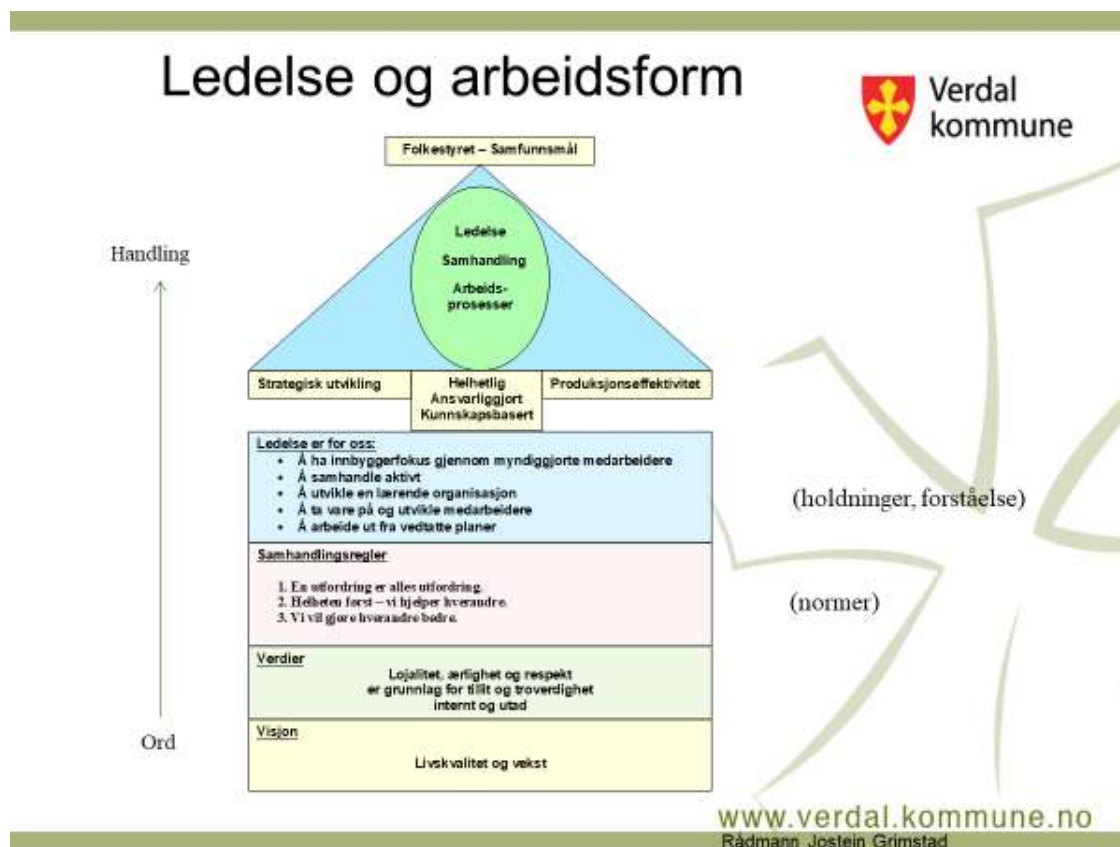
Sentrale **strategiske prinsipper** er grunnlaget for svært mange av de valgene som gjøres for kommunens organisering, prioritering og struktur. De strategiske prinsippene vurderes i hver økonomiplanprosess, og blir stående uendret fra forrige plan for økonomiplan 2020 – 23.

1. Organisasjon, arbeidsprosesser og infrastruktur utvikles for effektiv kommunal tjenesteyting og bærekraftig økonomi.
2. Sterkt fokus på ledelse, samhandling og helhet for endringsdyktighet og utviklingsevne.
3. Et gjennomgående folkehelseperspektiv for at folk skal mestre eget liv.
4. Samhandling, helhet og kontinuitet i virkemidler for å skape trygge oppvekstvilkår.
5. Digitalisering og teknologibruk for framtidsrettet tjenesteutvikling.
6. Utvikling gjennom medvirkning og samskaping mellom aktører og ressurser.

Prinsippene bidrar til viktig kontinuitet og tydelige retninger i utvikling av kommuneorganisasjonen og tjenester.

Plattform for ledelse

Kommunens administrative organisasjon har gjennom flere år arbeidet etter en fast plattform for ledelse.

Folkestyret, som setter retning for samfunnsutvikling i form av samfunns mål, har hele tiden stått øverst i den administrative lederplattformen. Et dyktiggjort og velfungerende folkestyre er kjernen i kommunal virksomhets legitimitet. Plattform for ledelse står fast, og vil nødvendigvis bli fokusert både overfor nyvalgt kommunestyre og som del av politikkutformingen i arbeidsgiverrollen.

Demokrati og samskaping

Planstrategiens målbilde, de vedtatte samfunnsmål, samfunnstrendene og de strategiske prinsippene indikerer alle behov for utvikling av folkestyret og hvordan kommunerollen samspiller med samfunnet for øvrig. I grove trekk kan kommunerollen de siste tiårene beskrives som å ha beveget seg fra å *arbeide mot* (myndighetsfokus), til å *arbeide for* (kunde-fokus) til nå å gå i retning av å *arbeide med* (samskappingsfokus).

I [økonomiplan 2019 – 22](#) (side 13-16) ble det beskrevet og vedtatt en tydeligere retning for ønsket samskaping og systematisk involvering av samfunnets ressurser. Organisatorisk forberedelse og konkrete vedtak om utprøving av oppgaveutvalg som arbeidsform er gjennomført i 2019, slik at utprøving, evaluering, læring og korrigerende blir fokus for de nærmeste årene.

Digitalisering

Verdal er med på felles finansieringsordning i KS for utvikling av digitale løsninger i kommunene. Pengene er benyttet til å etablere et digitalt kompetanseløft i Trøndelag. Verdal kommune har sluttet seg til samhandlingsstrategien for digitalisering i Trøndelag og skal dermed bidra i digitaliseringsarbeidet i Trøndelag, jf. formannskapetets sak [99/18](#).

Forventningene til digitaliseringsarbeid øker og teknologiutviklingen kommer stadig lengre, jf. også samfunnstrender. Kommunene i Trøndelag skal gjennom å delta i kompetanseløftet rundt digitalisering skape digital transformasjon i sine tjenesteleveranser.

Midler avsatt i økonomiplan for å sikre kompetanse og ressurs til å systematisk arbeide med digitalisering på overordnet nivå er tatt ut som innsparingstiltak. Revidert strategi er å følge kompetanseløft Trøndelag og søke å mobilisere de ressurser og kompetanse vi har i ulike deler av organisasjonen og i IKT-tjenesten (felles med Levanger). Samtidig må en kontinuerlig kompetanseøkning foregå i hele organisasjonen, slik at noe midler er prioritert til generell digitaliseringsutvikling.

Digitalisering av tjenester krever et tett samspill mellom tjenester og brukerne av de ulike tjenestene. Når vi skal utvikle nye digitale løsninger for kommunikasjon med innbyggere er dialog for å sikre god medvirkning og god beskrivelse av brukerbehovene nødvendig.

Utvikling av Helseplattformen, hvor Trondheim kommune sitter i førersetet for kommunen i Midt-Norge, er et svært stort utviklingsprosjekt – med hensyn til utviklingsprosjekt, kommunikasjon og digitalisering. Gjennomføring starter i denne økonomiplanperioden.

Modernisering og effektivisering

Nødvendig endringsdyktighet krever at vi i enda større grad evner å omsette gode ideer og godt forbedringsarbeid til god praksis - bli en virkelig lærende organisasjon. Ytterligere vitalisering av kompetanse krever blant annet:

- Styrke fokuset på kontinuerlig forbedring og kunnskapsbasert praksis. Suksessen knyttet til kontinuerlig forbedring handler blant annet om å bruke avvik og forbedringsmeldinger aktivt for å utvikle organisasjon og tjenester.

- Endringsevne og endringsvilje må stimuleres gjennom lederutvikling (den enkelte leder) og ledelsesutvikling (hele organisasjonen) i form av videreutvikling av samhandling og samspill.
- Styrke delingskultur, hvor vi lærer av hverandre, og etablerer ny felles praksis basert på beste praksis. Kompetansemobilisering og –deling på tvers av tradisjonelle sektorer vil gi oss større endringskraft i vår tjeneste- og utviklingsutvikling.

Mange tunge og tidkrevende arbeidsprosesser, og dagens systemer og integrasjoner, fyller heller ikke våre samlede krav til raskt tilgjengelig og oppdatert styringsinformasjon. Manuelle operasjoner øker sjansen for menneskelig svikt.

Arbeidsgiverpolitikk

Arbeidsgiverpolitikken skal bidra til å realisere kommunens visjon og overordnede mål, understøtte kommunens fire hovedroller og gjøre oss i stand til å møte sentrale samfunnstrender.

Ledere og ansatte samlet sett skal ivareta måloppnåelse på de tre sentrale målene i vår samfunnsplan.

- Sikre et bærekraftig samfunn
- Prioritere en god start og mestring hele livet
- Skape rause og robuste livsmiljøer

Dette krever godt lederskap på alle nivå, både politisk gjennom kommunestyret og gjennom rådmannen og den samlede organisasjon. Ledelse er hos oss verdibasert og etikkutøvet, jf. plattform for ledelse.

Arbeidsgiverpolitikken skal inneholde virkemidler som gjør at vi får trent opp hele organisasjonen til å ivareta det totale samfunnsoppdraget, og ivareta ledelse av dette samlet sett.

Omstillingsbehovet er stort for å skulle tilpasse organisasjonen til de økonomiske rammene. Mange ansatte vil bli berørt av omstilling og endringsprosesser. Arbeidsforhold vil bli berørt. Det er viktig at vi som arbeidsgiver håndterer disse prosessene på skikkelig vis, og i tråd med arbeidslivets spilleregler. Arbeidsgiverpolitikken skal svare opp det utfordringsbildet som oppstår når vi skal tilpasse aktivitetsnivået, samt finne gode strategier og tiltak for å løse de utfordringene som fremkommer i den kunnskapen vi har på arbeidsgiverområdet. Samtidig krever dette også løsningsorienterte og utviklingsorienterte ansatteorganisasjoner, slik at dynamikken i møtet mellom roller blir konstruktiv.

Det må gjøres grundige analyser for å se hvordan vi kan løse en bemanningstilpasning i den størrelsen som beskrives i økonomiplanen. Endring i bemanning må balanseres opp mot behovet for arbeidskraft for å løse kommunale oppgaver fremover. Samtidig er kommuneorganisasjonen stor, og en systematisk kompetansestyring og systematikk for vurdering ved ledighet er innført. Dette innebærer i praksis en ansettelsesstopp, hvor hver ledighet skal vurderes svært systematisk. Årsverksutvikling vil med det bli sterkere styrt samlet sett.

Gjennom sommeren og høsten 2019 har flere interne arbeidsgrupper bidratt til utvikling av arbeidsgiverpolitikken i Verdal kommune. Dette skal slutføres slik at kommunestyret får de overordnede politiske vurderingene til behandling på nyåret 2020. Dette blir også i tråd med

kommelovens nye bestemmelser og tydeliggjøring av skillet mellom politisk og administrativ utøvelse av arbeidsgiverpolitikk.

Klima og miljø

Ved siste års behandling av budsjett/økonomiplan ble det presentert følgende tall som viser kommunens utslipp i 2017.

Post		Enhet	Forbruk	Utslipp -tonn CO ₂ -ekv
1	Diesel teknisk drift	Liter	44.000	119,2
2	Kommunebil varebil diesel	Km	285.000	43,2
3	Kommunebil personbil diesel	Km	405.000	46,6
4	Kommunebil el	Km	150.000	0
5	Private biler i tjeneste	Km	402.000	48,1
Sum direkte utslipp				257,1
6	Elektrisitet	kWh	Ca.17.000.000	
Sum indirekte utslipp (innkjøpt energi)				
7	Reiser fly	Kr	32.273 kr	1,8
8	Reiser tog	Kr	142.376 kr	4,6
9	Reiser buss	Kr	16.652 kr	0,2
Sum indirekte utslipp				6,6
Sum totalt utslipp				263,7

Ambisjonen var å videreutvikle dette datagrunnlaget i 2019 og knytte realistiske klimamålsettinger til kommunens virksomhet.

Vi har ikke nådd denne ambisjonen i 2019, men målsettinger og tiltak innenfor området vil en komme med gjennom året 2020.

Kommunesamarbeid, tidligere kommunelovs §27

Verdal kommune deltar i flere samarbeid etter Kommunelov § 27. I ny kommunelov fra 2020 er § 27-samarbeid ikke lenger en lovlig benevnelse på samarbeidsformen. Det aksepteres at det brukes tid å endre formalia slik at samarbeidene kan drives videre omtrent uendret etter ny kommunelov. Det vil si at samarbeidene må re-etableres på annen måte i løpe av de neste fire år.

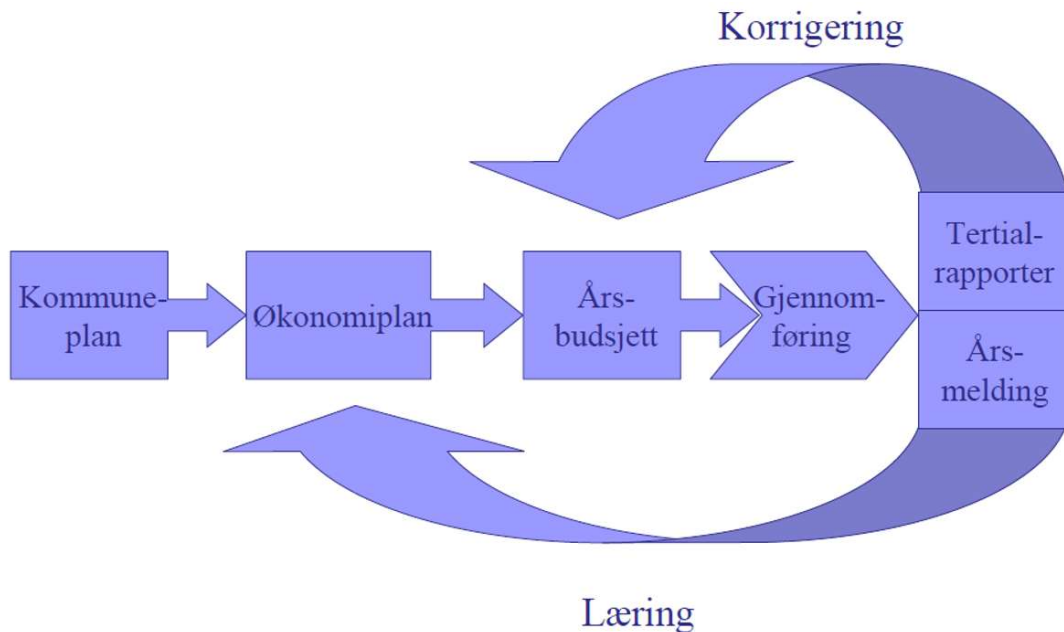
Kommunesamarbeidene er viktige for å sikre sterke fagmiljøer og god kostnadsdeling innenfor spesialiserte arbeidsoppgaver. Det er samtidig krevende at styring og kontroll over tjenesteleveranser og kostnadsutvikling ligger i et felleskap utenfor kommunen. Det arbeides aktivt for å forbedre styringslinjer og forutsigbarhet i forholdet mellom kommune og kommunesamarbeid. Det er en klar forventning om at kommunesamarbeid bidrar i prosesser som effektiviserer drift hos Verdal kommune. Det forventes at kommunesamarbeidene effektiviserer egen drift innenfor de krav som stilles av eierkommunene i felleskap.

Tabell under viser budsjett for periode 2018-2020 for de samarbeidene som ble etablert etter oppløsning av samkommunen pr 31.12.18.

i 1000 kr	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Kommentar
Innherred kommunesamarbeid Regnskap, innfordring og lønn	4 616	3 165	2 832	Reduksjon i antall årsverk fortsetter i 2020. Effekt av innføring av digitale løsninger som reduserer manuelle oppgaver og logistikkutgifter.
Innherred kommunesamarbeid IKT, Kemner, Jus Innkjøp overført til eget samarbeid fra og med 2019	12 851	12 900	12 665	Kemner overføres til Skatteetaten med virkning fra juli 2020. Store økninger på lisenskostnader for IKT. Bemanning uendret.
Innherred kommunesamarbeid Geodata	44	540	484	Økte inntekter på salg og forvaltning av geodata, uendret bemanning. Matrikkelgebyrer håndtert som selvkostområde med virkning fra 2019.
Innherred kommunesamarbeid Brann og redning	8 760	10 200	10 583	Nivå 2019 videreført, i tillegg budsjettøkning for forebyggende stilling fra juli 2020.
Innherred kommunesamarbeid Innkjøpssamarbeid	-	827	880	Uendret bemanning fra 2019 til 2020.
	26 271	27 632	27 444	

3.5 Erfaringsgrunnlag og styringsprinsipper for økonomiplanen

Kommuneloven og Plan og bygningslovens bestemmelser bygger på prinsippet om læring og korrigering. Samfunnsanalyse, analysen av årsregnskapet, årsprognose mv gir et kunnskapsgrunnlag som brukes til å korrigere kursen både på kort og lang sikt.

Årsberetning 2018: I årsberetning kap 2.4 gis det en oppsummering av de viktigste læringspunktene.

- Den underliggende driftsbalanse er svak og svekkes ytterligere i 2018. Stor risiko for underskudd/ tap av disposisjonsfond. Driftsbalansen må bedres.
- Arbeidet med forbedring av styringsdata må fortsette. Dette gjelder både data for ressursbruk og data for utvikling i tjenestebehov.
- Behov for å redusere budsjettavvik både gjennom måling, styring og holdningsarbeid.
- Disposisjonsfondet tappes.
- Det utarbeides en analyse av kostratall, befolkningstall og andre relevante styringsdata. Analysen er lagt fram for kommunestyret 24.09.
- Behov for at økonomiske virkemidler kombineres med sterk satsing på arbeidsgiverpolitikk, ledelse og styringsprinsipper.

Kvartalsrapportene i 2019: Kvartalsrapporter gjennom 2019 har vist at aktivitetsnivået for deler av virksomheten er høyere enn budsjettet. Særlig gjelder dette hjemmetjenesten og NAV. Det er innført periodisert budsjett for å skaffe bedre analysegrunnlag.

Prosess for arbeidsgiverpolitikk i 2019: Det har vært prosesser i 2019 for å analysere kostnadsbehov som følger med et årsverk. Dette skal gi et erfaringsgrunnlag for bedre budsjettering av årsverk som kostnadsdriver.

Ressursoptimalisering: Økonomiplanen bygger på styringsprinsipper som er forankret i kommunelovens økonomibestemmelser. Formålet med kommunal virksomhet er å gi størst mulig velferd til befolkningen innenfor inntektsrammene. Kommuneloven fremholder økonomisk

bærekraft og balanse som hovedvirkemidlet for god styring på bruk av inntektene og en effektiv ressursutnyttelse.

Dette kan utledes til et prinsipp om at Verdal kommune må sørge for at kommunen forvalter sine inntekter på en slik måte at økonomien er bærekraftig, dvs. at ressursbruken i dag ikke truer velferden til innbyggerne i fremtiden.

3.6 Utvikling fra fjorårets økonomiplan – Økonomiplan 2019-2020

Økonomiplanen for 2020-2023 fremstår som mer krevende enn gjeldende økonomiplan 2019-2022 og vesentlig mer krevende enn foregående års økonomiplaner. Økonomisk ubalanse er større i økonomiplan 2020-2023 enn fjorårets økonomiplan 2019-2022. Dette skyldes i hovedsak en kombinasjon av endringer i rammevilkår, nytt regelverk for avdragsbetaling, økte anslag for investeringskostnader og mindre bruk av oppsparte midler fra disposisjonsfondet. I tillegg vil også målinger av merforbruk gjennom 2019 prege innretningen av ny økonomiplan.

Utfordringene som beskrives i dette kapitlet er beskrevet mer helhetlig i kap. 6 utfordringsbildet.

Økte renter og avdrag som følge av økte investeringsanslag:

I 2019 er det lagt ned mye arbeid i kvalitetssikring og utarbeidelse av metodikk for mer systematisk gjennomgang av verdier i bygningsmasse, gjeldsnivå, bærekraftig avdragsbetaling og anslag for fremtidige investeringskostnader. Et resultat av dette er at flere investeringsprosjekter i ny økonomiplan 2020-2023 og saksutredninger gjennom 2019 har fått beregnet høyere investeringsbeløp sett i forhold til tidligere års økonomiplaner. I PS 12/19 i formannskapet 15.02.19 ble formannskapet informert om at veksten i markedspriser medførte høyere investeringsanslag for Nye Ness og Vinne skole. Dette ga samtidig en indikasjon på at Stiklestad skole får høyere investeringskostnader. I saken ble det lagt ved en beregning som viser at økte renter og avdrag på merinvesteringene i de to skolebyggene alene ville medføre at kommunens totale endringstakt overstiger økonomiplanens mål om 2%-aktivitetsreduksjon årlig.

Samme forhold gjelder også nytt helsebygg. Økte investeringsutgifter i forhold til tidligere års økonomiplaner fører også her til økte renter og avdrag. Dette har kommet til kunnskap gjennom politiske saker i 2019.

Økte rente- og avdragsutgifter reduserer rammene til drift og utfordrer i neste ledd logikken i økonomiplan 2019-2022 om maksimal aktivitetsreduksjon etter en 2%-bane.

Økte avdrag som følge av nytt regelverk:

En gjennomgang av avdragsbetaling viser at avdragsbetaling siden tidlig 2000-tall ligger markant lavere enn årlig verditap på anleggsmidler kommunen har finansiert med lån. Dette har vært fullt lovlig etter kommuneloven som gjelder ut 2019, men er ikke lenger lovlig fra 2020. Den lave avdragsbetalingen har frigitt midler til drift av tjenester og det kan hevdes at den dermed også har forskjøvet et behov for effektivisering av drift. Konsekvensen av lav avdragsbetaling er at kommunen

har forholdsmessig mye ubetalt gjeld i forkant av de store investeringene som er planlagt i årene fra 2020 og fremover.

Gjennomgangen av avskrivningsgrunnlagene i forbindelse med overgang til nytt regelverk har påvist at enkelte anleggsmidler manglet avskrivning eller hadde en avskrivningstid som var vesentlig lengre enn reell levetid. Etter at disse feilene er korrigert vil avskrivninger øke og dermed også avdragsbetaling. Avdragene fra 2020 skal ligge på et nivå som gir en bærekraftig nedbetaling av lån. Den nye avdragsbestemmelsen om nedbetaling i takt med verditap, passer godt inn i Verdal kommunes strategi for bærekraftig økonomisk utvikling. Prinsippet om bærekraftig avdragsbetaling har vært førende for de vurderinger og beregninger som er gjort for å beregne minsteavdrag etter nye bestemmelser.

Svak inntektsutvikling som følge av endringer i rammevilkår

Det er flere grunner til at kommunens driftsøkonomi strammer seg til. Normer og nye oppgaver legger beslag på deler av inntektsveksten og svakere vekst i statsbudsjett gir generelt mindre rom for utgiftsvekst. På kort sikt vil også systematisk omlegging til en mer bærekraftig langsiktig økonomi presse driften. Dette fordi uheldig praksis ved å skyve utgifter til senere år avsluttes og utgiftene tas tidligere. På lengre sikt vil en mer langsiktig økonomisk tilnærming øke midler til drift.

Veksten i kommuneøkonomi for Verdal i 2020 er lavere enn snittet for fylke og landet og også lavere enn i 2019. Det er flere grunner til at det er slik. Betydelige merinntekter i skatt de siste årene har gitt kommunesektoren en relativt sett bedre økonomi. Dette tilsier at behovet for vekst hos kommunene er lavere nå enn tidligere. I statsbudsjett for 2020 valgte regjeringen å legge veksttaket i den lavere delen av vekstintervallet som ble varslet i kommuneproposisjonen våren 2019. I tillegg til generelt lav vekst for kommunen, er det flere av komponentene i inntektssystemet som gir svak inntektsutvikling for Verdal kommune. Dette må ses i sammenheng med at inntektssystemet beregner at kommunen har fått et lavere behov for tilførsel av midler i rammetilskudd. Et lavere behov skal da etter prinsippene i inntektssystemet åpne for at kommunen både kan og skal redusere kostnader. Kostnadsreduksjonen må da komme som følge av at kommunen får færre tjenestemottakere og/eller endrer måten kommunens tjenester organiseres og driftes. Det kan diskuteres hvor opplagt denne sammenhengen er når sammenhengen videreføres ned på kommune- og tjenestenivå, men lavere inntekter i kombinasjon med at kommunen har et lavere disposisjonsfond fra 2020, gir en relativt kraftig endringsimpuls. Det er ingen grunn til å tro at inntektsnivået for 2020 viser en forbigående nedgang i inntekter. Svake barnetall, lav vekst i folketall, usikkerhet rundt distriktspolitisk tilskudd utover i planperioden, midlertidige inntekter overgangsordninger osv gir ingen forventninger om større økninger i inntektene i perioden 2020-2023.

Utgiftsvekst:

Kostnader til normer i skole og barnehage, kostnader til nye oppgaver, økning i utgifter til digitalisering av tjenester presser opp behovet for tilpasning av drift. Lønnsoppgjøret i 2019 har gitt betydelige merkostnader til garantilønn for enkelte yrkesgrupper. Denne merkostnaden vil kommunen dra med seg inn de årene som kommer. Denne utfordringen er en kjent sak for kommunene samlet og er således ikke noe fenomen knyttet til Verdal kommune. Denne merlønnsveksten var det ikke tatt høyde for i avsetningene til lønnsoppgjøret. Endringsbehovet presses derfor av endringer både i inntekter og i drift.

Bruken av oppsparte midler fra disposisjonsfond opphører:

Budsjettet for 2019 ble saldert ved å tilføre midler fra disposisjonsfond. I alt 25 mill kr av oppsparte midler er brukt til engangsformål og til å finansiere et driftsnivå som skal trappes ned til et mer bærekraftig nivå. Finansieringen av ordinær drift med disposisjonsfond var en bevisst strategi i økonomiplan 2019-2022 for å sikre et endringstempo som ga tilstrekkelig tid til å gjøre gode endringsprosesser. Økonomiplanen var tydelig på at bruken av disposisjonsfond skulle trappes ned. Derfor er mindre bruk av disposisjonsfond også en vesentlig forklaring til at driftsnivået for 2020 må tas ned. Ved inngangen til 2020 har disposisjonsfondet krympet til et nivå på 25 mill kr. Dette er lavt og gir et sterkt signal om at det ikke lenger er mulig å videreføre driften med å tilføre midler fra fondet. I økonomiplanen for 2019-2022 var det planlagt bruk av disposisjonsfond på netto 5,8 mill kr. I den nye økonomiplanen reduseres fondsbruken til ca. 3,4 mill kr for 2020 og ingen ytterligere reduksjon av fondet i planperioden. Fondets størrelse er da i perioden vesentlig lavere enn kommunens styringsmål om fond på 6% av driftsinntekt.

Konsekvenser av merforbruk i 2019:

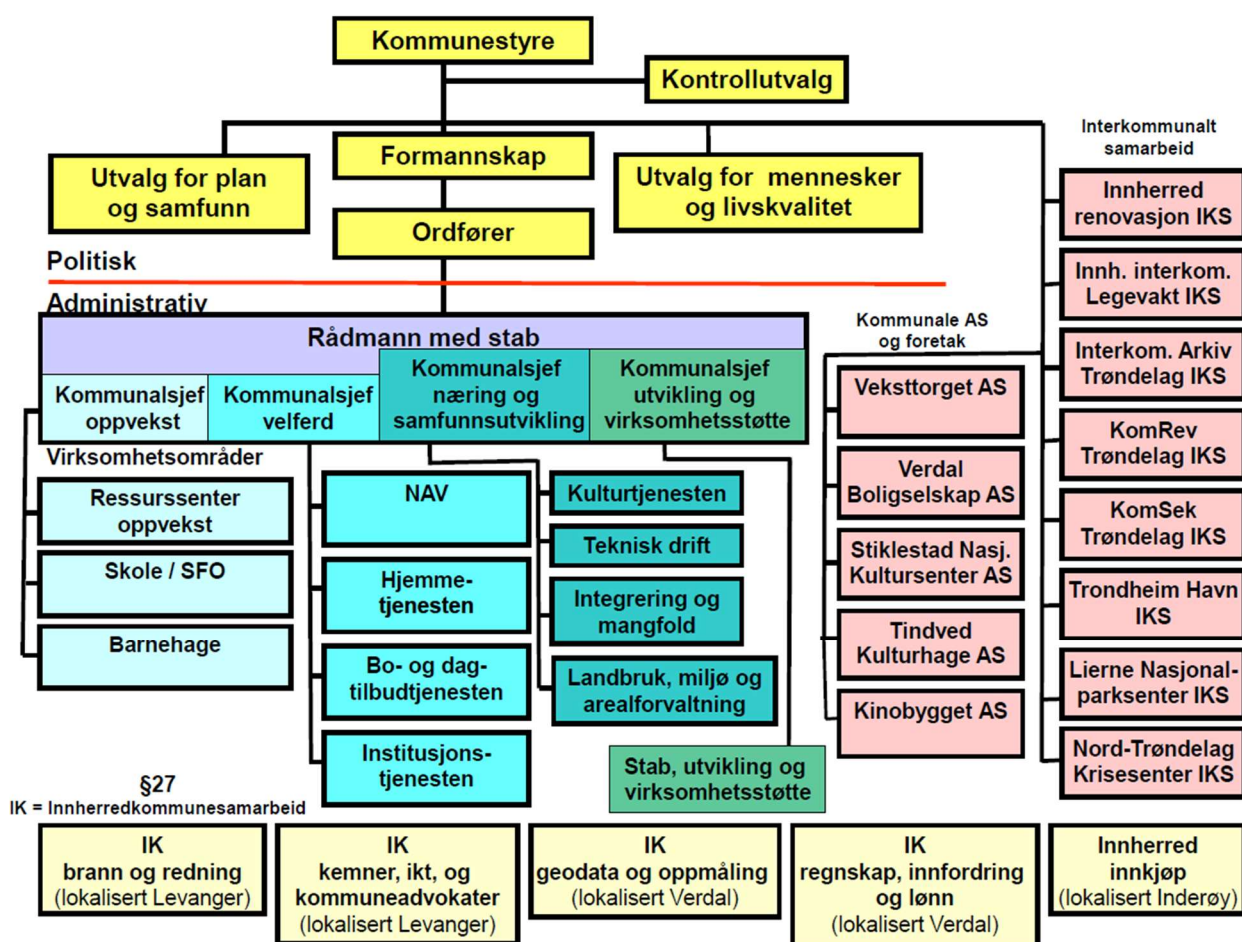
Bildet forsterkes av en svak underliggende driftsbalanse i perioden 2017-2019. Med underliggende driftsbalanse menes de økonomiske resultatene som hadde kommet om kommunen ikke hadde fått ekstraordinære inntekter. Denne ubalansen i drift i 2019 blir med videre inn i økonomiplanarbeidet for 2020-2023. Endringsbehovet blir større enn det ville vært om kommunens aktivitetsnivå på alle områder var i samsvar med vedtatte rammer.

4 Organisering

Organisasjonskart

Under vises hovedtrekk i organisasjonskart gjeldende fra 1.1.2019. Rollen kommunalsjef utvikling og virksomhetsstøtte har ingen bemanning. Hovedtrekkene i organisasjonskartet vil bli endret ved at denne rollen tas ut fra kartet for 2020, samt at "Arkiv, informasjon og service" blir tydeliggjort som funksjon. Det samme må også gjelde for Økonomifunksjonen og Personal- og HMS-funksjonen.

Et samfunnsmedisinsk miljø, med kommuneoverlege og kommunepsykolog, skal også vises i kartet. I disse endringen må likevel "Utvikling- og virksomhetsstøtte" som bestemmende logikk og begrep opprettholdes.

Organisasjonskartet viser også interkommunale samarbeid, men oversikten er ikke fullstendig. For utfyllende informasjon vises det til [Eierskapsmelding 2018](#).

5 Oversikt drift, investering og balanse - 2020-2023

5.1 Grunnleggende prinsipper for utarbeidelse av talldelen av økonomiplan

Økonomiplanen er lagt med utgangspunkt i en forsiktighetsstrategi. Det legges til grunn at det ikke kan forventes vekst i kommunens inntekter ut over det som er nødvendig for å dekke merutgifter til flere innbyggere og en aldrende befolkning. Statsbudsjettene for kommende år vil beregne merutgiftene til nye innbyggere og kostnader til endringer i befolkningssammensetningen. De eventuelle merinntekter som kommer vil med andre ord stå i forhold til økt utgiftsbehov fratrasket statens forventninger om effektivisering. Ut fra dette er det valgt en framskrivningsstrategi som ikke legger inn økte inntekter/utgifter i planperioden. Eventuelle merinntekter og økninger i utgiftsbehov vil bli oppdatert årlig i forbindelse med at økonomiplanen rulleres. Vi kan med andre ord ikke påvirke framtidige inntekter til kommunen gjennom optimistisk budsjettering. Vi må forholde oss til de inntekter som faktisk kommer.

I økonomiplanen legges det opp til at årlig økonomisk balanse skal oppnås ved at drift tilpasses økonomiske rammer for det enkelte år. Bruken av disposisjonsfond er trappet ned og avsluttes i 2020 inntil disposisjonsfondet igjen når et tilstrekkelig robust nivå.

Økonomiplanen viderefører endringsbanen fra økonomiplan 2019-2022 med en ytterligere skjerping av reduksjonsbanen. Årsaken til skjerpet endringstakt er beskrevet i kap 3.6.

Statsbudsjettet prognose for inntektsnivå 2020 er innarbeidet i økonomiplanen. Inntektsnivået er fremskrevet med de signaler som Storting, regjering og KS har gitt for fremtidig utvikling. Herunder at det forventes at kommunene skaper seg et handlingsrom ved å effektivisere drift i årene som kommer. Beregningene er gjort i 2020-priser. Inntektene er basert på en nøktern inntektsprognose.

5.2 Økonomiske rammer for virksomhetsområdene

Bevilgningsoversikt drift (tidligere 1A)

Beløp i 1000

	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rammetilskudd	471 611	495 283	501 200	495 100	491 100	489 300
Inntekts- og formuesskatt	334 369	329 117	351 942	351 942	351 942	351 942
Eiendomsskatt	37 777	40 250	38 800	33 560	36 630	36 150
Andre generelle statstilskudd	2 812	3 200	22 300	19 200	16 100	16 100
Sum generelle driftsinntekter	846 568	867 850	914 242	899 802	895 772	893 492
Sum bevilgninger drift, netto	785 649	804 483	819 648	774 002	760 772	765 592
Avskrivninger	66 534	54 375	63 954	81 005	90 789	94 470
Sum netto driftsutgifter	852 182	858 858	883 602	855 007	851 561	860 062
Brutto driftsresultat	-5 615	8 992	30 640	44 795	44 211	33 430
Renteinntekter	7 753	6 000	11 200	9 400	9 400	9 700
Utbytter	132	-	9 000	9 000	9 000	9 000
Renteutgifter	34 829	40 498	50 200	63 200	64 400	64 600
Avdrag på lån	41 000	48 000	59 000	72 000	80 000	73 000
Netto finansutgifter	-67 944	-82 498	-89 000	-116 800	-126 000	-118 900
Motpost avskrivninger	-66 534	-54 375	-63 954	-81 005	-90 789	-94 470
Netto driftsresultat	-7 025	-19 130	5 594	9 000	9 000	9 000
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
Overføring til investering						
Netto avsetninger til, eller bruk av, bundne driftsfond	-217	-	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
Netto avsetninger til, eller bruk av, disposisjonsfond	7 241	19 130	3 406	-	-	-
Dekning av tidligere års merforbruk						
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	7 024	19 130	-5 594	-9 000	-9 000	-9 000
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-0	-	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift sortert på virksomhetsområde (tidligere 1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2019	Økonomiplan			
			2020	2021	2022	2023
Rådmann, fellesområder mv	32 266	54 989	44 919	42 033	41 189	36 500
Rådmann	39 793	43 946	39 245	37 984	40 995	42 107
Fellesområder	8 813	27 423	23 560	23 609	23 450	23 450
Finanstransaksjoner (kalkulatoriske motposter)	-16 340	-16 380	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057
Oppvekst	374 886	373 744	367 519	347 470	340 880	345 240
Oppvekst felles	124 347	125 994	121 090	115 271	113 566	114 747
Skole / SFO	200 797	194 400	190 219	176 744	172 500	175 081
Barnehage	-1 997	2 075	2 017	1 929	1 896	1 912
Ressurssenter oppvekst	51 739	51 275	54 194	53 527	52 918	53 500
Helse og velferd	289 326	284 333	286 163	269 396	266 345	270 702
Hjemmetjenesten	86 376	82 404	76 860	72 257	71 216	72 223
Institusjonstjenesten	92 542	91 592	91 217	85 184	83 288	84 388
Bo- og dagtilbudstjenesten	85 559	88 241	84 757	78 858	78 639	80 163
Velferd felles	-	-	8 900	9 964	10 872	11 483
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	24 848	22 096	24 430	23 132	22 329	22 445
Næring og samfunnsutvikling	63 592	64 612	93 451	87 508	84 762	85 556
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 437	6 455	5 996	5 646	5 580	5 661
Teknisk drift	37 688	37 686	40 188	38 641	38 080	38 416
Selvkostområder	-	-	-	-	-	-
Næring og samfunnsutvikling felles	-	-	11 631	11 527	11 594	11 641
Integrering og mangfold	-794	-100	14 969	11 844	10 029	10 229
Kulturtjenesten	20 261	20 571	20 667	19 849	19 479	19 608
§27-samarbeid	25 578	26 805	27 595	27 595	27 595	27 595
IK, Regnskap, innfordring og lønn	3 208	3 165	2 930	2 930	2 930	2 930
IK, Geodata og oppmåling	561	540	536	536	536	536
IK, Kemner, IKT og advokat	12 202	12 900	12 665	12 665	12 665	12 665
IK, Innherred brann og redning	9 607	10 200	10 583	10 583	10 583	10 583
IK, Innkjøp	-	-	880	880	880	880
Sum bevilgninger drift	785 649	804 483	819 648	774 002	760 772	765 592

Oversikten vil bli konvertert til oversikt etter tjenester (grupper av kostrafunksjoner). Denne er lagt fram i formannskapetets møte 21.11.19, og vil også bli lagt inn i økonomiplandokumentet når sammenligningskolonner mv er på plass.

Ingen rammer/bevilgninger endres i denne konverteringen til tjenester. Det er inndelingen som endres og oppstillingen blir organisasjonsnøytral. For eksempel vil skolebudsjett bli vedtatt på skolefunksjoner mens helsetjenester som leveres i skolen blir vedtatt som helsetjenester. Dette vil gi et bedre bilde av ressursbruken.

Bevilgningsoversikter investering

Beløp i 1000	Regnskap 2018	Oppr. Budsj 2019	Økonomiplan				Samlet 2020-2023
			2020	2021	2022	2023	
Finansieringsbehov							
Investeringer i varige driftsmidler	130 480	172 043	596 450	350 000	279 700	224 350	1 450 500
Tilskudd til andres investeringer	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	69 032	3 000	2 800	2 800	2 800	2 800	11 200
Utlån av egne midler	2 200	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	-	-	-	-	-	-	-
Sum investeringsutgifter	203 212	176 543	600 750	354 300	284 000	228 650	1 467 700
Finansiert slik:							
Kompensasjon for merverdiavgift	-16 324	-28 840	-105 180	-56 610	-34 320	-39 330	-235 440
Tilskudd fra andre	-72 800	-1 500	-	-3 000	-249 018	-4 000	-256 018
Salg av varige driftsmidler	-6 609	-	-	-	-	-	-
Salg av finansielle anleggsmidler	-116	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-3 400	-	-	-	-	-	-
Bruk av lån	-100 936	-143 203	-492 770	-291 890	2 138	-182 520	-965 042
Sum investeringsinntekter	-200 184	-173 543	-597 950	-351 500	-281 200	-225 850	-1 456 500
Videreutlån	39 614	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000	180 000
Bruk av lån til videreutlån	-39 614	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000	-180 000
Avdrag på lån til videreutlån	17 251	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på videreutlån	-16 853	-	-	-	-	-	-
Netto utgifter videreutlån	398	-	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	-	-	-	-	-	-	-
Netto avsetninger og bruk av bundne inv.f	-394	-	-	-	-	-	-
Netto avsetninger og bruk av ubundne inv	-3 032	-3 000	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-11 200
Sum overføring fra drift og netto avsetnin	-3 426	-3 000	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-11 200
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-	-	-

Beløp i 1000	Regnskap 2018	Oppr. Budsj 2019	Økonomiplan				Samlet 2020-2023
			2020	2021	2022	2023	
Rådhusbygg - tilpasninger bygg	6 220	10 000	5 000	26 000	4 000	4 000	39 000
Rådhuskvartalet - tilpasninger bygg	6 220	10 000	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
- Paviljongen (riving og nybygg)	-	-	1 000	22 000	-	-	23 000
Kommunale barnehager	1 005	1 000	1 000	7 000	31 000	31 000	70 000
Mindre tiltak barnehager	1 005	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Ny barnehage	-	-	-	6 000	30 000	30 000	66 000
Skoler mv	3 311	55 000	175 000	39 700	100 000	132 000	446 700
- Ness og Vinne skole	2 082	45 000	160 000	19 700	-	-	179 700
- Leksdal og Stiklestad skole	1 229	10 000	15 000	20 000	98 000	107 000	240 000
- Ørmelen skole	-	-	-	-	2 000	25 000	27 000
Helsebygg mv	5 998	25 500	315 500	185 500	12 500	1 500	515 000
Utstyr/inventar omsorg og velferd	225	500	500	500	500	500	2 000
Verdal Bo- og behandlingssenter	5 773	24 000	314 000	184 000	11 000	-	509 000
Oppgradering kommunale boliger (mindre tiltak)	-	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
IKT -Investeringer	5 511	10 700	6 500	6 500	6 500	6 500	26 000

Kapittel 5 - Oversikt drift, investering og balanse - 2020-2023

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Oppr. Budsj 2019	Økonomiplan				Samlet 2020-2023
			2020	2021	2022	2023	
IKT-utstyr og infrastruktur i kommunale bygg	1	4 700	500	500	500	500	2 000
IKT-utstyr i skoler og barnehager.	2 094	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Digitalisering og velferdsteknologi, helse	3 416	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Idrett, kultur	99	1 000	22 300	3 000	3 000	3 000	31 300
Kommunale uteområder, idretts- og kulturanlegg			1 000	3 000	3 000	3 000	10 000
Garderobebygg							
sentralidrettsanlegget	99	500	20 000				20 000
Tilrettelegging for bibliotek i 1.etg							
Kinogården	-	500	1 300				1 300
Sentrumsutvikling	2 205	8 500	7 300	3 000	3 000	1 500	14 800
- Stenging av planovergang, Nordgata			500	3 000	3 000	1 500	8 000
- Moparken	2 205	8 500	6 800	-	-	-	6 800
Kommunale veger	286	6 500	8 000	8 000	8 000	8 000	32 000
Rammebevilgning kommunale veger				8 000	8 000	8 000	24 000
- Automatisering av gatelys	-	-	500	-	-	-	500
- Forbregd Lein - Vistvik, forsterkning asfaltering	-	3 000	3 500	-	-	-	3 500
- Kåra	-	-	500	-	-	-	500
- Rekkverks-/sikringsarbeider	-	500	500	-	-	-	500
- Østvollvegen, grunnarbeider	-	1 000	500	-	-	-	500
- Kjærhaugen	-	-	500	-	-	-	500
- Kulvert Sundbyvegen	-	-	300	-	-	-	300
- Uforutsett veg	286	2 000	1 700	-	-	-	1 700
Gang- og sykkelveger	257	5 000	5 000	4 500	2 000	2 000	13 500
Rammebevilgning gang og sykkelveg					2 000	2 000	4 000
- Ørin: Russerv. - Industriv.- Kværner	257	5 000	4 500	-	-	-	4 500
- Vinne: Fylkesvegen - skolen	-	-	500	4 500	-	-	5 000
Diverse teknisk	2 014	3 100	8 200	3 500	3 500	3 500	18 700
Maskiner	263	300	4 000	300	300	300	4 900
Ørin Industriområde - regulering/planlegging	-	-	1 000	-	-	-	1 000
Kjøp av tjenestebiler og el-sykler	1 204	800	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
ENØK-tiltak	547	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Vann og avløp (selvkost) total	6 534	21 500	39 500	61 000	105 500	25 500	231 500
Tiltak vannforsyning	1 231	10 500	26 000	47 500	92 000	12 000	177 500
Rammebevilgning tiltak vannforsyning				10 000	12 000	12 000	34 000
- Vinne	478	2 000	3 000	-	-	-	3 000
- Leksdal	-	2 000	2 000	-	-	-	2 000
- Tinna	-	4 000	4 000	-	-	-	4 000
- Ørin	-	1 000	1 000	-	-	-	1 000
- Uteavdelingsbygget Tinna, vann	-	-	2 000	2 000	-	-	4 000
Høydebasseng Hallia (Vinne)	-	1 000	12 000	11 500	-	-	23 500
Høydebasseng Vuku / Ulvilla	-	500	1 000	5 000	-	-	6 000
Rehabilitering vannrenseanlegg Hallemsåsen	753	-	1 000	19 000	80 000	-	100 000
Utbedring avløpsanlegg	5 303	11 000	13 500	13 500	13 500	13 500	54 000
Rammebevilgning utbedring avløpsanlegg				11 500	13 500	13 500	38 500
- Vuku	4 911	2 000	2 000	-	-	-	2 000
- Ørin	392	2 000	1 000	-	-	-	1 000
- Tinna	-	3 500	3 500	-	-	-	3 500

Kapittel 5 - Oversikt drift, investering og balanse - 2020-2023

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Oppr. Budsj 2019	Økonomiplan				Samlet 2020-2023
			2020	2021	2022	2023	
- Uteavdelingsbygget Tinna, avløp	-	-	2 000	2 000	-	-	4 000
- Leksdal	-	3 500	5 000	-	-	-	5 000
Brann og redning	505	4 050	3 150	2 300	700	5 850	12 000
Brannordningen - overflate- og redningsutstyr	438	250	300	300	300	350	1 250
Utbedring brannstasjon	67	3 000	2 000	2 000	-	-	4 000
Feiervesen, biler	-	350	400	-	400	-	800
Forebyggende, biler	-	450	450	-	-	-	450
Beredskap, bil	-	-	-	-	-	5 500	5 500
Totale investeringer i varige driftsmidler	33 945	151 850	596 450	350 000	279 700	224 350	1 450 500

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Oppr. Budsj 2019	Økonomiplan				Samlet 2020-2023
			2020	2021	2022	2023	
Sør-Innherad Kirkelige fellesråd	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Sum tilskudd til andres investeringer	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000

Beløp i 1000

	Regnskap 2018	Oppr. Budsj 2019	Økonomiplan				Samlet 2020-2023
			2020	2021	2022	2023	
Egenkapitalinnskudd KLP	2 882	3 000	2 800	2 800	2 800	2 800	11 200
Sum kjøp av aksjer og andeler i selskaper	2 882	3 000	2 800	2 800	2 800	2 800	11 200

5.3 Økonomiske oversikter – Totaløkonomi drift og investering

Økonomiske oversikter drift og investering

Legges inn i økonomiplandokumentet når detaljbudsjettene er sluttstilt.

5.4 Fellesinntekter og ramme til fordeling – skjema 1A driftsinntekt

Skatt og rammetilskudd

Prognosemetode: Inntektene er budsjettert etter Grønt hefte for 2020 og KS' 3-års prognosemodell for årene 2021-2023. Det er ikke lagt inn realvekst eller inntektsøkning som følge av endringer i befolknings-utvikling i perioden. Dette på grunn av usikkerheten om effekten faktisk gir vesentlig bedring av kommuneøkonomien.

Realvekst i inntekter: Det er grunn til å tro at realvekst i frie inntekter (summen av skatt og rammetilskudd) i stor grad blir gitt med begrunnelse i økt utgiftsbehov knyttet til demografiske endringer i kommunene. For eksempel økt antall eldre innbyggere. Realveksten vil da i stor grad måtte brukes til å finansiere opp økte utgifter for de formål som har utløst realveksten.

Økning i antall innbyggere: Det er ikke lagt inn vekst i inntekter som følge av forventet innbyggervekst i perioden. Det er grunn til å anta at inntektsvekst til nye innbyggere står i forhold til økte utgifter i kommunale tjenester. Økt innbyggertall vil gi et «overskudd», men overskuddet vil være mer eller mindre marginalt alt etter hvordan alderssammensetning påvirkes. Den positive effekten av økt innbyggertall vil gi seg konkrete utslag i økte inntekter og økte utgifter. Dette er det mulig å regne på årlig når budsjettet legges. En positiv effekt kan dermed oppdateres årlig ved rullering av økonomiplanen.

Distriktstilskudd sør: Det er usikkert om distriktstilskuddet vil gi inntekter for de kommende år. Tilskuddet er under revidering, og en endring er midlertidig utsatt. Kommunen beholder derfor tilskuddet for 2020. I økonomiplanen er det ut fra forsiktighet lagt til grunn at tilskuddet gradvis avvikes i perioden.

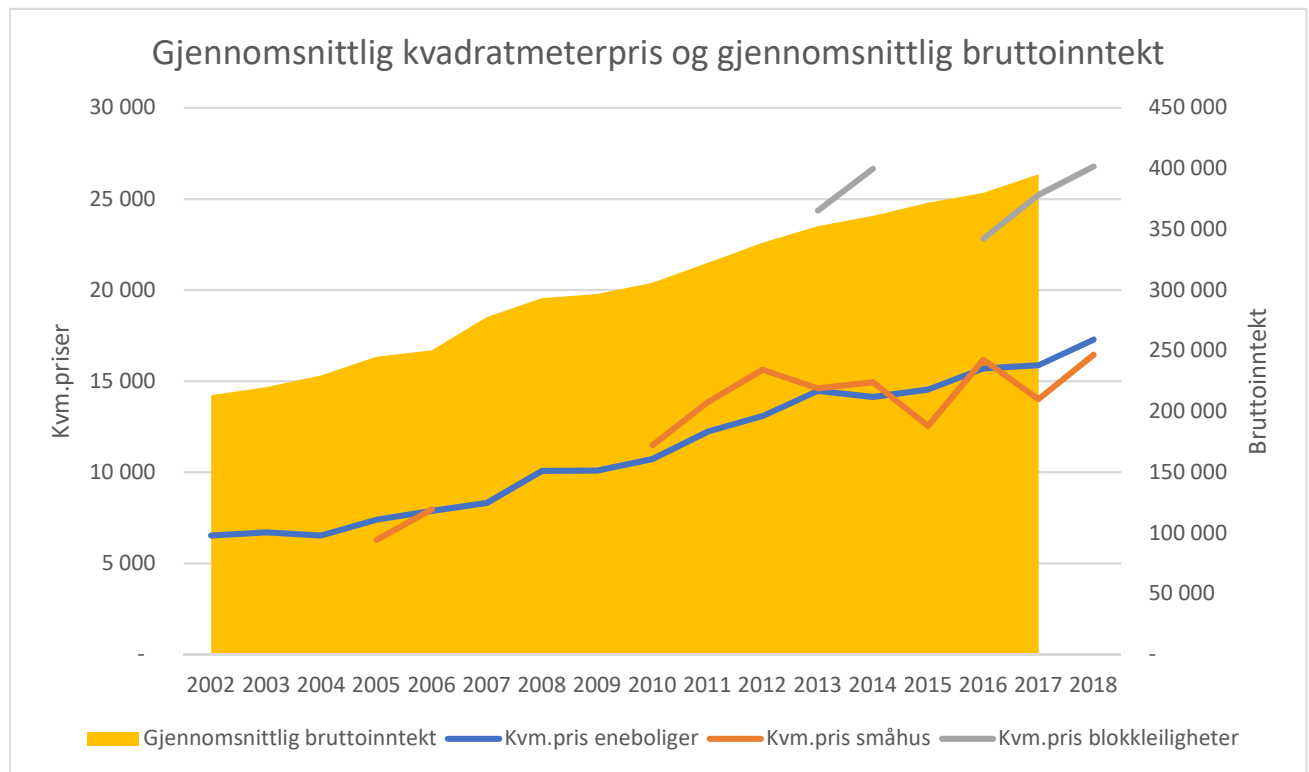
Andre endringer: Det er lagt til grunn at det blir mindre skjønnsmidler i årene som kommer som følge av at potten til kommuner i Trøndelag reduseres år for år.

Eiendomsskatt

Kommunestyret skal årlig fastsette satser og bestemmelser for eiendomsskatt. Etter eieendomsskatte-lova § 8A-3 (2.ledd) skal det være allmenn taksering i kommunen hvert tiende år, og i 2021 er det 10 år siden fast eiendom i Verdal ble retaksert etter innføring av eiendomsskatt. Det betyr at det etter loven skal gjennomføres retaksering i 2021, som da vil få virkning på eiendomsskattegrunnlaget fra og med 2022. Alternativt kan man foreta en "kontorjustering" av takstene etter 10 år, noe som innebærer en økning av skattetaksten med inntil 10 % av det opprinnelige skattegrunnlaget for hvert år etter tiårsfristen for den siste alminnelige taksering, dog begrenset oppad til eiendommens omsetningsverdi. For enkelhets skyld legger økonomiplanen foreløpig opp til en kontorjustering med virkning på eiendomsskatteinntektene fra 2022, men normalt er en allmenn retaksering å foretrekke, da denne gir et mer nøyaktig grunnlag enn en flat kontorjustering. Allmenn retaksering er imidlertid også vesentlig mer ressurskrevende.

Grafen under viser utviklingen av kvadratmeterprisen ved omsetning på bruktmarked for boliger i Verdal (kilde: ssb.no). Dataseriene for blokkleiligheter og småhus er ikke komplette, men er tatt med

i de årene statistikken viser tall. Kvm-pris for eneboliger har økt med 41,5 % i perioden 2011-2018, og en økning på opp mot 60 % fram mot retaksering må sies å være sannsynlig.

Etter en lovendring gjeldende fra 2019 er produksjonsutstyr og -installasjoner holdt utenfor det ordinære eiendomsskattegrunnlaget for næringsseiendom. Etter overgangsordningen kan det fortsatt skrives ut eiendomsskatt på disse eiendelene som et særskilt skattegrunnlag med nedtrapping med 1/7 hvert år. Dette utgjør i underkant av 0,5 mill årlig reduksjon av eiendomsskatteinntektene.

Nye regelverksendringer gjør at det fra 2020 innføres en obligatorisk reduksjonsfaktor på minimum 30 % i takstene på boliger og fritidsboliger, noe som betyr en inntektsreduksjon for kommunen i 2020 på 8,6 millioner sammenlignet med dagens nivå, forutsatt at skattesats og lokale fritak holdes uendret. Maksimal skattesats for bolig og fritidsbolig er satt ned fra 7 promille til 5 promille med virkning fra 2020. Fra 2021 er det varslet at skattesatsen for bolig og fritidsbolig skal settes ytterligere ned, til 4 promille. For annen eiendom enn bolig og fritidsbolig, eksempelvis for næring, er maksskattesatsen fortsatt 7 promille.

Verdal kommune har de to siste årene beskattet eiendom med 4 promille. Budsjettet innebærer en økning av eiendomsskattesatsen til 5 promille i 2020. På grunn av reduksjonsfaktoren på 30 % vil den utskrevne eiendomsskatten på boliger og fritidsboliger fortsatt være lavere i 2020 enn i 2019, mens for næringsseiendom innebærer økt skattesats også økt beløp på skatteseddelen.

En enebolig med en markedsverdi fastsatt i 2011 på 2 millioner, vil i 2019 få utskrevet eiendomsskatt med 8.000 kr (4 promille av 2 mill). Fra 2020 skal skattegrunnlaget reduseres med 30 %, altså 2 mill * 0,7 = 1,4 mill. En økning av skattesatsen til 5 promille gir eiendomsskatt for skattyter på 7.000 kr i 2020, som fortsatt er 1.000 kr, eller 12,5% lavere enn i 2019.

Økt skattesats til 5 promille vil gi en merinntekt (ift. 4 promille) på ca. 7,6 millioner. For bolig og fritidsbolig vil skattesatsen med all sannsynlighet måtte settes ned til 4 promille igjen fra 2021, noe vi vil få endelig svar på når regjeringen legger fram sitt helhetlige opplegg for eiendomsskatt og kommuneøkonomi i mai. Dette scenarioet er det tatt høyde for i økonomiplanen.

Økonomiplanen innebærer videre at fritaket for nybygde boliger justeres fra 3 til 1 år fra 2020. Endringen får effekt for boliger som ferdigstilles fra og med år 2020, og estimeres gi en merinntekt på 0,25 millioner i 2021 og 0,5 millioner fra 2022.

Samlet gir regelverksendringene og kompenserende tiltak en reduksjon i eiendomsskatteinntekter på ca. 1,5 million i 2020 mot nivået i 2019.

Andre generelle statstilskudd

Andre generelle statstilskudd består av rentekompensasjon fra Husbanken, samt statlig integreringstilskudd for bosatte flyktninger de siste 5 år. For 2020 er det estimert 15 nye bosettinger, i tråd med bosettingsanmodning fra IMDI. I tillegg til integreringstilskudd for nye bosettinger i 2020, mottar også kommunen tilskudd for flyktninger som er bosatt i årene 2016-2019. I 2016 og 2017 var flyktningestrømmen stor, mens det siden 2018 har vært bosatt et betydelig lavere antall. Dette gir seg tydelig utslag på denne typen inntekter i økonomiplanperioden, - fra 19,6 millioner i 2020 til 13,5 millioner i 2023.

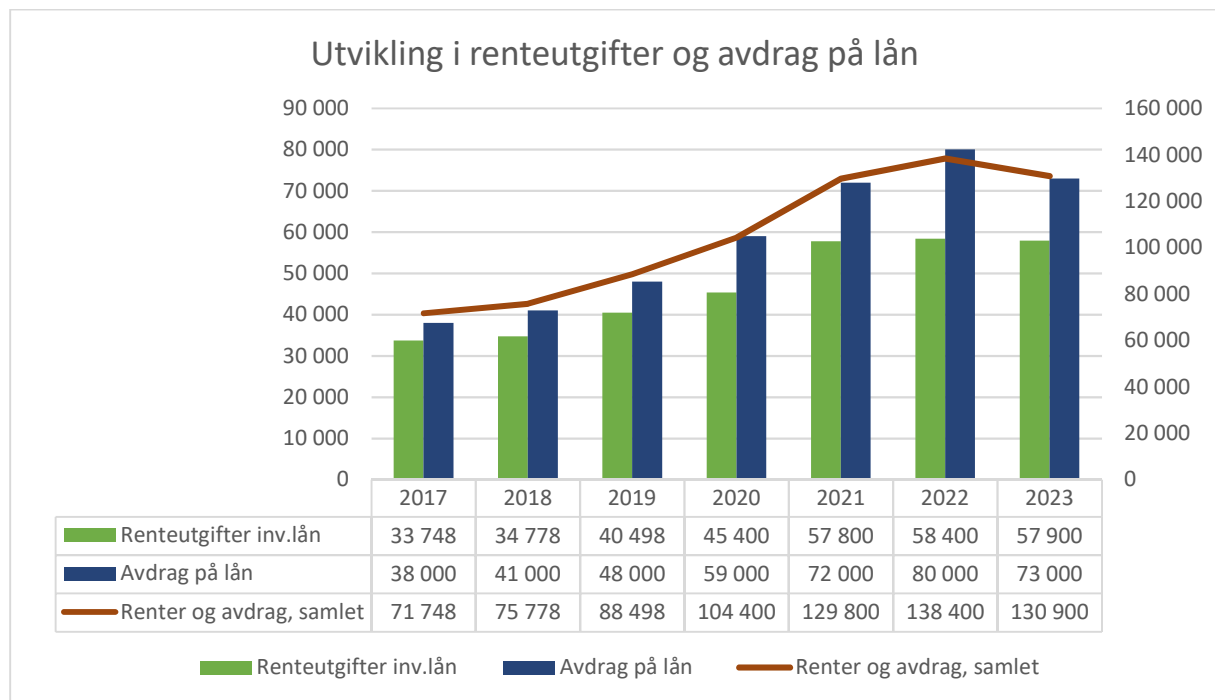
Integreringstilskudd for bosatte flyktninger er flyttet fra virksomhetsinntekt (inntekt i B-skjema) til fellesinntekt (A-skjema). Dette for å synliggjøre rammefinansiering av Integrering og Mangfold. Inntektene for 2020-2023 er derfor høyere enn tidligere år. Disse midlene er så fordelt ut som fellesfinansiering til Integrering og Mangfold og til virksomheter som leverer tjenester som finansieres av tilskuddene.

Utbytter

NTE-utbytte er forsiktig estimert til 9 millioner årlig. Utbyttet settes av med 20 % til Verdal kommunes utviklingsfond og 80 % til Verdal kommunes kraftfond, i tråd med PS 107/18. Rådmannen vil innstille på bruk av utviklingsfondet senest etter sommeren i påfølgende år etter at utbyttet er mottatt. Utviklingsfondet er etablert med følgende formål: *«Engangstiltak som stimulerer til mer aktivitet, kulturtiltak, bostedsutvikling, kompetanseutvikling og næringsutvikling i kommunen, eller tiltak som gir varige kostnadsbesparelser i den ordinære driften.»* Utbyttedmidlene skal med andre ord ikke brukes i ordinær drift, og er derfor avsatt til bundne fond i sin helhet fram til kommunestyret vedtar bruken i det enkelte år. Kraftfondet har som formål å gi langsiktig avkastning, samt eventuell kapitaltilførsel til NTE eller kjøp av aksjer i relevante regionale kraftselskap.

Renteutgifter og avdrag på lån

De betydelige låneopptakene i perioden påvirker naturligvis også både rente- og avdragsutgifter. Avdragsutgifter i perioden er anslått i samsvar med KommuneLOvens krav om minimumsavdrag.

Renteutgifter i økonomiplanen er beregnet ut fra forventet låneopptak, avdrag og rentenivå.

Renteanslaget er basert på markedspriser for framtidig rente. Anslaget er gjort i dialog med kommunens finansiadvokater. Signalene i markedet er at det er stor usikkerhet om renteanslag som går lenger enn det første året, og at videre rentenivå i stor grad vil påvirkes av internasjonal politikk.

Det er usikkert hvilken effekt økte renteutgifter vil gi på lønnsvekst og pensjonskostnader. Det er for mange usikkerhetsmomenter til at det kan sies noe sikkert om den samlede virkning av rente-, lønns- og pensjonsendringen. Det er derfor bare lagt inn prognose for framtidig renteutgift i økonomiplanen. Den samlede virkning vil bli tatt inn i økonomiplanen etter hvert som denne rulleres.

Nærmere informasjon om finansområdet finnes i [finansrapport 3. kvartal 2019](#). Her er det mer informasjon om renteutvikling, stresstest av renteutgifter, andel fastrentelån mv.

Den store usikkerheten i renteutgifter kan gi grunnlag for en mer aktiv rentesikring innenfor økonomireglementets rammer. Herunder aktiv bruk av disposisjonsfondet som rentebuffer i tillegg til fastrentelån og rentesikringsinstrumenter (rentebytteavtaler) som brukes i dag.

Avsetninger og bruk av fond

Avsetning til og bruk av selvkostfond

Gebyrene og kostnadsnivå antas å være omtrent i balanse i perioden.

Avsetning til og bruk av disposisjonsfond

Oversikt over avsetning og bruk av disposisjonsfondet i perioden og utviklingen i fondet er vist i tabellen nedenfor:

Avsetning etter målsetting	2020	2021	2022	2023
Avsetningsgrunnlag for planlagt avsetning = driftsinntekter	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Avsetning i %	1,0 %	1,5 %	2,0 %	2,0 %
Planlagt avsetning ihht avsetningsmål	13 000	19 500	26 000	26 000
	2020	2021	2022	2023
IB disposisjonsfond	25 865	22 459	22 459	22 459
Bruk fond	-16 406	-19 500	-26 000	-26 000
Avsetning til fond	13 000	19 500	26 000	26 000
UB disposisjonsfond	22 459	22 459	22 459	22 459

I økonomiplanen synliggjøres avsetning til disposisjonsfond på tilsvarende nivå som hadde vært mulig med et positivt netto driftsresultat som øker til 2% i perioden. Dette ville over tid gitt en jevnt økende avsetning av disposisjonsfond og etter hvert bidratt til å nå kommunens mål om oppbygging av disposisjonsfond til 6%.

Økonomiplanen bryter her med de langsiktige målene om netto driftsresultat med den konsekvens at hele avsetningen reverseres som bruk av disposisjonsfond. Dette er ikke økonomisk bærekraftig, og driftsbalansen må forbedres i neste års økonomiplan.

5.5 Inntekter hos tjenestene – Inntekter i skjema 1B

Oversikt bruttoinntekter i skjema 1B

Inntekter som brukes til fellesfinansiering av tjenesteproduksjonen fremgår av budsjettskjema 1A. I tillegg til fellesinntektene har også tjenestene sine egne inntekter. Disse fremgår ikke direkte av nettotallene i budsjettskjema 1B.

Tabellen viser brutto driftsinntekter på virksomhetsområdene: (altså inntekter i skjema 1B)

Virksomhetsområder	Regulert budsjett 2018	Regulert budsjett 2019	Budsjett 2020
Rådmann	-1 029	-1 933	-1 420
Oppvekst felles	-6 238	-5 854	-1 800
Skole / SFO	-28 238	-27 541	-20 763
Barnehage	-17 272	-17 661	-19 689
Ressurssenter oppvekst	-6 281	-5 410	-5 900
Landbruk, miljø og arealforvaltning	-1 576	-2 000	-2 350
Teknisk drift	-21 010	-21 260	-22 595
Selvkostområder	-55 876	-62 011	-62 400
Integrering og mangfold	-1 350	-4 309	-4 803
Kulturtjenesten	-2 025	-2 604	-2 024
Hjemmetjenesten	-4 662	-5 714	-4 217
Institusjonstjenesten	-17 516	-29 017	-32 914
Bo- og dagtilbudstjenesten	-40 952	-41 111	-34 644
Velferd felles	0	-4 483	-2 961
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	-7 017	-5 990	-1 970
SUM	-158 265	-183 909	-176 777

Disse inntektene er i tillegg til kommunestyrets netto rammebevilgning, og er en del av den enkelte virksomhets finansielle grunnlag for aktivitet. Typiske inntekter er brukerbetalinger, gebyrer, avgifter og leieinntekter. Med i tabell er også refusjoner, statstilskudd og prosjektmidler. Inntektene omfatter ikke refusjoner fra NAV, mva kompensasjon eller inntekter oppstått ved interne salg innen kommunen og §27 samarbeid.

Samlet budsjettert inntekt i 2020 er lavere enn budsjett 2019. Faktorer som påvirker nivået, er bortfall av statstilskudd ved sluttfinansiert bemanningsnorm i barnehage. Det samme gjelder for lærernormen i skole. Redusert antall bosettingsanmodninger gir lavere tilskudd til integreringsarbeid. Omfordeling innen velferd av inntekter tilhørende ressurskrevende tjenester er årsak til større svingninger på Institusjonstjenesten og Bo og dagtilbudstjenesten. Oppdatering av budsjett gjennom året når prosjektsøknader innvilges, og inntekter er kjent vil medføre at avvik mot 2019 jevnes noe ut.

Brukerbetalinger og gebyrer innen selvkostområdet vann og avløp er justert omtrent som kommunal deflator, etter en kraftigere økning i 2019 på grunn av merforbruk på selvkostområdene som oversteg midler på selvkostfond. Øvrige selvkostområder er renovasjon, feiing og byggsak. Ingen

endring på feiing, mens renovasjon og byggesaksgebyrer økes med lønns- og prisvekst. Selvkostområdene følger de føringer som er gitt i «Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale tjenester».

Brukerbetalinger knyttet til sykehjemsopphold, oppholdsbetaling i barnehager m.m. reguleres i henhold til de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og statsbudsjett. Økning i satser er på nivå med lønns- og prisvekst. Leie av kommunens idrettsanlegg har økning større enn lønns- og prisvekst, da disse satsene var uendret fra 2018 til 2019. Kulturskoletilbudene øker noe mer enn kommunal deflator.

Aktivitet som finansieres med midlertidige prosjektinntekter

Dette er aktiviteter som finansieres med tilskudd fra eksterne givere. Tilskuddene er gjerne tidsavgrenset, innholdet i aktiviteten er bundet til lovnader om bruk av midlene og aktiviteten kommer i tillegg til kommunens kjernevirksomhet. Aktiviteten er svært viktig for utviklingen av Verdal kommune på kvalitet og metodikk. Så langt det er mulig bør aktivitetene implementeres i ordinær drift når prosjektperioden avsluttes. Dette vil stille krav til prioritering og endring i kommunen.

Prosjekter i regi av OPPVEKST.

Prosjekt	Inntekt	Utgift/egenandel	Finansiert av	Tidsrom	Deltakere	Ansvarlig virksomhets-område
Skolebibliotek	1 000 000		Utdanningsdirektoratet	2019-2020	Oppvekst og kultur	Kultur-tjenesten
Barnefattigdom 2506	500 000		Buudir	01.03.19-28.02.20	Ungdomskontakt og Veksttorget	Ressurssenter oppvekst (ROS)
Ungdomslos 3140	700 000	50 %	Buudir	01.08.18-31.07.21	Ungdomsskolene og integrering og mangfold	ROS sammen med Virksomhetsleder skole
Ungdomslos del 2 - 5464	1 000 000	50 %	Buudir	01.05.19-01.05.21	Miljøteam ungdomsskole, barneverntjenesten og ungdomshuset Panzer	Ungdoms-arbeid
ICDP/Foreldrestøttende tiltak	1 100 000	50 %	Buudir	2019-2022	Oppvekst/Integrering og mangfold	Ressurssenter oppvekst
Fellestiltak 0-24 - utsatte barn og unge	500 000	50 %	Fylkesmann i Trøndelag, skjønnsmidler	2 020	Oppvekst	Oppvekst
Styrka tilbud fra svangerskap til videregående skole	1 500 000		Søknad til Helsedirektoratet i feb 2020, utfall ikke sikkert	2020	Ressurssenter oppvekst	Helsestasjon

Skolebibliotekprosjektet, et samarbeid mellom virksomhetsområdene kultur og skole.

For perioden 2019-2023 har Verdal kommune igangsatt et samarbeidsprosjekt for å utvikle skolebibliotekene i Verdal. Til dette arbeidet har Verdal kommune fått tilskudd fra *Utdanningsdirektoratets midler for å styrke skolebibliotekets arbeid med lesestimulering*. Midlene er fordelt mellom kultur ved Verdal bibliotek og skole. Prosjektledelsen er pr i dag ved biblioteket, og det er etablert ei nettverksgruppe på tvers av alle skolebibliotek og folkebibliotek for erfaringsdeling og kompetanseheving. Målet er å utvikle og revitalisere samtlige kommunale skolebibliotek, ivareta skolebibliotekene i nye skolebygg og alt arbeidet skal være tett koblet sammen med kommunens arbeid med leseopplæring.

Barnefattigdom

Barnefattigdomsmidlene søkes det om hvert år, fra ulike virksomhetsområder og ulike lag og foreninger i kommunen. Ordningen forvaltes av virksomhetsleder Ressurssenter oppvekst som forbereder politisk sak, fordeler midlene ut fra de søknadene som kommer inn og som Bufdir godkjenner. Nivået for tildeling i 2020 er ikke kjent. Midlene som kommunen mottok i 2019 var lavere enn nivå i 2018, og det har ført til en nedskalering av hvilke aktiviteter som kan iverksettes. Veksttorget fikk midler til drift av utstyrsbua, og ungdomskontakten fikk penger til sommerjobb for ungdom. For å sikre at disse aktivitetene ikke skal opphøre på sikt har kommunen derfor satt av 1 million til en satsing mot utenforskap. Det innebærer at vi fortsetter å søke om barnefattigdomsmidler i framtiden, men at vi uansett sikrer både sommerarbeid og drift av utstyrsbua gjennom en kommunal grunnfinansiering.

Prosjekt Ungdomslos

Dette er treårige midler, som det rapporteres på underveis. Det er krav om kommunal medfinansiering. I dette prosjektet er det fokus på overgangen mellom barneskole og ungdomsskole. Våre utgifter/egenandelen får vi fram ved å bruke stillinger som vi allerede i dag har ansatt. Ungdomslosene er en styrking av det tilbudet som vi allerede gir, og dermed kan vi bruke lønna til bl.a. miljøteam ungdomsskole som vår egenfinansiering/egenandel i dette.

Prosjekt Ungdomslos del 2

Med bakgrunn i erfaringer gjort i tidligere prosjekt åpnet det seg en mulighet for å søke et ekstra 2-årig LOS-prosjekt. Målgruppen er spisset til de 5-12 ungdommene som sliter mest med å gjennomføre skoleløpet sitt, og som derfor trenger svært tett oppfølging. Den ansatte i prosjektet har sosialfaglig utdanning og skal jobbe på arenaene skole, hjem og fritid. Ungdom i målgruppa rekrutteres gjennom barneverntjenestens tiltak flippover, og arbeidet utføres i hovedsak på arenaene miljøteam ungdomsskole, ungdomshuset Panzer og i barneverntjenestens tiltak flippover. Det skal jobbes i tett samarbeid med etablerte tiltak og kommunale tjenester. Det er krav om kommunal medfinansiering. Våre utgifter/egenandelen får vi fram ved å bruke stillingene i miljøteam ungdomsskole.

Foreldrestøttende tiltak og kompetanseheving av ansatte innen COS

Målet med tilskuddsordningen er å styrke foreldre i foreldrerollen, og dermed bidra til at foreldrene blir gode omsorgspersoner for sine barn, og forhindre at barn utsettes for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Målgruppen er foreldre, herunder adoptiv- og fosterforeldre, med barn i alderen 0-18 år. Prioriteringer for 2019-2020 er minoritetsspråklige foreldre og foreldre som deltar i introduksjonsprogrammet for flyktninger.

0-24 Utsatte barn og unge

Tiltak for å skape helhet og sammenheng i tiltakskjedene i kommunen, arenaer for samhandling og samarbeide mellom de ulike aktørene og brukerne. Målet er å skape bedre tverrfaglig innsats overfor målgruppen og med dette motvirke bla frafall i videregående skole.

Styrka tilbud fra svangerskap til videregående skole

Kommunene har mottatt midler i dette prosjektet i 2018 og 2019, og det vil bli søkt om midler innenfor dette området i 2020 også. Aktivitet i prosjektet er tidlig livsstilssamtaler med gravide, samtaler rundt rus og psykiatri. Videre løp er tidlig hjemmebesøk etter fødsel av jordmor. Andre aktiviteter er utvidet tilbudet om barnehagehelsesøster til flere barnehager. Prosjektet involverer grupper for foreldre og barn med tema ernæring og fysisk aktivitet. Samarbeidsprosjekt med Frisklivssentralen og mer tilstedeværelse i videregående skole.

Prosjekter i regi av VELFERD

Prosjekt	Inntekt	Utgift	Finansiert av	Tidsrom	Deltakere	Ansvarlig virksomhets-område
Drømmeavet	1 220 000	1 300 000	Fylkesmannen i Trøndelag	2018 - 2020	NAV Verdal	NAV Verdal
Drømmedagene	2 260 000	2 400 000	Fylkesmannen i Trøndelag og Verdal kommune	2019 - 2020	Veksttorget AS	Helse og velferd
Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester	1 950 000	3 450 000 - > 3 950 000	Helsedirektoratet	2019 - 2021	Verdal kommune	Helse og velferd
	Leve hele livet 300 000	I henhold til prosjekt-aktivitet	Verdal kommune	2019-2021	Åfjord kommune	
	Aktiv aldring – aktiv omsorg 755 000	I henhold til prosjekt-aktivitet	Fylkesmannen		Foreningen folkehelse og Verdal kommune	Helse og velferd
	Læringsarena for kvalitet 150 000 (fra 2019)	I henhold til prosjekt-aktivitet	Helsedirektoratet		Fylkesmann og kommuner i Trøndelag	Helse og velferd

	ABC-opplæring 300 000	I henhold til prosjekt- aktivitet	Aldring og helse (kompetansesenter)		Fylkesmann og kommuner i Trøndelag	Helse og velferd
	Trygge ansatte trygge brukere 500 000	1 250 000	Fylkesmannen, kommunene Inderøy, Verdal og Levanger		Kommunene Inderøy, Verdal og Levanger	Helse og velferd
Utviklingssenter for Frisklivssentraler i Midt- Norge	100 000	200 000	Fylkesmannen i Trøndelag	2020- 2022	Trøndelags- kommunene	Helse og velferd
Fengselshelsetjenesten	2 164 896	2 250 000	Helsedirektoratet	2020->	Verdal kommune	Helse og velferd
Skjønnsmidler samarbeid Bo- og behandlingssenter – Verdal Videregående skole	600 000 antatt tilskuddsnivå	800 000	Fylkesmann i Trøndelag	2020	Verdal kommune	Helse og velferd

Drømmedagene

Samfunns målet med Drømmedagene er å utvikle systemkompetanse for å sikre at sårbare ungdommer blir aktive arbeidstakere i samfunnet. Måloppnåelsen i prosjektet etter snart tre års drift er svært god, og i oktober 2019 ble prosjektet tildelt Folkehelseprisen i Trøndelag:

Drømmenavet

Dette er et prosjekt som går under satsingen på utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret. Midlene som ytes fra Fylkesmannen i Trøndelag er øremerket til lønn til 2 hele stillinger. Vi har fått tildelt midler fra 01.01.2018 til 30.04.2020. Eventuell utvidelse av prosjektet utover 30.04.2020 er usikkert. Det må søkes fra år til år.

Prosjektet er tett knyttet opp mot prosjektet Drømmedagene i regi av Veksttorget AS. Hovedformålet er å sikre at brukere som går gjennom tiltakene i regi av Drømmedagene ikke faller ut fra det løpet de er i gang med når tiltakene der avsluttes. Dette gjøres gjennom tett oppfølging fra Drømmenavet i overgangsfasen og videre fremover en periode. Det jobbes mye etter SE-metodikken (Supported Employment). I tillegg følger de opp en del brukere utover de som deltar i Drømmedagene etter samme metodikk. Videre skal gode erfaringer og metodikk i prosjektet implementeres i den øvrige oppfølgingen av brukere i systemet.

Tilskudd til Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester og prosjekter de administrerer i kraft av sitt mandat:

Verdal kommune er vertskommune for Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT), og får årlig tilskudd av Helsedirektoratet til drift av senteret. Målet med USHT er å bistå kommunene i Midt-Norge med å utvikle og spre kompetanse. Prosjektportefølje 2020 er:

- USHT er samarbeidspartner med Fylkesmannen i Trøndelag og KS i å gi kommunene bistand i forbindelse med gjennomføring av «Leve hele livet».
- Aktiv aldring – aktiv helse er et prosjekt i samarbeid med Foreningen for folkehelse og USHT.
- Læringsarena for kvalitet er et prosjekt for å styrke tjenestene til psykisk utviklingshemmede finansiert av Helsedirektoratet.
- ABC opplæring er knyttet til opplæringspakker for helsepersonell finansiert av kompetansesenteret Aldring og helse.
- Trygge ansatte, trygge brukere. Målet er å styrke kvaliteten i tilbudet til pasienter med behov for lindrende behandling og omsorg, uavhengig av diagnose, bidra til samarbeid mellom kommuner og frivillige organisasjoner om kompetansehevende tiltak og bidra til ivaretagelse av pårørendes behov.

Tilskudd til regionalt utviklingssenter for Frisklivssentraler i Midt-Norge

Frisklivssentralen i Verdal får årlig tilskudd for å ivareta det regionale utviklingsarbeidet for Frisklivssentraler i Midt-Norge. Tilskuddet gis årlig i perioden 2019-2021.

Fengselshelsetjenesten

Verdal kommune er pliktig til å yte helse og omsorgstjenester til innsatte i Verdal fengsel, og tilskuddet skal bidra til at kommunen tilbyr nødvendige tjenester.

Skjønnsmidler velferdsteknologi knyttet til Verdal bo- og behandlingssenter

I forbindelse med bygging av Verdal bo- og behandlingssenter har Fylkesmannen i Trøndelag bevilget skjønnsmidler for å understøtte utviklingsprogram som helse og velferd samarbeider med Verdal videregående skole om. Utviklingsmidlene brukes til programledelse i utviklingen av velferds-teknologiske løsninger og innsatser som fremmer utdanningsløpet i helsefagarbeiderutdanningen.

Kompetanse og innovasjonstilskudd

Målet er å styrke kommunenes evne og mulighet til å utvikle bærekraftige og gode helse- og omsorgstjenester, og å gi en tydelig prioritet til noen av de viktigste framtidsutfordringene kommunene står overfor på helse- og omsorgsfeltet. Midlene skal bidra til at kommunene setter i verk kompetansehevende tiltak og nybrotts- og utviklingsarbeid ut fra lokale forutsetninger og behov. I 2019 ble det mottatt i underkant av 3 mill, og det søkes om tilsvarende omfang i 2020.

Prosjekter i regi av NÆRING OG SAMFUNNSUTVIKLING

Prosjekt	Inntekt	Utgift	Finansiert av	Tidsrom	Deltakere	Ansvarlig virksomhets-område
Bylab	300 000	Egeninnsats lønnsmidler	Skjønnsmidler Fylkesmannen	2019-2020	Levanger, Steinkjer og Verdal	Rådmann
Erasmus + Skole og barnehage, kompetansebygging	1 790 000	Egeninnsats lønnsmidler	EU /DIKU (Direktorat for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning)	2018-2020	Verdal kommune, Nord universitet, samarbeidspartnere i England, Danmark og Romania	Rådmann
Forberedende voksenopplæring	200 000	Egeninnsats lønnsmidler	Kompetanse Norge	2018-2023	Verdal kommune, Fylkeskommunen	Virksomhetsleder I&M
Forberedende voksenopplæring / Modulisert fag og yrkesopplæring	90 000	Egeninnsats lønnsmidler	Kompetanse Norge	2020-2023	Verdal kommune, Trondheim kommune, NAV	Virksomhetsleder I&M
Basiskompetanse i arbeidslivet	90 000	Egeninnsats lønnsmidler	Kompetanse Norge	2019-2020	Verdal kommune, VekstTorget	Virksomhetsleder I&M
FIDES prosjekt	150 000	Egeninnsats lønnsmidler	NAV og FIDES	2018-2020	Verdal kommune, NAV og FIDES	Virksomhetsleder I&M

Erasmus+ «21st Century Skills for 21st Century Needs»

Prosjektet er et 2-årig prosjekt finansiert av EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett og er et samarbeid mellom Verdal kommune, Ungt Entreprenørskap, Verdal vgs og Nord universitet, samt partnere fra Danmark, Storbritannia og Romania. Fra Verdal kommune deltar lærere fra Verdalsøra ungdomsskole, Vuku oppvekstsenter og Ørmelen skole.

Bylaboratorium (ByLAB)

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Verdal, Levanger og Steinkjer kommuner og omhandler utvikling av bylaboratorium som verktøy for innbyggermedvirkning i samfunnsutviklingen. Prosjektet er skjønnsmiddelfinansiert og er inne i sitt andre år. Det er skissert et treårig prosjektforløp, der det årlig søkes om finansiering.

Forberedende voksenopplæring FVO

FVO er en ny og modulbasert grunnskole for voksne. Modul 1 dekker 1.-4. klasse, Modul 2: 5.-7. klasse, Modul 3: 8.-9. klasse og Modul 4: 10. klasse. Utarbeidedes egne læreplaner beregnet på voksnes læring og virkelighet. Verdal er en av sju voksenopplæringer i Trøndelag som deltar. Prosjektet, som er i regi av «Kompetanse Norge», er forlenget fram til 2023 og vil bli framtidens

grunnskolemodell for voksne. Prosjektet gir Møllegata voksenopplæring 200.000 pr år til inspektørstilling i 20 %, materiell og lærebøker.

Kombinasjonsprosjekt forberedende voksenopplæring og modulisert fag- og yrkesopplæring FVO/MFY

Kombinasjonsprosjekt går ut på å prøve ut helhetlige opplæringsløp som er tilpasset den voksnes behov for opplæring frem mot ønsket kompetanse. Opplæringen består av en kombinasjon av opplæring i de nasjonal fastsatte læreplanene i forberedende voksenopplæring (FVO) og modulisert fag- og yrkesopplæring (MFY). Forsøket bygger på Meld. St (2015-16) Fra utenforskap til ny sjanse- Samordnet innsats for voksnes læring.

Basiskompetanse i arbeidslivet BKA

Prosjektet er rettet mot opplæring i grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning, muntlig, ikt og norsk. BKA skal bidra til at voksne med liten skolebakgrunn får nødvendig kompetanse til å mestre krav og omstilling i arbeidslivet. En «raskere» vei inn til arbeidslivet ved å bruke både praksis opplæring på en arbeidsplass, og teori opplæring på skolen. Både teoretisk og praktisk opplæring går «hand i hand», og deltakere vil kjenne igjen det de lærer i teorien, på arbeidsplassen.

FIDES-prosjektet:

FIDES kjører i samarbeid med NAV et toårig prosjekt der deltakere som er ferdig ved Møllegata voksenopplæring og/eller er i NAV-systemet, får prøve seg fire dager i relevant arbeidspraksis med tett oppfølging, og en dag norskopplæring. Til norskopplæringen har FIDES kjøpt lærerkrefter fra Møllegata voksenopplæring i 20 % i fjor og nå i høst 40 %. Nytt «kull» er startet opp 1. oktober. Fides AS er en privat aktør som ved bruk av velferdsteknologi, sosialt arbeid, arbeidstrening og kvalifisering tilbyr arbeidskraft til samfunnet gjennom tiltaks- og aktivitetsplasser til NAV, kommuner og eventuelt andre aktører.

6 Utfordringsbilde

6.1 Økonomiske og demografiske mål – Kommunelovens krav

Ny kommunelov setter krav

Økonomiplanen 2020-2023 skal avlegges etter den nye kommuneloven. Den nye loven stiller tydeligere krav enn før, om tett oppfølging og kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt.

Den innledende bestemmelsen i kapittelet om økonomiforvaltning, § 14-1 har i seg tre hovedmomenter;

- langsiktig, bærekraftig økonomiforvaltning,
- samordnet og realistisk planlegging
- forsvarlig finans- og gjeldsforvaltning

Et nytt lovkrav i 14-2, bokstav c, gir kommunestyret en plikt til å fastsette finansielle måltall. Dette aktualiserer behovet for å videreutvikle Verdal kommunes måltall for økonomi. Det er naturlig at måltallene både omhandler den årlige driftsbalansen og den langsiktige kommuneøkonomien. Det kan også være aktuelt å sette krav til gjeldsnivå og langsiktige økonomiske bindinger.

Overordnede økonomiske styringsmål

De overordnede økonomiske styringsmål er å betrakte som handlingsregler som er ment å ligge fast over tid. Det er naturlig at årsberetning og økonomiplaner i kommende år evaluerer måloppnåelsen.

Dette er økonomiske styringsmål for Verdal kommune:

- Årlig driftsmargin på 2%.
- Disposisjonsfond skal planmessig styres mot et nivå på 6%

Måltall i prosent er satt i forhold til kommunens totale driftsinntekter.

Hvis mål om stabilitet og robusthet skal nås, er det helt nødvendig for en kommune å bygge opp reserver. Reservene kan benyttes til å dempe økonomiske nedturer som følge av store endringer i rammebetingelser, endringer i innbyggerbehov, endringer i rentenivå osv. Det er også mulig å bruke budsjettmarginer til å skape nødvendig trygghet og arbeidsro i organisasjon gjennom budsjettåret. Driftsmarginen kan også gjøre det mulig å bruke noe egenkapital til investeringer, og således dempe opptak av nye lån. Kombinasjonen av årlig driftsmargin og et robust disposisjonsfond vil legge til

§ 14-1. Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen

Kommuner [...] skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner [...] skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner [...] skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

§ 14-2. Kommunestyrets og fylkestingets plikter

Kommunestyret [...] skal selv vedta

- a) økonomiplanen og årsbudsjettet
- b) årsregnskapene og årsberetningene
- c) finansielle måltall for utviklingen av kommunens [...] økonomi
- d) regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
- e) regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

rette for en forvaltning av kommunens midler som tilfredsstiller brukernes behov for tjenester og samtidig bidrar til å opprettholde et økonomisk handlingsrom.

Det kan være aktuelt å utrede om disposisjonsfondet kan reserveres til rentesikring. Verdal kommune betaler betydelige beløp for sikring mot renteheving. Det kan være mulig å sikre seg med å bygge egne rentesikringsfond som alternativ til å kjøpe rentesikring i finansmarkedet.

Det vurderes om det også skal utvikles måltall for gjeld. Det er naturlig å avvente til det er tatt en fornyet vurdering av kommunens investeringer de kommende år.

Styringsstrategier

Styringsstrategiene beskriver en optimal adferd som vanskelig lar seg tallfeste i konkrete handlingsregler.

Dette er styringsstrategiene for Verdal kommune:

- Bruk av disposisjonsfond:
 - Ikke disponere av siste års overskudd før det har gått et årsoppgjør.
- Budsjetteringsstrategi:
 - Rask tilpasning og forsiktighetsstrategi.
- Strategier for balansert ressursbruk:
 - Nødvendige ressurser allokeres til årsverk – årsverk tilpasses økonomiske rammer.
 - Nødvendig ressurser allokeres til vedlikehold av bygningsmasse – bygningsmasse tilpasses økonomisk ramme.
 - Det skal sikres finansiering av tiltak for kompetanse og utvikling
- Endringstempo:
 - Økonomisk endring tas i et tempo som sikrer gode endringsprosesser. Herunder at kommunen til enhver tid kan overholde lover og regler både opp mot innbyggere og ansatte.

6.2 Vurderinger og måloppnåelse

Driftsøkonomi – Evaluering av økonomiplanen mot kommunens styringsmål

Teknisk Beregningsutvalg, Fylkesmannen, KS med flere anbefaler at netto driftsresultat over tid bør ligge på et tilstrekkelig nivå. Verdal kommune har selv valgt å bruke 2 prosent av driftsinntektene som et måltall. Det ligger omtrent på de nivåene som anbefales. For Verdal vil kravet til driftsmargin komme på toppen av endringstakten som er nødvendig for å holde kommunelovens krav om økonomisk balanse.

Målet om driftsmargin på 2% nås ikke i løpet av planperioden. Økonomiplanen viser en framskriving av driftsresultater som utfordrer realisme og bærekraft og som er i konflikt med kommunens langsiktige økonomiske mål for driftsbalanse.

Fra fjorårets økonomiplan har endringsbehovene økt mye, og det har ikke vært mulig å definere en opptrapping til målet i løpet av perioden. Dette er ikke bærekraftig sett i forhold til kommunens egne styringsmål og må tas tak i ved revidering av økonomiplanen i 2020. Et stort nok driftsresultat er helt nødvendig for å kunne bygge et disposisjonsfond på 6% av driftsinntektene.

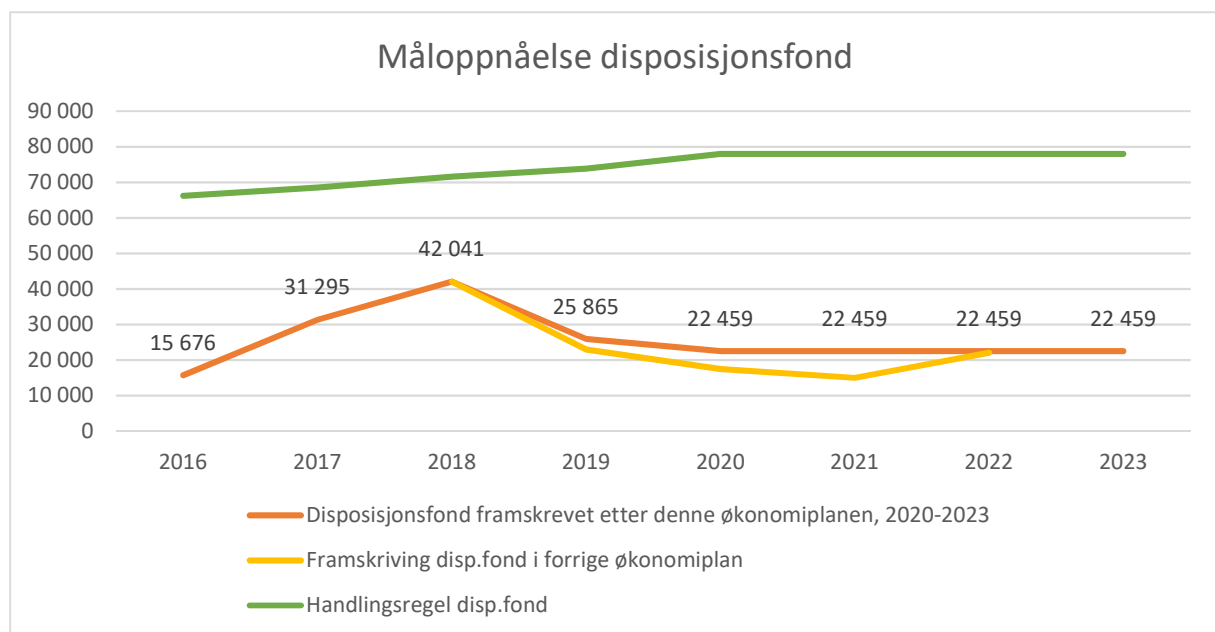
Økonomiplanen har en utvikling av driftsøkonomien som ikke når kommunen sine mål for bærekraftig økonomi.

En bærekraftig økonomisk tilpasning av aktivitet til inntekter er en forutsetning for å lykkes med å finansiere gode tjenester til kommunens innbyggere. Denne sammenhengen antas å bli forsterket i årene fremover med økte innbyggerbehov og en varslet svakere vekst i kommunenes inntekter.

Dette må følges opp sterkere i neste års økonomiplan.

Disposisjonsfond

Økonomiplanen innebærer at kommunens disposisjonsfond ikke når et nivå som er ønskelig for å sikre en robust økonomi som tåler påregnelige svingninger i inntekter og utgifter. I kommunens langsiktige målsetting er det et mål at disposisjonsfondet skal utgjøre 6% av kommunens driftsinntekter.

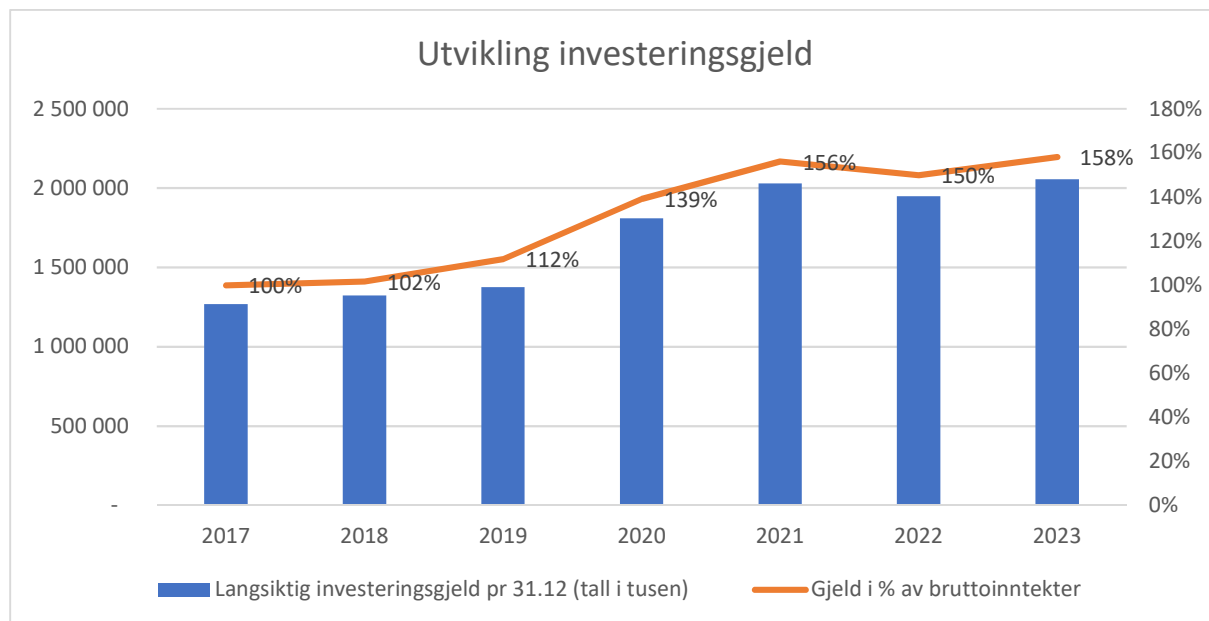

Det er nødvendig at utviklingen i disposisjonsfondet bringes tilbake til utviklingsbanen fra 2016 og 2017 og bygges opp til ca. 80 mill kr i 2019-priser.

Det er flere årsaker til at målet om 6% disposisjonsfond ikke nås i økonomiplanperioden. Blant annet vedtatt bruk av fond i 2019 i påvente av effekt fra strukturtiltak innen helse og oppvekst. Det er også brukt midler til engangstiltak i 2019.

Vurdering av gjeldsnivå

Planlagte investeringer, og tilhørende lånefinansiering av disse, gir en betydelig økning i lånegjeld gjennom 4-årsperioden, - nesten 0,7 mrd sammenlignet med nivået ved utgangen av 2019. Merk at startlån og pensjonsforpliktelser mv kommer i tillegg til denne gjelden.

Grafen viser framskriving av gjeld i kroner og gjeld i prosent av kommunens totale driftsinntekter.

Nøkkeltallet gjeld i prosent av bruttoinntekter er mye brukt i vurdering av kommuneøkonomi, og sier noe om hvilket handlingsrom kommunen har. Jo høyere prosenttall, jo større andel av kommunens inntekter bindes opp til å betale renter og avdrag, og jo mindre handlingsrom har kommunen til tjenesteproduksjon. Når lånegjelden framskrives til et nivå i underkant av 160 % av driftsinntektene, utfordres bærekraften og realismen i økonomiplanen. Til sammenligning lå Kostragruppa på 99,1 % i 2018, og landssnittet (uten Oslo) på 87,5 %.

Samlet vurdering for balansepostene:

Økonomiplanen har en utvikling av disposisjonsfond som ikke når målene for bærekraftig økonomi. Utviklingen i gjeld er krevende og øker risikoen for merforbruk i driftsbudsjettet. Dette krever en nyorientering som setter mulighetsrom for endringer i drift, økonomiske mål, behovsutvikling (eks barnetall) og investeringer i sammenheng.

6.3 Endringsbehov og endringstempo

Endringsbehovet

Verdal kommune står foran en periode med stort endringsbehov. Endringsbehovet er dokumentert flere steder i økonomiplanen og har bakgrunn i samfunnsmål, endringer i rammebetingelser, behov for investeringer mv. Det er altså en bredt sammensatt årsak til at endringsbehovet er stort.

Summen av forhold er beskrevet tematisk i økonomiplanen kap 3 (samfunnsplanen) og kap 6 (utfordringsbildet).

- Kap 3. Samfunnsmål og planverk
- Kap 3.6 Utviklingen fra fjorårets økonomiplan
- Kap 6.1 og 6.2 Langsiktige mål og evaluering av måloppnåelse
- Kap 6.4 Befolkningsutviklingen
- Kap 6.5 Endringer i økonomiske rammebetingelser
- Kap 6.6 Endringer i regelverk og nasjonale føringer
- Kap 6.7 Finansieringsgapet mellom konsekvensjustert nivå og tilgjengelige midler.

Endringsbehovet kan settes i sammenheng med nasjonale forventninger, gamle bygg i kommunen, bygg som ikke er i samsvar med dagens krav, demografiske endringer (færre barn og flere eldre), mere rettighetsfokus hos brukere av kommunale tjenester, endringer i lovverk og rammebetingelser. Det er også endringer i generelle trender i etterspørsel etter tjenester. Innbyggerne forventer rask respons på henvendelser til kommunen og at digitale løsninger legger til rette for døgnåpen forvaltning der dette er mulig. Innbyggerne forventer en kommune som ligger langt framme på bruk av digitale løsninger.

Regnskapet i 2018 og kvartalsrapporter i 2019 tyder på aktivitetsnivået er høyere enn budsjettet for 2020 kan finansiere. Høyere investeringskostnader, overgang til mer bærekraftig avdragsbetaling og svakere vekst i kommunens inntekter har forsterket endringsbehovet som ble beskrevet i fjorårets økonomiplan. Summen av alle disse utfordringene krever et raskere endringstempo enn tidligere år. Utfordringen materialiserer seg i form av reformer som ikke er fullfinansierte, økte avdrag på nye bygg osv., slik at det blir stadig mer krevende å oppnå økonomisk balanse.

Kommunen må derfor i planperioden arbeide målrettet for å tilpasse tjenesteproduksjon og strukturer. I 2019 har kommunen jobbet med tiltak som kan realisere rammereduksjoner beskrevet i fjorårets økonomiplan 2019-2022. Fjorårets økonomiplan har en krevende ambisjon om å redusere driftsrammene med 65 mill kr i perioden fram til 2022. Dette har naturligvis krevd mye av virksomhetene i 2019, og vil fortsette å kreve mye også i den nye planperioden fram til 2023.

Ubalanse og tiltak for å dekke inn ubalanse

I den nye økonomiplanen 2020-2023 har endringsbehovet økt betydelig. En konsekvensframskrivning av dagens drift (høsten 2019) med økte behov, nye oppgaver, virkninger av lønnsoppgjør mv tilsier at ubalansen når en topp på ca. 100 mill kr i 2022 og reduseres til ca. 91 mill kr i 2023. Nedgangen i 2023 kan skyldes at økt avdragsbetaling etter hvert får en positiv effekt. Det kan bemerkes at dersom fjorårets økonomiplan med sluttår 2022 hadde fått en forlengelse ut året 2023 med samme endringsfart, ville tiltakene også her nådd et nivå på ca. 91 mill kr. Endringsfarten i fjorårets økonomiplan treffer mao ganske godt endringsbehovet i den nye økonomiplanen.

Den gamle økonomiplanen hadde reelt sett en beregnet ubalanse på 84 mill kr i 2022, mens tiltakene ikke rakk lenger enn 65 mill kr. Differansen mellom 65 og 84 er bruken av disposisjonsfond de to første årene i planen.

En utfordring i ny økonomiplan 2020-2023 er at ubalansen kommer tidligere i økonomiplanperioden. Dette kunne vært løst ved å bruke disposisjonsfondet til å jevne ut belastningen i de første to årene, men fondet er for lavt til at dette er en reell mulighet. Det disposisjonsfondet kommunen har ved inngangen til 2020 er nødvendig å ha som en reserve, dersom kommunen ikke klarer å levere raskt nok på tiltak for å få driftsøkonomien i årlig balanse.

På kort sikt må realismen i de to første årene av ny økonomiplan bedres. Endringsfarten de to første årene av økonomiplanen er vesentlig høyere enn beskrevet i fjorårets økonomiplan 2019-2022, og utfordrer da logikken om maksimalt endringstempo på 2% årlig. Gitt at det ligger en begrensning i hvor fort det er mulig å endre kommunens drift, vil det også utfordre mulighetene til å finansiere alle investeringstiltak som lå i fjorårets økonomiplan og som nå videreføres inn i ny økonomiplan. Fjorårets økonomiplan viste et mulighetsrom for å bedre kommunens langsiktige økonomi i tråd med kommunens økonomiske styringsmål. Dette mulighetsrommet er borte i økonomiplan for 2020-2023 fordi planen mangler kraftfulle tiltak som kan snu utviklingen. Økonomiplanen oppfyller kun bare kommunelovens minimumskrav til årlig driftsbalanse. Økonomiplanen bryter dermed med kommunens egne langsiktige styringsmål for driftsbalanse og krav til robusthet.

Utviklingen fra fjorårets økonomiplan kan forklares i svakere inntektsutvikling, manglende kompensasjon for lønnsvekst, nye oppgaver, økte avdragsutgifter som følge av oppjusterte og mer realistiske investeringsbeløp, osv.

Budsjettoppfølging gjennom 2019 viser at ikke alle virksomheter har klart å tilpasse seg reduserte rammer. Dette binder ledelse- og kontrollressurser som kunne vært brukt til å øke realismen i rammereduksjonene som kommer videre i økonomiplanperioden. At noen virksomheter henger etter i tilpasning til lavere budsjettammer medfører også at kommunen ikke kan gjøre seg full nytte av relativt store merinntekter i 2019. Dette kunne gitt en ekstra styringsreserve i disposisjonsfondet.

Den økonomiske situasjonen krever en nyorientering med tydeligere prioritering og planer for grunnleggende endring i drift og investeringer i perioden 2020-2023. Det er nødvendig å sette klare mål og prosesser for hvordan viktige kostnadsdrivere som årsverk og antall kvadratmeter bygningsmasse må tilpasses økonomisk handlingsrom. Dette krever grundigere prosesser enn det som har vært mulig å få til i den korte perioden som har gått fra statsbudsjettet ble lagt fram i oktober til forslag økonomiplan må være ferdig fra rådmannen i november. Denne logikken styrkes av endringer som skjer i befolkningsutvikling og innbyggerbehov.

Nøkkeltall for ubalanse og tiltak

I tabellen nedenfor fremgår nøkkeltall som viser utvikling i tallene og hvorfor utviklingen utløser et økt endringsbehov fra 2020.

	2020	2021	2022	2023
Grunnlag samlede driftsinntekter	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Endringer i kronebeløp fra gjeldende økonomiplan				
Gjeldende økonomiplan i 2019-kroner	778 618	755 692	730 979	730 979
Økonomiplan 2020-2023 i 2020 kroner	819 648	774 002	760 772	765 592
Økninger i rammer nominelt	41 030	18 310	29 793	34 613
Lønns- og prisstigning i hht deflator	30 900	30 900	30 900	30 900
Økninger i rente og avdrag fra 2019-nivå	21 500	46 000	58 000	55 000
Reduksjoner samlet i ØP 2019-2022 og ØP 2022-2023				
Konsekvensjustert økonomiplan før 2%-bane	872 046	866 842	860 940	856 346
Saldert økonomiplan	819 648	774 002	760 772	765 592
Ubalanse	52 398	92 840	100 168	90 754
Årlig ubalanse i % av driftsinntekter	4,0 %	7,1 %	7,7 %	7,0 %
Reduksjoner med ståsted i gjeldende økonomiplan				
Konsekvensjustert økonomiplan gjeldende	846 887	822 107	795 528	790 934
Saldert økonomiplan	819 648	774 002	760 772	765 592
Ubalanse	27 239	48 105	34 756	25 342
Årlig ubalanse i % av driftsinntekter	2,1 %	3,7 %	2,7 %	1,9 %
Årlig endring i ubalanse ny økonomiplan	27 239	20 866	-13 349	-9 414
Endringsbehovet i ny og gammel økonomiplan samlet				
Samlet konsekvensjustert ubalanse i ny økonomiplan	52 398	92 840	100 168	90 754
Herav redusert i ØP 2019-2022	25 159	44 735	65 411	65 411
Rest ubalanse i ØP 2020-2023	27 239	48 105	34 756	25 342
Økning i endringsbehov i % av driftsinntekt	2,1 %	3,7 %	2,7 %	1,9 %
Behov for nye tiltak årlig utover 2% bane i ØP 2019-2022	27 239	20 866	-13 349	-9 414
Nye tiltak i % av driftsinntekter	2,1 %	1,6 %		

Vekst i lønn- prisvekst og avdrag er større enn økningen i inntekter:

Den første delen av tabellen viser at økningen i lønninger, priser og avdrag er langt høyere enn inntektsveksten. Realitetene er at lønnsveksten er høyere enn beregnet i tabellen, fordi den kommunale deflator (Kommunaldepartementets kompensasjonsfaktor for lønns- og prisstigning) ikke har tatt høyde for at garantilønnsen har gitt en sterk lønnsvekst for enkelte grupper ansatte. Lønnsveksten i Verdal er mao høyere enn 30,9 mill beregnet etter kommunal deflator. Den faktiske lønnsveksten kan anslås til 44,7 mill kr. At lønnsveksten overstiger deflatoren er en problemstilling som nok gjelder de fleste av landets kommuner. Staten er nok oppmerksom på de økte lønnskostnadene, men store merskatteinntekter hos kommunene tilsier at staten har liten vilje til å kompensere for de økte lønnsutgiftene nå. Utfordringen for Verdal kommune er at merskatteinntektene ikke har gitt kommunen et stort disposisjonsfond. Merskatteinntektene går i stedet med til å finansiere merforbruk i drift og til å skape mykere overganger til en periode med lavere driftsrammer og høyere investeringer.

Samlet reduksjon fra inngangen av 2019 til 2023:

Neste beregning i tabellen viser den samlede reduksjonen i rammer når tiltakene i fjorårets økonomiplan 2019-2022 og ny økonomiplan 2020-2023 ses samlet. Beregningen viser da at ubalansen på sitt høyeste er ca. 100 mill i den nye økonomiplanen 2020-2023. Tilsvarende topp i ubalansen er 65 mill kr i den gamle økonomiplanen 2019-2022. Merk at en del av ubalansen i den gamle økonomiplanen også skulle dekkes med bruk av disposisjonsfond, slik at samlet ubalanse uten rammereduksjoner og bruk av disposisjonsfond var beregnet til 84 mill kr i 2022. Sammenlignes sluttåret 2023 i ny økonomiplan med sluttåret i den gamle økonomiplanen, øker ubalansen fra 65,4 mill kr til ca. 90,8 mill kr. Dette er en økning på ca. 25,3 mill kr. Grunnlagene for beregningene er nærmere forklart i kap 6.7.

Ubalansen i fjorårets økonomiplan på 65 mill kr er dekket inn gjennom en 2% rammereduksjonsbane og bruk av disposisjonsfond. Disse tiltakene lå inne i budsjetttrammene i fjorårets økonomiplan 2019-2022. Ny økonomiplan 2020-2023 bygger på en videreføring av disse tiltakene. Den nye økonomiplanen viser at ubalansen øker. Altså var ikke tiltakene i fjorårets økonomiplan store nok til å gi økonomisk balanse. Dette skyldes svakere inntektsutvikling og økte renter og avdrag beregnet i ny økonomiplan. Endringen fra fjorårets økonomiplan til årets økonomiplan er stor og utfordrer logikken for endringstempo og realisme som lå i fjorårets økonomiplan 2019-2022. For de to siste årene 2022 og 2023 viser ny økonomiplan at toppen i årlig ubalanse er nådd og at ubalansen reduseres noe. Nedgangen skyldes at investeringstilskudd helsebygg kan brukes til å redusere låneopptak og at økt avdragsbetaling i 2020-2022 har redusert lån på investeringer med kort levetid.

Større endringsbehov hos virksomheter med merforbruk:

For virksomheter med merforbruk i 2019, vil endringskravene i den nye økonomiplanen summere seg opp til ubalanse i gjeldende driftsnivå, pluss manglende levering av endringer i økonomiplan 2019-2022, pluss nye endringer i økonomiplan 2020-2023. Det betyr at flere virksomhetsområder i realiteten får en endringstakt som er høyere enn beregnet gjennomsnittlige endringstakt. Dette illustrerer godt at det er helt nødvendig at ingen virksomheter blir hengende etter i de endringene som nå er nødvendige for å tilpasse drift til nye rammer. Dette krever også stor klokskap i hvilke tiltak som iverksettes og bruken av incitament for å utløse ønsket økonomisk adferd. Dette kan medføre en noe strammere sentral styring av virksomhetene enn det som er ønskelig i en mer normal økonomisk situasjon.

Kommunen kompenseres i 2020 for anslått lønns- og prisvekst (deflatoren) på 3,1 % innenfor de foreslåtte inntektsrammer gitt i statsbudsjettet for 2020. En beregning på den faktiske lønnsmassen og forbruksposter i kommunen viser at veksten i lønnskostnader alene langt overstiger den oppgavekorrigerte veksten i inntekter i 2020 på 12,4 mill kr. Det er en av flere indikasjoner på at antall årsverk i kommunen ligger for høyt i forhold til inntektene. Hvis kommunen har langt flere årsverk enn hva inntektene nøkternt sett gir rom for, vil statens beregning av kompensasjonen for lønnsvekst ikke dekke de årlige økningene i lønnskostnader. Kompensasjonen følger nemlig av inntektene, ikke av kostnadene hos kommunen. Dersom kommunen ser bort fra denne sammenhengen, vil det skape en avhengighet av at kommunen hvert eneste år skal få betydelige merinntekter utover det staten har varslet. Dette vil være et sjansespill som bryter med prinsipper i ny kommunelov om forsterket ansvar for egen selvstendig økonomistyring i kommunene.

Endringstempo

Tilbakeblikk til fjorårets økonomiplan:

Fjorårets økonomiplan (økonomiplan 2019-2022) viste en ubalanse som økte gradvis til 84 mill kr i 2022, dersom tiltak ikke ble satt. Planen viste at summen av en 2%-reduksjonsbane og bruk av disposisjonsfond i 2019 og 2020 ville være tilstrekkelig for å holde årlig driftsbalanse i perioden.

	Budsjett	Basis	FORDELT			
	2018	2019	2019	2020	2021	2022
Ubalanse uten tiltak	0	-31 800	-25 279	-44 063	-66 935	-84 305
Ubalanse med tiltak, men uten bruk av disposisjonsfond	0		-15 896	-17 086	-20 017	-16 274

Ny vurdering i årets økonomiplan:

I økonomiplan 2019-2022 var valg av endringstempo en mulighet. Et disposisjonsfond på 42 mill kr og en ubalanse som utviklet seg gradvis, ga muligheter for å legge inn endringstempo innenfor et krevende, men realistisk nivå. For økonomiplan 2020-2023 er muligheten til å velge endringstempo i realiteten borte. Ubalansen oppstår tidlig i økonomiplanperioden samtidig som at disposisjonsfondet ikke lenger er stort nok til å saldere driften. Konsekvensene er at kommunelovens krav om årlig balanse mellom løpende inntekter og utgifter bestemmer endringstakten. Kommunelovens krav om årlig driftsbalanse inneholder ingen mekanismer som setter tak på årlig endringstakt.

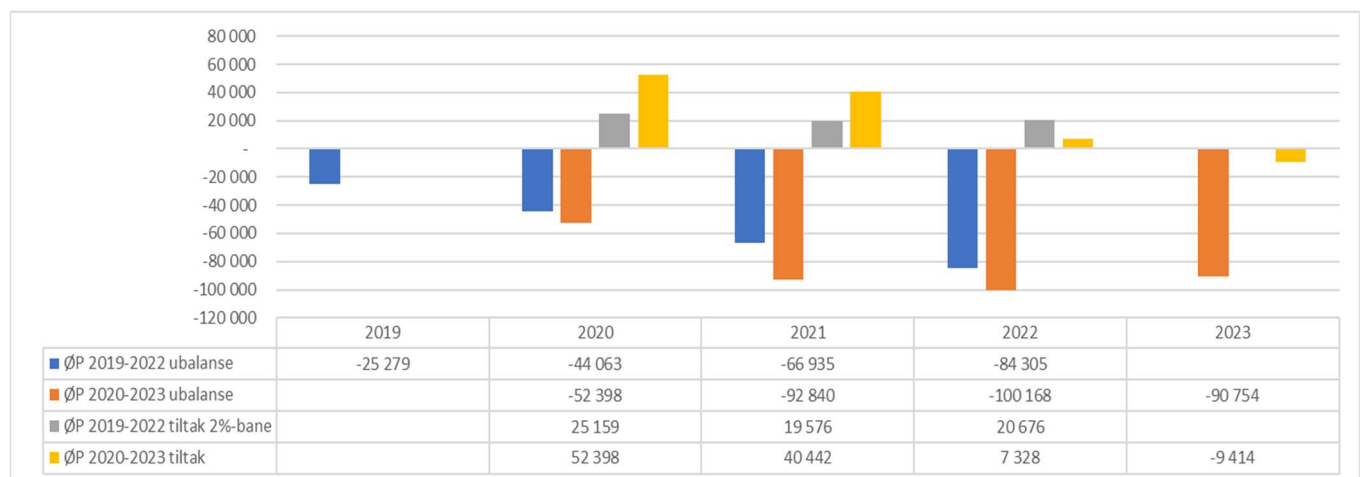
Endringstakten i økonomiplanens driftsdel følger kommunelovens krav om årlig balanse mellom løpende inntekter og utgifter.

Rammereduksjoner i fjorårets økonomiplan er ikke lenger tilstrekkelige til å gi driftsbalanse for årene 2020-2023.

Sammenhengene mellom økonomiplan 2019-2022 og økonomiplan 2020-2023

Økonomiplan 2020-2023 fortsetter der økonomiplan 2019-2022 slutter. Kommunestyret vedtok rammereduksjoner i den gamle økonomiplanen som er videreført inn ny økonomiplan for årene 2020-2023 med i alt 65,4 mill kr. Ubalansen i ny økonomiplan blir derfor saldert både av tiltak beskrevet i fjorårets økonomiplan og tiltak som følge av den økende ubalansen i ny økonomiplan.

I figuren nedenfor er disse sammenhengene beskrevet:

De to første dataseriene viser ubalansen for det enkelte år uten bruk av disposisjonsfond i fjorårets økonomiplan 2019-2022 og ny økonomiplan 2020-2023. I fjorårets økonomiplan var ubalanse i sluttåret 2022 på 84,3 mill kr, hvor av 65,4 mill kr var innarbeidet som rammereduksjoner. I ny økonomiplan er ubalansen i slutt-året 2023 på 90,7 mill kr. På det høyeste er ubalansen i ny økonomiplan på 100,1 mill kr. i året 2022.

Tiltakene for å oppnå årlig balanse i fjorårets økonomiplan var en kombinasjon av bruk disposisjonsfond og en 2%-reduksjonsbane. I figuren er det effektene av 2% banen som er vist. På grunn av at ubalansen i ny økonomiplan er større, blir tiltakene større i ny økonomiplan. En annen utfordrende forskjell mellom de to økonomiplanene er at ubalansen kommer tidligere i ny økonomiplan.

I tabellen under vises hvordan 2%-banen og saldering i årets økonomiplan gir balanse i ny økonomiplan 2020-2023.

Oversikt over behov for tiltak	2019	2020	2021	2022	2023	Summer
Endring årlig ubalansen i økonomiplaner	25 279	52 398	40 442	7 328	-9 414	
ØP 2019-2022 2% bane - tiltak	9 384	15 775	19 576	20 676	-	65 411
ØP 2020-2023 saldering - tiltak		27 239	20 866	-13 348	-9 414	25 343
Innsparingen i 2019 - tiltak		9 384	-	-	-	
Sum alle tiltak i ny økonomiplan		52 398	40 442	7 328	-9 414	90 754

Illustrasjon av ubalanse omregnet til årsverk:

I fjorårets økonomiplan var en ubalanse på 65 mill kr omregnet til 93 årsverk etter en kostnad pr årsverk på 700.000 kr med alle tillegg og ressursbruk. Kartlegging av årsverk-kostnader i 2019 har vist at det kan være at denne snittkostnaden er noe høy. Men legges samme kostnad til grunn i ny

Økonomiplan, vil en ubalanse på 100 mill kr i år 2022 tilsvare ca 140 årsverk. Dette er svært krevende og illustrerer dermed størrelsen i det endringsbehovet som foreligger.

6.4 Befolkningsutvikling og endringer i behov

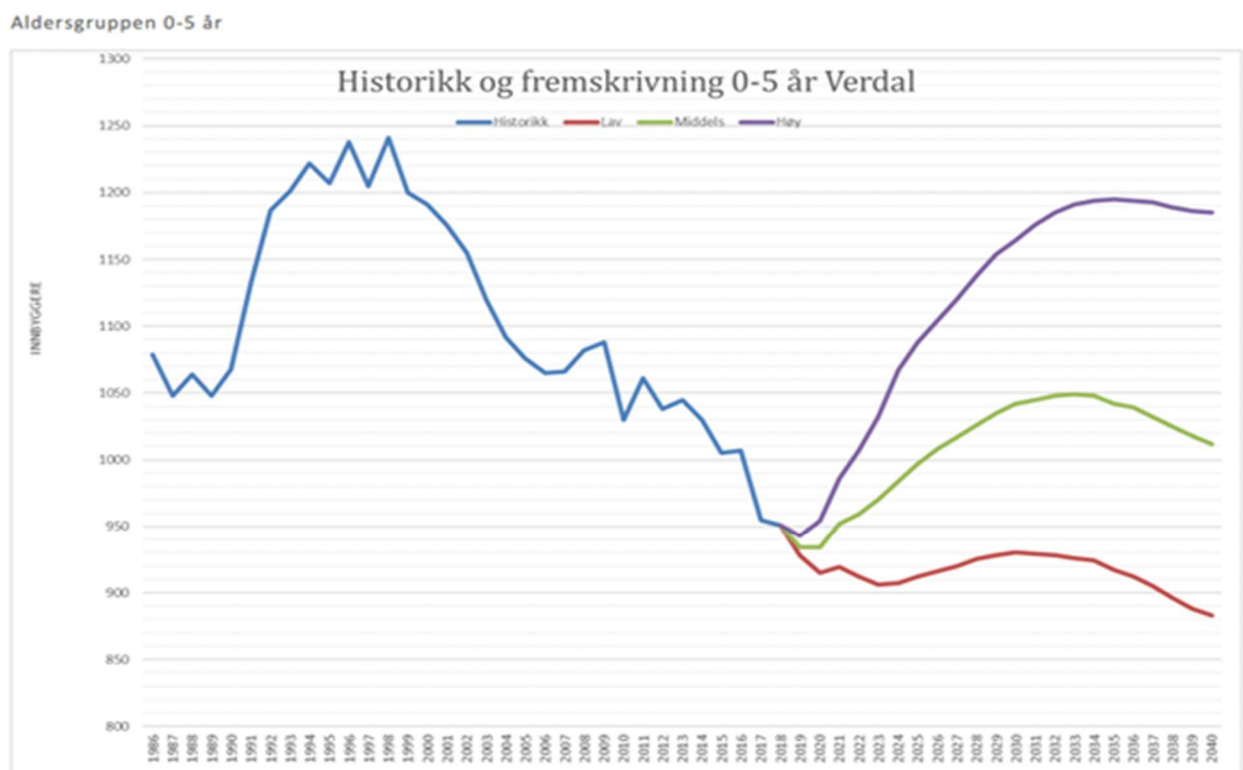
De årlige rapportene Analysegrunnlag for økonomiplan ([PS 71/18](#)) og ([PS 64/19](#)) inneholder analyser over utviklingen i folketall fordelt på aldersgrupper, utvikling i grender mv. Rapportene viser tydelige utviklingstrekk, hvor svikt i barnetall, aldrende befolkning, urbanisering er av hovedkonklusjonene. Endringene gir kommunen en del utfordringer i drift og tilpasninger av kommunal infrastruktur. Tjenestene må tilpasses endringer i behov, og behovene endres med endringer i befolkning og bosetting. Endringene slår også inn i inntektssystemet og virker inn på kommunens inntekter.

Endringer i befolkningsutvikling

Som vist til i orienteringene for utvalg plan og samfunn, utvalg mennesker og livskvalitet og formannskapet i oktober er prognosene for befolkningsendring at andelen eldre (over 70 år) stiger mens andelen barn og unge synker.

Barnehage:

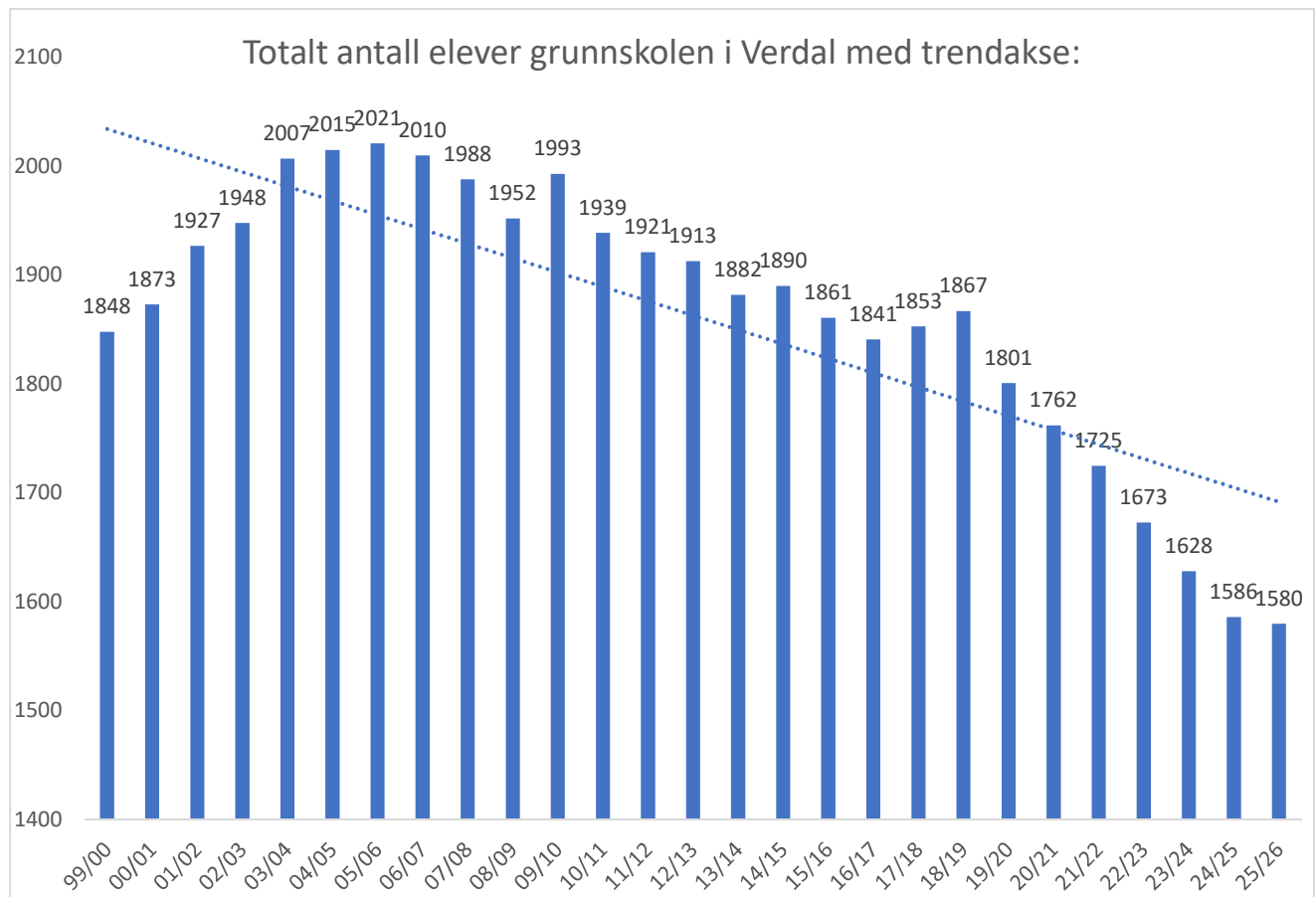
Synkende fødselstall har ført til lavere barnetall i barnehagene. Det forventes at barnetallet skal ta seg noe opp med middelalternativet til SSB, men mest sannsynlig ikke tilbake til nivået for de årene med høyest barnetall. Første år i tabell er 1986 og siste er 2040.

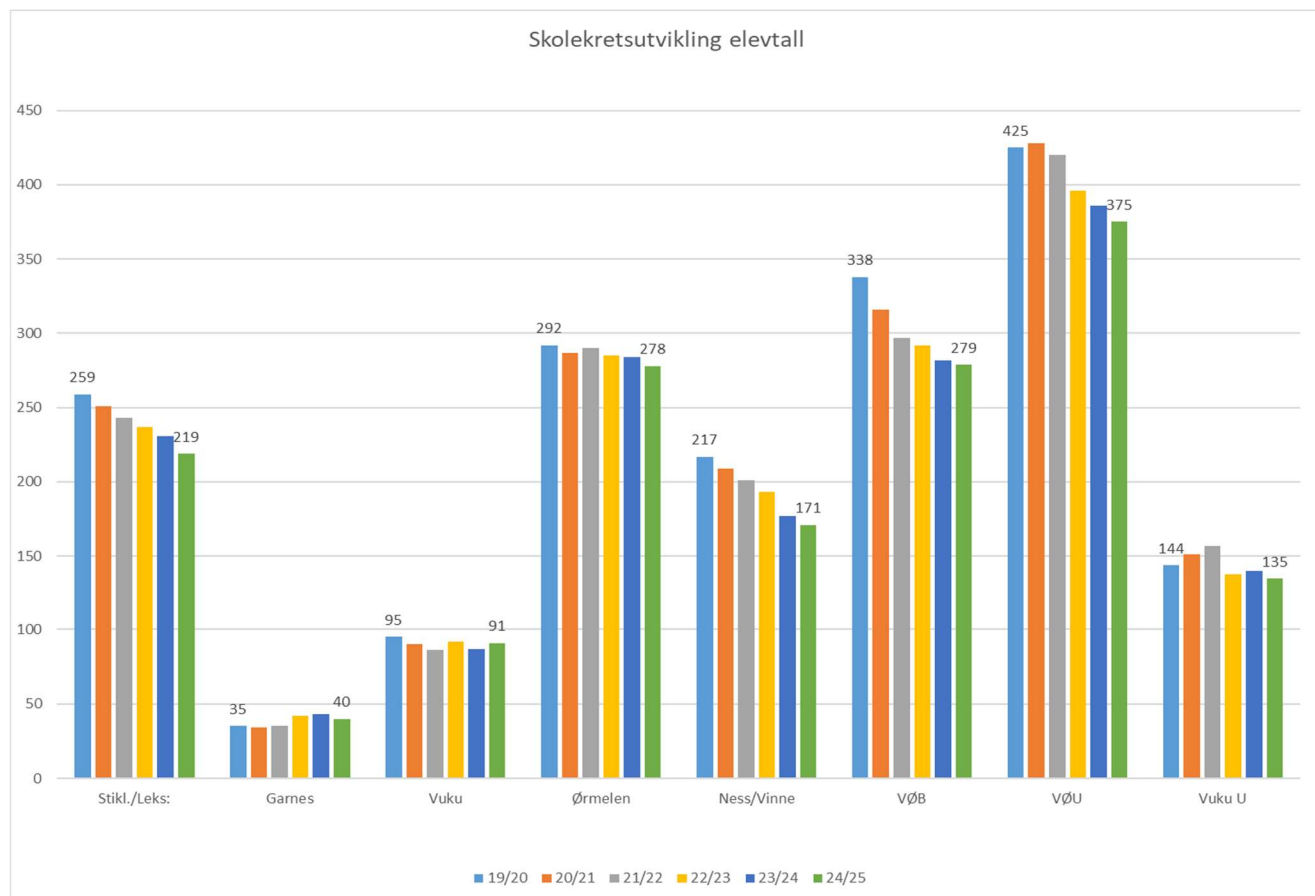
Utfordringsbildet for barnehagetjenesten er beskrevet i en rapport til kommunestyret fra 2018 i PS 76/18, og i PS 50/19 Framtidig struktur for kommunale barnehager ble det utmeislet en retning for sektoren. I oppfølgingen av denne saken blir det viktig å beholde en viss fleksibilitet og mulighet for oppskalering dersom trenden i fødselstallene endrer seg. Samtidig er det også behov for å justere driftsstrukturen om barnetallet på enkeltbarnehage viser seg å bli stabilt for lavt. I punkt 5 (PS 50/19) presiseres det at videre drift av Garnes barnehage må vurderes i forbindelse med opptaket i 2020.

Skole:

Utviklingen i fødselstall de siste 10 årene har medført markant nedgang i antall barn i grunnskolen i Verdal, og denne nedgangen vil forsterke seg i årene som kommer (jamfør tabell under). Første skoleår i tabell er 1999/2000 og siste er 2025/2026.

I skolestruktursaken i 2017 viste prognosene også nedgang, men denne nedgangstrenden er ytterligere forsterket av det vi i dag ser. Dersom vi forholder oss til fødselstall per dato vil fordelingen på våre skoler bli som vist i tabellen under.

En to-parallell Vinne skole vil medføre en relativt stor overkapasitet i 24/25, da vi i så fall vil ha en skole med kapasitet for 350 elever, men som i realiteten kun har 171 elever. Den type kunnskap må påvirke hvordan vi tenker dagens og framtidige løsninger og strukturer. Et mulighetsrom som i alle fall må vurderes er å se på om skolekretsgrensene skal justeres for å øke elevgrunnlaget for Vinne og Ness. Slike justeringer kan dessuten være med på å sikre en bedre kapasitetsutnyttelse på de byggene vi har, og de byggene som vi eventuelt skal bygge framover.

I forrige økonomiplan ble det skissert å realisere nye Stiklestad og Leksdal skole som en to-parallellskole. Med det vi ser av dagens elevtallsutvikling, innebærer en to-parallell skole her sannsynligvis en relativt stor overkapasitet i 24/25.

Siden skolestruktursaken i 2017 har det også kommet en lærernorm som har endret rammebetingelsene for hvordan skoler skal organiseres og drives. Før hadde vi klassesall som, på tross av at de ikke skulle være absolutte knyttet til organisering, skulle regulere hvilke økonomiske overføringer som den enkelte skole minimum skulle ha. På bakgrunn av denne logikken ble det også laget en tabell i skolestruktursaken som beskrev hvordan innsparinger kunne realiseres som følge av synkende elev- og klassesall.

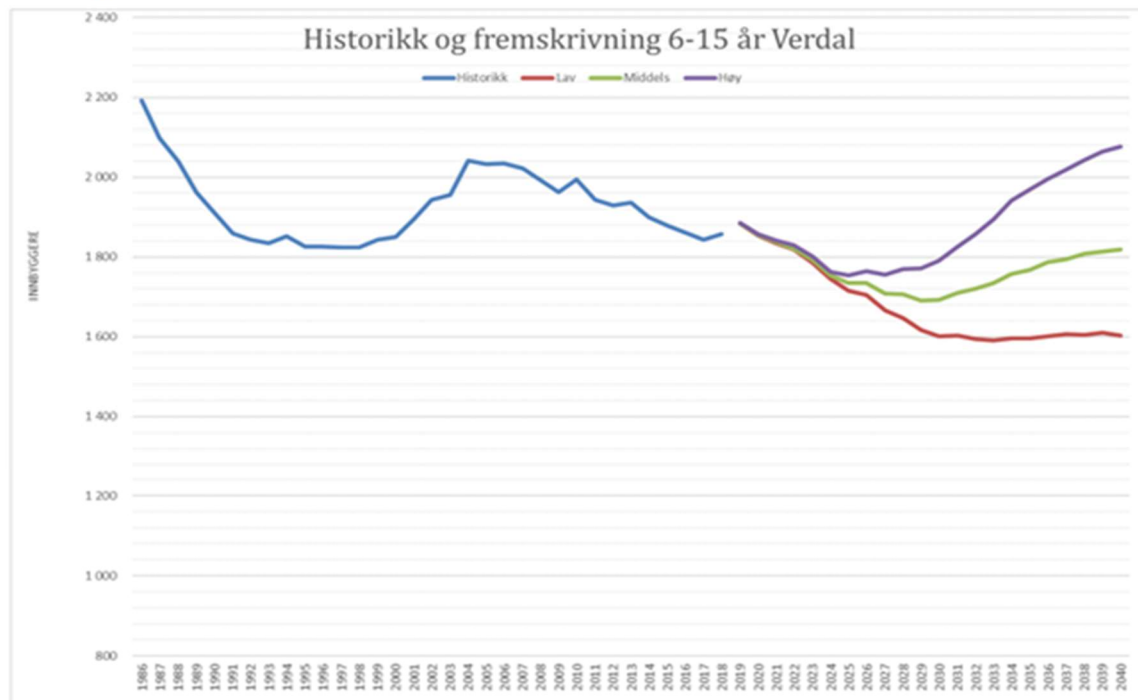
Tabell skolestruktur og endring i elevtall med budsjettjustering:					
Tallene i kroner er akkumulert, altså i forhold til 2018 tall					
SKOLESTART ÅR	18	19	20	21	22
Elevtall u/HMS	1836	1799	1763	1734	1691
Elevtall inkl. HMS	1854	1818	1782	1751	1705
Privat skole HMS	18	19	19	17	14
Kommunale klasser uten strukturendring	92	91	91	86	84
Kommunale klasser ved strukturendring	92	91	90	85	83
Klassebesparelser pga elevnedgang	kr -	kr 681 818,18	kr 1 500 000,00	kr 9 681 818,18	kr 14 863 636,36
Tilleggsbesparelser pga strukturendring	kr -	kr -	kr 1 250 000,00	kr 4 000 000,00	kr 6 636 590,91
Akkumulert i 4 års perioden	kr -	kr 681 818,18	kr 2 750 000,00	kr 13 681 818,18	kr 21 500 227,27
År med strukturendring					
Vinne/Ness slås sammen fra 1/8-2020					
Leksdal/Stiklestad slås sammen fra 1/8-2022					

Med innføring av lærernormen opphører klassebegrepet i ressursoverføringssammenheng, og siden innslaget av lærernormen nå er 15 eller 20 elever (avhengig av alder) vil faktisk antallet elevgrupper øke. Som eksempel vil 2019 sitt antall på 91 klasser i realiteten være 102 med overgang til lærernorm. Dette presser utgiftsnivå på lærerpersonell opp, og vil medføre nedskaleringsbehov inn mot øvrige yrkesgrupper i skolen.

Lærernormen har derfor langt på vei endret spillereglene for hvordan strukturtenkning i skole både skal og kan tenkes. Det som imidlertid er uomtvistelig med lærernormen er at den gjelder per skole, og den får noen praktiske konsekvenser også knyttet til struktur. Mange enheter vil begrense muligheten for å se på ressurser totalt sett siden det blir mange avregningsenheter, og små enheter vil medføre en overkvalitet siden normen ikke utløser ressurser prosentvis per barn, men per grupper på 15 eller 20.

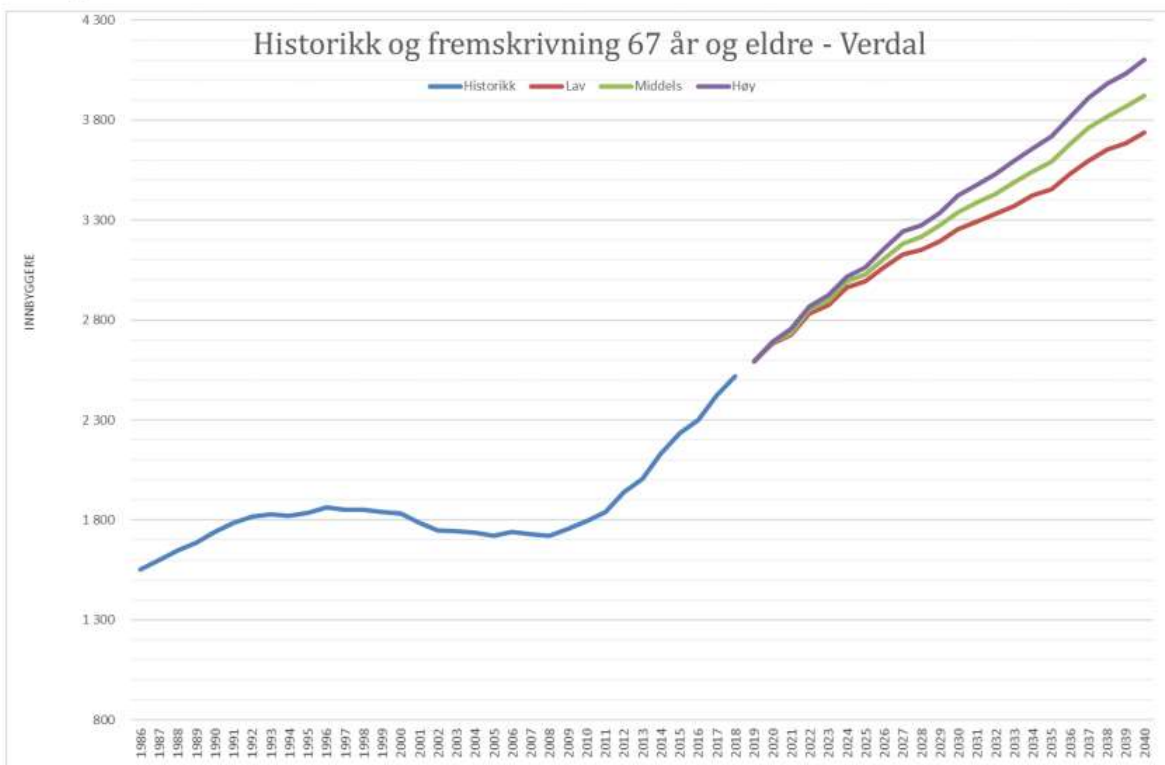
Slike logikker må hensyntas i framtidig tenkning rundt struktur og mulighetsrom, og for å sikre at økonomiplanens prinsipp nummer 1 realiseres må dagens og framtidens mulige handlingsrom utredes nærmere. I 24/25 er det i underkant av 1600 elever i grunnskolen vår, og det må derfor landes robuste og fleksible løsninger som både ivaretar vårt kortsiktige behov, men som også kan tilpasses framtidig kapasitetsøkning slik SSB beskriver de mulige retningene:

Aldersgruppen 6-15 år:

Flere pleietrengende eldre i årene som kommer

67 år og eldre

Det kan med rimelig stor sikkerhet antas at antall eldre i Verdal kommer til å vokse mye i årene som kommer. Det er vanskelig å innarbeide effektene i drift for neste 4 år. Antakeligvis vil kommunene

motta høyere inntekter i årene som kommer (via inntektsveksten på landsbasis og eventuelt økt utgifts-utjevning), men neppe med like store beløp pr pleietrengende som før. Strategien i økonomiplanen er at tjenesteproduksjonen justerer for hvert nytt statsbudsjett i årene som kommer. Statsbudsjettet vil gi kommunen et svar på hvor stor inntektsvekst som er knyttet til økningen i behov. Kommunen planlegger for økt kapasitet både i drift og investering for å ta den veksten som kommer.

Det er helt sentralt at kommunen får god kostnadskontroll fra første stund på drift av nytt helsebygg. Temaet er grundig behandlet i saksdokumenter til nytt helsebygg, se særlig kommunestyresak [PS 86/18](#) om det nye Bo og behandlingssenteret -anbud.

6.5 Endringer i økonomiske rammebetingelser

Hovedtrekkene i statsbudsjettet

Statsbudsjettet for 2020 ligger i lavere del av det inntektsintervall som ble varslet i kommuneproposisjonen. Virkning for Verdal kommune er at inntektsveksten ikke er stor nok til å dekke hele økningen i utgifter. Dette skyldes en kombinasjon av flere forhold. En nærmere beskrivelse av statsbudsjettet finnes i kapittel 9.3

Veksten i kommunenes inntekter 2020:

Det varsles en lav generell vekst i kommunenes inntekter. Realveksten er negativ (-0,15 mrd) før effektivisering hos kommunene. Den lave veksten må ses i sammenheng med at kommunene over flere år har fått store merskatteinntekter.

For Verdal kommune er veksten nominelt fra 2019 til 2020 beregnet til 28,5 mill kr. Oppgavekorrigert vekst er 12,4 mill kr som tilsvarer 1,5% før lønns- og prisstigning. Kommunens utgiftskorrigerte inntektsnivå er på 95% av landssnittet.

	Kommuner (i mrd. kr.)	Fylkeskommuner (i mrd. kr.)	Kommunesektoren samlet (i mrd. kr.)
Vekst i fri inntkter	1,30	0,00	1,30
Merkostnader demografi	-1,30	0,40	-0,90
Reduserte kostnader pensjon	0,40	0,05	0,45
Satsinger innenfor frie inntekter	-0,55	0,00	-0,55
Handlingsrom uten effektivisering	-0,15	0,45	0,30
Effektivisering 0,5 %	1,05	0,25	1,30
Handlingsrom med effektivisering	0,90	0,70	1,60

Effekter i inntektssystemet som følge av endringer i behov:

På flere områder måler inntektssystemet lavere behov i 2020. Dette gir i neste omgang lavere inntekter i rammetilskuddet. Slike effekter ser vi i utgiftsutjevning, korreksjon for privatskoler mv.

Forhold i kommunens drift:

Driftsnivået i 2019 er for noen virksomheter høyere enn budsjett. Dette er naturligvis ikke kompensert i inntektssystemet. Det er helt nødvendig at kommunens aktivitetsnivå tilpasses inntektene så lenge det ikke er noe robust disposisjonsfond som kan jevne ut midlertidige svingninger.

Satsingene i helse og oppvekst finansieres delvis som del av veksten i frie inntekter, og delvis som øremerkede tilskudd. Satsingene gir mere penger til kommunen, men også forventninger/plikter.

I ØKONOMIPLANEN KAPITTEL 9.3 GIS EN OPPSUMMERING AV DE VIKTIGSTE NYHETENE I STATSBUDDSJETTET.

Signalene om fremtidig økonomisk utvikling

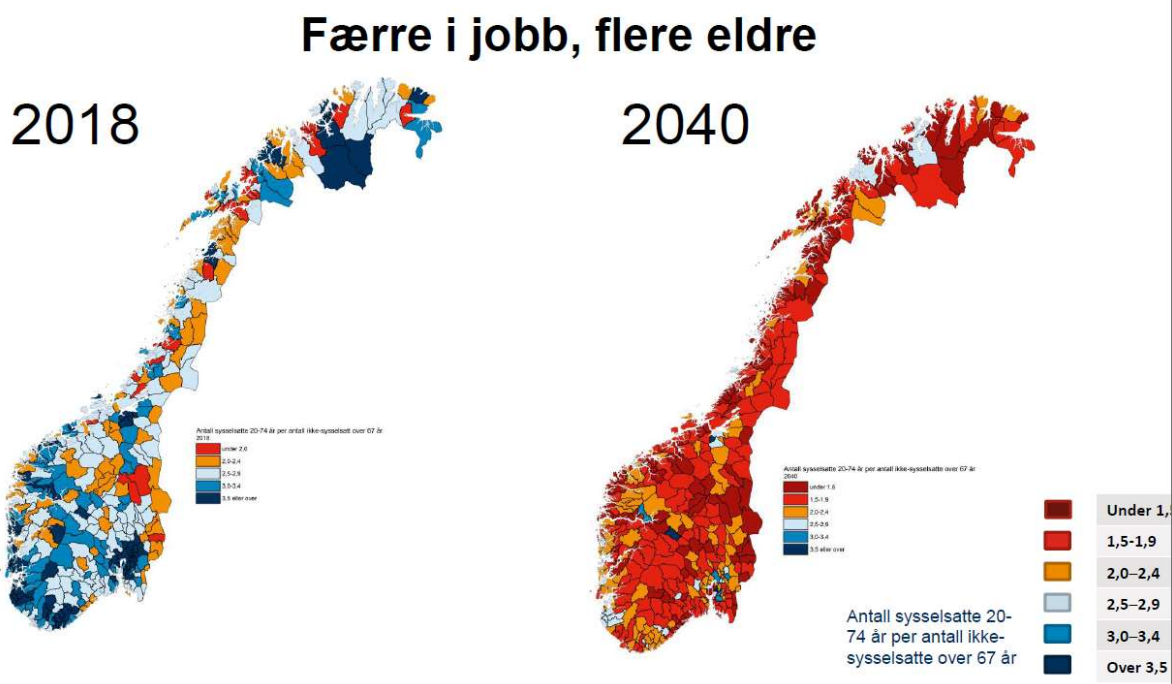
Hovedtrekkene for økonomi i planperioden kan hentes fra kommuneproposisjon for 2020, statsbudsjett for 2020 og økonomiske analyser fra KS. Kommuneproposisjonen er det viktigste dokumentet som viser statlige styringssignaler for kommunens økonomi både på kort og lang sikt. Statsbudsjettet tallfester konsekvensen for det første året i økonomiplanen og gir dermed indirekte et inngangsnivå for de påfølgende år.

KS ser for seg en svakere utvikling og en gradvis strammere kommuneøkonomi i årene som kommer. Regjeringen varsler krav om effektivisering og utflating i veksttakten. Den ferskeste rapporten fra KS er [KS rapport 2/19](#). En viktig rapport er også fjorårets rapport [KS-rapport 2/18](#). Rapportens tittel er «mer utfordrende tider i sikte». I rapporten begrunnes hvorfor KS mener at kommuneøkonomien forventes å bli mer krevende. Et paradoks er at denne utviklingen forventes til tross for relativt gode utsikter i næringsliv og privat konsum.

Konsekvensene for Verdal kommune:

Kommunens investeringer i planperioden innebærer et tydelig skift i investeringstakten. Behovene for fornying av bygningsmassen er stor, slik at en må se for seg at investeringstakten også vil være stor etter utløpet av økonomiplanperioden. En overgang til mer bærekraftig avdragsbetaling og eventuelle prosesser for å omprioritere midler fra drift investering kan åpne rom for å øke investeringene i forhold til den bæreevne som finnes ved inngangen til økonomiplanperioden.

Det er tydelige signaler fra alle de nevnte kilder foran i kapitlet om at effektivisering forventes, og at Verdal kommune må påregne at økt utgiftsbehov og utvidede innbyggerrettigheter ikke blir fullfinansierte i årene som kommer. Effektivisering må forstås slik at det skal være mulig å levere tjenestene til innbyggerne med lavere ressursbruk. Lavere ressursbruk vil for en kommune i praksis være å forstå som færre årsverk. En stor del av kommunens utgifter er utgifter til arbeidskraft (lønnsutgifter og alle utgifter som er nødvendig for å få et operativt årsverk).

Den store utfordringen i årene som kommer er det økte utgiftsbehovet som følge med en aldrende befolkning. På dette området er ikke Verdal annerledes enn andre kommuner, men alderssammensetningen i de ulike kommunene vil påvirke tidspunktet for når utfordringene virkelig treffer.

Signaler om endringer i skatt og rammetilskudd.

Se foran i kap 5.4 om endringer i distriktstilskudd sør og skjønnsmidler.

En vekst i folketall vil medføre økte inntekter, men også økte utgifter. Dersom veksten kan løses innenfor eksisterende kommunal infrastruktur, vil veksten kunne gi et positivt bidrag til kommunens økonomi. Men en gevinst fra økt innbyggertall vil ikke rokke ved de grunnleggende økonomiske utfordringene som er vist i kapittel 6.3 – endringsbehov.

Endringer i befolkningssammensetning vil medføre både endringer i inntektsnivå og endringer i utgiftene. Det er vanskelig å beregne endringene med sikkerhet i forkant. Økonomiplanen bygger derfor på en forutsetning om at endringene innarbeides fortløpende ved hver årlig rullering av økonomiplanen.

Utvikling i lønns- og pensjonskostnader

Avsetning til lønnsoppgjør i 2020 er 17,6 mill kroner. Avsetningen er budsjettet på fellesområdet og vil bli fordelt ut på virksomhetsområdene i andre halvår 2020. Fordeling foretas etter at resultat av sentrale tariffoppgjør og lokale forhandlinger er kjent. Avsetning er basert på kommunens totale lønnsmasse og forventet lønnsvekst fra deflator som i statsbudsjettet for 2020 er fastsatt til 3,1%.

Vekst i frie inntekter for 2020 dekker ikke statens forventede lønnsvekst i kommunen og dette er bare en av mange tydelige signaler på at lønnsmassen i kommunene er for høy. Beregnet helårseffekt av lønnsvekst 2019 på alle berørte områder og antatt lønnsvekst i 2020 er samlet

beregnet til 44 mill. Virksomhetenes ramme for 2020 og videre inn i økonomiplanperioden krever tiltak som aktivt reduserer antall utlønnede timer. Velferd og oppvekst er de sektorer som har tydeligst krav til aktivitetsreduksjon. Oppvekst skal i 2020 redusere sine utgifter med 21 mill fra en konsekvensjustert ramme, og velferd skal ned med 20,5 mill. Videre ut i planperioden strammes dette ytterligere til.

Kvartalsrapport pr september 2019 viser fortsatt høyt forbruk av lønn mot budsjett og spesielt til vikarer og midlertidige ansatte (merforbruk på 11,2 mill.) Denne utviklingen var en kjent med allerede på våren, og dette viser hvor krevende det er å få til endringer som gir målbare resultater over tid.

Pensjonskostnader og premieavvik:

Pensjonsreformens effekt på offentlig tjenestepensjon (OfTP) innebærer at bruttopensjon erstattes med ny pensjon etter påslagsmodell for ansatte født i 1963 og senere. De som er født før 1963 beholder nåværende løsning. I tillegg er det innført levealderjustering og endret regulering av pensjon (G fratrasket 0,75%). AFP ordning for medlemmer født før 1963 eller senere blir mer tilpasset den som er i privat sektor. AFP ordningen er fortsatt under utarbeiding, men forventes klar til 2025 når de første medlemmene kan ta i bruk ny ordning. Kostnader ved ny AFP ordning vil finansieres med årlig premie fra 2020. Foreløpige beregninger fra pensjonsleverandører på effekt av pensjonsreformen innebærer økt premie på ny ordning i perioden 2020-2024 og deler av dette kan tilskrives ny AFP ordning. Netto pensjonskostnad i 2020 er noe lavere enn 2019, men amortisering av tidligere års premieavvik trekker kostnad opp og kostnad blir på nivå med 2019. Leverandørs prognoser for økonomiplanperioden er et stabilt nivå for pensjonskostnad, men mer varierende nivå på premiebetalingen.

Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og pensjonskostnad utlignes i kommuneregnskapet ved å regnskapsføre to korrigeringsbeløp til den faktisk betalte premien. De to korrigeringen er:

- Årets premieavvik
- Amortisering av tidligere års premieavvik.

De siste årene har stort sett årets premieavvik vært en inntekt, og denne inntekten har vært større enn amortiseringskostnaden (altså kostnad fordi tidligere års premieavvik har vært inntekt). Dermed har samlet effekt av begge korrigeringene gitt en inntektsføring. Premieavviket er et usikkerhetsmoment i sluttjustering av regnskapet, og har potensiale til å påvirke om årsregnskapet går ut i merforbruk. Regelverket for amortisering (fordeling over år) av premieavviket er strammet inn de siste årene, noe som betyr at amortisering av tidligere års inntektsførte premieavvik raskere kommer til utgiftsføring. Endring fra utgiftsføring av pensjonspremie til utgiftsføring av pensjonskostnad kom i 2002. Amortiseringstid den gang var på 15 år. Siden har amortiseringstiden blitt redusert til 10 år og videre til 7 år. Etter 2018 sluttavregnes premieavvik med lang amortiseringstid og nye med kortere amortiseringstid kommer til. For Verdal kommune blir konsekvensen at amortiseringskostnaden blir økende i planperioden. Dermed reduseres også sannsynligheten for at summen av årets premieavvik og amortiseringskostnad blir en inntekt.

Samlet amortiseringskostnaden i 2019 for pensjonsordningene er anslått til 9,3 mill, mens premieavviket ikke er kjent før regnskap 2019 er avlagt. Et foreløpig grovanslag er at premieavvik og amortisering for 2019 samlet vil gi en inntektsføring i området 4,5 mill. Amortiseringskostnad for 2020 er i KLPs budsjettprognose beregnet til 10 mill, med økning opp til 19,9 mill i 2023.

PENSJON OG PREMIEAVVIK ER NÆRMERE BESKREVET OG FORKLART I KAPITTEL 9.2 PENSJONSKOSTNADER.

6.6 Større endringer i nasjonale føringer og regelverk i perioden

Hovedtrekk

Viktige endringer er: Ny kommunelov fra 2020 som gir kommunestyret hovedansvar for å «husholde over egen økonomi», begrensninger i muligheter for å hente inntekter fra eiendomsskatt, lærernorm, bemanningsnorm i barnehage, endringer i rammebetingelser for utskrivningsklare pasienter i psykiatrien, tiltak innenfor helse og velferd er de største nye varslede endringene for planperioden. Nedenfor gis mer detaljer om endringene.

Oppvekst - Skole

Lærernormen: Normen som ble iverksatt fra skolestart i 2018 betyr at det i gjennomsnitt skal være maksimalt 15 elever for hver lærer fra 1. til 4. trinn, og 20 elever for hver lærer på 5. til 10. trinn i ordinær undervisning. Normen styrer hvor høy lærertettheten skal være på hovedtrinnene, det vil si 1. til 4. trinn sett under ett, 5. til 7. trinn sett under ett og 8. - 10. trinn sett under ett. Organiseringen av selve undervisningen er imidlertid opp til skolen. Det betyr at det for eksempel på 1.- 4. trinn kan være flere enn 16 elever i timene noen ganger, og færre elever andre ganger. Ressursene her regnes på skolenivå og ikke på kommunenivå.

Oppvekst - Barnehage

Stortinget har vedtatt en bemanningsnorm og en skjerping av pedagognormen. Bemanningsnormen stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Skjerpet pedagognorm innebærer minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene hadde frist til å innfri ny bemanningsnorm innen 1. august 2019, og pedagognorm innen 1. august 2018.

6.7 Konsekvensjustering og omprioritering

I dette kapitlet vises utdrag av beregninger som er gjort for å vise driftsnivået dersom drift etter gjeldende økonomiplan 2019-2022 videreføres korrigert for endringer i oppgaver og behov. Helt til slutt salderes dette behovet mot de tilgjengelige midler som kan disponeres i den nye økonomiplanperioden 2020-2023.

Metodikken bygger på en konsekvensframskrivning av tallene fra økonomiplan 2019-2022 korrigert for nye behov, endringer i oppgaver, lønnsutvikling, organisasjonsendringer osv. Det er brukt tall fra statsbudsjettet til å korrigere for endringer i oppgaver. Konsekvensjusteringen er mao ikke summen av ønsker fra virksomhetene, men en nøytral beregning som følger prinsippene i statsbudsjett og beregninger fra KS om endringer i behov.

Merk at framskrivningen tar med seg de rammereduksjoner som ble gjort i økonomiplan 2019-2022. Dette gir et konsekvensjustert driftsnivå på 847 mill kr for 2020. Det er i tillegg gjort en beregning på hva som ville vært nivået dersom rammereduksjonene etter 2%-banen (økonomiplan 2019-2022) ikke hadde vært gjennomført. I dette tilfellet ville konsekvensjustert nivå vært 872 mill kr for 2020.

Når dette ses i sammenheng med at tilgjengelige midler for 2020 er beregnet til 819 mill kr, så viser det at det er store endringsbehov og tiltak som legges inn i budsjett og økonomiplanen. I 2019 ble en stor del av finansieringsgapet dekket av disposisjonsfond. Lavt disposisjonsfond ved inngangen til år 2020 tilsier at denne praksisen ikke kan videreføres.

Konsekvensframskrivning av gjeldende budsjettrammer til 2020-2023

Beregning av konsekvensjustering bygger på beløpene fra økonomiplan 2019-2022 framskrevet til 2020-priser med tillegg for lønnsvekst, prisstigning og estimerte kostnader for endringer i oppgaver og behov. Hensikten er å øke sammenlignbarheten mellom gammel og ny økonomiplan og at nye rammer skal være dokumenterte. Det er utarbeidet en detaljert beskrivelse av konsekvensframskrivningen.

Ansvarsgrupper	Konsekvensjustert økonomiplan 2020-2023			
	2020	2021	2022	2023
Rådmann	40 147	39 576	42 145	42 945
Oppvekst felles	124 508	121 307	117 928	117 927
Skole / SFO	197 694	189 947	182 040	182 036
Barnehage	2 063	2 010	1 955	1 955
Ressursenter oppvekst	55 887	56 517	55 078	55 075
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 230	6 059	5 879	5 879
Teknisk drift	41 016	40 103	39 137	39 187
Selvkostområder	0	0	0	0
Næring og samfunnsutvikling felles	11 767	11 767	11 767	11 767
Integrering og mangfold	15 878	13 450	11 190	11 075
Kulturtjenesten	21 045	20 516	19 961	19 960
Selvkostområder, kalkulatoriske motposter	0	0	0	0
Hjemmetjenesten	79 773	77 402	74 934	74 933
Institusjonstjenesten	94 400	90 805	87 349	87 349
Bo- og dagtilbudstjenesten	89 164	86 641	84 263	84 263
Velferd felles	9 221	10 533	11 283	11 783
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	24 824	23 829	22 832	22 812
IK Regnskap, innfordring og lønn	2 930	2 930	2 930	2 930
IK Geodata og oppmåling	536	536	536	536
Fellesområder	4 960	5 009	4 850	4 850
Fellesområder lønnsavsetning	18 600	18 600	18 600	18 600
IK Kemner, IKT, advokat	12 665	12 665	12 665	12 665
IK Innherred Brann og redning	10 583	10 583	10 583	10 583
IK Innkjøp	880	880	880	880
Fellesområdet kalk avskrivning	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057
Sum B-skjema	846 887	822 107	795 528	790 934

Konsekvensjusteringen viser at dersom driftsnivået fra høsten 2019 videreføres med tillegg for nye oppgaver, økte demografikostnader, økte lønninger og priser i 2020 osv., så vil det tilsvare rammer på ca. 847 mill kr. Dette er langt mer enn tilgjengelig økonomisk ramme og rammene er derfor skalert ned i salderingen av budsjett og økonomiplan. Beløpene er fallende i perioden som følge av nedtrekk på 65 mill kr i økonomiplan 2019-2022.

Selv om beløpene krymper i salderingen, er beløpene likevel av stor interesse fordi de viser en nivellering av virksomhetsrammene etter at det er ryddet i organisasjonsstrukturer og prioritert for endringer i oppgaver og behov.

Merk at en direkte sammenligning av de nye tallene mot gjeldende budsjett ikke vil gi noe fornuftig bilde av prioritering og satsinger. Dette fordi tabellen i stor grad påvirkes av ansvarsområder som flyttes mellom virksomhetsområder. Dette er flyttinger/rydding som er nødvendig som følge av at det ikke blir opprettet en egen kommunalsjef for stab, støtte og utvikling og som følge av at organisasjonen rigges for en bedre styring og kontroll. Oversikt over endringer som påvirker aktivitet finnes i økonomiplanen kap 6.7 under overskriften «Nye behov, oppgaver og omprioriteringer – Aktivitetsendringer».

Hvilke beregninger er gjort for å framskrive tallene nøytralt til 2020-priser:

I beregningene er inntekter og utgiftsnivået korrigert for:

- Anslag renteutgifter etter anslag rentenivå
- Økte avdrag og renter som følge av økt lånegjeld (investeringsplanen)
- Økte avdrag som følge av nye regler for minimumsavdrag
- Kompensasjon for lønns- og prisstigning
- Økte strømpriser
- Justering av nivåer på § 27 selskaper (underfinansieringen)
- Kommunaldepartementets beregning av kostnader til nye oppgaver
- Andre justeringer av mer teknisk art (rydding mellom virksomheter osv.)
- Demografikostnader KS

Total effekt av rammereduksjoner i økonomiplan 2019-2022 og økonomiplan 2020-2023

Fjorårets økonomiplan 2019-2022 satte en endringsbane på 2% årlig reduksjon i budsjettammer. Planen medførte reduksjoner i rammer for årene 2019-2022. Disse reduksjonsbeløpene ligger i bunnen for de nye reduksjonene som kommer i 2020-2023 etter ny økonomiplan. Flere virksomheter ser ut til å få merforbruk i 2019. Det er et signal om at virkemidler for redusert aktivitet ikke har kommet på plass i 2019 for alle virksomheter. Det er også slik at tiltakene etter fjorårets økonomiplan ikke er ferdig utredet for årene 2021-2023. Dette krever prosesser i 2020 for å finne tiltak som dekker den samlede virkning av begge økonomiplaner.

Det kan derfor være et poeng å vise den samlede reduksjon fra inngangen til 2019 og ut 2023. I beregningen nedenfor er konsekvensjustert nivå 2020-2023 justert tilbake til det nivået som ville vært gjeldende om rammereduksjonsbanen på 2% (definert i økonomiplan 2019-2022) ikke hadde vært iverksatt. En slik sammenligning viser da behovet for nedtrekk samlet for begge økonomiplaner. Det vil si fra at beregningen viser samlet endringsbehov fra inngangen til 2019 og frem til ny økonomiplan 2020-2023.

Kapittel 6 - Utfordringsbilde

Ansvarsgrupper	Konsekvensjustert nivå før 2% bane				- Saldert økonomiplan 2020-2023				=	Samlet reduksjon			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023
Rådmann	41 523	42 023	45 723	46 523	39 245	37 984	40 995	42 107		-2 278	-4 039	-4 728	-4 416
Oppvekst felles	128 613	128 607	128 601	128 601	121 090	115 271	113 566	114 747		-7 523	-13 336	-15 035	-13 854
Skole / SFO	204 025	201 204	198 500	198 496	190 219	176 744	172 500	175 081		-13 807	-24 460	-25 999	-23 415
Barnehage	2 131	2 131	2 131	2 131	2 017	1 929	1 896	1 912		-114	-202	-235	-219
Ressursenter oppvekst	57 564	59 498	59 437	59 434	54 194	53 527	52 918	53 500		-3 370	-5 971	-6 519	-5 934
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 450	6 450	6 450	6 450	5 996	5 646	5 580	5 661		-453	-803	-869	-789
Teknisk drift	42 253	42 303	42 353	42 403	40 188	38 641	38 080	38 416		-2 065	-3 662	-4 273	-3 986
Selvkostområder	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0
Næring og samfunnsutvikling felles	11 767	11 767	11 767	11 767	11 631	11 527	11 594	11 641		-136	-240	-173	-126
Integrering og mangfold	15 878	13 450	11 190	11 075	14 969	11 844	10 029	10 229		-909	-1 606	-1 160	-846
Kulturtjenesten	21 700	21 682	21 666	21 665	20 667	19 849	19 479	19 608		-1 034	-1 834	-2 187	-2 057
Selvkostområder, kalkulatoriske motposter	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0
Hjemmetjenesten	82 467	82 192	81 937	81 937	76 860	72 257	71 216	72 223		-5 607	-9 935	-10 721	-9 714
Institusjonstjenesten	97 388	96 117	95 117	95 117	91 217	85 184	83 288	84 388		-6 170	-10 933	-11 829	-10 729
Bo- og dagtilbudstjenesten	92 058	91 787	91 787	91 787	84 757	78 858	78 639	80 163		-7 301	-12 929	-13 148	-11 625
Velferd felles	9 221	10 533	11 283	11 783	8 900	9 964	10 872	11 483		-322	-568	-411	-299
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	25 544	25 110	24 705	24 685	24 430	23 132	22 329	22 445		-1 115	-1 977	-2 376	-2 240
IK Regnskap, innføring og lønn	2 930	2 930	2 930	2 930	2 930	2 930	2 930	2 930		0	0	0	0
IK Geodata og oppmåling	536	536	536	536	536	536	536	536		0	0	0	0
Fellesområder	5 154	5 354	5 354	5 354	4 960	5 009	4 850	4 850		-194	-345	-504	-504
Fellesområder lønnsavsetning	18 600	18 600	18 600	18 600	18 600	18 600	18 600	18 600		0	0	0	0
IK Kemner, IKT, advokat	12 665	12 665	12 665	12 665	12 665	12 665	12 665	12 665		0	0	0	0
IK Innherred Brann og redning	10 583	10 583	10 583	10 583	10 583	10 583	10 583	10 583		0	0	0	0
IK Innkjøp	880	880	880	880	880	880	880	880		0	0	0	0
										0	0	0	0
Fellesområdet kalk avskrivning	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057		0	0	0	0
										0	0	0	0
Sum B-skjema	872 046	866 842	860 940	856 346	819 648	774 002	760 772	765 592		-52 398	-92 840	-100 168	-90 754
Sum A-skjema	819 648	774 002	760 772	765 592	819 648	774 002	760 772	765 592					
Ubalanse totalt	52 398	92 840	100 168	90 754									

Oversikten viser at aktivitet fra inngangen av 2019 videreført uten tiltak, ville gitt en ubalanse som er på sitt høyeste med 100 mill kr i 2022. Ubalansen reduseres ned til 90,8 mill kr i 2023 som følge av at investeringstilskudd i helsebygget reduserer låneopptak og at økt avdragsbetaling vil redusere lån som finansierer anleggsmidler med kort levetid. Vi ser med andre ord at overgangen til mer bærekraftig avdragsbetaling begynner å gi effekt. Framskrivningen er basert på at alle virksomheter driver innenfor og beholder rammene sine. Virksomheter med merforbruk har en lengre vei ned til rammene i ny økonomiplan.

Nye behov, oppgaver og omprioriteringer - Aktivitetsendringer

Økonomiplanen inneholder en rekke tiltak som endrer prioriteringer mellom tjenester og virksomhetsområder. Disse inngår i beregningen av konsekvensjustering.

Tiltakene med tilhørende beløp er beskrevet nedenfor. Merk at salderingen fra konsekvensjustert nivå og ned til det nivået som er tilgjengelig for bruk i drift, medfører at alle virksomhetsrammer blir nedskalert. Det er derfor ikke slik at disse omprioriteringen fremkommer som rene kronetillegg på fjorårets nivå.

Tabell som viser prioriteringer med aktivitetsendringer

Prioriteringer / aktivitetsendringer				
	2020	2021	2022	2023
Politikk	100	100	100	100
Bua, sommerjobb mv	1 000	1 000	1 000	1 000
Helseplattform	-	-	4 000	4 500
Kommunepsykolog	1 014	1 014	1 014	1 014
Samfunnsmedisin	2 014	2 014	6 014	6 514
Arbeidsmiljø, kompetanse, DIA mv	2 500	2 700	3 000	3 300
Personal	2 500	2 700	3 000	3 300
Arkivrydding og hjemmeside	400	300	100	100
Egen bolig - virkemidler fra Husbank	2 000	2 000	2 000	2 000
Arkiv og Boligsosiale virkemidler	2 400	2 300	2 100	2 100
Rådmann	7 014	7 114	11 214	12 014
Digitalisering og effektivisering	500	700	700	700
Lønnsavsetning	3 600	3 600	3 600	3 600
Prisavsetning	1 000	1 000	1 000	1 000
Fellesområder	5 100	5 300	5 300	5 300
Kalkulerte avskrivninger selvkost	-1 506	-3 180	-6 876	-12 677
Totalt Rådmann, fellesområder mv	10 608	9 234	9 638	4 637
Oppvekst felles - barnehagemyndighet	2 000	2 000	2 000	2 000
Ressurssenter - lovkrav barnevern fra 2021	-	2 000	2 000	2 000
Skole og SFO - Lærernorm	2 300	2 300	2 300	2 300
Totalt Oppvekst	4 300	6 300	6 300	6 300
Demens	1 011	1 011	1 011	1 011
Demografi	270	-	-	-
Fastlegesituasjonen	2 000	2 000	2 000	2 000
Institusjonstjenesten	3 281	3 011	3 011	3 011
Hjemmetjenesten - demografi	520	250	-	-
Boda - Demografi	270	-	-	-
Velferd felles	2 939	4 250	5 000	5 500
Totalt Helse og Velferd	7 011	7 511	8 011	8 511
Landbruk	-300	-300	-300	-300
Næring felles	-100	-100	-100	-100
Kultur	400	400	400	400
Satsing vedlikehold	550	600	650	700
Økte energiutgifter og vedlikehold (sekundært)	3 000	2 500	2 000	1 500
Teknisk drift	3 550	3 600	3 650	3 700
Totalt Næring og samfunnsutvikling	3 550	3 600	3 650	3 700
Sum prioriteringer og aktivitetsendringer	25 469	26 645	27 599	23 148

Salderingen av økonomiplanen og budsjett 2020

Fordi det ikke finnes tilgjengelige midler til å finansiere et driftsnivå i samsvar med konsekvensjusterte nivåer, må økonomiplanen og budsjettet salderes. Det bemerkes at denne

Kapittel 6 - Utfordringsbilde

logikken kommer som en følge av at det er satt en grense for bruk av disposisjonsfond, der fondet ikke på noe tidspunkt skal være under et minimumsnivå på 22 mill kr.

Metoden for saldering er at det totale avviket mellom konsekvensjustert driftsnivå blir fordelt mellom virksomhetene etter en nøkkel basert på samlede lønnskostnader fra høsten 2019. Hvis 2020 brukes som eksempel blir konsekvensjustert nivå på 846,9 mill kr satt opp mot tilgjengelige midler på 819,6 mill kr. Dette viser da at det mangler 27,2 mill på å gi full kompensasjon til virksomhetene. Det manglende beløpet fordeles som trekk i rammene etter fordelingsnøkkel som bygger på samlede lønnskostnader.

Den totale årlige ubalansen (27,2 i 2020, 48,1 mill kr i 2021 osv) blir etter dette fordelt som nedtrekk slik:

Forklaring til saldering av ubalanse	2020	2021	2022	2023	Summer
Teknisk ubalanse til fordeling nedtrekk i året	27 239	48 105	34 756	25 342	
Endring fra fjorårets nedtrekk	27 239	20 866	-13 349	-9 414	25 342

Ansvarsgrupper	Konsekvensjustert 2020-2022				+	Fordeler teknisk ubalanse				=	Saldert økonomiplan 2020-2023				
	2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023		2020	2021	2022	2023	Nøkkel
Rådmann	40 147	39 576	42 145	42 945		-902	-1 592	-1 150	-839		39 245	37 984	40 995	42 107	3,3 %
Oppvekst felles	124 508	121 307	117 928	117 927		-3 418	-6 036	-4 361	-3 180		121 090	115 271	113 566	114 747	12,5 %
Skole / SFO	197 694	189 947	182 040	182 036		-7 476	-13 203	-9 539	-6 955		190 219	176 744	172 500	175 081	27,4 %
Barnehage	2 063	2 010	1 955	1 955		-46	-81	-59	-43		2 017	1 929	1 896	1 912	0,2 %
Ressurssenter oppvekst	55 887	56 517	55 078	55 075		-1 693	-2 991	-2 161	-1 575		54 194	53 527	52 918	53 500	6,2 %
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 230	6 059	5 879	5 879		-234	-413	-298	-217		5 996	5 646	5 580	5 661	0,9 %
Teknisk drift	41 016	40 103	39 137	39 187		-828	-1 462	-1 056	-770		40 188	38 641	38 080	38 416	3,0 %
Selvkostområder	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	0,0 %
Næring og samfunnsutvikling felles	11 767	11 767	11 767	11 767		-136	-240	-173	-126		11 631	11 527	11 594	11 641	0,5 %
Integrering og mangfold	15 878	13 450	11 190	11 075		-909	-1 606	-1 160	-846		14 969	11 844	10 029	10 229	3,3 %
Kultur tjenesten	21 045	20 516	19 961	19 960		-378	-668	-482	-352		20 667	19 849	19 479	19 608	1,4 %
Selvkostområder, kalkulatoriske motposter	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	0,0 %
Hjemmetjenesten	79 773	77 402	74 934	74 933		-2 913	-5 145	-3 717	-2 710		76 860	72 257	71 216	72 223	10,7 %
Institusjonstjenesten	94 400	90 805	87 349	87 349		-3 183	-5 621	-4 061	-2 961		91 217	85 184	83 288	84 388	11,7 %
Bo- og dagtilbudstjenesten	89 164	86 641	84 263	84 263		-4 407	-7 783	-5 623	-4 100		84 757	78 858	78 639	80 163	16,2 %
Velferd felles	9 221	10 533	11 283	11 783		-322	-568	-411	-299		8 900	9 964	10 872	11 483	1,2 %
NAV Sosial- og flyktningtjenesten	24 824	23 829	22 832	22 812		-394	-697	-503	-367		24 430	23 132	22 329	22 445	1,4 %
IK Regnskap, innføring og lønn	2 930	2 930	2 930	2 930		0	0	0	0		2 930	2 930	2 930	2 930	0,0 %
IK Geodata og oppmåling	536	536	536	536		0	0	0	0		536	536	536	536	0,0 %
Fellesområder	4 960	5 009	4 850	4 850		0	0	0	0		4 960	5 009	4 850	4 850	0,0 %
Fellesområder lønnsavsetning	18 600	18 600	18 600	18 600		0	0	0	0		18 600	18 600	18 600	18 600	0,0 %
IK Kemner, IKT, advokat	12 665	12 665	12 665	12 665		0	0	0	0		12 665	12 665	12 665	12 665	0,0 %
IK Innherred Brann og redning	10 583	10 583	10 583	10 583		0	0	0	0		10 583	10 583	10 583	10 583	0,0 %
IK Innkjøp	880	880	880	880		0	0	0	0		880	880	880	880	0,0 %
Fellesområdet kalkulatorisk avskrivning	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057		0	0	0	0		-17 886	-19 560	-23 256	-29 057	0,0 %
	0	0	0	0		0	0	0	0						
	846 887	822 107	795 528	790 934		-27 239	-48 105	-34 756	-25 342		819 648	774 002	760 772	765 592	
Til fordeling fra A-Skjema	819 648	774 002	760 772	765 592							819 648	774 002	760 772	765 592	
Sum B-skjema (virksomhetsrammer) før saldering	846 887	822 107	795 528	790 934							819 648	774 002	760 772	765 592	
Ubalanse	-27 239	-48 105	-34 756	-25 342							0	0	0	0	
Behovene konsekvensjustert	846 887	822 107	795 528			Til fordeling ny ØP					819 648	774 002	760 772	765 592	
Ramme gjeldende ØP	778 618	755 692	730 979			Ramme gjeldende ØP					778 618	755 692	730 979		
Endringer i nivåer fra forrige ØP	68 269	66 415	64 549			Endringer i nivåer fra forrige ØP					41 030	18 310	29 793		

Virkingen for det enkelte virksomhetsområdet er vist i tabellens midtre del. Eksempelvis er rammen for skoler regnet fra et behov på 197,8 mill kr ned til en budsjettramme på 190,2 mill kr. Denne rammen vil også indirekte være påvirket av rammereduksjonen som ble gjort i fjorårets økonomiplan, den såkalte 2%-rammereduksjonsbanen. Det er mao en sterk samlet effekt av begge økonomiplanen, noe som utfordrer de logikker som ble brukt i fjorårets økonomiplan.

Saldert økonomiplan 2020-2023

Etter saldering viser økonomiplanen et samlet beløp til fordeling på 819,6 mill kr.

Ansvarsgrupper	Saldert økonomiplan 2020-2023				Gjeldende økonomiplan (2019 priser)				Endring gammel til ny økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2023
Rådmann	39 245	37 984	40 995	42 107		32 172	31 501	29 970	7 074	6 483	11 025	
Oppvekst felles	121 090	115 271	113 566	114 747		122 995	119 800	116 426	-1 905	-4 529	-2 860	
Skole / SFO	190 219	176 744	172 500	175 081		188 419	180 743	172 903	1 799	-3 999	-403	
Banehage	2 017	1 929	1 896	1 912		2 032	1 979	1 924	-15	-50	-28	
Ressursenter oppvekst	54 194	53 527	52 918	53 500		50 224	48 919	47 541	3 971	4 608	5 376	
Landbruk, miljø og arealforvaltning	5 996	5 646	5 580	5 661		6 317	6 146	5 966	-321	-500	-385	
Teknisk drift	40 188	38 641	38 080	38 416		36 910	35 947	34 931	3 278	2 694	3 150	
Selvkostområder	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	
Næring og samfunnsutvikling felles	11 631	11 527	11 594	11 641		10 754	10 754	10 754	877	773	839	
Integrering og mangfold	14 969	11 844	10 029	10 229		-100	-100	-100				
Kulturtenesten	20 667	19 849	19 479	19 608		20 160	19 650	19 111	506	199	367	
Selvkostområder, kalkulatoriske motposter	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	
Hjemmetjenesten	76 860	72 257	71 216	72 223		80 706	78 610	76 396	-3 846	-6 353	-5 180	
Institusjonstjenesten	91 217	85 184	83 288	84 388		89 512	86 187	82 732	1 705	-1 003	556	
Bo- og dagtilbudstjenesten	84 757	78 858	78 639	80 163		86 706	84 454	82 075	-1 949	-5 596	-3 436	
Velferd felles	8 900	9 964	10 872	11 483		0	0	0	8 900	9 964	10 872	
NAV Sosial- og flyktningstjenesten	24 430	23 132	22 329	22 445		21 580	21 019	20 427	2 850	2 113	1 902	
IK Regnskap, innføring og lønn	2 930	2 930	2 930	2 930		3 165	3 165	3 165	-235	-235	-235	
IK Geodata og oppmåling	536	536	536	536		540	540	540	-4	-4	-4	
Fellesområder	4 960	5 009	4 850	4 850		5 806	5 655	5 496	-846	-646	-646	
Fellesområder lønnsavsetning	18 600	18 600	18 600	18 600		14 000	14 000	14 000	4 600	4 600	4 600	
IK Kemner, IKT, advokat	12 665	12 665	12 665	12 665		12 900	12 900	12 900	-235	-235	-235	
IK Innherred Brann og redning	10 583	10 583	10 583	10 583		10 200	10 200	10 200	383	383	383	
IK Innkjøp	880	880	880	880		0	0	0	880	880	880	
Fellesområdet kalk avskrivning	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057		-16 380	-16 380	-16 380	-1 506	-3 180	-6 876	
	0	0	0	0					0	0	0	
Sum B-skjema	819 648	774 002	760 772	765 592	0	778 618	755 691	730 979	25 961	6 367	19 664	0
Sum A-skjema	819 648	774 002	760 772	765 592								
Tall fra gjeldende ØP	778 618	755 692	730 979									
Endring i nominelle kroner	41 030	18 310	29 793									

Merk at organisasjonsendringer kan gjøre direkte sammenligninger med fjorårets økonomiplan på virksomhetsnivå vanskelig. Et bedre bilde på endringer som medfører aktivitetsendringer finnes i avsnittet «nye behov, oppgaver og omprioriteringer».

Årsaken til at økonomiplanen kommer i balanse kan forklares med følgende tiltak:

- Merforbruk i drift 2018 og 2019 videreføres ikke inn i 2020.
- Prosesser i henhold til økonomiplan 2019-2022. Rammereduksjonsbane 2% på 65 mill
- Rammereduksjoner i økonomiplan 2020-2023. Årlig ubalanse fordeles som rammenedtrekk. Rammene reduseres fra konsekvensjustert nivå til nivået som gir årlig balanse.

Det er ikke beregnet økte kostnader til aldrende befolkning i tallene for ubalanse. Det innebærer at eventuelle ekstra inntekter i planperioden som følge av befolkningsvekst, kompensasjon for økte helsekostnader, generell realvekst i inntekter osv. er en mulig finansiering av kostnader til aldrende befolkning.

7 Virksomhetsområdene – Mål og virkning

7.1 Politikk, rådmann, felleskostnader og finans

Politikk

Møtefrekvens og rammebetingelser videreføres omtrent på nivå som 2018 og 2019. Folkevalgt-opplæring etter valget i 2019 gjennomføres som enkeltstående kursdager for å redusere kostnad til opplæringen. Kr 0,2 mill er avsatt til formannskapetets disposisjonspost.

Rådmannen med stab

Målbeskrivelse

Stadig utvikling for ledelse, styring og kompetanseutvikling vil fortsatt være sentralt. I dette ligger også utvikling av kommunikasjon og informasjonsløsninger både internt og eksternt.

Dette innebærer utvikling av nye styringsmodeller og implementering av ny teknologi. Økonomi vil også styrke det tverrfaglige arbeidet sammen med virksomhetsområdene og spesielt mot samfunnsplanlegging, analyse og kommunikasjon.

I 2019 har flere arbeidsgrupper utarbeidet grunnlag for en utviklet arbeidsgiverpolitikk. Motto for arbeidet har vært *“vi ska bli bæst i Trøndelag te å rekrutter, utvikkel og behåll fagfolk”*.

Visjonen er og skal være ambisiøs, og skal bidra til at vi må ha et bredt fokus på sterke prestasjoner i alle våre arbeidsgiverroller og partsroller, fra kommunestyret til den enkelte leder, fra hovedtillitsvalgt til den enkelte tillitsvalgte og i hele vernetjenesten. Med denne visjonen setter vi et samlet trykk på alle deler av organisasjonen. Vi skal fortsette arbeidet for å integrere våre prinsipper for ledelse og arbeidsform i alle ledd av organisasjonen og bli enda bedre i stand til å rekruttere, utvikle og beholde arbeidskraft. Det skal i dette arbeidet videreutvikles et sett av virkemidler som gjør oss enda mer konkurransedyktig i kampen om arbeidskraft fremover.

Skal en lykkes i enda større grad på å oppfylle overordnede mål og strategier, så må mennesker og organisasjon utvikles mer planmessig. Arbeidsgiverpolitikken skal derfor bidra til å svare opp det utfordringsbildet som oppstår når vi skal omstille organisasjonen, og der vi samtidig fortsetter å produsere tjenester med god kvalitet i tett samarbeid og i samskaping med innbyggerne og aktørene i vår kommune.

Ny arbeidsgiverpolitikk skal også resultere i økende nærvær, og kommunen bør i tråd med ny IA-avtale ha en ambisjon om 10 % økning i nærværet i planperioden, fra dagens nivå på 92,7 % (2018) til et nærvær på minimum 93,5 % i 2022. I 2020 vil rådmannen forsterke innsatsen for å skape god kvalitet i arbeidsmiljøutviklingen.

Kommunen arbeider år for år med å forbedre kvaliteten på HMS- og IA- arbeidet, er det etablert et godt fungerende årshjul for arbeidet i arbeidsmiljøutvalget. Fokuset på godt HMS- arbeid er økende rundt omkring i de ulike delene av organisasjonen, og innsatsen forsterkes i 2020.

Arkiv og dokumentasjonsforvaltningen i Verdal kommune skal oppfylle lovbestemte krav, med tilfredsstillende kvalitet, faglig styrke og effektiv ressursbruk. Det jobbes målrettet mot en å få en tydelig strategi for arkivfunksjonen i kommunen. Det jobbes kontinuerlig med å videreutvikle planverk, rutiner, prosedyrer og retningslinjer i tråd med lover og forskrifter, og sikre implementering av disse. Arkivfunksjonen er i stor endring, og utviklingen må sees i sammenheng med den pågående digitaliseringen. Digitaliseringen forandrer måtene kommunikasjon skjer på og hvordan informasjon oppstår, blir brukt, tolket og lagret. Det genereres data og informasjon i et volum og med en hyppighet som man ikke så for seg for få år siden. Dette utfordrer oss til å tenke nytt om hvordan vi kan identifisere og sikre de arkivfaglige verdiene i den nye digitale hverdagen.

Kommunen har et etterslep av papirdokumentasjon som ikke er overført til langtidsbevaring, digital dokumentasjon som det ikke er gjort uttrekk fra og teknologiske utfordringer med et gammelt sak- og arkivsystem.

Alle kommuner skal ha kommunepsykolog, og i Verdal etableres et samfunnsmedisinsk miljø med kommunepsykolog og kommuneoverlege som stamme. Dette blir viktige samhandlingsaktører med øvrige fagmiljø for å drive de nødvendige kunnskapsbaserte folkehelseprosesser.

Utfordringer, strategi og konsekvens

Det er stadig press på kommunens ressurser og det er følgelig viktig å bidra til å utvikle gode styringsstrukturer og -kulturer. Dette blir viktig for alle fellesressursene. I dette ligger også økt bruk av integrerte teknologiske løsninger.

Samtidig er det nødvendig å etablere enkelte tydelige konsernstrategier for å ivareta helhetlig utvikling og styringsbehov.

I arbeidsgiverpolitikken har ledere og tillitsvalgte (2018) samlet pekt på noen områder som særlig utfordrende:

- Rekruttere, utvikle og beholde arbeidskraft
- Lønnspolitikk
- Oppfølging, utprøving og avklaring av ansatte med helseutfordringer
- Partssamarbeid

Ulike arbeidsgrupper har i 2019 arbeidet med noen sentrale strategiske områder. I planperioden vil det bli mye fokus på implementering av ny arbeidsgiverpolitikk, og denne har som mål å styrke både organisasjon og mennesker.

I dette arbeidet vil noen tema bli sentrale:

- Fornyng og forsterking av partssamarbeidet
- Innføring av lederavtaler og gjennomarbeiding av lønnspolitikken
- Strategisk kompetanseledelse og fornyng av strategier for å skape heltidskultur
- En overgang fra rene seniorpolitiske tiltak til en mer livsfaseorientert politikk
- Ledelse i forebyggende arbeidsmiljøarbeid og arbeidsmiljøutvikling (HMS- og IA- arbeid), samt tydeligere og tettere oppfølging av sykmeldte
- Ledelse i det kontinuerlige forbedringsarbeidet, for å understøtte rådmannens internkontroll

Sykefraværet i 2018 er på 7,3 %, og det viser at vi har en nedgang fra årene før. Sykefraværet er noe under nivået med kommuner vi sammenligner oss med. Den beste sammenligningen over år er at vi

sammenligner oss med oss selv. Fraværet er fortsatt for høyt, og tallet viser at det er rundt 80 av våre ansatte som er borte fra jobb hver dag.

Analyse av alderssammensetningen i bemanningen viser at kommunen har mange seniorer, og antallet vil øke fremover planperioden. Vi har også mange på deltid, og har ikke nådd opp til målsettingen om at ingen ansatte skal ha under 50 % stilling.

Vi skal ha et sterkere fokus på nærvær og utvikling av helsefremmende arbeidsplasser i vår nye arbeidsgiverpolitikk. Det betyr at vi skal flytte fokus og arbeide mer med miljøet og kulturen på de ulike arbeidsplassene våre, samtidig som vi prioriterer oppfølging av de sykmeldte.

Det ligger store muligheter for en økt samlet effektivitet og høyere måloppnåelse i arkivsektoren, ved å ta i bruk ny teknologi, men dette forutsetter investeringer og kompetanse. Det er en lang vei fra digitalisering til innsparing også i arkivsektoren. Samtidig må det prioriteres å avvikle gamle papirarkiver på forsvarlig vis, samtidig som teknologi for god informasjonsflyt internt og eksternt utvikles innenfor god informasjonssikkerhet. Ny intranettløsning er under etablering.

Prosessansvar for arbeidet med ny kommuneplan og utviklingen av økt innbyggermedvirkning er en del av fellesressursene dette området favner.

Tjenesteleveranse og utvikling

Stab for utvikling og virksomhetsstøtte er etablert i renoverte og tilpassede lokaler i rådhuset. Dette medfører at det er publikumsmottak og at fagmiljø er samlet. 24 personer er nå samlet i arealer som tidligere rommet 15. Dette gir grunnlag for samhandling og utvikling, med hensikt om sterkere endrings- og utviklingsfokus, helhetlig styring og støtte. Dette viser også potensialet i en fortettingsstrategi for kommunale bygg, også for å gå i retning av reduserte antall kvadratmetere.

Bemanningsplanen blir ikke fulgt opp i 2020, som følge av innsparingskrav.

Risikovurdering og suksesskriterier

Tilgang til moderne verktøy, kompetansepåfyll, samt rom for å drive interne prosesser på eksisterende arenaer er nødvendig for å lykkes med å videreutvikle ledelse og samspill. Endringskraft skapes gjennom godt samlet lederskap og gode prosesser i partssamarbeidet, og en må ha et samlet felles kunnskapsgrunnlag for å gjennomføre gode beslutningsprosesser. Økonomiplanen gir ikke rom for ekspansiv utvikling av samhandlingsverktøy, men enkeltområder må prioriteres for bedre integrasjon og forbedret beslutningsgrunnlag.

Gjennom den nye IA-avtalen (inkluderende arbeidsliv) har staten redusert sin pengebruk og endret virkemiddelbruken, og partene i arbeidslivet har fjernet målsettingen om å arbeide med inkludering i IA- avtalen. På tross av det vil det være riktig å arbeide med inkludering. Målene om reduksjon i fraværet og målet om redusert frafall står igjen som to hovedmålsettinger i IA- avtalen for perioden frem til og med 2022. For delvis å kompensere for manglende virkemiddelbruk fra staten forsøkes det å vri noen økonomiske midler over til forebyggende arbeidsmiljøarbeid, noe som vil gi organisasjonen mer muskler for å lykkes med utviklingsarbeidet for å skape mer mestringsorienterte og helsefremmende arbeidsplasser.

Innbyggermedvirkning i form av oppgaveutvalg er spennende forsøk, hvor evaluering og læring blir viktig for å finne riktig form over tid.

Det er gjort markante forbedringer i arkivtjenesten i 2019, dette arbeidet må fortsette for å sikre eldre arkiv og utvikle informasjonsstrømmene videre.

Fellesområder

Benevnelsen fellesområder ivaretar inntekter og utgifter som berører hele organisasjonen. Budsjett for person-forsikringer, meglertjenester, kontingent til KS, bankgebyrer, revisjon, kontrollutvalgssekretariat etc. er ivaretatt her. Det er tatt høyde for programvareanskaffelse og lisenser for systemer som dekker felles behov. I dette ligger bla utvikling og drift av nytt webdesign for kommunens hjemmeside.

Brutto kostnader knyttet til lærlingeordningen ligger på virksomhetsområdene, mens fylkeskommunalt lærlingtilskudd budsjetteres sentralt på Fellesområder. I tillegg avsettes det til lønnsoppgjør for 2020 på dette området. Utgiften til lønnsoppgjør i 2020 er estimert til 17,6 millioner.

7.2 Oppvekst

Jobben med å gi barn og unge et godt utgangspunkt for en livslang mestring er og blir et kjerneoppdrag for oppvekstsektoren. Det innebærer å realisere helhetlige opplæringsløp som gjør barna i stand til å møte livet sosialt, praktisk og personlig i et demokratisk og mangfoldig samfunn. For å skape de gode oppvekstarene må det jobbes langsiktig, og det må sikres kontinuitet rundt de store linjene. Denne langsiktigheten må samtidig kombineres med behovet for å realisere endring, forbedring og utvikling.

Dagens samfunnsutvikling skjer i et høyt tempo, og med bakgrunn i det er også styringslinjene for skoler og barnehage fornyet. Gjennom en ny rammeplan for barnehage og en fagfornyelse i skole står vi i spennende prosesser hvor innholdet i barnehage og skole fornyes. Dagens barn og unge skal ut i et arbeidsmarked hvor nye yrker dukker opp i et rivende tempo, og for å gi barn og unge en god ballast i møte med dette vil kommunen sitt fokus på endrings- og utviklingsprosesser i samspill med lokalsamfunn og næringsliv videreføres.

I jobben med å videreutvikle tjenestene i oppvekstsektoren vil det vektlegges å ha en erfarings-, forsknings- og kunnskapsbasert tilnærming. Det innebærer å bruke alle de data som eksisterer i sektoren, de erfaringer som finnes, og å kombinere dette med den nyere forskning i refleksjonsprosesser for å videreutvikle dagens tjenester. For å gi rom for denne tjenesteutviklingen blir det viktig at ansatte inngår i profesjonsfellesskap som sammen bidrar til å utvikle kollektiv omforent praksis.

Oppvekst felles

Målbeskrivelse

Området består av barnehagemyndighet med ansvar for finansiering av barnehagesektoren og det nye området for ungdomsarbeid.

Utfordringer, strategi og konsekvens

For barnehagemyndighet er jobben å avsette midler til å finansiere sektoren totalt, og det innebærer å tilgjengeliggjøre midler for å finansiere både pedagognorm og bemanningsnorm. I tillegg er det også nødvendig å avsette nok midler til å finansiere de nye moderasjonsordningene som er innført de senere årene – gratis kjernetid og redusert foreldrebetaling og spesialpedagogiske tiltak.

For ungdomsarbeidet vil det bli viktig å utvikle tjenestene i tett samarbeid med det øvrige tjenesteapparatet i kommunen og i samspill med lag og organisasjoner.

Tjenesteleveranse og utvikling

Tjenesteleveransen i barnehager vil tilpasses det antall barn som til enhver tid går i de ulike barnehagene. Spesialpedagogisk hjelp er lagt på samme nivå som i 2019.

For ungdomsarbeidet er ressursene videreført på 2019-nivå, som innebærer en videreføring av miljøteam ungdomsskole, ungdomskontakten og bemanningen på Panzer.

Risikovurdering og suksesskriterier

På barnehageområdet er det vanskelig å beregne eksakt hvor mange barn som til enhver tid vil gå i barnehager. Erfaringstall er derfor brukt, men i år vil nok risikoen for ikke ha midler nok tilgjengelig for å finansiere barnehagedrift være betydelig høyere enn tidligere år. Det skyldes en nedgang i statlige overføringer i alderen 0-5 år kombinert med normbestemmelser og kostnadene rundt alle moderasjonsordningene som er innført. Lavere inntekter og høyere utgifter gjør regnestykket meget krevende.

Skole og SFO

Målbeskrivelse

Skolen skal, i samarbeid og forståelse med hjemmet, åpne dører mot verden og framtiden heter det i skolens formålsparagraf. I det ligger det et oppdrag om å gjøre barna i stand til å møte livet sosialt, praktisk og personlig i et demokratisk og mangfoldig samfunn.

Utfordringer, strategi og konsekvens

Skole skal i planperioden arbeide med innføringen av ny læreplan (fagfornyelsen), arbeide med skolebygg og vedtatte strukturendringer/sammenslåinger. I lys av det vi vet i dag må vi nok utfordre de avgjørelser som er lagt til grunn rundt både utbyggingsvolum og sammenslåinger. Det blir viktig å

dimensjonere framtidige skolebygg ut fra det vi vet om elevtall, og det som kan være strategisk knyttet til fleksibilitet. I tillegg må det også løftes mulighetsrom knyttet til både skolekretsgrenser og forsering av vedtatte strukturvedtak. I den sammenheng kan det nevnes at ressurser kan frigjøres gjennom f.eks. å flytte Leksdal skole til Stiklestad allerede høsten 2020. Det vil da bli meget trangt der bygningsmessig, men samtidig vil det kunne hentes ut økonomiske besparelser.

Nye læreplaner innføres fra høsten 2020 og frem til da, og etterpå, vil fokusområdet på skolene være å arbeide med forståelsen av læreplanen og sammenhengen mellom fagplanene og overordnet del. Her er kompetansepakker fra UDIR og et samarbeid med universitets- og høyskolesektoren sentralt.

Utfordringer vil være at det blir en kraftig justering av de økonomiske rammene fra 2019 og inn i 2020, samt at det strammes til videre. Dette vil utfordre oss både på organiseringslogikker og på å tenke annerledes. Dette vil bli krevende prosesser der området i større grad må stå sammen om løsninger, og ikke bare jakte interne løsninger per enhet.

Tjenesteleveranse og utvikling

Innholdet i skolen må fornyes i tråd med det nye læreplan.

Omfanget av tjenesteleveransen vil i perioden måtte nedskaleres for å tilpasses de tilgjengelige rammene, og må dessuten også innrettes i tråd med retningslinjene som følger med lærernormen. Med bakgrunn i en kraftig nedjustering av budsjett fra 2019 til 2020 vil det totale nedskaleringsbehovet for skole/sfo utgjøre over 20 årsverk. Dette vil bli prøvd løst gjennom vakanser, omplasseringer og naturlig avgang, men det kan også medføre oppsigelser.

Vi vil derfor være nødt til å se på hvilken kvalitet vi har mulighet til å levere ut fra gjeldende rammebetingelser. Det vil ikke være mulig å opprettholde dagens omfang og kvalitet på tjenesteleveransen fremover.

Risikovurdering og suksesskriterier

For å realisere ny læreplan i skolen kreves det sterke profesjonsfellesskap som skaper felles retning og nytt innhold kollektivt. Dette forutsetter også dyktige endringsledere som gjennomfører prosesser med alle involverte aktører. Med tanke på færre ansatte i skolen, kan arbeidspress føre til at skolene har mindre kapasitet til organisatorisk læring og til å ha sterke profesjonsfellesskap.

Innføring av lærernormen, budsjettkutt og mindre inntekter vil medføre endringer i ressursdisponering i skolene. Dette vil påvirke handlingsrommet til å ha andre arbeidsgrupper i personalet. Dette vil medføre en reduksjon i fagarbeidere, assistenter og miljøterapeuter i skole fremover, da grunntimene og spesialpedagogiske vedtak må dekkes av pedagog.

Barnehage

Målbeskrivelse

Barnehage representerer det første leddet i et helhetlig opplæringsløp, og skal være grunnlaget for å realisere samfunns målet om å gi alle barn en best mulig start på livet. I barnehagens formålsparagraf gis oppdraget om, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Utfordringer, strategi og konsekvens

Barnehagene er i ferd med å innarbeide en relativt ny rammeplan (2017) i perioden. Den nye rammeplanen er tydeligere på barnehagens forpliktelser enn tidligere utgaver, og gir bestemmelser og retning knyttet til hva barn skal oppleve og lære. Den er tydeligere i sitt fokus på demokrati og medvirkning, på å fremme vennskap og fellesskap, kommunikasjon og språk samt å realisere toleranse og respekt for mangfold. Barndommens egenart og egenverdi er fortsatt sentrale grunnpilarer i barnehage.

Barnehageansatte deltar nå i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehager initiert av Utdanningsdirektoratet. Formålet er å utvikle organisatorisk læring. De ansattes kompetanse er den viktigste faktoren for barns trivsel og utvikling. Gjennom kollektiv kompetanseheving og prosess-veiledning er målet å bygge robuste fagmiljø og drive barnehagebasert kompetanseutvikling.

Barnehager følger de nasjonale føringer om pedagognorm og en bemanningsnorm. Dette er minimumsnormer, og i praksis er bemanning ofte lavere enn normene indikerer. Bemanning må fordeles etter pedagogisk vurdering i barnehagenes åpningstid som per dato er 10,25 timer. De fleste barna er i barnehagen store deler av åpningstida, og personale skal også avvikle møter med interne og eksterne samarbeidspartnere innenfor denne åpningstiden.

Ansatte i barnehager eid av Verdal kommune har fortsatt ubetalt matpause, altså 8 timers dag inklusiv ubetalt matpause. Det er ikke funnet rom innenfor tildelt ramme til å endre dette. Vikarbudsjettene er redusert til tross for bemanningsnormer. Dette vil kunne medføre brudd på departementets føringer på disse områdene.

Det er ikke funnet rom for å sette av egne midler til kompetanseheving for barnehager.

Driftsposter er kraftig redusert for å kunne tilpasses de tildelte rammer. Driftsposter skal dekke alle forbruksposter, inventar, leker, forbruksmateriell, renholds- og hygieneartikler og vedlikehold og nyinvesteringer på utelekeplasser. Det er stort behov for renovering og utskifting av inventar og utstyr inne på barnehagene, samt utskifting av aktivitetsapparat på utelekeplasser. Det er ikke funnet rom for å prioritere dette. Dette medfører at utstyr må fjernes uten at en har økonomi til å erstatte det.

Tjenesteleveranse og utvikling

Som følge av både bemanningsnorm og pedagognorm vil omfanget av tjenesteleveransen i all hovedsak være knyttet til det antall barn som til enhver tid går i barnehage.

Å realisere et nytt innhold for barnehage vil kreve kollektive og medskapende prosesser på alle barnehager. En god barndom varer hele livet. Vi formes mest som mennesker når vi er yngst, og nettopp derfor er å bidra til at alle barn får en god start på livet avgjørende.

Risikovurdering og suksesskriterier

For å få innarbeidet en ny rammeplan og gjennomføre regional kompetanseutvikling kreves det god administrativ og pedagogisk ledelse, sterke profesjonsfellesskap som skaper felles retning og nytt innhold kollektivt. Dette forutsetter dyktige endringsledere som gjennomfører prosesser med alle involverte aktører. I tillegg kreves det rammebetingelser for å kunne gjennomføre kollektive prosesser. I dag er dette krevende siden ansatte i all hovedsak er sammen med barna gjennom hele dagen. For å skape sterke profesjonsfellesskap kreves det derfor at personalet har tid til sammen å reflektere og drøfte viktige verdivalg og prinsipper. I tillegg er det viktig å få på plass gode ordninger for kompetanseheving. Det er viktig med gode ledere for lærende organisasjoner.

Ressurssenter oppvekst (hjelpetjenester)

Målbefskrivelse

Ressurssenter oppvekst skal understøtte samfunns målet om å gi alle barn gis en best mulig start på livet, og skal i tillegg understøtte både barn og familiers mestring og trygghet gjennom livet.

Utfordringer, strategi og konsekvens

Helsestasjonen har over år fått utvidet sine oppgaver knyttet til barns utvikling og helse, og det presser fram tydeligere prioriteringer. Enkelte aktiviteter må derfor nedskaleres dersom det totale ansvarsfeltet skal dekkes.

Barnevernet står foran en strukturreform. Det betyr at oppgaver vil bli overført fra Bufetat til kommunen. Hvilke oppgaver det er og omfanget av dem er ennå noe usikkert. Men, allerede nå er det klare indikasjoner på at kommunen vil få det totale ansvaret for bl.a. fosterheimsområdet.

PPT står i prosesser hvor tjenesten reorganiserer seg for i større grad å kunne imøtekomme de oppgaver som er tillagt tjenesten på systemnivå.

Tjenesteleveranse og utvikling

Helsestasjonen vil måtte nedskalere enkelte deler av sin tjeneste for å kunne dekke det totale ansvarsfeltet. Dette vil berøre både helsestasjonsvirksomheten, skolehelsetjenesten, jordmødrene og noe av de forebyggende innsatsene i kommunen. Omfanget av dette er på ca. 1,2 årsverk.

PPT vil også måtte nedskalere sin tjenesteleveranse. Det vil påvirke både den individrettede delen av jobben knyttet til utredninger og sakkyndigheter, og det som gjøres opp mot skoler og barnehager. I tillegg vil det foretas nedskaleringer av spesialpedagoger som jobber opp mot barnehager. I sum er omfanget på dette ca. 1,3 stilling.

Barnevernet vil i all hovedsak opprettholde sitt tjenestenivå. Men det må jobbes for å nedskalere antall barn i barnevernsinstitusjoner, og det må jobbes med reduksjoner i lønn til fosterheime. I tillegg må tjenesten forberede seg på de nye oppgavene som blir tilført gjennom strukturreformen. Her vil det måtte bygges både ny kompetanse og nye fagmiljø for å ivareta de oppgavene som kommer.

Risikovurdering og suksesskriterier

Med de rammene som området besitter vil alle avdelingene i økonomiplanperioden gå igjennom sin oppgaveportefølje og prioritere hva de skal fortsette med. Primæroppgavene, det som er definert i lover og forskrifter, vil bli prioritert først. Det vil igjen kunne gå utover andre tiltak som tidligere har vært prioritert.

For helsestasjonen vil det bli krevende å ivareta helheten i den oppgaveporteføljen som helsestasjon har. Konsekvensene av dette vil påvirke både svangerskapsomsorgen, sped- og småbarnsoppfølgingen og skolehelsetjenesten.

For barnevernet vil jobben med både å redusere antall institusjonsplasseringer, og å skulle reforhandle fosterheimsgodtgjøringer være forbundet med en viss usikkerhet. I begge tilfeller vil det være krevende prosesser som kan avstedkomme utfordrende resultat. I tillegg vil omfanget av de nye oppgavene som strukturreformen medfører måtte følges opp med ressurser. Å finne rom for tilstrekkelige ressurser til de nye oppgavene vil således være en kritisk faktor, og det samme vil behovet for å skaffe seg kompetanse til å ivareta de nye oppgavene være.

For PPT vil det være krevende å stå i skjæringspunktet mellom å kunne prioritere ressurser til systemrettet arbeid samtidig som de individuelle rettighetene til barn og unge skal imøtekommes.

7.3 Helse og velferd

Mål

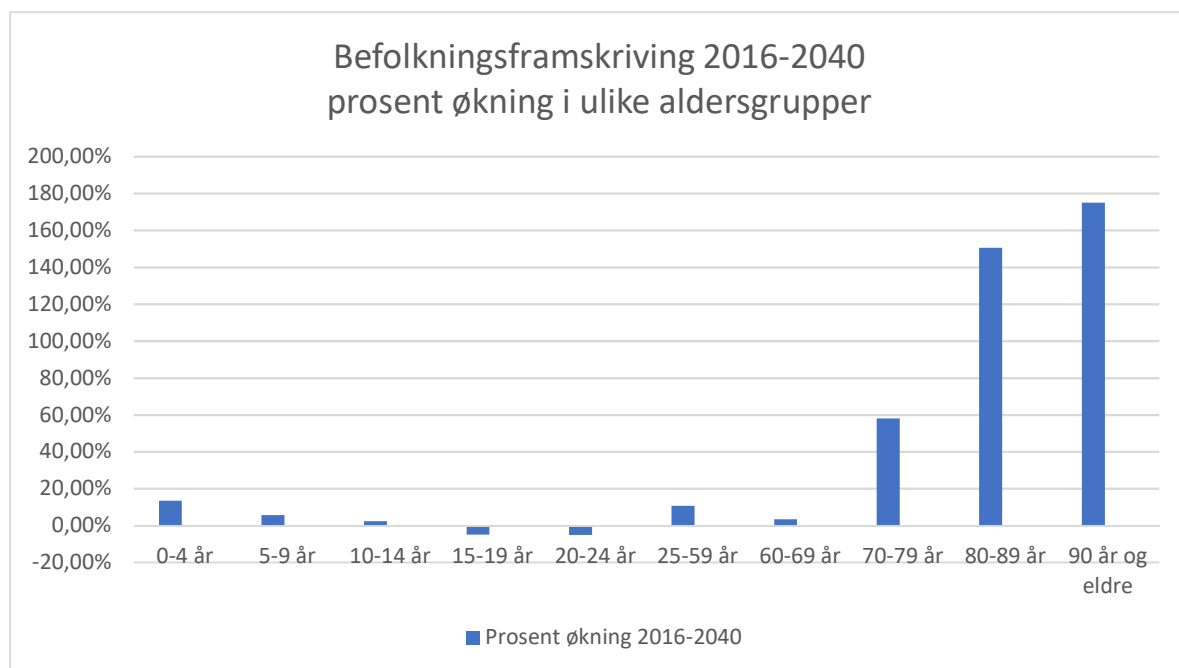
Kommunedelplanen for helse og omsorgstjenestene i Verdal har fem mål:

- Folkehelsen i Verdal skal være på nivå med, eller over, sammenlignbare kommuner
- Brukerne skal oppleve at det kommunale tjenestetilbudet er et godt supplement til et aktivt og selvstendig hverdagsliv
- Boliger og infrastruktur skal legge til rette for at flest mulig kan klare seg selv og ha aktive og meningsfulle dager
- Verdal skal være en foregangskommune i å utvikle nye former for samvirke mellom det offentlige og lokalsamfunnet
- Verdal skal være en foregangskommune i utvikling og bruk av velferdsteknologi

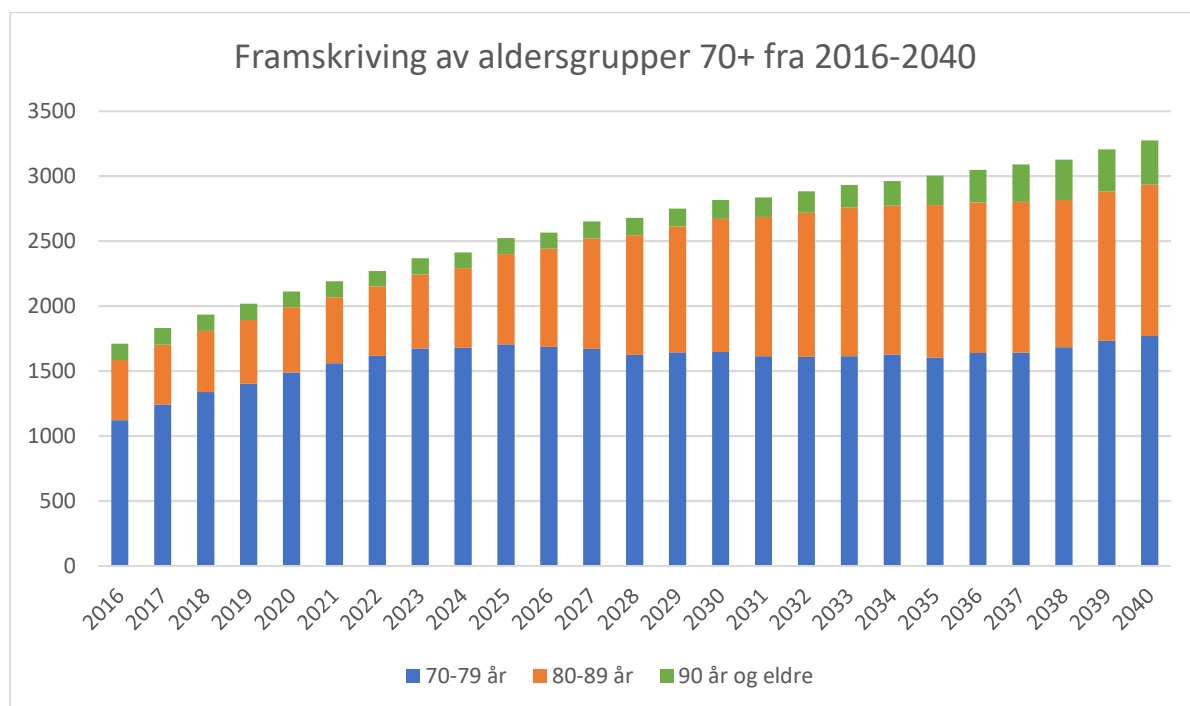
Utfordringer, strategi og konsekvens

Helse og velferd viderefører arbeidet med å forsterke innsatsen med helsefremmende tiltak, helsehjelp, omsorg, økonomiledelse, styring og kontroll med fokus på kvalitetsutvikling. Forbedring av arbeidsflyt, bruk av ansattes kompetanse og rutiner, samarbeid med bruker og pårørende er viktige satsingsområder. Innholdet i tjenestene utvikles slik at vi kan nå målene i kommunens samfunns- og arealplan og målene i kommunedelplan for helse og velferd.

Utviklingen i helse- og velferd er styrt av endringer i kommunens **demografiske utvikling**. Den prosentvise økningen i perioden 2016 – 2040 viser en sterk økning i antall eldre 70 – 90 og eldre.

I de eldste aldersgruppene er utviklingen slik:

Veksten i de ulike aldersgruppene viser at Verdal kommune har en økning i alderen 70+ i perioden 2016 – 2027 (ca. 100 pensjonister i året), deretter kommer en økning i aldersgruppa 80+ i perioden 2028-2040 og 90+ øker i perioden 2031 – 2040.

Befolkningssammensetningen betyr mye for hvordan kommunens helse- og velferdstjenester skal utvikles for å opprettholde den norske velferdsmodellen. Færre innbyggere i yrkesaktiv alder vil gi utfordringer med tanke på framtidig arbeidskraft. Den prosentvise befolkningsutviklingen viser at Verdal kommune hadde i 2015 15% i yrkesaktiv alder (20-66 år) per innbygger 80 år og over. I 2023 er denne andelen redusert til 11,2% og i 2040 er andelen 6,3%.

Denne situasjonen er viktig for utviklingen av helse- og velferdstjenestene fram mot 2040.

Nytt Bo- og behandlingssenter er planlagt ferdig i høsten 2021. Dette er første fase i kommunens tjenestetilpasning for framtida. Ny vurdering av videre utbygging for å opprettholde heldøgns omsorgstilbud for innbyggere 80+ med 25% dekningsgrad (jf. vedtak i kommunestyret PS 31/16), skal skje i 2021-22. Helsebygg som bygges fram mot 2035 skal understøtte kvalitet, driftseffektivitet og fleksibilitet slik at helse- og velferd svarer på de behov befolkningen til enhver tid har.

Velferdsteknologiske løsninger som bidrar til at ansattes fagkompetanse brukes på rett oppgave til riktig tid med tanke på tjenestetilbudenes omfang, kvalitet og rekrutteringsevne. Utviklings- og innovasjonsbehovet i helse og velferd framover er stort. Nye helsebygg må være en viktig del av samfunnsutvikling i Verdal slik at vi skaper et inkluderende samfunn som også er aldersvennlig.

Lederutvikling er satt i system og framover skal det gjennomføres med årlige forventningsavtaler og fast veiledning av hele ledergruppa. Dette er avgjørende for endrings- og utviklingsarbeidet som helse og velferd må gjennomføre for å kunne løse utfordringene virksomhetsområdet står overfor fram mot 2040. Endring og utvikling av tjeneste-, fag-, arbeidsmiljø- og brukervedvirkningskulturer lar seg ikke gjøre uten denne innsatsen. Kommunens lederplattform med sine verdier og samhandlingsregler er rammeverket i dette arbeidet.

Kontinuerlig **kompetanseutvikling** er avgjørende for tjenestetilbudet i helse og velferd. Innsatsene er knyttet til kjerneoppgavene (allmennmedisinske- og pleie- og omsorgstjenester) i de ulike virksomhetsområdene og lederutvikling.

For å sikre at folk kan bo lengst mulig hjemme, mestre eget liv og ha en trygg og aktiv hverdag settes det av 20,5 millioner kroner i planperioden til digitalisering. **Digitale løsninger og velferdsteknologi** er en del av morgendagens omsorg. Det handler om hvordan tjenestene kan ta i bruk nye virkemidler for å løse utfordringer innbyggerne og medarbeiderne møter i hverdagen. Grunnlaget for å ta i bruk digitale løsninger og velferdsteknologi skal alltid være å fremme trygghet, mestring og aktivitet hos innbyggerne. Denne utviklingen er avhengig av at det etableres en full digital mottaksfunksjon som tilfredsstiller kravene til mottak og avsendelse av ulike typer signaler. Et responscenter er en overvåkningssentral som vurderer og formidler varsler og har støttefunksjoner overfor den som skal rykke ut når alarmen går. I dag håndteres mottak av trygghetsalarmer av ansatte i hjemmetjenesten. Mottak av alarmer skjer i tillegg til utadrettet arbeid, og å besvare og si hva det skal rykkes ut på og ikke er svært utfordrende. Å bli en del av et regionalt responscenter har som mål:

Samfunns mål	Kvalitet	Tid, reduksjon i kostnader
Kommunale tjenester mer tilpasset faktiske behov	Solid kartlegging av behov	Mer effektiv ressursbruk
Mer robuste tjenester	Økt tjenestekvalitet	Økt tid til helserettede oppgaver
Benytte frivillige lag og organisasjoner	Mer brukerrettet tjeneste	Mer effektiv logistikk
Informasjon til innbyggerne om kommunens tjenestetilbud	Kunnskap om hva kommunen kan tilby	Bedre bruk av tid for brukeren
Tydeliggjøring av behovet for kompetanse	Økt trygghetsfølelse	

I 2020 skal Verdal kommune bli en del av en regional responscenterløsning som kan ta imot digitale signaler f.eks. på trygghetsalarmer.

Helseplattformen skal anskaffe og innføre ny, felles pasientjournal for hele helsetjenesten i Midt-Norge. «Helseplattformen skal anskaffe og innføre ny, felles pasientjournal (PAS/EPJ) ved sykehus og kommuner i hele Midt-Norge. Journalen setter pasienten i sentrum på alle nivå i helsetjenesten.

Det er første gang det etableres en felles løsning for kommune- og spesialisthelsetjeneste, fastleger og avtalespesialister. Gjennom Helseplattformen er Midt-Norge regional utprøvningsarena for det nasjonale målbildet «En innbygger - én journal». Helseplattformen eies av Helse Midt-Norge RHF og Trondheim kommune.

Helseplattformen skal gi økt kvalitet i pasientbehandling, bedre pasientsikkerhet, mer brukervennlige systemer og dermed sette helsepersonell i stand til å utføre sine oppgaver på en bedre og mer effektiv måte.» (<https://helse-midt.no/vart-oppdrag/prosjekter/ehelse/helseplattformen>, 28.10.18)

Verdal kommune har inngått opsjonsavtale i dette arbeidet, og i slutten av planperioden er det behov for å avklare om kommunen skal være en del av dette journalsystemet når det innføres. Det er

i dag uvisst hva dette omfatter av kostnader. Det er viktig å merke seg at Helseplattformen også omfatter helsetjenestene som er organisert i Oppvekst.

Verdal kommune er vertskommune for **Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT)**. Kompetanseutvikling, forskning og utviklingsarbeid koordineres av USHT. Fra 2019 har USHT hatt en sentral rolle i samarbeid med Fylkesmannen i Trøndelag og Kommunenes sentralforbund (KS) med veiledning av kommunene knyttet til reformen «Leve hele livet». USHT har ledelse av ulike prosjekter (se prosjektoversikt i kap 5.5) i samarbeid med andre kommuner, og har et nettverk i Trøndelag innen helse og omsorg som kommer helse og velferdstjenestene i Verdal kommune til gode.

Frisklivssentralen i Verdal er Utviklingssentral i Midt-Norge. Oppgaven innebærer å bidra til erfaringsutveksling, nettverks- og kompetansebygging, kvalitet og videreutvikling av frisklivsarbeidet nasjonalt. Utviklingssentralen er godt forankret i kommunale planer, har et solid basistilbud, erfaring med utviklingsarbeid og samarbeid med høyskoler/universitet. Det er Helsedirektoratet som gir oppdrag til Utviklingssentralen i Midt-Norge, og Frisklivssentralen i Verdal har oppdraget fram til 31.12.22. Frisklivssentralen vurderes organisert i samfunnsmedisinsk avdeling i løpet av 2020. Begrunnelsen for dette er at oppgavene i Frisklivssentralen er sektorovergripende og mye av det forebyggende arbeidet, lærings- og mestringstilbud samordnes i Samfunnsmedisinsk avdeling. I dag er Frisklivssentralen organisert som en del av Hjemmetjenesten.

All tildeling av helse- og omsorgstjenester skjer i **Forvaltningskontoret for helse og omsorgstjenester**. Dette sikrer lik tildelingspraksis og lik tilgang til helse- og omsorgstjenester for alle innbyggerne i Verdal. Utviklingen av forvaltningspraksis fortsetter i økonomiplanperioden særlig med tanke på utvikling av standarder og tilpasning av tjenestetilbud innen velferdsteknologi. Å ta i bruk brukernært utstyr som kommunal tjeneste krever juridisk kompetanse som må utvikles i nært samarbeid med tjenestene og med bistand fra Fylkesmannen i Trøndelag.

Folkehelse påvirkes av alle samfunnssektorer. Helse og velferd skal bidra med sin del til at innbyggerne i Verdal får ei helse som er på nivå med, eller over, sammenlignbare kommuner. Hvordan vi ligger an kan vi lese av Folkehelseinstituttets årlige publisering av kommunens folkehelseprofil, Ung-data undersøkelsen og i kommunens samfunnsanalyse. Også i Verdal er innsats for å redusere sosial ulikhet i helse og livsvilkår viktig, og innsatsene i kommunens boligsosiale arbeid over tid er eksempel på dette.

Hjemmetjenester

Hjemmetjenester ytes både i virksomhetsområde Hjemmetjenesten og Bo og dagtilbudstjenesten.

Det er store driftsutfordringer i Hjemmetjenesten. Siden 2013 har målet vært å samordne hjemmetjenesten slik at Verdal kommune tilbyr innbyggerne koordinerte hjemme-tjenester med samme kvalitet og omfang uavhengig av hvor de bor i kommunen. Dette arbeidet er ikke realisert, og situasjonen i 2019 har gitt et økonomisk merforbruk utover kommunestyrets tildeling av ressurser. I løpet av vinter/vår 2019 er det iverksatt mange tiltak for å få en helhetlig innsikt i hva som er driverne i merforbruket. Datagrunnlaget viser at det har vært en økning i antall brukere i overgangen 2017/2018 som har stabilisert seg i løpet av 2018/2019. Dette har betydning for tiltakene framover, og kunnskapen om denne endringen har relevans for hvordan kommunens helse og omsorgstjenester skal dimensjoneres med tanke på demografiendringene framover. Kartlegging av arbeidsprosessene i Hjemmetjenesten våren 2019, viser det at det er mangel på strukturer som understøtter de daglige gjøremålene i tjenesten. Generelt er det slik at struktur bygger kultur i

organisasjoner, og lederskap med fokus på tilrettelegging av strukturer for å løse de daglige arbeidsoppgavene er ofte avgjørende for hvordan man greier å skape resultater.

Lederskap i hjemmetjenesten er et krevende arbeid fordi arbeidsoppgavene varierer fra dag til dag, de har ansvar for mange, det er høyt sykefravær og stadig tidspress i å løse de daglige arbeidsoppgavene som skal leveres hele døgnet. Dette resulterer i at lederne i hjemmetjenesten bruker det meste av sin arbeidstid på å håndtere daglige hendelser (for eksempel: nye brukerbehov som skal løses, ansatte som melder sykefravær og ikke kommer på jobb), og dette går ofte på bekostning av systematikk, planlegging og utviklingsarbeid. Under disse forholdene gjør avdelingslederne jobben sin så godt de kan.

Enkelte ansatte har uttrykt misnøye med sin arbeidssituasjon over tid. De opplever at oppgavene er mange og omfattende, og at det er liten forståelse å få for dette av lederne i hjemmetjenesten og på rådmannsnivå. Dette har betydning for den daglige lederutøvelsen fordi fokuset blir mest på å håndtere misnøye i samarbeidet med ansatte. En leder skal være en katalysator for å samskape løsninger med ansatte til det beste for bruker og pasient. Dette krever felles innsikt i hva arbeidsoppgavene består av til enhver tid, og en omforent forståelse av hvilke strukturer løsninger skal skapes innenfor. Dette fordrer en kulturendring som er avhengig av et godt partssamarbeid og at dannelsen av meninger om arbeidsoppgavene og arbeidsmiljøet er kunnskapsbasert.

Styringsdata om aktiviteten i hjemmetjenesten er et premiss for å endre strukturene i hjemmetjenesten. Framover er det analyse av brukerbehovene som er styrende for hvilke ressurser tjenesten må ha for å levere gode nok hjemmetjenester til de som har behov. Fram til nå er det historiske tall som har vært grunnlaget for budsjett og økonomiplanarbeidet i helse og velferd. Det er etablert et samarbeid med Trondheim kommune som har utviklet en budsjettstyringsmodell som gir kunnskapsgrunnlag om hva den enkelte enhet i hjemmetjenesten må ha av ressurser ut fra brukerbehovene til enhver tid. Dette arbeidet intensiveres og implementeres i løpet av 2020.

Det er ingen rask løsning på situasjonen i hjemmetjenesten. Den er avhengig av mange faktorer og tiltak. Det rekrutteres ny virksomhetsleder og avdelingsleder før årsskiftet. Ledelsen sin oppgave er å utvikle hjemmetjenesten slik at hele virksomheten understøtter samfunnsoppdraget som er å endre tjenesten til å mestre mer komplekse behov hos hjemmeboende brukere med høyere kompetansekrav til ansatte. Parallelt med dette:

- er det iverksatt veiledning av ledere,
- forberedes et to-årig veiledningsopplegg for ansatte i hjemmetjenesten,
- utvikles og styrkes partssamarbeidet,
- sier arbeidsgiver opp årsturnus og lager 12 ukers turnuser framover, i dette arbeidet skal ansattes arbeidstid vurderes slik at den er i bedre samsvar med brukernes behov (gjelder lengde og stillingsstørrelser),
- utredes felles vikarpool for helse og velferd for å få bedre kontroll med behovet for innleie ut fra de bemanningsplaner som foreligger til enhver tid,
- tas digitale løsninger i bruk som mobilprofil, registrering av tidsbruk for å bedre struktur og logistikk,
- kjøp av responsentertjenester slik at ulike alarmer håndteres der, og slik frigjør tid til løsning av andre oppgaver i hjemmetjenesten,
- samordnes Omsorgsboligene i G/H-bygget på Ørmelen med Dagtilbudet Arken og Prost Brandts veg bofellesskap med felles avdelingsleder i Bo- og dagtilbudtjenesten. Kartlegging av behovene for de som bor i omsorgsboligene på G/H bygget vil klargjøre om det er behov for døgn tjeneste.

- skal det være et hjemmetjenesteteam i tilknytning til de 37 omsorgsboligene på Stekke for å sikre koordinerte tjenester til de som har punktbesøk av hjemmetjenesten der.

Fram mot årsskiftet 2019/20 vil vi ha mer kunnskap om hva som er realistisk aktivitetsnivå i hjemmetjenesten, og det vil være behov for budsjettjusteringer i løpet av første kvartal 2020.

Rehabiliteringsavdelingen.

Hjemmetjenesten har ansvaret for Rehabiliteringsavdelingen selv om tjenesteytingen er sektorovergripende. Rehabiliteringsavdelingen utfører sine tjenester til hjemmeboende brukere i alle aldre på tvers av virksomhetsområder og sektorer.

Det er behov for å utvikle flere gruppebaserte tilbud Rehabiliteringsavdelingen og rus og psykisk helse. Det er stor økning i behov, og flere gruppetilbud bidrar til at flere kan få riktig bistand til rett tid og på rett nivå. Disse fagområdene er under statlig opptrapping.

Samarbeidet med fysioterapeuter som har kommunal driftsavtale skal videreutvikles. Målet er å bidra til god oppgavefordeling mellom fysioterapeuter med kommunal driftsavtale og kommunal fysio- og ergoterapeutteneste slik at innbyggerne er sikret hab- og rehabiliteringstjenester ut fra behov. Kommunal driftsavtale med fysioterapeuter er regulert av ASA 4313 2017/2018.

Fysioterapeuter med kommunal driftsavtale innebærer at det ikke skal ansettes i avtaler under 50 %. Vi har i dag 3 avtaler under 50 %, alle tilsatt før avtaleendringen. Avtalen har ikke tilbakevirkende kraft. I Formannskapet ble det i sak 028/19 vedtatt at alle de tre hjemlene oppjusteres til 50 % med fortrinnsvis virkningsdato 1.1.2020, og innbakes i neste års budsjett og økonomiplan. Dette er gjort.

Det pågår et arbeid for å avklare hva som er gode pasientforløp for mennesker med muskel- og skjelettplager. Dette arbeidet foregår i samarbeid med kommunene Inderøy og Levanger og lokale brukerorganisasjoner i Verdal. Målet er å avklare hva som fremmer og lindrer helseutfordringene for denne målgruppen i løpet av første halvår 2020.

Institusjon

Institusjonstjenesten forbereder hva innholdet i nytt Bo- og behandlingssenter skal omfatte i planperioden. Det er ulike kulturer som skal utvikles og formes til nye kulturer i det nye bygget. Dette er komplekst, og arbeidet er avhengig av godt samspill mellom de ulike aktørene for å danne nye kulturmønstre. Det kreves innsats fra brukere/pasienter, pårørende, ansatte, tillitsvalgte, verneombud og ledere. Endringene i institusjonstjenesten vil ha ringvirkninger for alle de har samvirke og samarbeid med.

Fastlegeordningen har vært privatisert siden 2010 i Verdal kommune. Det har i flere år vært store rekrutteringsutfordringer til fastlegeordningen i hele landet, og en nasjonal utredning er ventet våren 2020. Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Kommunenes sentralforbund (KS) har hovedansvaret for å forhandle fram avtaler som reduserer denne utfordringen for kommunene. De sentrale avtalene har imidlertid utviklet seg lite i påvente av utredningen, og kommunene har vært overlatt til å løse de akutte behovene hver for seg og i konkurranse med hverandre. I Verdal betyr rekrutteringsproblemer at det fortsatt er midlertidige løsninger i noen fastlegehjemler. Kommunen har fortsatt vesentlige utgifter, men bedre stabilitet og mindre bruk av vikarbyrå.

Stabilitet og kapasitet i fastlegeordningen er viktig for å drive nødvendig utviklingsarbeid i samarbeidet med øvrige tjenester i kommunen. Slikt samarbeid har avgjørende betydning for

kommunens eldreomsorg, og håndtering av kompliserte tilstander. Kunnskap fra og samarbeid med fastlegene er også av stor betydning for planlegging av helsetjenester og for innsats for å bedre helsetilstanden i befolkningen.

Innherred interkommunale legevakt har driftsutfordringer som følge av etablering i nytt bygg, nye IKT-løsninger og nye nasjonale krav til kompetanse og bemanning i forbindelse med spesialisering for leger. Utviklingen utgjør en økonomisk risiko i perioden, men også kompetansemessig risiko ved at eventuelt økte krav til bemanning/beredskap vil kunne forverre rekrutteringssituasjonen i legetjenesten. Nye krav og forventninger kombinert med det som er kjent med hensyn til helse- og demografiutviklingen utfordrer kommunene. Innførte krav må innfris til enhver tid, men må ikke hindre kommunen i å gjøre strategiske prioriteringer slik at framtidsutfordringene blir mulig å håndtere. For eksempel kan ikke en optimal legevaktløsning redusere behovet for nytt bo- og behandlingssenter.

Institusjonstjenesten har budsjettansvaret for fastlegetjenesten og legevakta. Slik situasjonen i disse tjenestene er med tanke på rekruttering og økte kompetanse- og beredskapskrav som gir økte kostnader må den løses i samarbeid med Oppvekst. Alle innbyggere har krav på fastlege og tilgang på legevakt, og en kostnadsfordeling er nødvendig for å sikre forsvarlig drift i institusjonstjenesten. Dette samarbeidet må intensiveres og utvikles i løpet av 2020.

Bo- og dagtilbudtjenesten

Endringene i bo- og dagtilbudtjenesten (BODA) er omfattende i 2020 og i økonomiplanperioden. Mange av tjenestene i BODA er ressurskrevende og finansieres både gjennom rammeoverføringene fra staten og gjennom statlige tilskudd for særlig ressurskrevende helse og omsorgstjenester ut fra bruker-behov i alderen 0 – 67 år. Staten øker årlig den kommunale egenandelen av tilskuddet som ikke er en del av rammetilskuddet, og i 2018 er det gjennomført et arbeid knyttet til finansiering av ressurskrevende tjenester hvor det konkluderes med tre ulike modeller for framtidig løsning:

1. Delvis innlemming av ordningen i rammetilskuddet.
2. Ordningen blir rammestyrte – dette gir mer forutsigbarhet for staten, men mer usikker for kommunene fordi den finansielle risikoen overføres til kommunene.
3. Trinnvis innslagsordning. En ordning hvor det kompenseres mindre enn dagens 80% kompensasjon i et intervall rett over innslagspunktet og over 80% i et nytt intervall over det første intervallet.

Det er uvisst når Stortinget beslutter hvordan ressurskrevende tjenester skal finansieres framover. Når det omtales her er det fordi Verdal kommune må forberede organisasjonen på at den statlige finansieringsordningen vil endres i nær framtid. Samtidig er det viktig å være klar over at når det reduseres årsverk i BODA får det konsekvenser for inntektene av det statlige tilskuddet.

I 2020 reduserer BODA 21,73 årsverk. Reduksjonen i årsverk er mulig å realisere fordi enkelte av tjenestene har store endringer i brukerbehov som fører til:

- overtallighet,
- samordning og bruk av kompetanse mellom enheter,
- avvikling av Reinsholm bofelleskap,
- felles avdelingsleder Arken, G/H-bygget og Prost Brandts veg (dette betyr at hjemmetjenester for de 18 beboerne i Omsorgsboligene i G/H-bygget kan få døgnbasert tjeneste og ny avdelingsleder å forholde seg til).

- felles ledelse av Veslefrikk og Vinkelen bofellesskap.

Ledere og ansatte i BODA har mange års trening på å omstille drift slik at de er i samsvar med brukerbehovene til enhver tid. Noen av endringene som skal gjennomføres i 2020 er allerede i gang, andre planlegges godt før årsskiftet fordi endringene krever omfattende samarbeidsprosesser med andre virksomhetsområder, sektorer og støttetjenester.

Rus- og psykiatritjenesten skal i planperioden samordnes til en enhet. Psykisk helsearbeid og rusarbeid er viktige områder i dag, og vil trolig bli enda viktigere i tiden framover. Verdens helseorganisasjon forventer at psykiske lidelser vil være den viktigste årsaken til sykdomsbelastning i vestlige land i 2020. Mennesker som har rusproblemer og psykisk uhelse faller lett utenfor behandlingstiltak. På tross av økt oppmerksomhet rundt pasientgruppen er det fortsatt utfordringer med tanke på få til et helhetlig behandlingsforløp for målgruppene. En hovedoppgave de kommende årene vil være å redusere forekomsten av angst, depresjon og rusmiddelproblemer for å sikre enkeltmennesker bedre livskvalitet og samtidig redusere totalbelastningen for samfunnet. Hensikten med samordning er å søke felles forståelse og innsikt slik at kommunen og samarbeidspartnere har et felles grunnlag for tenkning om utfordringer og løsninger, samt å sikre godt tverrfaglig arbeid, samhandling og økt effektivitet. Kommunen ønsker å gi best mulig hjelp til rett tid, og gjerne så tidlig som mulig. Sam-ordningen har også betydning for tettere samarbeid med NAV og virksomhetsområder i Oppvekst.

NAV – sosiale tjenester

NAV arbeider for å bedre levekårene for vanskeligstilte, de skal bidra til sosial og økonomisk trygghet og forebygge sosiale problemer. Økonomisk sosialhjelp er en subsidiær ytelse som gis når alle andre muligheter er prøvd. Ytelsen skal sees i sammenheng med andre tiltak som kan fremme overgang til arbeid og aktiv deltakelse.

NAV sine kostnadsdrivere er ytelser og ikke lønn som i de andre virksomhetsområdene i helse og velferd. 30% av budsjettet er lønn, resten er ytelser. I snitt utbetaler NAV mellom 10 000 – 12000 kr per måned per sosialhjelpsmottaker, og i budsjettet for 2020 er det lagt opp til en reduksjon i antallet sosialhjelpsmottakere tilsvarende 33. Dette er et ambisiøst mål, og det krever mye av NAV og et utstrakt samarbeid innad i helse og velferd, men også over sektorgrensene. Samtidig er det viktig å være klar over at NAV skal sørge for at de som har krav på pliktmessige ytelser får det – det kan ikke gis avslag med begrunnelse i kommuneøkonomi.

NAV har bidratt til godt samarbeid med andre virksomhetsområder og sektorer for å bedre levekårene for vanskeligstilte innbyggere i Verdal i mange år. Samarbeidet har bidratt til:

- At vanskeligstilte innbyggere ikke er bostedsløse lenger.
- Ca. 80 personer har fått bistand til kjøp av egen bolig.
- Deler av den kommunale boligmassen er omdannet slik at f.eks. barn bor i boområder som er gode å vokse opp i.
- Utstyrsbua og sommerarbeid for ungdom er et viktig tiltak for å motvirke utenforskap.
- Prosjektet Drømmedagene og Drømmenavet har bidratt til at 58 av 60 deltakere i alderen 18-25 år har kommet i gang med utdanning, arbeid eller annen aktivitet.
- Samordning av kommunens arbeid med mottak av flyktninger bygger på tett samarbeid mellom Integrering og mangfold og NAV.

Dette er tiltak som bidrar til større grad av selvhjulpenhet for mange målgrupper, og er en realisering av kommunens lederplattform, samfunnsplanen og kommunedelplanen for helse og velferd. Disse endringene gir et grunnlag for å kunne realisere reduksjonen i antall mottagere av økonomisk sosialhjelp.

NAV (kommune) påvirkes også av endringer i statlige ytelser og normer. Dette har ført til:

- Arbeidsavklaringspenger er endret, og for mange som hadde denne ytelsen fikk dette konsekvenser i den forstand at det ikke var avklart om de fikk statlig ytelse som uføretrygd, eller om de var i stand til å forsørge seg selv ved å arbeide.
- Lavinntektsfamilier som har barn i barnehage, får dekt sine utgifter av barnehagemyndigheten.

NAV har hatt ansvaret for tomgangsleie av kommunale utleieboliger i alle år. I Verdal boligselskap AS sin generalforsamling i juni -19 ble det bestemt at selskapets inntekter av tomgangsleie skal overføres til kommunen. Fra 01.01.20 overføres utgiftene kommunen har av tomgangsleie for kommunale utleieboliger fra NAV til Forvaltningskontoret for helse og omsorgstjenester.

Boliger

Helse og velferd har gode erfaringer med å samarbeide med innbyggere som har behov for tilpassede boliger på grunn av funksjonssvikt sammen med private utbyggere. Kommunens bidrag er bl.a. kompetanse knyttet til universell utforming, tekniske installasjoner, bindeledd til ulike kompetansemiljø og støtteordninger. Norsk boligpolitikk har som mål at innbyggerne skal eie egen bolig, og med erfaring fra nevnte samarbeid er det behov for å bidra til at flere får muligheten til dette.

Samarbeidet mellom Verdal kommune og Verdal boligselskap AS videreutvikles i planperioden hvor målet er å skape en boligmasse som er spredt og egnet for målgruppen som har behov for å leie kommunal bolig.

Det utarbeides boligplan i planperioden. Dette skjer i læringsnettverk i regi av Husbanken Midt-Norge.

Helse og velferd skal være en naturlig samarbeidspartner med planmyndighetene for å sikre en infrastruktur som bidrar til mestring og selvstendighet når kommunens sentrumsplan skal realisere 1000 nye boliger i sentrum fram mot 2030.

Risikovurdering og suksesskriterier

Å redusere aktivitetsnivået i helse og velferd er avhengig av at det jobbes systematisk med:

- tjenestetilpasning ut fra et omforent kunnskapsgrunnlag og forberedelser til flytting i nye bygg,
- samordning av tjenester som kan samordnes,
- prosessfokus i organisering,
- effektivisering av arbeidsprosesser,
- kompetanseutvikling,
- arbeidsmiljø og kulturer,

- digitalisering, automatisering og velferdsteknologi,
- lederskap for utvikling, endring og innovasjon,
- arbeidsgiverpolitikk i Verdal kommune.

Disse kriteriene er avgjørende for suksess i helse og velferd:

- målene,
- utvikle det som skal utvikles,
- implementere resultater av ulike innovasjons- og utviklingsprosesser,
- dialogen med bruker, pasient og pårørende
- informasjon og samskaping med frivilligheten, lag og foreninger, nærmiljø, næringsliv og lokalsamfunnet.

7.4 Samfunn, utvikling og næring

Landbruk, miljø og arealforvaltning

Målbeskrivelse

Landbruk, miljø og arealforvaltning vil i planperioden arbeide for å styrke kompetansen på de områder som virksomheten behandler. Dette innebærer faglig utvikling av medarbeiderne og tettere dialog med innbyggerne. Vi vil styrke det tverrfaglige samarbeidet med de andre enhetene i kommunen og bidra aktivt i samspill med innbyggerne og næringsaktører for økt verdiskaping i kommunen.

Utfordringer, strategi og konsekvens

For å styrke utviklingskraften er en nødt til både å ha tilstrekkelig kapasitet til å behandle de lovpålagte oppgaver og være i stand til å delta aktivt i utviklingen av samfunnet.

Tjenesteleveranse og utvikling

I samfunnet stilles det stadig strengere krav til presisjon og nøyaktighet i arbeidet vi gjør. Vi må til enhver tid ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å gi den forventede leveranse. For å få den nødvendige vekst og utvikling i samfunnet må vår kompetanse bli synligere i samspill med andre aktører.

Risikovurdering og suksesskriterier

Aktiviteten i virksomheten gjenspeiler den generelle økonomiske aktiviteten i vår kommune. Ved fortsatt lavt rentenivå og høy sysselsetting i regionen vil vi bli utfordret både på kapasitet og kvalitet innenfor byggesak og arealplan. Det forventes fortsatt stor aktivitet i utbygging av sentrumsnære leiligheter og boligbygging.

Primærnæringene har en betydelig andel av verdiskapningen i vår kommune. Næringen har over tid vært i en strukturell endring som medfører at produksjonen går over på større enheter. Virksomhetens ambisjon er at kommunen holder markedsandelen på husdyrhold og plante-produksjon på dagens nivå. Stadig press på utmark og dyrkajord vil kreve stor oppmerksomhet innenfor forvaltningen. Verdal kommune er en av Trøndelags største med husdyr på utmarksbeite. Næringen har over tid vært under press som skyldes tap på beite av rovdyr. Det er en forventning at kommunen er aktiv i å ta ut skadevolderne.

Arbeidet med forurensning og miljø vil få større fokus i fremtiden og det vil bli stilt større krav til synlighet og aktiviteter fra oss.

Teknisk drift

Målbeskrivelse

Teknisk drift har i dag ansvaret for drift/vedlikehold av 87 000 m² bygg, drift/vedlikehold av 170 km kommunal veg og sentrumparker. Teknisk drift har også ansvaret for investeringer innenfor ovennevnte ansvarsområder.

Målsettingen for enheten er å gjennomføre best mulig drift og vedlikehold av kommunes bygningsmasse innenfor de tildelte økonomiske rammer. I tillegg, drift og vedlikehold av kommunes veger og parker. Dette kan være en utfordring på grunn av knappe økonomiske ressurser.

Utfordringer, strategi og konsekvens

Rammene til vedlikehold av bygg, uteareal, parker og veger har over mange år vært under de normtallene som er anbefalt. Over tid fører dette til en verdiforringelse av kommunal eiendom.

Kommunale bygg:

Bygg og eiendom, Teknisk drift, bruker ca. 15 % av budsjettet til vedlikehold av kommunale bygg med uteområder. Det vil si postene «Kjøp av varer til bygg og anlegg og Service-/driftsavtaler og reparasjon». Det er begrensede midler til fornyelse og reparasjon av det som nødvendigvis ikke fungerer på de mange bygg som er fra 70-tallet. Med årets rammer må vi likevel kutte ned på vaktmester- og renholdsida. Mindre vaktmestertjenester fører til redusert tilstedeværelse og dårligere service for brukere av byggene, og på sikt dårligere vedlikehold av bygningsmassen. Kutt på renholdsida fører til mindre renhold.

Ca. 23 mill.kr av budsjettet til kommunale bygg går med til felleskostnader som kjøp av energi, forsikringer, kommunale avgifter og ekstern husleie.

Bygg og eiendom har de siste årene fått drift og vedlikehold av Ungdommens Hus, Maritvold barnehage, Vuku barnehage, Veslefrikk og teaterbygget (4200 kvm BRA) uten at budsjettet er økt. Det eneste bygget vi har avhendet er Volden skole.

Økonomiplanen for teknisk drift er lagt under forutsetning av at kommunen avhender kommunal bygningsmasse, og følgende er lagt til grunn:

• Salg av Fritidssenteret i løpet av 2020	Helårsbesparelse kr. 200.000, -
• Salg av Møllegata 12 i løpet av 2020:	Helårsbesparelse kr. 320.000, -
• Riving av Paviljongen Verdal rådhus i 2020:	Helårsbesparelse kr. 350.000, -
• Riving/salg av Ness skole i 2021:	Helårsbesparelse kr. 700.000, -
• Salg av Reinsholm bofellesskap i 2021:	Helårsbesparelse kr. 385.000, -

Salg av fritidssenteret er det forventet av kommunestyret skal komme som egen sak, og denne vil komme omtrent parallelt med økonomiplanen.

I tillegg til besparelsene i drift og vedlikehold som er beløpsfestet ovenfor, vil salg av eiendommer/bygg gi positiv effekt på finansutgiftene, og dermed frigjøre midler til fordeling til virksomhetene. Kommunen betaler i dag avdrag på lånefinansierte investeringer gjort i alle disse byggene, og med

det også renter. Salg av bygg/eiendommer vil gjøre det mulig å betale ned gjeld på eiendommene, og dermed redusere framtidige renter og avdrag. En eventuell gevinst ved salg (det vil si salgsvederlag som overstiger eiendelens bokførte verdi), vil kunne inngå som egenkapital i kommunens framtidige investeringer. Dette gjør igjen at man får redusert behov for nye låneopptak, og gir dermed ytterligere reduksjon i framtidige renter og avdrag.

I 2021 er Verdal Bo- og Behandlingssenter ferdigstilt. Dette innebærer ytterligere 12 000 nye m² bygg. For å møte denne utfordringen må Verdal kommune kvitte seg med ytterligere 8000-9000 m² eksisterende kommunale bygg utover de som er listet opp ovenfor. Dette må gjøres i løpet av de neste 2-5 år. For å greie dette må det gjøres strukturvurderinger innenfor skole/barnehage samt vurderinger av hva som kan settes ut av drift på VBH og ØBH når nytt Helsebygg står ferdig.

I dag er renhold av kommunale bygg spredt ut over de respektive virksomhetsområdene. For å effektivisere renholdstjenesten foreslås det at tjenesten samles under ett virksomhetsområde. Det er naturlig å legge tjenesten under Teknisk drift som har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunale bygg. Det er en målsetting å spare 2-3 årsverk ved å samle tjenesten.

Kommunale veger:

Drifts- og vedlikeholdskostnad pr meter veg i Verdal kommune ligger i 2020-budsjettet på ca. 50 kroner/m mens anbefalt nivå for å hindre forfall på vegene ligger på 100 kroner/m. Merforbruk for 2019 skyldes at brøyting i Verdal kommune har vært ute på anbud høsten 2018. Dette medførte at brøyteprisen steg med en snittpris på ca. 30 – 40%.

Dersom økonomiplanløpet skal stå seg, forutsettes det også at en betydelig andel kommunale veger blir nedklassifisert til privat veg. Driftsbudsjett for Kommunale veger for 2020 ligger på 8,8 mill.kr. Det kommunale vegnett er i dag ca. 170 km. En besparelse innenfor veg på eksempelvis 2,0 mill.kr innebærer nedklassifisering anslagsvis 40-50 km kommunalt vegnett til privat veg.

Større arbeider på vegnettet finansieres i dag over investeringsbudsjettet, og utbedringer som etter loven ikke kan lånefinansieres, f.eks. reasfaltering, er det heller ikke funnet rom for i driftsbudsjettet.

Budsjettet forutsetter videre at gatelys mørklegges fra kl.01.00 til kl.06.00 i vinterhalvåret.

Alternative muligheter for å spare midler utover det som er beskrevet ovenfor for Teknisk drift:

- Nedklassifisering av veger i meget stort omfang. Totalrammen for drift/vedlikehold av kommunalt vegnett er 8,8 mill.kr. Ved å nedklassifisere 80 km veg av totalt 170 km kommunalt vegnett vil en anslagsvis spare 4,0 mill.kr.
- Man kan alternativt slå av alle gatelys i Verdal kommune, besparelse 1,0 mill.kr.
- Kutte absolutt alt vedlikehold på kommunale bygg, også reparasjoner av hærverk, besparelse 4,0 mill.kr.
- Stenging av Verdal svømmehall, besparelse 2,8 mill.kr. Skolesvømming må da ordnes på annet måte som vil medføre at netto besparelse blir adskillig mindre.

Tjenesteleveranse og utvikling

For kommunale bygg vil det bli svært begrenset vedlikehold. Det er ikke rom for å planlegge og gjennomføre systematiske vedlikeholdsoppgaver og oppgraderinger på eksisterende bygg med dagens rammer.

For veg vil det bli foretatt skraping og enkle utbedringer, strøing og brøyting tilsvarende de senere år.

For svømmehallen er det forutsatt samme åpningstid som i 2018.

Risikovurdering og suksesskriterier

Verdal kommune har i dag en stor bygningsmasse som har økt år for år. Med dagens økonomiske rammer er det viktig å få solgt en del bygg som er kjekt å ha, men som vi kanskje ikke har behov for.

Innenfor vegsektoren er det gjort en god del reasfaltering i boligfelt de siste par årene. Midlene som er avsatt på driftsbudsjettet for veg blir for en stor del benyttet til strøing og brøyting på vinteren og gatelys i sentrum.

Innenfor park blir kun parkområdene i sentrum vedlikeholdt med dagens budsjettmidler.

Selvkostområdene vann og avløp

Målbeskrivelse

Teknisk drift har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunens vann- og avløpsanlegg, og med det også ansvar for å sikre kommunens innbyggere godt og sikkert drikkevann, samt god drift av kommunens avløpsnett.

Utfordringer, strategi og konsekvens

Kommunen driver vann og avløp til selvkost, det vil si at all drift og investeringer innenfor disse områdene finansieres av innbyggernes vann- og avløpsgebyr. Regnskapsresultatet for vann og avløp for 2019 viser at både vann og avløpssektoren går omtrentlig i selvkost, og at man vil kunne redusere noe av det framførbare underskuddet innenfor avløp fra 2018.

Tjenesteleveranse og utvikling.

Innenfor vann og avløp opprettholdes aktiviteten på dagens nivå. Dette er et akseptabelt nivå for disse tjenestene.

Kubikkmeterprisen for vann foreslås økt med 5 % fra 2019 til 2020.

Kubikkmeterprisen for avløp foreslås økt med 3 % fra 2019 til 2020.

Fastleddet på årsavgiftene for både vann og avløp beholdes uendret på kr.1000,- eks.mva. Tilknytningsavgiftene for både vann og avløp beholdes uendret fra 2019 til 2020.

Risikovurdering og suksesskriterier

Innenfor vannforsyning begynner vi å nå kapasitetsgrensen for vannrenseanlegget. Av den grunn er det innlagt utvidelse av kapasiteten på anlegget i økonomiplanperioden. Dette er en nødvendighet dersom vi skal kunne tilby nok vann dersom en ny stor vannforbruker ønsker å etablere seg på Ørin.

Innenfor avløp vil arbeidet med rehabilitering av avløpsnett i sentrum fortsette. Dette for å minske faren for tilbakeslagskader inn i kjellere og hus.

Integrering og mangfold

Målbeskrivelse

Integrering og mangfold (I&M) skal kvalifisere flest mulig nyankomne for utdanning og arbeid slik at de blir økonomisk selvstendig og integrert i det norsk samfunn.

I&M blir utfordret på mange og ulike systemverktøy som krever kompetanse påfyll, målet er å bli god på disse system slik at samarbeid og kvalitet i tjenesteproduksjon opprettholdes.

Styrke de ansattes kompetanse innenfor rådgivning/ veiledning, IT, pedagogikk og samarbeid med næringslivet.

Integrering og mangfold vil utvikle en bedre strategi for, og et mer systematisk arbeid med bo-oppfølging.

I&M vil styrke det tverrfaglige arbeidet sammen med virksomhetsområdene og spesielt mot samfunnsplanlegging, analyse og kommunikasjon.

Samarbeid med fylkeskommunale virksomheter og private aktører for å styrke integreringsarbeidet.

Utfordringsbildet

Nedenfor vises en tabell over bosatte/ mulig bosatte flyktninger og integreringstilskudd for perioden 2016-2023

År	Bosatte	Integreringstilskudd
2016	48	34 600 000
2017	56	39 100 000
2018	18	34 800 000
2019	21	26 500 000
2020	15(anmodning 2020)	19 600 000
2021	15	16 500 000
2022	15	13 500 000
2023	15	13 300 000

Tabellen viser en betydelig nedgang i bosetting av flyktninger i perioden, og en forventet reduksjon i integreringstilskuddet fra kr. 39 100 000 i 2017 til kr. 13 300 000 i 2023.

Det er denne forventede utvikling som er lagt til grunn for planlegging av kommende fireårsperiode.

I Verdal kommune har det vært en praksis at integreringstilskuddet skal dekke alle kostnader ved bosetting av flyktninger, det gjelder både innvandertjenesten, Møllegata voksenopplæring, og tjenester andre virksomhetsområdet yter.

Med bakgrunn i de som er bosatt og de som skal bosettes, er erfaringen at det krever mange og varierte tiltak over lang tid. Det er mennesker som sliter med traumer og har en psykisk og fysisk krevende helse. I tillegg mangler mange grunnleggende ferdigheter, fordi de ikke har skolebakgrunn fra hjemlandet. Det er individuelle store og sammensatte behov.

I 2020 bosettes det 15 personer, disse kommer i tillegg til de 140 personene som pr dags dato har oppfølging og mottar tjenester fra Verdal kommune.

Når rammene for 2020- 2023 ble lagt var forutsetningen at 80% av tilskuddet benyttes innenfor I&M, og 20% fordeles til andre virksomhetsområder.

Dette innebærer en ramme for I&M i 2020 på 15 mill, i forhold til 2019 der rammen er 20 mill.

Budsjettforslaget er utarbeidet med dette som premiss, og det vil få store konsekvenser for tjenestetilbudet kommunen kan gi til innvandrere. Det vil ikke være rom for den individuelle oppfølging av introduksjonsdeltakere slik det gjøres i dag, og slik myndighetene krever.

Tjenesteleveranse og konsekvenser

Introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnsfag er de viktigste virkemidlene for å bidra til å nå den politiske målsettingen om at nyankomne innvandrere raskt kommer inn i og forblir i arbeidslivet.

Tiltakene i introduksjonsprogrammet skal være individuelt tilrettelagt og først og fremst legge til rette for overgang til arbeid eller utdanning. Med individuell tilrettelegging forstås en tilpassing ut fra den enkeltes bakgrunn, forutsetninger, kvalifiseringsbehov og målsettinger.

Virksomheten har ansvar for introduksjonsprogrammet, samt å bosette og integrere innvandrere i samfunnet. Introduksjonsprogrammet er i utgangspunktet et program som skal vare inntil to år. Erfaringen er at mange har behov for ytterligere oppfølging utover dette for å nå sine mål.

Verdal kommune sine tiltak introduksjonsprogrammet er opplæring i norsk og samfunnsfag, grunnskole for voksne, og arbeidspraksis med tett oppfølging av den enkelte i bedrift. Andre tiltak er kurs som foreldreveiledning, barnevern, kosthold, helse, IKT, norsk kultur og norske verdier.

Med de rammer som ligger i budsjettet må innvandrere bli satt i større klasser, de vil ikke få nødvendig individuell oppfølging, og det blir færre individuelle tiltak i forhold til mål om kvalifisering. Gjennomføring og oppfølging av introduksjonsprogram med de krav som myndighetene stiller blir dårligere. Konsekvensen er at mange ikke når målet om å bli kvalifisert til arbeid og utdanning, og bli økonomisk selvstendig.

Fra 01.01.19 ble all voksenopplæring i kommunen, herunder spesialundervisning, overført til I&M uten at det ble tilført midler. Med bakgrunn i foreslått budsjetttramme for 2020 er det ikke rom for å prioritere denne tjenesten.

Tiltak med fokus på praktisk pedagogisk opplæring i norsk og samfunnsfag kan falle bort. Et eksempel på dette er «DuKan». Dette rammer en gruppe mennesker som mister verdifull opplæring, og som vi ellers ikke vil lykkes med å få i ordinær praksis. Dette er ofte kvinner med manglende eller ingen skolebakgrunn fra hjemlandet og store omsorgsoppgaver i hjemmet.

Å tilpasse seg norske samfunnsforhold er en stor oppgave i bosetting av innvandrere. Det handler om å lære seg å bo i et nytt land, og håndtere blant annet hvitevarer, strøm, renhold og renovasjon. I tillegg å forstå de tjenester og det servicetilbud som finnes, samt å forstå sine rettigheter og plikter. Dette er eksempel på strukturer de ikke har erfaring med fra eget hjemland, og som må læres.

Virksomhetsområdet har et godt og nødvendig samarbeid med andre aktører, det lokale næringsliv og frivilligheten. Dette samarbeidet blir det vanskelig å videreføre, og det fører til at færre får arbeidspraksis. Språkopplæring i bedrift og inkludering i lokalsamfunnet svekkes betydelig.

Et eksempel er den forpliktende avtalen om kombinasjonsforsøket (FVO/MVY) i samarbeid med Kompetanse Norge, NAV, Fylkeskommunen (Verdal videregående skole) og Verdal kommune (Møllegata voksenopplæring). Fylkeskommunene har ansvar for fag-/yrkesopplæring og Verdal kommune har ansvaret for grunnskoleopplæringen i dette samarbeidet. Målet er at innvandrere skal få et fagbrev og varig tilknytning til arbeidslivet.

Erfaring med å samle flyktninge- og integreringsarbeidet har hatt mange positive effekter. Rådmannen ser imidlertid at en forventet nedgang i antall bosettinger i dag og framover aktualiserer spørsmålet om virksomhetsområdet skal bestå som en egen enhet.

I 2020 må det gjennomføres en bred prosess i kommunen rundt denne utfordring. I en slik prosess må det være et mål å beholde et minimum av kompetanse, slik at de svingningene vi ser i bosettinger, gjør det mulig for kommunen å raskt omstille seg til endrede forutsetninger. Samtidig må en være klar over at en nedbygging av virksomhetsområdet gjør det krevende å bygge opp beredskapen på nytt ved en eventuell framtidig oppbygging.

Kommunen må også se på samlokalisering av innvandrertjenesten og Møllegata voksenopplæring, for å få en bedre og mer effektiv ressursutnytting og tjenesteyting.

Integreringspolitikken skal sørge for at nyankomne kommer raskt ut i arbeid, at de får brukt sitt fulle potensiale i det norske arbeidsmarkedet. De skal bli aktive deltakere både i arbeidslivet og i det sivile samfunn. På denne måten kan innvandring også bidra til å sikre velferdsstatens bærekraft, i stedet for å utfordre den.

Kommunen bør ha høye ambisjoner og jobbe målrettet for å oppnå gode resultater i bosettings- og integreringsarbeidet.

De endringer som budsjettforslaget medfører vil gjøre det svært vanskelig å nå målsettingene som ligger til grunn, og det er høyst usikkert om intensjonene og kravene som myndighetene stiller til kommunen nås. Det er først og fremst en betydelig reduksjon i forhold til de lovpålagte tjenester virksomhetsområdet skal levere, og de forslag til ny lov om integrering inneholder.

Kultur

Målb beskrivelse

Kulturtjenesten jobber og prioriterer oppgaver ut fra mål i gjeldende Kommunedelplan kultur:

Hovedmål: *Alle har mulighet til gode opplevelser og deltakelse i et mangfoldig og inkluderende kulturliv bygd på nyskaping og tradisjon.*

Delmål:

- *Alle barn og unge har mulighet til å prøve ut og oppøve ferdigheter innen kulturelle uttrykk og fysisk aktivitet. Derigjennom utvikle kreativitet, talent, få mestringsopplevelse og være en del av kulturelle og sosiale fellesskap.*
- *Eldre lever et aktivt og selvstendig liv og er en ressurs i eget og andres kulturliv.*
- *Det frivillige kulturlivet er mangfoldig og engasjerende og alle gis anledning til å delta. Lag og organisasjoner med kontinuitet og robusthet er den viktigste bærebjelken.*
- *Innbyggerne har et bredt sammensatt kulturformidlingstilbud av høy kvalitet. Det er mulig å utvikle seg og bidra både som amatør- og profesjonell utøver i Verdal.*
- *Verdal har tilstrekkelige og egnede arenaer for fysisk aktivitet, kulturaktivitet og kulturformidling.*
- *Med slaget i 1030 som utgangspunkt for norsk statsdannelse og innlemmelsen i den europeiske kristne tradisjon, er Stiklestad Nasjonale Kultursenter et nasjonalt og internasjonalt fyrtårn.*

Utfordringer, strategi og konsekvens

Kulturskolen

Kulturskolen er et av de viktigste virkemidlene i kommunens verktøykasse for å nå delmålene 1 og 3: Kulturskolen gir mestringsmulighet for mange barn og unge. Ikke minst er det en alternativ mestringsarena for de som i liten grad opplever mestring i skolehverdagen.

Kulturskolen samarbeider med skolekorpsene, Verdal juniorspelmannslag og Frol symfoniorkester. Dette er et ledd i å styrke samhandlingen med frivillig kulturliv og sikre at kommunen har organisasjoner med kontinuitet og robusthet, jf. Kommunedelplan kultur. Det er viktig at elevene i kulturskolen har et samspilltilbud, og dette er således en vinn-vinn-situasjon både for kulturskolens elever og det frivillige musikklivet.

I planperioden hadde det vært ønskelig å vurdere andre fag i kulturskolens portefølje, da særlig innen drama/teater. Videre burde det i planperioden utvikles et fordypningstilbud i alle fag. Dette vil ha økonomiske konsekvenser som ennå ikke er kostnadsberegnet, og som ikke er lagt inn i økonomi-planperioden. Kulturskolen driver stor grad av desentralisert undervisning på skolene i kommunen. Ved oppgradering av skolene er det viktig at kulturskolen blir tilgodesett med tilgang til hensiktsmessige lokaler.

Det er lagt inn en reduksjon i rammen for drift av kulturskolen fra 100 til 95 timer per uke. Elevavgiften er sammenlignet med andre kulturskoler i regionen. Prisen må ses i sammenheng med undervisningstid pr elev, gruppestørrelser osv., og på dette grunnlaget er det foreslått en økning på 300 kr per elev fra høsten 2020. Dette gir en reduksjon i drift/merinntekt på ca. 250.000 kr.

Biblioteket

Hver fjerde innbygger er aktiv bruker av biblioteket. I løpet av åpningstiden kommer en innbygger inn døra på biblioteket annethvert minutt. Bibliotekets lavterskelfunksjon gjør det til en uforpliktende møteplass for alle, uavhengig av alder, kjønn, etnisitet, funksjonsevne, økonomi, sosial og kulturell bakgrunn. Det er en av få slike arenaer i lokalsamfunnet og i et folkehelseperspektiv er det viktig å ta vare på og videreutvikle den. Spesielt er det viktig med tanke på stor grad av tilflytting av eldre til leiligheter i sentrum og det å motvirke ensomhet.

For at biblioteket skal klare å oppfylle møteplassfunksjonen og ivareta andre nye lovpålagte oppgaver som å være en aktiv formidler og uavhengig arena for offentlig samtale og debatt, må lokalene være mer synlige, fleksible og annerledes utformet enn dagens lokaler. Det er store muligheter til å nå ut til flere nye brukere, dersom tilgjengelighet og synlighet forbedres.

I løpet av 2020 settes det i gang et utredningsarbeid knyttet til arealbruk og mulighetene for å ta i bruk 1. etasje til bibliotekformål. NAV flytter ut av Kinogården i 2022. Nordisk Film AS har for en tid tilbake gjort henvendelse til kommunen med ønske om å utvide med en sal i kinoanlegget, dette er stilt litt i bero, men bør også være en del av denne utredningen.

Samarbeid med Turneteatret i Trøndelag

Fra kommunens side har det vært ønskelig å skape publikumsaktiviteter i det nye teaterhuset på Minsaas Plass. I 2019 ble det inngått en avtale mellom Turneteatret i Trøndelag og Kulturtjenesten om leie av lokaler/samarbeidsprosjekt til 100.000 kr. Det har vært gjennomført flere bokbad, barnearrangement og kulturell-spaserstokk-arrangement. Det er et godt fungerende samarbeid som begge parter er fornøyd med og ønsker å videreutvikle. På grunn av den økonomiske situasjonen er dette ikke mulig og beløpet er strøket i budsjettet.

Prisutdelingsarrangement

Siden 2003 har Verdal kommune hatt et eget prisutdelingsarrangement på slutten av året. Det er kostnader knyttet til arrangementet på ca. 75.000 kr. Dette er ikke lagt inn i budsjettet for 2020. Det foreslås at Verdal kommune sin kulturpris og utviklingsstipend til ungdom deles ut på siste kommunestyremøte før jul.

Tilskudd til Stiklestad Nasjonale Kultursenter

En fjerdedel av Kulturtjenesten sitt budsjett er tilskuddet til Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK). Det kommunale tilskuddet til SNK tar utgangspunkt i knutepunktavtalen som ble inngått i 1996 med følgende fordeling: 60% Statstilskudd, 24% fra Trøndelag fylkeskommune, 16% kommune. Denne fordelingsnøkkelen har i ettertid blitt fulgt, men den kommunale andelen ble justert innbyrdes mellom kommunene Verdal, Steinkjer, Inderøy, Levanger og Stjørdal da konsolidert museum ble etablert. Verdal kommunes andel i 2020 er ført om med 5,1 mill. kroner i samsvar med økningen i statsbudsjettet. Dette tilsvarer en økning fra 2019 på vel 4 prosent og innebærer at dette tilskuddet skjermes for de reduksjoner som for øvrig må gjøres.

Samskaping med frivillig kulturliv

Kulturtjenesten har lang erfaring med å drive samskaping med frivillig kulturliv, og det er blant annet gjort gode erfaringer med samarbeidsavtaler med idrettsråd og seniororganisasjoner. Dette er en arbeidsmåte som det er ønskelig å videreutvikle. Slike avtaler bidrar til kontakt/tosidighet. Kommunen får innsikt over hva som blir gjort i regi av frivilligheten og hva som burde bli gjort. På den andre siden føler de frivillige at jobben de gjør blir anerkjent. Satsingen på samskaping med

frivilligheten har også et folkehelseperspektiv. Det bidrar til å skape mange sosiale arenaer og gjennom det mange som får opplevelsen av tilhørighet og det å bli sett.

Idrettsanlegg og folkehelse

Folkehelse er i fokus i arbeidet som gjøres i forhold til friluftsliv og fysisk aktivitet. Det er den senere tid gjort en rekke tilrettelegginger for friluftsliv, spesielt merking og rehabilitering av eksisterende traseer. Dette gjøres i stor grad i samskaping med frivillige lag og organisasjoner. På dette feltet finnes det muligheter for å realisere anlegg og tiltak med spillemidler og prosjektmidler, men det vil bli behov for midler til vedlikehold av anlegg (turstier o.l.) i økonomiplanperioden. Temaplanen for leik, idrett og aktivitet er under revidering og utarbeidelse slik at den blir et bedre verktøy for prioriteringer av hva som skal utvikles av slike anlegg framover.

Når det gjelder idrettsanlegg har Verdal idrettsråd på vegne av idretten i mange år fremmet behov for friidrettsanlegg. Det er oppnevnt en arbeidsgruppe som prosjekterer et rekrutteringsanlegg for friidrett med to alternativer til plassering. Arbeidet er ikke kommet langt nok til at det er lagt inn som investeringskostnad i forslaget til økonomiplan. Videre er klatrehall og basishall på idrettsrådets prioriteringsliste i forbindelse med bygging av ny skole på Stiklestad, og må vurderes i forbindelse med prosjektering av ny skole.

Verdal kommune har i dag avtale med Trøndelag Fylkeskommune om drift av Verdalshallen og med Veksttorget om drift av sentralidrettsanlegget på Ørmelen. Begge disse avtalene vil bli tatt til revurdering med de aktuelle parter i 2020 med henblikk på å redusere disse kostnadene betydelig. Dette er lagt inn som en forutsetning i budsjettet for 2020. Per i dag kjenner vi ikke konsekvensene av dette, men det kan eksempelvis gi utslag i redusert åpningstid og økte leiesatser.

Temaplan Nasjonaljubileum 2030

I henhold til Planstrategi 2017-2020 er det igangsatt arbeid med kommunal temaplan for Nasjonaljubileum 2030 som planlegges vedtatt i løpet av 2019.

Fra Stiklestad Nasjonale Kultursenter har det kommet søknad om tilskudd for etablering av en basisorganisasjon for koordinering av den nasjonale jubileumsmarkeringen, og søkes om kr 50.000 i 2019, og videre kr 100.000 årlig i perioden 2020-2030. Det er ikke funnet rom for å legge inn dette i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden.

Verdals nyere historie

Det er i år 50 år siden SIVA ble stiftet og det ble gjort vedtak om Verdal som lokalisering av et av de tre første industrivekstanleggene, og dermed etableringen av Akers offshore-verft og den store omstillingen av verdalssamfunnet. Ei gruppe bestående av representanter fra Verdal historielag, Nord Universitet og Verdal kommune har tatt initiativ til et prosjekt «Verdal for 50 år siden» for å dokumentere etableringen og utviklingen som har skjedd på industriområdet og de samfunnsmessige konsekvensene dette fikk for verdalssamfunnet. Denne gruppen oversendte et notat til kommunen som ble grunnlag for sak behandlet i komite for mennesker og livskvalitet desember 2018. Den oppnevnte arbeidsgruppen jobber nå med en hovedprosjektplan. Det er ikke lagt inn midler til dette i budsjett/økonomiplan.

Bygdebok

Rådmannen la fram sak i komite mennesker og livskvalitet i mai 2019 med en plan fra bygdeboknemnda som viste planlagte utgivelser av bygdebøker i perioden 2019 – 2022. Den neste planlagte utgivelsen er Leirådal og Raset. Tidligere utgivelser av bygdebøker er finansiert over fond, mens rådmannen nå ønsker ikke å disponere fondsmidler til dette formålet, og det er heller ikke funnet rom for dette i Kulturtjenestens rammer i driftsbudsjettet.

Tjenesteleveranse og utvikling

Av Kulturtjenestens budsjetttramme på 20,6 mill. kroner utgjør 45% av netto budsjetttramme overføringer i henhold til drifts- og samarbeidsavtaler, som kommunalt tilskudd til Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Frivillig Verdal, Sentralidrettsanlegget på Ørmelen, Verdalshallen, og husleie i Tindved kulturhage.

Videre utgjør lønn til faste stillinger også 45% av netto budsjetttramme. Det vil si at 90% av kulturbudsjettet er bundet opp i fast lønn og faste avtaler. Innen den resterende budsjetttrammen dekkes utgifter til drift samt kostnader med faste arrangement. Budsjetttrammen for 2020 gjør at tjenestenivået blir betydelig redusert.

Risikovurdering og suksesskriterier

- Elevavgift i kulturskolen må være på et nivå som gjør at det ikke virker sosialt ekskluderende avhengig av foreldrenes inntekt, eller at den er så høy at det oppfattes som misforhold mellom pris og det tilbudet som gis i forhold til lengde på undervisningstime og/eller antall elever i gruppen.
- Et allsidig undervisningstilbud i kulturskolen for at flest mulig barn og unge skal få mulighet til å prøve ut og oppøve ferdigheter innen kulturelle uttrykk og gjennom det oppleve mestring og det å være en del av kulturelle og sosiale fellesskap.
- Forutsigbarhet i stillinger for å rekruttere og beholde god fagkompetanse.
- Hensiktsmessige lokaler for å utvikle bibliotekets og kulturskolens aktiviteter.
- Tilrettelegging av turveger og anlegg som stimulerer til å få flest mulig til å være fysisk aktive.
- Dagens bemanning og økonomiske handlingsrom på biblioteket, kulturskolen og kulturkontoret er så lav at situasjonen er sårbar i forhold til samhandlingen med frivillige organisasjoner og det å skape sosiale og kulturelle møteplasser, bl.a. for eldre.
- I forhold til frivillige organisasjoner er det en risiko å ha for høye forventninger til hva de har kapasitet og ønsker å bidra med.
- Det er en forutsetning at det er tilstrekkelig bemanningsressurser til å følge opp samarbeidet med frivillige. De må oppleve å bli sett og verdsatt. Videre må det finnes økonomiske midler som gir mulighet for dekning av utgifter og en viss kompensasjon, bl.a. i forbindelse med samarbeidsavtaler med varighet.

Næring

Verdal er et tradisjonelt jordbrukssamfunn og har ca. 83 km² jordbruksareal, og i tillegg er Verdal industripark i dag den tredje største industriparken i landet. Utviklingen i Verdal industripark har de siste ti årene vært formidabel, og nøkkeltallene ser slik ut (se fig.):

2018-tallene viser at 202 bedrifter (90 flere enn i 2009) omsetter for NOK 8 mrd. i året, hvor industri og bergverksdrift, handel og service, samt bygg og anlegg utgjør de tre største bransjene i en næringspark som i sum sysselsetter over 3250 personer!

Bransjer	Oms 2009	Ans 2009	Oms 2018	Ans 2018
Bygg og anleggsvirksomhet	805 431	482	1 941 123	967
Eiendomsdrift	66 441	7	93 151	3
Energi	4 801	1	19 097	0
Forretningsmessig tjenesteyting	350 328	258	608 432	412
Handel og service	949 395	198	1 955 384	351
IKT	24 240	18	42 597	28
Industri og bergverksdrift	1 931 852	1 220	3 321 238	1 485
Transport og logistikk	18 978	6	38 912	10
	4 151 466	2 190	8 019 934	3 256

Tabellen over illustrerer et vesentlig poeng. Verdal er en atypisk kommune, ikke bare i trøndersk sammenheng, men også i Norge for øvrig. Der de fleste kommuner har 60-70 prosent av sin yrkesaktive befolkning sysselsatt i offentlig sektor, er situasjonen helt motsatt i Verdal. Den høye andelen privat næringsliv, der et betydelig antall aktører også konkurrerer i et internasjonalt marked, betyr at Verdal kommune både må legge til rette – og ha et helt annet ambisjonsnivå – for service og oppfølging av næringslivet enn gjennomsnittskommunen.

Verdals metode for å løse denne utfordringen har siden årtusenskiftet vært fundert på en tydelig uttalt og definert strategi der kommunen har valgt å konkurranseutsette første- og andrelinjetjenesten i næringsarbeidet. Dette er gjort med utgangspunkt i de erfaringer Verdal gjorde seg som omstillingskommune på slutten av 90-tallet, først gjennom Innherred Vekst, senere IndPro AS, der antall bedrifter og sysselsatte mer enn doblet seg i løpet av få år. Ikke sjelden blir dette løftet frem som den beste omstillingshistorien i Norge, og uttrykket «Verdalsmodellen» benyttes for å beskrive beste praksis innen næringsutvikling.

I en ellers anstrengt kommuneøkonomi, ses det som svært uheldig å redusere på den innsatsen som erfaringsmessig både gir kommunen flere arbeidsplasser og en vesentlig andel av kommunens skatteinntekter. Det tilrås derfor å videreføre rammeavtalen som per i dag leveres av næringsutviklingsselskapet Proneo AS. Avtalen er knyttet til gründermottak, inkubatordrift, samt oppfølging og service til eksisterende næringsliv. Bare i løpet av de siste fire årene har dette miljøet initiert FoU-aktiviteter som samlet har utløst utviklingsprosjekter i næringslivet på over 200 millioner kroner. Det må sies å være god samfunnsøkonomisk avkastning på en årlig investering på 1,3 millioner kroner.

Kommunen har også andre samarbeidsavtaler innen næringsutvikling, eksempelvis reiselivssamarbeidet på Innherred med Visit Innherred, avtale om næringshagedrift ved Tindved, prosjektet Industrinavet i Trøndelag (hvori opptatt Industriens dag), samt Verdal Næringsforum. Flere av disse nærmer seg enten opphør eller forhåndsavtalt tidspunkt for eventuell utøvelse av opsjon for

forlengelse. Alle avtaler av denne type vil rådmannen ta opp til ny vurdering, med tre alternative utganger:

- 1) Oppsigelse/terminering
- 2) Forlengelse etter dagens betingelser, eller
- 3) Reforhandlet omfang og ramme.

Netto innsparinger på vel 300.000 kroner/år er målsatt for denne avtalegjennomgangen.

Som i landet for øvrig, går næringslivet i Verdal for tiden godt. Det investeres betydelige beløp i nye anlegg og mange planlegger for videre vekst, men også for mer krevende tider. En må uansett være forberedt på at Verdal igjen må vri fokus fra å håndtere vekst til å tenke mer ny utvikling.

Tilgangen på nytt næringsareal er et sentralt element i dette. I skrivende stund gjenstår kun 18 mål med industriareal på Ørin (sør), og kommunen har i senere tid måtte takke nei til flere bedriftsetableringer på grunn av arealknapphet. Kommunestyrets vedtak av 27/5-2019 om å inngå kontrakt om feste av nærmere 85 mål av eiendommen 277/1 på Ørin sør, er i så måte avgjørende viktig for den videre utviklingen av Verdal industripark.

Kirker mv.

Her budsjetteres tilskudd til Sør-Innherad Kirkelige fellesråd og andre tros og livssynssamfunn. Forslaget til budsjett fra fellesrådet er på 7.288.000 kroner for 2020. Dette er en økning på 3 prosent fra 2019.

Rådmannens forslag innebærer at driftstilskuddet holdes uendret i nominelle kroner fra 2019 til 2020, dvs. 7.076.000 kroner som driftstilskudd til fellesrådet for 2020. Dette innebærer at fellesrådets underlegges omtrent de samme krav til besparelser i 2020 som kommunens tjenesteområder.

Fellesrådets investeringsforslag for perioden 2020-2023 er fulgt opp i investeringsbudsjettet, dvs. en årlig bevilgning på 1.500.000 kroner. Dette betyr en total investering for perioden på 6 mill. kroner. Det vises for øvrig til fellesrådets budsjettforslag.

8 Investeringer i planperioden

Behov for nyorientering investeringer

Investeringsdelen av økonomiplanen inneholder investeringer som følger av tidligere vedtak og tidligere økonomiplaner. I kap 6 er kommunens økonomi og endringer i behov analysert. I denne analysen fremkommer et oppdatert virkelighetsbilde som avviker fra den driftsøkonomi og beskrivelse av behov som har ligget til grunn for flere av investeringene i tidligere økonomiplaner. Fødselstall har blitt lavere enn alle prognoser og dette medfører at det er nødvendig med nyorientering av behov. Samtidig har bemanningsnormer innen skole kommet, med avregning for hver enkelt enhet. Dette presser mot større enheter. Det er også nødvendig å stille spørsmål om det finnes tilstrekkelig handlingsrom innenfor driftsbudsjettet til å omprioritere midler til investeringsformål i den grad som er nødvendig for å realisere alle investeringer innenfor økonomiplanperioden.

Økningen i renter og avdrag som følge av økte investeringskostnader, lovkrav om årlig bærekraftig avdragsbetaling og svakere inntektsutvikling har skapt et misforhold mellom økonomiplanens driftsdel og investeringer. Dette misforholdet krever en nyorientering i forhold til investeringsformål, rekkefølgen av investeringer og hvordan investeringene skal utformes for å dekke behovene. En slik nyorientering må ses i tett sammenheng med de sterke reduksjonene i drift de neste årene. Det er viktig at prosessene kommer i gang raskt. Det presiseres at en nyorientering ikke gjelder investeringsprosjekter som er igangsatt, herunder nytt helsebygg.

Økonomiplanens realisme har en sterk avhengighet av gode interne sammenhenger mellom investeringer og drift. Nye bygg må driftes på en slik måte at verdier ikke forringes og driftsbudsjett til bygg må stå i forhold til antall kvadratmeter bygg som skal driftes. Det er krevende å se muligheter for å realisere store investeringer i bygg de neste årene uten at det samtidig reduseres på eksisterende bygningsmasse gjennom salg, riving eller fortetting. Det antas å være gevinster å hente på en bevisst fortettingsstrategi i kombinasjon med energibesparende tiltak.

I teksten nedenfor er det vist til flere tiltak som kan bidra til at antall kvadratmeter reduseres. Det er mulig å gjøre valg her, men det er ikke mulig å velge bort alle uten at fundamentet for økonomiplanens realisme ødelegges.

Investeringer generelt

Nøkkeltall i mill kroner	2020	2021	2022	2023	Totalt
Investeringer i varige driftsmidler	596 450	350 000	279 700	224 350	1 450 500
Tilskudd til andres investeringer	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Bruk av lånemidler	-492 770	-291 890	2 138	-182 520	-965 042
Momskompensasjon	-105 180	-56 610	-34 320	-39 330	-235 440
Tilskudd	-	-3 000	-249 018	-4 000	-256 018

Den neste 4-årsperioden planlegges det flere store investeringer, både innenfor helse og velferd og i oppvekstsektoren. De største prosjektene vil være rehabilitering og nybygg ved Ness og Vinne skole, Verdal Bo- og Behandlingssenter og Stiklestad skole. Det er heller ikke usannsynlig at den pågående barnehageutredningen vil anbefale et eller flere nybygg for de kommunale barnehagene. Innenfor de

avgiftsfinansierte investeringene er rehabilitering av vannrenseanlegget i Hallemsåsen størst av de prioriterte tiltakene i økonomiplanperioden.

Under følger beskrivelser av de planlagte investeringene som fremkommer av budsjettskjema 2B, ref. dokumentets kapittel 5.2.

Administrasjonsbygg

Rådhusbygg

Både Rådhuset og Helsesentret bærer i dag preg av elde, og med tiden har det oppstått betydelige utbedringsbehov for disse bygningene. 1. etasje i Rådhuset ble renoveret i 2019, og samtidig ble også varmeanlegget og ventilasjonssystemet i første og andre etasje utskiftet. På Herredshuset ble ytterveggen mot vest oppusset i 2017, mens resterende fasadearbeider ennå gjenstår, og forventes utført i 2020. Gjensidigegården tilpasses slik at NAV kan flytte inn i løpet av 2022.

Det vises forøvrig til PS 77/19, *Bruk av eget areal i sentrum*. Arbeidet med en helhetlig vurdering av hvordan de kommunale bygningene i Rådhusområdet skal utnyttes/utvikles vil fortsatt prioriteres. Den heleide Kinogården innlemmes også i disse vurderingene.

Riving av paviljong Rådhuset:

Paviljongen i Rådhuset var på oppførelsestidspunktet ment å være en midlertidig løsning, og er i dag i meget dårlig forfatning. Det avsettes 1 million til riving av denne i 2020.

Nytt tilbygg på rådhuset på paviljongtomta:

Paviljongen inneholder i dag kantine for ansatte i Rådhuskvartalet, kontorer for fagforeningene, kontor/pauserom for vaktmestere, noe lagerareal og oppvekstkontoret. Sistnevnte er allerede flyttet midlertidig til Gjensidigegården. I med en fortettingsstrategi og helhetlig vurdering av hvordan de kommunale bygningene i Rådhusområdet skal utnyttes/utvikles ligger det også å vurdere hvorvidt man kan få erstattet de funksjonene som forsvinner i paviljongbygget ved bedre utnytting av andre arealer. Noen investeringer for å få tilpasset andre, eksisterende lokaler må imidlertid likevel påregnes. Et eventuelt nytt bygg på paviljongtomta er skissert å inneholde kantine, vielsesrom, garderober, kontor- og møtelokaler, ref. PS 77/19.

Barnehager

I PS 50/19 legges det til grunn hvilke strukturelle grep som skal gjennomføres. Det første som vil bli utredet er mulig sammenslåing av Vinne og Kanutten barnehage med tanke på å bygge en ny barnehage. I den sammenheng vil Kanutten avd. Skogbrynet utredes for mulig videreføring, og det vil utredes et alternativ med å utvikle eksisterende barnehager. Det er avsatt midler for prosjektering i 2021 og mulig ferdigstilling av ny barnehage i 2023.

I tillegg er det avsatt 1 million årlig til mindre påkostninger i kommunale barnehager.

Skoler

Verdal er i dag i en situasjon med overkapasitet i eksisterende skolebygg sett opp mot elevtallet. For å tilpasse seg lavere barnetall, og å drive en forsvarlig effektivisering av skolesektoren, er det en forutsetning at det gjøres noen strukturelle grep, slik det også ble vedtatt i sak PS 56/17 - *Skolestruktur og forskriftsendring 2017*. Disse grepene vil imidlertid måtte ytterligere gjennomgås med bakgrunn i vår siste utvikling i elevtall, og de prognoser vi har fram mot 24/25. I starten av denne økonomiplanperioden vil løsningen for Vinne og Ness skole ferdigstilles, mens det vil måtte foretas noen nye vurderinger rundt dimensjonering av ny Stiklestad skole og dessuten dimensjonering av utbedringer ved Ørmelen skole.

Ness og Vinne skole

Her kommer det en egen sak som vil ta stilling til endelig ferdigstillelse av investeringsomfanget og realiseringstempo. Foreløpig er skolen lagt inn i økonomiplanen med en samlet investeringsutgift på 207 millioner over prosjektperioden 2018-2021, men dette beløpet ventes justert når den politiske saken er behandlet.

Leksdal og Stiklestad skole

Stiklestad og Leksdal skole slås sammen, og ny skole lokaliseres i Stiklestadområdet. Det ble i forrige økonomiplan besluttet å bygge en ny to-parallell barneskole med rom for inntil 350 elever og 14 klasser. Den nye skolen bygges slik at den tilfredsstiller den tekniske standard som er gjeldende, og de vedtatte retningslinjene for utvikling av skolebygg i Verdal. Arbeidet med å ferdigforhandle tomte kjøp vil slutføres i starten av perioden, og det må utarbeides et forprosjekt som tar stilling til både dimensjonering på skolen og om det skal bygges kun for skoleformål eller om også idrettsformål skal realiseres.

Helsebygg mv

Verdal bo- og behandlingssenter

Programmeringsarbeidet har pågått siden august 2017, og konseptet Bo- og behandlingssenter har gitt en løsning som bidrar til:

- God fleksibilitet i tilpasning av beboergruppene. Muligheten for enklere og raskere å tilpasse beboergruppene hvis endring i behov/adferd oppstår.
- Bedre kontinuitet og legebehandling. Sykehjemslege i Bo- og behandlingssenteret gir bedre kontinuitet i behandling og legemiddelgjennomgang. Det er mindre ressurskrevende å forholde seg til en lege kontra flere fastleger.
- Oppbevaring av utstyr som hjelpemidler, inkontinensutstyr og lignende frigir plass på beboerrommene, gir enklere administrasjon, koordinering og levering.
- Raskere tildeling. Bo- og behandlingssenteret vil ha enklere prosess knyttet til tildeling av plass, og kortere tid mellom ut- og innflytting

Kommunestyrets vedtak 28.10.19 i sak 90/19 Verdal bo- og behandlingssenter – godkjenning av fase 1 og gjennomføring av fase 2, detaljprosjektering og bygging byggestart 2. desember 2019, og ferdigstillelse 1. oktober 2021. Bygget er planlagt tatt i bruk fra 1. desember 2021. Bygget har en totalramme på 560 millioner kroner, hvorav i overkant av 252 finansieres med tilskudd.

Utstyr/inventar omsorg og velferd

Det foreslås avsatt 2,0 mill kr til formålet i planperioden. Det er et løpende behov for utskifting av større inventar og utstyr.

IKT-investeringer

IKT-utstyr og infrastruktur i kommunale bygg

Midlene går til utskifting og kapasitetsøkning på IKT-utstyr, nødvendig infrastruktur ved oppgradering/renovering av eksisterende kommunale bygg, og ny teknologi og programvare. Det er behov for følgende teknologi og programvare for å kunne levere enda bedre til hele organisasjonen:

- ERP- systemer
- Programvare for å sikre godt kunnskapsgrunnlag for risikovurdering av organisatorisk arbeidsmiljø
- Ny programvare for tidsregistrering
- Nytt arkivsystem

Det er ikke gitt at disse anskaffelsene hører hjemme i investeringsbudsjettet, og den regnskapsmessige vurderingen vil gjøres når alternative løsninger foreligger.

IKT-utstyr i skoler og barnehager

Det er avsatt 12 mill. kroner til formålet i planperioden. Som beskrevet i kommunestyresak PS 52/15 *Status IKT skoler og barnehager 2015* foreligger det store behov for oppgradering og fornying av maskinparken. Dette vil fortsatt ha prioritet. Avsatte midler skal disponeres i samråd med virksomhetsledere, og vil blant annet prioriteres til PCer for 5. og 8. klassinger.

Digitalisering og velferdsteknologi helse/velferd

I økonomiplanen avsettes det 12 mill. kroner til investeringer i brukerrettet teknologi som har til hensikt å understøtte og forsterke brukernes trygghet, sikkerhet, muliggjøre økt selvhjelpenhet, medbestemmelse og livskvalitet. Gjelder både institusjoner og hjemmebaserte tjenester.

Kultur og idrett

Kommunale uteområder og ulike idretts- og kulturanlegg

Det avsettes 1 million til mindre investeringstiltak innenfor park / idrett i 2020, og deretter 3 millioner årlig.

Sentralidrettsanlegget

Det er avsatt 20 mill kr til bygging av nye garderober på Verdal stadion.

Meråpent bibliotek / tilrettelegging 1.etasje i Kinogården

Tiltaket meråpent bibliotek er fremkommet gjennom Temaplan bibliotek og er i samsvar med strategier i Kommunedelplan kultur. Dette er en ny ordning som innføres i mange bibliotek, og som innebærer at et utvalg bøker og medier tilgjengeliggjøres for utlån også utenfor bibliotekets ordinære åpningstider. I PS 77/19, som var til Formannskapetets behandling i juni, er det beskrevet hvordan det 1. etasjen er frigjort areal i kinogården ved at servicekontoret er flyttet til Rådhuset. Biblioteket tar over dette arealet, og ønsker å utvikle det slik at biblioteket får bedre plass, og blir mer tilgjengelig for brukerne. Bibliotekene har en sentral oppgave i å drive aktiv formidling, noe dagens biblioteklokaler er mindre egnet for. Utvikling av arealet i første etasje er fortsatt på skissestadiet, men man kan tenke seg at det kan tilpasses med avsatt plass til ulik formidling, (møte-)lokale til større grupper, mulighet for å ta seg en kaffe sammen med aviser eller en god bok, studentleseplasser mv. Prosjektet meråpent bibliotek ses i sammenheng med dette, og 0,5 million avsatt til dette tiltaket i foregående budsjettår flyttes derfor til 2020, sammen med foreslåtte midler for å utvikle lokalene i første etasje. Til sammen avsettes det 1,3 millioner.

Sentrumsutvikling

Stenging av planovergang, Nordgata

Det avsettes 8 millioner i planperioden til planprosessen i forbindelse med en eventuell stenging av planovergangen i Nordgata, og tilrettelegging av området rundt dagens overgang etter stengingen. Tidspunkt for denne prosessen er foreløpig usikkert, og det anslåtte beløpet er derfor fordelt ved et visst skjønn over perioden.

Moparken

Det avsettes 6,8 millioner til slutføring av Moparken, i samsvar med kommunestyrevedtak PS 65/19.

Kommunale veger

Det er utarbeidet en hovedplan for veg. Denne viser et betydelig etterslep av større utbedringsarbeider. Det foreslås avsatt 32 mill kr til formålet i planperioden, som blant annet omfatter forsterkning av vegstrekingen Forbregd/Lein - Vistvik, modernisering av gateløys og rekkverks-/sikringsarbeider. Det vil bli framlagt en egen sak på nyåret vedrørende prioriteringer innenfor vegsektoren i 2020.

Gang- og sykkelveger

Prosjektet med bygging av ny gang- og sykkelveg på Ørin, fra gangbrua over E6, via Russervegen, til Industrivegen og fram til vakta på Kværner var opprinnelig planlagt gjennomført i 2019, men ble forsinket og gjennomføres i stedet i 2020. I tillegg er det planlagt etablert ny gang- og sykkelvei fra fylkesveien i Vinne og opp til skolen. Det vises forøvrig til egen temaplan for sykkel, som beskriver planlagt hovednett for sykkel i kommunen.

Brann og feiing

Avsatte midler prioriteres til fornying av utstyr til skogbrannbekjempelse, redningsutstyr i forbindelse med trafikk- og andre ulykker, pumper, brannslanger, røykdykkerutstyr og sambandsutstyr.

Det gjøres en planmessig utskiftning av bilparken i feiervesenet, med en bil i 2020 og en bil i 2022. Også innenfor forebyggende byttes det ut en bil i 2020. Den store mannskapsbilen i Verdal er fra 2007, og planlegges utskiftet i 2023.

Brannstasjonen / uteavdelingsbygget Tinna

For å tilfredsstille Arbeidstilsynets krav må det gjennomføres flere tiltak i bygget på Tinna, som i dag huser uteavdelingen og Brannstasjonen. Det planlegges også å flytte oppmøtestedet for samtlige vaktmestre hit. Dette for å øke samarbeidet innad i vaktmesterkorpset, samt mellom vaktmesterkorpset og driftspersonell innenfor veg, vann avløp og park. 2.etasje i bygget innredes for dette. Det avsettes 6,0 mill. årlig i 2020 og 2021. Investeringen fordeles mellom kommunale bygg, investering vann og investering avløp, slik tradisjonen har vært ved investeringer i uteavdelingen. Midlene innenfor vann/avløp tas innenfor den samlede bevilgningen til vannforsyning /avløpsanlegg.

Diverse investeringer Teknisk

Maskinelt utstyr

Det foreslås avsatt 5 mill kr til formålet i planperioden. Dette skal dekke kostnadene ved utskifting av diverse mindre maskinelt utstyr. I 2020 er det behov for å investere i ny vegskrape. Før investeringen gjennomføres tas vil et eventuelt samarbeid med Levanger om dette kjøretøyet vurderes.

ENØK-tiltak

Gjelder diverse tiltak innen ENØK på kommunale bygg, til sammen 8 mill kr i planperioden. Utfasing av oljekjeler i kommunale bygg vil bli særlig prioritert i de to nærmeste årene.

Kjøp av tjenestebiler og el-sykler

Det er innlagt midler som muliggjør kjøp av 6-7 biler og el-sykler i løpet av planperioden.

Ørin industriområde

Det avsettes 1 mill kr i 2020 til planlegging og reguleringsarbeid for Ørin Industriområde.

Vann (selvkost)

Det vil i planperioden prioriteres rehabilitering/nybygging av vannledningsnett i Vinne, Leksdal, Tinna og Ørin. I tillegg utføres det ombygginger / utbedringer på Uteavdelingsbygget, slik beskrevet under Brann og feiing.

Vannrenseanlegg i Hallemsåsen

Hallemsåsen vannrenseanlegg ble bygd i 1982, og det vurderes nå å være tid for å rehabilitere anlegget. Det er samtidig ønskelig å øke kapasiteten, slik at ikke vannforsyning skal være noe hinder dersom f.eks. en ny, større næringsaktør med stort vannbehov skulle etablere seg i kommunen. Rehabilitering/nybygging av anlegget legges til 2021-2022, og samlet kostnad stipuleres til 100 millioner.

Høydebasseng Hallia

Nytt høydebasseng i Hallia estimeres til 24 millioner, hvorav 0,5 millioner anslås brukt før 2019 er ferdigstilt.

Høydebasseng Vuku/Ulvilla

Nytt høydebasseng i Ulvilla estimeres til 6 millioner i planperioden.

Avløp (selvkost)

Det foreslås avsatt 54 mill kr til formålet i planperioden. Det er fortsatt et betydelig behov for utbedring av eksisterende avløpsnett. Prioriterte tiltak vil være sanering av avløpsnett på Ørin, Tinna og i Leksdal. Ombygging/sanering av eksisterende avløpsanlegg i Vuku utføres i forbindelse med flomsikring av sentrum. I tillegg utføres det ombygginger / utbedringer på Uteavdelingsbygget, slik beskrevet under Brann og feiing.

Senere i planperioden vil midlene bli prioritert til rehabilitering av avløpsanlegg på Ørmelen og Garpa/Prærien.

Kirker og kirkebygg

Det foreslås avsatt 6,0 mill. kroner til formålet i planperioden. Dette i samsvar med Fellesrådets \forslag. Fellesrådet prioriterer selv den detaljerte bruken av midlene det enkelte år i planperioden.

9 Utdypende informasjon om tema, rammebetingelser osv.

Her finnes tema som krever noe mer tekst å beskrive, og som gjør det lettere å forstå det som er skrevet foran i ØP. Det lenkes hit ved behov.

9.1 Driftskonsekvenser av nytt helsebygg

[Se KS 86/18](#) Det nye Bo og behandlingssenter -anbud

9.2 Pensjonskostnader

I kommuneregnskapet skal pensjonskostnad utgiftsføres, mens pensjonspremien er det som betales. Pensjonskostnaden er et gjennomsnitt av premiene over mange år. Dette skal gi jevnere belastning på kommuneregnskapet, og sørge for at kommunens aktivitetsnivå ikke svinger i takt med flyktige utbetaling av pensjonspremier. Differansen mellom kostnad og premie tas til inntekt i år der premien er høyere enn kostnad, og til utgift i de årene kostnad er større enn premie. Denne differansen har navnet premieavvik. Premieavviket akkumuleres over årene og tilbakeføres kommuneregnskapet som amortisering. Amortiseringen er da enten en inntekt eller utgift.

Nesten alle år fra ordningen ble innført har gitt premieavvik til inntektsføring. Dette fremgår også av figuren nedenfor der innbetalt premie ligger høyere enn kostnad for de fleste årene. Dermed har kommunen i nesten alle disse årene kunne inntektsføre et premieavvik. Inntektsføringens bakside er at alt som er inntektsført kommer tilbake i kommunens regnskap som utgift når premieavviket amortiseres.

Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og pensjonskostnad utlignes ved to korrigeringskomponenter:

- Årets premieavvik
- Amortisering av tidligere års premieavvik.

De siste årene har stort sett årets premieavvik vært inntekt, og denne inntekten har vært større enn amortiseringskostnaden fra tidligere års inntektsførte premieavvik. Dette bildet kan snu seg dersom amortiseringskostnadene i årene fremover vokser og blir større enn premieavviket. Denne utfordringen blir ekstra stor dersom premieavviket et år skulle bli en utgiftsføring.

Figuren nedenfor viser at avviket mellom pensjonspremie og kostnad var særlig stort i perioden fra 2012 til 2017. Det betyr at det er store inntektsførte beløp fra denne perioden som kommer som amortiseringsutgifter i årene som kommer. I regelverket er perioden for amortisering kortet ned etter at ordningen ble innført. Nedkorting i amortiseringsperiode har kommet som følge av at kommunesektoren har skjøvet store beløp til utgiftsføring foran seg. Ordningens intensjon var at premieavviket skulle svinge fra år til år, ikke at store beløp akkumulerte seg som premieavvik. Kortere amortiseringsperiode er mao en innstramming i ordningen.

Utvikling i forfalt premie og samlet kostnad

- Levanger kommune

For Verdal blir konsekvensen av kortere amortiseringsperiode at store inntektsførte premieavvik fra 2012 til 2017 raskere kommer til utgift og at amortiseringskostnad da er økende. Dermed reduseres også sannsynligheten for at summen av årets premieavvik og amortiseringskostnad blir en inntekt.

9.3 Statsbudsjettet oppsummering

Statsbudsjettet 2019 og det økonomiske opplegget for kommunene

Kilde: Sammendragsnotat fra Fylkesmannen i Troms

Kommuneøkonomien i 2019

Inntektsveksten i kommunesektoren blir i 2019 vesentlig høyere enn lagt opp til i statsbudsjettet i fjor høst. Dette skyldes i hovedsak skatteinntekter.

Kommunesektorens økonomiske handlingsrom ble styrket med ca. 0,5 mrd. kr. i Revidert nasjonalbudsjett 2019. (Nettovirkning av økt skatteanslag på 1,5 mrd. kr. og økt kostnadsvekst på -1 mrd. kr.)

Etter RNB 2019 er anslaget for kommunesektorens skatteinntekter i 2019 oppjustert ytterligere med 4,9 mrd. kr., hvorav 4,2 mrd. kr. gjelder kommunene og 700 mill. kr. gjelder fylkeskommunene. Oppjusteringen skyldes blant annet at sysselsettingen vokser mer enn tidligere anslått. I tillegg er utbytte til personlige skatteyttere for skatteåret 2018 fortsatt på et høyt nivå, noe som bidrar til økte skatteinntekter for kommunene i 2019. Etter dette anslås de frie inntekten å øke reelt med 3,2 mrd. kr. i 2019, tilsvarende 0,8 %. Det anslås ingen endring i den samlede pris- og kostnadsveksten i 2019. Kommunal deflator holdes på 3,0 %, samme nivå som i RNB 2019.

Generelt om kommuneopplegget i 2020

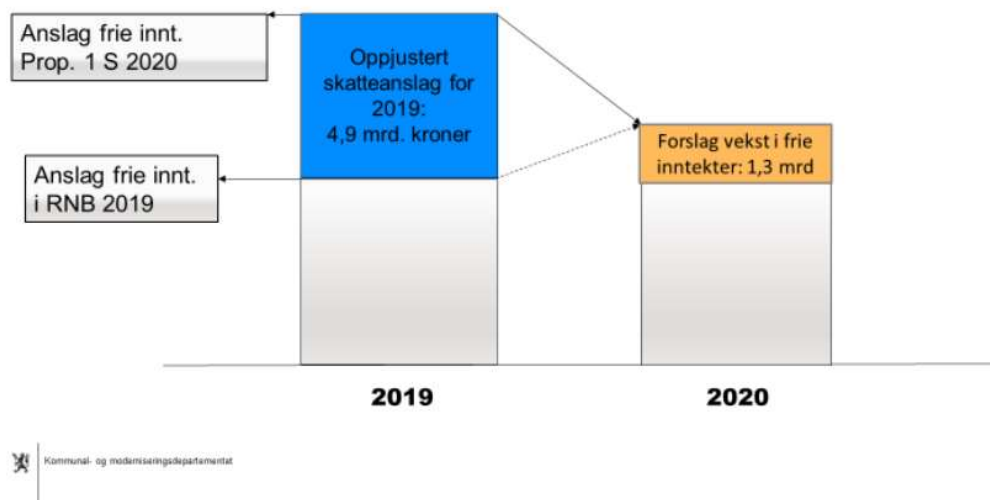
Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på ca. 1,3 mrd. kr., dette tilsvarer en realvekst på 0,3 %. Inntektsveksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2019 slik det ble anslått i RNB 2019.

Hele veksten i frie inntekter i 2020 gis til kommunene. Dette skyldes at kommunene vil få økte demografiutgifter i 2020 mens fylkeskommunene ventes å få nedgang i sine demografiutgifter som følge av at det blir færre i aldergruppen 16-18 år.

Særskilte satsinger innenfor veksten i de frie inntektene utgjør 550 mill. kr. for kommunene.

I kommuneproposisjonen 2020 som kom i mai 2019, ble det lagt opp til en vekst i de frie inntektene for kommunene på mellom 1,0 og 2,0 mrd. kr. Veksten som det legges opp til i statsbudsjettet for 2020 er i nedre intervall av dette.

Vekst i frie inntekter fra 2019 til 2020

Figuren viser veksten i frie inntekter for 2020 regnet fra inntektsnivået slik det ble anslått i RNB 2019 og fra oppdatert anslag på regnskap for 2019 i statsbudsjettet for 2020. Den foreslåtte veksten i frie inntekter i 2020 på ca. 1,3 mrd. kr. er regnet fra anslått inntektsnivå for 2019 i RNB 2019. Det er altså ikke tatt hensyn til oppjusteringen av kommunesektorens skatteinntekter i 2019 med 4,9 mrd. kr. Dette betyr at merskatteveksten på 4,9 mrd. kr. i 2019 ikke påvirker nivået på kommunesektorens inntekter i 2020.

Når veksten regnes fra anslag på regnskap for 2019 blir inntektsveksten fra 2019 til 2020 lavere, siden nivået som veksten regnes fra er betydelig oppjustert sammenlignet med nivået i RNB 2019. Realveksten regnet fra RNB 2019 er 0,3 % mens realvekst fra anslag på regnskap 2019 er -0,9 %.

Tabellen under viser kostnader som må dekkes innenfor veksten i de frie inntektene:

	Kommuner (i mrd. kr.)	Fylkeskommuner (i mrd. kr.)	Kommunesektoren samlet (i mrd. kr.)
Vekst i fri inntekter	1,30	0,00	1,30
Merkostnader demografi	-1,30	0,40	-0,90
Reduserte kostnader pensjon	0,40	0,05	0,45
Satsinger innenfor frie inntekter	-0,55	0,00	-0,55
Handlingsrom uten effektivisering	-0,15	0,45	0,30
Effektivisering 0,5 %	1,05	0,25	1,30
Handlingsrom med effektivisering	0,90	0,70	1,60

Endringer i befolkningssammensetning gir kommunene merutgifter på 1,3 mrd. kr. som må finansieres innenfor veksten i frie inntekter. Kommunenes samlede pensjonskostnader anslås imidlertid å gå ned med om lag 400 mill. kr. i 2020.

Dette betyr at de samlede demografi- og pensjonskostnader er betydelig lavere enn det som er lagt til grunn i statsbudsjettene de siste årene.

Bindingene på de frie inntektene i form av økte demografikostnader og reduserte pensjonskostnader utgjør for kommunene 0,9 mrd. kr.

I tillegg kommer regjeringens satsinger på tiltak finansiert innenfor veksten i de frie inntektene til kommunen på i alt 550 mill. kr:

- 150 mill. kr. til opptrappingsplanen på rusfeltet.
- 400 mill. kr. til tidlig innsats i skolen.

For kommunene betyr dette at handlingsrommet innenfor veksten i frie inntekter er negativt (-150 mill. kr.) når demografi, pensjon og regjeringens satsinger er hensyntatt.

Regjeringen viser imidlertid til at handlingsrommet kan økes gjennom omstilling og effektivisering som frigjør ressurser. Dersom kommunesektoren setter et effektiviseringskrav til egen virksomhet på 0,5 %, tilsvarer det 1,3 mrd. kr. for sektoren samlet i 2020, hvorav ca. 1,05 mrd. kr. for kommunene. Handlingsrommet til kommunene vil slik kunne økes til ca. 0,9 mrd. kr. i 2020.

Kommunal deflator (årlig pris- og lønnsvekst i kommunesektoren i prosent)

For 2020 anslås deflator til 3,1 %. Det er anslått en lønnsvekst i kommunene på 3,6 %, dette utgjør 2/3 av deflator.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer enn lønnsveksten fanges ikke dette opp av deflatoren
- Demografikostnader

Kommunesektoren er dermed kompensert for anslått pris- og lønnsvekst på 3,1 % innenfor de foreslåtte inntektsrammer for 2020.

Kommunal skattøre og anslag på skatteinntekter i 2020

Skatt på alminnelig inntekt fra personlige skattytere deles mellom staten, kommuner og fylkeskommuner. Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skatteyttere som tilfaller kommunesektoren.

I Kommuneproposisjonen 2020 ble det varslet at den kommunale skattøren skal fastsettes ut fra mål om at skatteinntektene for kommunesektoren skal utgjøre 40 % av de samlede inntektene. For å nå dette målet foreslås den kommunale skattøren for 2020 redusert med 0,45 prosentpoeng til 11,1 %.

Kommunesektorens inntekter fra skatt på inntekt og formue anslås å utgjøre ca. 207,2 mrd. kr i 2020, en nominell vekst på 2 % fra 2019. Økningen er moderat på grunn av betydelige merskatteinntekter i 2019. Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2020 bygger bl.a. på 1,0 % sysselsettingsvekst og 3,6 % lønnsvekst fra 2019 til 2020.

Aktuelle saker med betydning for kommunesektoren

Finansiering av lærernormen (tidlig innsats)

Høsten 2018 og i 2019 var kompensasjonen til kommuner for innføringen av lærernormen øremerket. I 2020 legger regjeringen opp til at midler til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.-10. trinn, innlemmes i rammetilskuddet til kommunene slik det ble varslet i kommuneproposisjonen for 2020.

Dette innebærer at 1 316,8 mill. kr. overføres fra Kunnskapsdepartementets budsjett og innlemmes i rammetilskuddet. Midlene blir i 2020 fordelt særskilt (tabell C), med om lag samme fordeling som i 2019. Fra 2021 vil de bli fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole.

For Verdal er det beregnet 2,375 mill kr i tabell C for året 2020.

I tillegg er 400 mill. kr. av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnet med tidlig innsats i skolen og fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole. Disse midlene må sees i sammenheng med de 1 316,8 mill. kr. fordelt i tabell C. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2019-2020) for Kunnskapsdepartementet.

Opptrappingsplan for rusfeltet

Regjeringen har satt som mål å øke bevilgningene til rusfeltet med 2,4 mrd. kr. i tråd med langsiktige mål og tiltak i Prop. 15 S (2015-2016) Opptrappingsplanen for rusfeltet. For 2020 er 150 mill. kr. av veksten i de frie inntektene begrunnet med behov for å fullføre den flerårige satsingen på å styrke tjenestene på rusfeltet. Planen vil med dette være oppfylt med 2,45 mrd. kr. Se nærmere omtale i Prp. 1 S (2019-2020) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO 1.-2. trinn

Det innføres en inntektsgradert foreldrebetaling i SFO 1.-2. trinn fra skoleåret 2020/2021. Dette innebærer at foreldrebetaling for et heltidstilbud i SFO 1.-2. trinn maksimalt skal utgjøre 6 % av den samlede person- og kapitalinntekten i husholdningen. Kommunene kompenseres i 2020 gjennom økning i rammetilskuddet på 58,2 mill. kr. (helårseffekt er 139,7 mill. kr.). Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale under Prop. 1 S (2019-2020) for Kunnskapsdepartementet.

Gratis SFO til barn med spesielle behov 5.-7. trinn

Det innføres gratis SFO for elever med særskilt behov på 5.-7. trinn fra skoleåret 2020/2021. Kommunene kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet på 21 mill. kr i 2020. (helårseffekt er 50,4 mill. kr). Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale under Prop. 1 S (2019-2020) for Kunnskapsdepartementet.

Investeringsstilskudd til 2000 heldøgns omsorgsplasser

Stortinget vedtok ved behandling av statsbudsjettet for 2019 at investeringsstilskuddet skal fordeles på to poster, og at 50 % av den samlede tilsagnsrammen nyttes til ren netto tilvekst av heldøgns plasser. Den resterende andelen av tilsagnsrammen nyttes til rehabilitering/modernisering, utskiftning av eksisterende plasser og tiltak som ikke innebærer netto tilvekst. I budsjettforslaget for 2020 foreslås en samlet tilsagnsramme på 3 595 mill. kr. Rammen gir rom for tilsagn om tilskudd til om lag 2000 heldøgns omsorgsplasser. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2019-2020) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Kompensasjon for endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger

Med virkning fra 1. januar 2018 ble det gjennomført endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger. I RNB for 2019 ble kommunene kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet på 90 mill. kr. for anslåtte merutgifter som følge av disse endringene. Kompensasjonen videreføres i 2020. Se nærmere omtale i Prop. 1 S for Arbeids- og sosialdepartementet.

Frivillighetssentraler

De øremerkede midlene til frivillighetssentraler ble overført fra Kulturdepartementets budsjett til rammetilskuddet i 2017. Det ble varslet at midlene skulle gis særskilt fordeling i fire år. Bevilgningen økte i forbindelse med innlemmingen i 2017, og den ble ytterligere økt i 2018 og 2019. Det foreslås en økning på 12,8 mill. kr i 2020 til nyetablerte sentraler. Totalt fordeles 200,2 mill. kr. i 2020. Den kommunevis fordelingen går fram av tabell C-k i Grønt hefte for 2020. Fra 2021 vil midlene bli fordelt etter ordinære kriterier i inntektssystemet. Se omtale i Prop. 1 S (2019- 2020) for Kultur departementet.

Verdal kommune har fått 427.000 kr i tabell C for året 2020.

Overføring av skatteoppkrevingen

Skatteoppkrevingen foreslås overført fra kommunene til Skatteetaten fra 1. juni 2020. Formålet med overføringen er å styrke arbeidsgiverkontrollen og skjerpe kampen mot arbeidslivskriminalitet og svart økonomi. Selve skatteoppkrevingen vil bli utført på 40 steder der det allerede er skattekontorer. De resterende skattekontorene vil få veiledningsoppgaver.

Som følge av dette foreslås rammetilskuddet redusert med 644,4 mill. kr. i 2020, noe som tilsvarer 7/12-effekt av 1279 årsverk. Helårseffekten er 1 105 mill. kr. Se nærmere omtale i Prop. 1 LS (2019-2020) Skatter, avgifter og toll 2020.

Det anslås at Verdal kommune har fått redusert rammetilskudd med ca. 1,8 mill kr som følge av dette.

Eiendomsskatt

Som tidligere vedtatt reduseres maksimalsats for bolig- og fritidsboligeiendom fra 7 til 5 promille. Regjeringen foreslår at maksimalsatsen fra 2021 ytterligere reduseres fra 5 til 4 promille.

Obligatorisk reduksjonsfaktor i eiendomsskattetaksten økes fra 20 til 30 pst. for bolig- og fritidseiendom. Se nærmere omtale i Prop. 1 LS (2019-2020) Skatter, avgifter og toll 2020.

Korreksjonssaker

Innlemming av øremerkede tilskudd i rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner styrker det kommunale selvstyret og fører til mindre byråkrati i både staten og kommunesektoren.

I 2020 innlemmes totalt 14 tilskudd, og over tid skal flere tilskudd avvikles og flere øremerkinger reduseres ytterligere. Det vises til nærmere omtale av de ulike tilskuddene som skal innlemmes i tabell 6.21, side 201, i KMDs budsjettproposisjon for 2020. Den foreslått realvekst for kommunesektoren på 1,3 mrd. i 2020 er korrigert for disse endringene.

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2020 foreslått å avvikle og innlemme følgende tilskudd i rammetilskuddet til kommunene:

- Statlig og private skoler, endringer i elevtall, -171,1 mill.kr
- Ny gjennomføringsløsning for prøver og eksamener, besparelser, -1,3 mill. kr
- Innlemming av tilskudd til gang- og sykkelveier 48,6 mill. kr
- Overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten, -644,4 mill. kr
- Innlemming av tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse og omsorgstjenestene, 211,6 mill.kr.
- Innlemming av tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens, 369,1 mill.kr
- Innlemming av tilskudd til habilitering og rehabilitering, 87 mill. kr.
- Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenesten, -33,2 mill. kr
- Innlemming av tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak, 6,3 mill. kr.
- Overføring av myndighet etter naturmangfoldloven (kommunereform), 2,5 mill. kr
- Overføring av myndighet etter forurensningsloven (kommunereform), 1,7 mill. kr
- Innlemming av tilskudd til tilpasning av egen bolig (kommunereform), 496,5 mill. kr
- Innlemming av tilskudd til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.-10. trinn, 1 316,8 mill. kr
- Innlemming av tilskudd til leirskole opplæring, 56,1 mill. kr.
- Inntektsgradert foreldrebetaling SFO 1.-2- trinn, 58,2 mill. kr
- Gratis SFO til barn med særskilte behov 5.-7- trinn, 21,0 mill. kr.
- Gratis kjernetid i barnehage for 2-åringer med familier med lav inntekt, helårseffekt av endring i 2019, 57,8 mill. kr.
- Økt foreldrebetaling barnehage, helårseffekt av endring 2019, -82,9 mill. kr.
- Overføring av oppgaver fra landbruksområdet (kommunereform), 10,4 mill. kr.

Forslag om Tilskudd til klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid ble varslet innlemmet i kommuneproposisjonen for 2019. Dette har regjeringen etter en helhetsvurdering snudd på, og tilskuddet videreføres på Landbruks- og matdepartementets budsjett.

Det anslås at inntektsveksten for Verdal kommune inneholder økte inntekter til kommunepsykolog med 579.000 kr, til dagaktivitetstilbud demens 1.011.000 kr og til habilitering 238.000 kr. Så er inntektene redusert med anslagsvis 1.764.000 kr for uttrekk av kemneren. Ut over dette er det bare mindre justeringer i inntektene som følge av endringer i kommunens oppgaver.

Inntektssystemet

Regionalpolitiske tilskudd prisjusteres, med unntak av Regionsentertilskuddet.

Inntektsgarantiordningen (INGAR)

Inntektsgarantiordningen i inntektssystemet skal sikre at alle kommuner har en vekst i rammetilskuddet fra ett år til det neste, som er mer enn 400 kroner per innbygger under beregnet vekst på landsbasis. Det gjøres ingen endringer i denne ordningen i 2020.

Kompensasjon for endringer i regelverk for eiendomsskatt

Tilskuddet skal kompensere kommuner som får reduserte inntekter som følge av at de ikke lenger kan kreve inn eiendomsskatt på produksjonsutstyr og -installasjoner. Kommunene som er berørt vil over en 7-årsperiode kompenseres for inntil 500 mill. kr. Det samlede tilskuddet i 2019 var på 71 mill. kr, som tilsvarer 1/7 av 500 mill. kr, og denne økes i 2020 til 143 mill. kr. som tilsvarer 2/7 av 500 mill. kr. Kommunene er kompensert fullt ut utover en gitt egenandel på 32 kr. per innbygger og egenandelen er likt for alle berørte kommuner. Denne kompensasjon var i 2019 en del av skjønnstilskuddet, men er i 2020 flyttet over til innbyggertilskuddet.

For mer informasjon, se grønt hefte, tabell C-k. Verdal kommune har ikke fått kompensasjon for 2020.

Toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester

Det har vært en svært sterk vekst i ordningen for ressurskrevende tjenester siden den ble innført i 2004. Da var utbetalingen 1,5 mrd. kr. og i budsjettet for 2020 foreslås det en bevilgning på 10,8 mrd. kr. På grunn av den sterke veksten i ordningen de siste årene, foreslås en innstramning ved å øke innslagspunktet med kr. 50 000 utover lønnsveksten.

Det nye innslagspunktet blir da kr. 1 361 000. Kompensasjonsgraden foreslås uendret på 80 %.

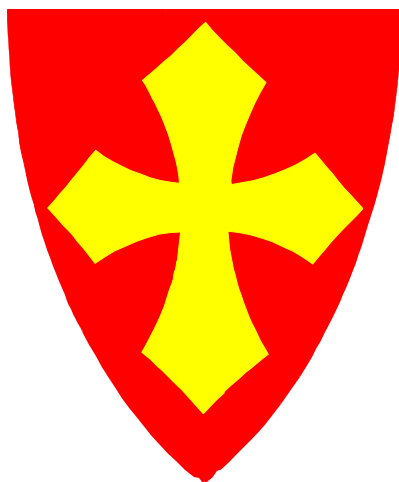
9.4 Dokumentasjon av beregninger rammer

Dokumentasjon av beregningene er lagt i et eget dokument som gjøres tilgjengelig på nett.

ØKONOMIREGLEMENT

FOR

VERDAL KOMMUNE

Gjeldende fra 1. januar 2020

INNHOLD:

1	MÅL.....	3
2	ØKONOMIPLAN	3
3	ÅRSBUDSJETTET.....	4
4	ÅRSRAPPORT OG REGNSKAP.....	4
5	BUDSJETTENDRINGER I LØPET AV ÅRET	5
6	AVSETNING TIL FOND OG BRUK AV FOND	5
7	INVESTERINGER	6
8	OM ANVISNING, ATTESTASJON OG BESTILLING.....	8
9	INNKJØPSREGLER.....	9
10	SALG AV VARER OG TJENESTER	9
11	FULLMAKTER - INNFORDRINGER	10
12	FULLMAKTER - AVSKRIVINGER.....	12
13	VIDEREUTLÅN.....	14
14	INTERNKONTROLL.....	17
15	STRYKNINGSBESTEMMELSER	17
16	REGLER FOR KONTANTKASSE	18

1 MÅL

Økonomireglementet skal beskrive hovedreglene for den økonomiske styringen av kommunens virksomhet. Det skal klargjøre det ansvar politiske fora og administrasjonen har for sin økonomiske virksomhet. Det beskriver rettigheter og plikter som gjelder for bruk av budsjettet, for endringer i budsjettet, for oppfølging av budsjettet, og for delegering av myndighet.

Dersom det vedtas/er vedtatt endringer i de lover/forskrifter som det i dette reglement er henvist til, gjelder de siste vedtatte/aktuelle oppdateringer.

Reglementet skal gi rasjonell saksbehandling og koordinering. Plikten til å sørge for at målene for virksomheten nås innenfor budsjetttrammene understrekes.

Økonomireglementet vedtas av kommunestyret.

2 ØKONOMIPLAN

Kommunens plansystem består av kommuneplan, økonomiplan og årsbudsjett med tilhørende rapportering i årsrapporten/årsberetning, samt periodiske rapporter i løpet av året.

Økonomiplanen skal med utgangspunkt i dagens økonomiske situasjon og realistiske anslag på framtidige inntekter og utgifter, særlig være et instrument til hjelp for kommunen til:

- å få oversikt over den økonomiske handlefriheten
- å foreta prioriteringer av ressursbruken på ulike formål innenfor kommunelovens krav til økonomisk balanse.

Ved vedtak som medfører vesentlige endringer for senere år i økonomiplanperioden, skal økonomiplanen oppdateres også utenom den årlige rulleringen.

3 ÅRSBUDSJETTET

Bruken av midler i kommunen er fastlagt i budsjettet. Endringer innenfor det vedtatte budsjett kan foretas av den som har slik rett, ifølge gjeldende reglement.

Kommunestyret vedtar driftsbudsjettet på tjenestenivå (grupper av funksjoner ihht KOSTRA).

Budsjettet for det enkelte område vedtas som netto driftsutgifter (utgifter – inntekter).

Kommunestyret vedtar utgifter og inntekter som vedrører følgende tjenesteområder:

- Skatter og rammetilskudd
- Eiendomsskatt
- Generelle statstilskudd flyktninger
- Avskrivninger
- Renter og avdrag
- Interne finanstransaksjoner
- Regnskapsmessig resultat

Bare kommunestyret kan gjøre endringer innen disse områdene. Denne myndigheten kan ikke delegeres til andre organ.

Kommunestyret fastsetter investerings-/kapitalbudsjettet i sin helhet.

Rådmannen får fullmakt til å fordele bevilgede midler på de ulike ansvar og arter. Fordelingen av budsjettet må skje i samsvar med de forutsetninger/intensjoner som kommunestyret har lagt til grunn for bruken av midlene.

Det vises for øvrig til bestemmelsene i budsjett og regnskapsforskriftene.

4 ÅRSRAPPORT OG REGNSKAP

4.1 Posterings i regnskapet

Regnskapet skal posteres i samsvar med den til enhver tid gjeldende inndeling i artskontoplan, ansvarsområder og funksjoner. Posteringen skal skje fortløpende og uten opphold for å sikre god budsjettkontroll. Jfr. også de særskilte bestemmelser vedr. attestasjon/anvisning.

4.2 Økonomirapporter

Rådmannen utarbeider tre ganger hvert år en økonomisk rapport, pr. 31. mars, 31. mai og 31. august, som belyser kommunens økonomi i forhold til det vedtatte budsjett, samt andre relevante måltall. Status for investeringsprosjektene rapporteres pr. 31. august.

4.3 Årsoppgjøret

Årsoppgjøret består av årsregnskap og årsrapport som utarbeides i henhold til gjeldende lover og forskrifter, og til fastsatte/avtalte tidsfrister. Årsoppgjørets behandling følger gjeldende regelverk. Årsregnskapet vedtas på samme nivå som budsjettet.

4.4 Fullmakt til formannskapet

Formannskapet har fullmakt til å vedta delvis strykninger når det er nødvendig ved regnskapsavslutningen.

5 BUDSJETTENDRINGER I LØPET AV ÅRET

5.1 Fullmakter til rådmannen

- Rådmannen har fullmakt til å overføre beløp mellom artsgruppe 0 til 5, samt til å øke utgifter tilsvarende økte inntekter i artsgruppene 6 til 9 i driftsbudsjettet, innen et virksomhetsområde og mellom de ulike virksomhetsområder, som følge av organisasjonsmessige tilpasninger eller som følge av aktivitetsendringer.
- Rådmannen har fullmakt til å inngå bankavtaler. Videre får rådmannen fullmakt til å inngå avtale om rentevilkår/rentebindingsperiode når vedtak om låneopptak foreligger, samt velge långiver. Formannskapet skal orienteres om bankavtaler
- Rådmannen får fullmakt til å foreta spesielle likviditetsplasseringer, jfr vedtatt finansreglement.
- Rådmannen får fullmakt til å inngå avtaler om gjeldsforvaltning.
- Rådmannen får fullmakt til å overføre midler fra art 14900 ansvar 1800, reserverte bevilgninger til budsjettposter på ulike virksomhetsområder.

Budsjettendringer ved bruk av fullmakt skal meldes til økonomiavdelingen.

6 AVSETNING TIL FOND OG BRUK AV FOND

6.1 Avsetning til fond

Avsetning av ikke øremerkede midler til bruk i senere budsjettår, er kun tillatt dersom det er driftsoverskudd for kommunen, og det organ som ønsker avsetningene har holdt seg innenfor sin totale budsjettramme.

Hovedregelen er at avsetning og bruk av fondsmidler skal budsjetteres på vanlig måte, jfr. budsjett og regnskapsforskriftene.

Rådmannen har fullmakt til å avsette udisponerte ikke øremerkede midler til disposisjonsfond ved regnskapsavslutningen, i henhold til budsjett og regnskapsforskriftene.

I investeringsbudsjettet er det kun kommunestyret som kan øke rammene ved bruk av fondsmidler.

7 INVESTERINGER

7.1 Planlegging av investeringsoppgaver.

Utgifter av investeringsmessig karakter skal føres i investeringsbudsjettet. Utgiften må for å kunne belastes investeringsregnskapet, ha en økonomisk levetid på minst 3 år og ha en anskaffelseskost på minimum 100.000,- kr.

Forslag til investeringer skal legges fram til behandling i økonomiplan og budsjett. Budsjettvedtaket i kommunestyret er klarsignal for videre planlegging.

Økonomiplanen framlegges på et grovt detaljeringsnivå. Rammeplaner behandles parallelt med budsjett og inneholder detaljerte opplysninger. Etter ferdigbehandling av forprosjekt, legges disse inn i budsjettet på prosjektnivå.

Investeringsoppgaver av vesentlig størrelse/kompleksitet skal utredes som et "forprosjekt". Forprosjektet skal inneholde teknisk beskrivelse, tomtevalg og arealbruk, situasjonsplan, tegninger som viser bygninger og anlegg, fremdriftsplan, driftskalkyle og investeringsoverslag, og forslag til vedtak om tilskudd/låneopptak der dette er i tråd med vedlagte finansieringsplan. Investeringsoverslaget skal være spesifisert slik at byggeregnskapet kan føres i henhold til dette. Sammen med en finansieringsplan og forslag til låneopptak utarbeidet av rådmannen, legges forprosjektet frem for behandling i kommunestyret. Forprosjektet behandles av formannskapet som kan avgjøre om saken skal sendes til kommunestyret.

Finansieringen skal være sikret eller påregnes sikret før et investeringsprosjekt settes i gang. Investeringsprosjektene skal være gjenstand for løpende vurdering, herunder om det har oppstått uforutsette forhold, om framdriftsplanene bør justeres, om kostnadsoverslaget må revideres, og om den finansielle dekningen er tilstrekkelig.

Investeringsbudsjettet er ettårig, altså årsavhengig. Årsbudsjettet er bindende for underordnede organer, og årlige bevilgninger er nødvendig for å kunne pådra utgifter i budsjettåret.

Investeringsbudsjettet skal reguleres ved behov for å tilfredsstille krav til balanse og realisme. Alle midler er frie og anses som felles finansiering av investeringsporteføljen, unntatt øremerket finansiering fra andre. Begrepet udekket/udisponert gjelder differansen mellom samlet tilgang og samlet bruk av midler i året for investeringsregnskapet, og ikke avvik på de enkelte investeringsrammene eller avvik på enkeltprosjektnivå.

7.2 Kontrahering, valg av anbyder

Det skal benyttes anbudskonkurranse i henhold til lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (med forskrifter) før investeringsoppgaver besluttet iverksatt.

Antagelse av anbud (valg av entreprenør) avgjøres av rådmannen. Før kontrakt inngås skal det fremlegges attest fra kommunekasserer/kemner om at alle skatte- og avgiftsrestanser er betalt, senest ved anbudsfristens utløp. Hovedentreprenør er ansvarlig for attest i forhold til eventuelle underleverandører.

Alle firma skal ved egenerklæring bekrefte at de har et HMS-system som innfrir internkontrollforskriftene samt annen dokumentasjon som følger av anbudsspesifikasjoner, lover og forskrifter.

7.3 Igangsetting av investeringsoppgaver

Bygge- og anleggsarbeider kan settes i gang når evt forprosjekt er vedtatt, og det er gitt underretning fra rådmannen om at finansieringen er i orden.

For vedtatte investeringer og hvor finansieringen er ordnet, delegeres det til rådmannen å iverksette de planlagte investeringer.

7.4 Omprioritering/tilleggsbevilgninger

Dersom det i forprosjektet, eller senere i arbeidet viser seg at investeringen blir større enn budsjettet, skal kommunestyret behandle dette, og vedta omprioritering innen investeringsbudsjettet, innen kommunestyrets vedtatte prioriteringer for inneværende år.

Formannskapet gis fullmakt til å styrke en post i investeringsbudsjettet ved tilsvarende reduksjon i en annen post i investeringsbudsjettet. Forutsetningen er at dette kan gjøres uten at finansieringsplanen for de to postene sett under ett må endres, og at endringen ikke gjøres på en slik måte at en overskridelse av et kostnadsoverslag, som er vedtatt av kommunestyret, dekkes inn før dette på forhånd er forelagt kommunestyret til godkjenning. Disponering av merinntekter i investeringsbudsjettet foretas av kommunestyret.

7.5 Avslutning av investeringsoppgaver.

Endelig regnskapsavslutning skal skje snarest mulig etter at bygget/anlegget er ferdigstilt og overtatt av kommunen. Regnskapsavslutningen skal normalt skje innen 12 mnd etter at prosjektet er ferdig. Skulle det påløpe garantitid etter ferdigstillingen, gjelder 12-mnd-regelen fra det tidspunkt garanti-perioden utløper. For investeringsprosjekter skal det belastes byggelånsrenter fram til prosjektet er avsluttet og tatt i bruk, og til en rente tilsvarende den rentesats kommunen må betale i henhold til bankavtale/inngåtte lån. Byggeregnskapet vedtas av det organ som ga klarsignal til oppstart.

7.6 Salg av anleggsmidler

Ved salg av anleggsmiddel avsettes midlene til fond. Egenkapitalinnskudd til KLP dekkes av dette fondet så langt det er mulig.

8 OM ANVISNING, ATTESTASJON OG BESTILLING

8.1 Anvisning

Utbetalinger foretas av regnskapsavdelingen. Før en slik utbetaling skjer, skal det foreligge en anvisning, dvs. utbetalingsordre, fra den som har anvisningsmyndighet.

Anvisningsmyndigheten på kommunens vegne tilligger rådmannen. Rådmannen delegerer denne myndigheten til virksomhetslederne. Virksomhetslederne kan viderelegere denne myndigheten innenfor sitt ansvarsområde, jfr. dog begrensninger som følger av forskrifter.

Melding om delegering av anvisningsmyndighet, skal gis til regnskapsavdeling, og den/de som får fullmakt samt andre som har behov for det.

Anvisninger skal gjelde utbetaling til en person (firma), med angivelse av hvilken art, ansvar og funksjon beløpet skal belastes.

Ingen har anvisningsmyndighet for egne regninger eller andre utbetalinger til seg selv. I slike tilfeller skal anvisningen foretas av nærmeste foresatte. Rådmannens regninger anvises av ordføreren.

Bankgebyr knyttet opp mot kommunens hovedbankforbindelse anses som anvist med bakgrunn i inngått bankavtale. Enkeltgebyr som overstiger kr. 2.500,- skal likevel anvises på ordinært bevis av bemyndiget person.

Den anvisningsberettigede skal påse at:

- Det er budsjettdekning innen virksomhetsområdet.
- disponeringen av budsjettmidlene er formelt, reelt og økonomisk i orden, jfr. forskrifter og veiledning for budsjettoppstilling og regnskapsføring i kommunen.
- attestasjon og kontroll av regningen/fakturaen er foretatt av de personer som er tillagt denne oppgaven

Dersom ikke alle betingelser for anvisning foreligger, kan anvisning nektes.

Ved utbetaling av fast lønn benyttes stående anvisning, ved bruk av personalmelding.

8.2 Bestillingsfullmakt/attestasjon

Som et ledd i den interne kontroll bør det så langt det er praktisk mulig skilles mellom:

- person med myndighet til å bestille varer/tjenester og/eller attestasjonsmyndighet
- person med anvisningsmyndighet

Anvisende myndighet har ansvar for å etablere en tilfredsstillende intern kontroll.

Leder med anvisningsmyndighet avgjør hvem som har rett til å foreta bestillinger/innkjøp innen sitt virkeområde. Attestasjon skal foretas før faktura anvises for betaling. De virksomheter som innfører

eHandel håndterer bestilling, anvisning og attestasjon i dette systemet etter fullmaktsstruktur avgjort av leder for virksomhetsområdet.

Den som har attestasjonsfullmakt skal påse at varer/tjenester er mottatt, og at det er overensstemmelse mellom faktura/regning og avtalt mengde og pris, samt at kontonummer og andre data er riktig påført. Den som har attestasjonsfullmakt har ansvar for at timelister og lignende er etterregnet og i h.h.t utført arbeid og i samsvar med gjeldende tariffavtale. Bestillingsmyndighet og attestasjons-myndighet kan gis til samme person.

8.3 IKT-utstyr

Kjøp av IKT-utstyr som skal til samarbeidskommunenes nettverk skal godkjennes av IKT-ansvarlig.

9 INNKJØPSREGLER

9.1 Generelt

Innkjøp skal gjennomføres på en slik måte at kommunens totale økonomiske interesser blir ivarettatt best mulig. Målsettingen er å kjøpe riktig varer og tjenester til riktig tid og riktig pris.

Valg av leverandør skal skje på bakgrunn av ikke-diskriminerende og kjente, objektive utvelgelseskriterier. Alle typer innkjøp skal følge lov 16.juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (med tilhørende forskrifter og senere endringer). Innkjøpsavtaler (ramme- eller rabattavtaler) kan inngås for egen kommune, i fellesskap med andre kommuner eller andre relevante samhandlingspartnere, for eksempel Trøndelag Fylkeskommune, via Markedsplassen el. tilsvarende.

Det er utarbeidet egne retningslinjer og veileder for offentlige anskaffelse i kommunen. Denne ble behandlet av Kommunestyret i sak <http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2011-2015/20111031/Saksframlegg-07911/> og skal brukes ved alle anskaffelser i Verdal kommune.

Rådmannen gis fullmakt til å inngå rammeavtaler på Verdal kommunes vegne.

10 SALG AV VARER OG TJENESTER

10.1 Generelt

I kommunens kvalitetssystem Compilo finnes en rekke prosedyrer og rutinebeskrivelser som gir generelle retningslinjer for økonomisk internkontroll innenfor salgsområdet.

10.2 Oppdatering av vareregistre

Virksomhetsområdene er selv ansvarlig for oppdatering av varer og priser på varene i henhold til budsjett og økonomireglement.

10.3 Salg av materiell, utstyr og lignende

Utslitt eller utjenlig materiell og utstyr skal utskiftes eller kasseres. Ved kassasjon avgjør rådmannen om materialet eller utstyret er verdiløst, om det på annen måte kan komme til nytte, eller om det skal avhendes.

Kassert eller utskiftet materiell, utstyrsavfall og lignende skal, dersom det ikke med fordel kan overføres til annen kommunal virksomhet, avhendes på den for kommunen mest fordelaktige måte. Unntak fra denne regel kan i særlige tilfeller gjøres med samtykke fra rådmannen.

Salg skal vanligvis skje ved offentlig salg. Med samtykke fra rådmannen, eller den han gir fullmakt, kan salg også skje ved underhåndssalg. Ved salg av kassert eller utskiftet utstyr og lignende, samtidig som nytt utstyr av samme slag anskaffes, bør undersøkes om det ved byttehandel med vedkommende leverandør kan oppnås gunstigere betingelser enn ved en av de forannevnte framgangsmåter. For øvrig skal det ikke være anledning til å foreta byttehandel. Før det treffes bestemmelse om salg, må det være gjort sannsynlig at den påregnelige inntekt dekker salgsutgiftene. I motsatt fall skal materialet eller utstyret tilintetgjøres eller avhendes på annen måte med minst mulig utgift for kommunen.

Merinntektene blir å behandle i tråd med økonomireglementets kap 5.

11 FULLMAKTER - INNFORDRINGER

11.1 Generelt

Disse fullmaktene gjelder for alle privatrettslige krav og offentligrettslige krav hvor kommunen alene er kreditor. For skatter og avgifter som Kemneren innfordrer gjelder egne fullmakter.

11.2 Regnskapsansvarlig - Vurdering av kortsiktige fordringer

Regnskapsansvarlig skal ved årsavslutning vurdere de kortsiktige fordringene uavhengig av om de er avskrevet eller ikke.

11.3 Purregebyrer og erstatning for innkrevingskostnader

Gebyrer og erstatning for innkrevingskostnader er regulert gjennom inkassolova av 13. mai 1988 nr. 26. Kommunen skal følge maksimumssatsene som til enhver tid gjelder.

11.4 Forsinkelsesrenter

Kommunen skal følge maksimalsatsene for forsinkelsesrenter som til enhver tid gjelder. Rådmannen gis fullmakt til å fastsette minstebeløp for renteberegning samt ev. løpedager.

11.5 Anlegge søksmål

For å forenkle innfordringa gis rådmannen fullmakt til å anlegge søksmål i alle kurante saker. Med kurante saker menes krav som anses rettmessige. I forbindelse med innfordringen skal kommunen opptre i henhold til god inkassoskikk.

11.6 Begjære fravikelse

Rådmannen gis fullmakt til å begjære fravikelse av leieboere i kommunale leiligheter når det ikke betales husleie.

11.7 Budgiving i forbindelse med tvangssalg/tvangsauksjon

Bare unntaksvis vil det være behov for at kommunen kjøper løsøre/fast eiendom. Andelsleiligheter, aksjeleiligheter m.m selges som løsøre, men behandles etter reglene for fast eiendom. Reglene for kjøp ved tvangssalg/-auksjon må da praktiseres likt.

Rådmannen har fullmakt til å gi bud.

11.8 Panteheftelser

Rådmannen gis fullmakt til å underskrive på kommunens vegne på nødvendige dokumenter der hvor rådmannen har fullmakt til å overføre, vike eller frafalle pant eller hvor det foreligger vedtak fra formannskapet om det samme.

Rådmannen gis fullmakt til å slette alle heftelser (obligasjoner/utleggsforretninger og skjøter) som er innfridd.

Rådmannen har fullmakt til å overføre pant dersom det godtgjøres at det gis god/bedre sikkerhet.

11.9 Prioritetsvikelser

Borettslags-/andels-/aksjeleiligheter behandles etter regler for fast eiendom.

Løsøre

Kommunen har som hovedregel at det ikke skal vikes prioritet i løsøre. Rådmannen kan unntaksvis fatte vedtak om prioritetsvikelser.

Fast eiendom

Rådmannen har fullmakt til å vike prioritet for kommunale heftelser. Det forutsettes at det er god dekning for kommunens heftelser.

11.10 Pantefrafall

Rådmannen gis fullmakt til å frafalle pant i løsøre.

Rådmannen gis fullmakt til å frafalle pant på kommunens vegne dersom reell omsetningsverdi av eiendommen viser seg ikke å gi dekning for kommunens krav.

Rådmannen gis fullmakt til å slette pant på vegne av kommunen i forbindelse med parseller eller tomter som utskilles fra hovedeiendom og som får egne bruksnummer. Det forutsettes at verdien på parsellen eller tomta må anses å være liten i forhold til verdien på hovedeiendommen og at den gjenværende eiendommen må anses å gi god dekning.

Alle delegasjoner i punktene 11.3 til 11.10 er videredelegert til «Innherred kommunesamarbeid, regnskap, innfordring og lønn».

12 FULLMAKTER - AVSKRIVINGER

12.1 Innledning

I henhold til gjeldende forskrifter for kommunale budsjett og regnskap skal kommunen utarbeide retningslinjer for når fordringer skal kunne avskrives i balanseregnskapet. Med fordringer forstås her kortsiktige fordringer som f.eks. eiendomsgebyr, barnehagekontingent, utleie, hjemmehjelp m.v.

NB! Avskrivning som nevnt her gjelder ikke skatter og avgifter som Kemneren innfordrer.

Når det gjelder avskrivning av kortsiktige fordringer, skal belastningen (tapet) føres der inntekten tidligere er inntektsført, men på en egen utgiftsart.

I begrepet *avskrivning* ligger at man regnskapsmessig avskriver beløpet, men at innfordringen ikke avsluttes. Dette med henblikk på at debitors økonomiske situasjon kan endre seg over tid. Flere av disse sakene blir av den grunn overført til langtidsovervåking. Noen av kravene kan og må man slette, eksempelvis ved gjeldsordning gjennom tingretten og der det synes helt klart at debitor er varig ute av stand til å betjene gjelden. Ved sletting avskrives beløpet og innfordringen avsluttes. Debitor gjøres kjent med dette.

12.2 Forutsetninger for avskrivning

Kortsiktige fordringer

Reguleres av gjeldende budsjett og regnskapsforskrift.

Avskrivninger skal gjennomføres ved hvert kvartalsregnskap og ved regnskapsavslutningen hvert år. Dersom det ikke er budsjettmessig dekning må det budsjettendring til.

Når det brukes benevnelsen «sak» så menes det her ubetalt fordring.

Saker forsøkt innfordret - Resultat avskrivning

Saker som er forsøkt innfordret uten resultat skal avskrives. Ved beslutning om avskriving skal det vises til tiltak som er gjennomført. Ut fra skjønn/interne retningslinjer skal det besluttet om sak skal legges til overvåking.

Saker som ender opp med konkurs, akkord

Når konkurs er åpnet av skifteretten skal normalt hele beløpet kommunen har til gode, avskrives. Innfordringen av beløpet skal ikke stanses, men følges opp. Samme regler skal gjelde når akkordforhandlinger innledes.

Rådmannen skal være kommunens representant overfor namsretten når det gjelder kortsiktige fordringer. Hvem som representerer avtales internt i hver sak.

Saker som er foreldet

Med en gang en sak er foreldet skal den avskrives og slettes. Dersom saken ikke er forsøkt innfordret skal det redegjøres for hvorfor.

Saker under gjeldsordningsloven

I saker hvor det er innledet gjeldsforhandlinger ved Namsretten skal avskrivinger skje når forhandlingene er avsluttet og kjennelse avsagt.

Rådmannen skal være kommunens representant overfor namsretten når det gjelder kortsiktige fordringer. Rådmannen har ansvar for å følge opp saker i tilfelle mislighold eller endring av gjeldsordningen.

Saker hvor det inngås avtaler om delvis sletting av gjeld

Primært skal slike avtaler først inngås etter at kravet har vært forsøkt innfordret.

Saker som ikke er forsøkt innfordret - Vurdering/skjønn

Hovedregel er at samtlige saker skal søkes innfordret. Saker som blir overlatt til skjønn kan lett føre til ulik saksbehandling.

Regnskapsforskriftens §, pkt. 3.4 åpner mulighet for å kunne avskrive fordringer i bevilgningsregnskapet uten at det er gjennomført tvangsinnfordring.

Det skal legges ett strengt skjønn til grunn. Følgende eksempler for avskriving på dette grunnlag kan være:

- Det har nylig vært avholdt en utleggsforretning hos skyldner med resultat «intet til utlegg».
- Det har innen en periode på tre måneder mottatt saker fra inkasso med negativt resultat der saken ble foreslått avskrevet
- Ved kjennskap til at skyldners økonomi er svært vanskelig, og at tidligere saker har resultert i sosiallån eller bidrag
- Det er registrert betalingsanmerkninger på debitor siste 6 måneder og krav fortsatt ikke er oppgjort.

Vedtak om avskriving skal begrunnes.

13 VIDEREUTLÅN

Videreutlån forsøkt innfordret - Resultat avskrivning

Misligholdte låneterminer skal innfordres.

Det er et overordnet mål for kommunen at låntakerne så langt som mulig skal kunne beholde boligene sine. I de tilfellene tvangsinnfordring har vært forsøkt uten resultat, eller undersøkelser/ oppsøk viser at det ikke er økonomisk betjeningsevne verken på kort eller lang sikt, anbefales avskrivning/overvåking.

Videreutlån som ender opp med konkurs, akkord

Når konkurs formelt er åpnet av skifteretten, skal normalt hele beløpet kommunen har til gode avskrives. Innfordringen av beløpet skal ikke stanses, men følges opp.

Videreutlån som er foreldet

Straks ett lån eller en restanse er foreldet skal den avskrives og slettes.

Dersom sak ikke er forsøkt innfordret, skal dette begrunnes.

Videreutlån under gjeldsordningsloven

I lånesaker der det er innledet gjeldsforhandling ved namsretten, skal avskrivning skje når forhandlingene er avsluttet og resultatet klart. Rådmannen samordner og representerer kommunen overfor namsretten. Rådmannen har ansvar for å følge opp saker i tilfelle mislighold eller endring av gjeldsordningen.

Videreutlån i utenomrettslige gjeldsforhandlinger

Utenomrettslige gjeldsforhandlinger følger i det vesentligste, prinsippene i gjeldsordningslova. Rådmannen må godta forholdsmessig dekning av sitt tilgodehavende, dividende.

Der dividende godkjennes skal alle kreditorene være omfatta av betalingsordningen. Tilgodehavende som ikke dekkes av et dividendeoppgjør, avskrives ikke straks fordi det erfaringsmessig er endringer i slike avtaler. Rådmannen har ansvar for å følge opp om avtalen overholdes.

Når avtalen er overholdt, slettes tilgodehavende som det ikke er dekning for.

Videreutlån hvor det inngås avtaler om delvis sletting av gjeld

Som hovedregel skal slik avtale først inngås etter at saken har vært forsøkt innfordret.

Avtale skjer på grunnlag av økonomiske dokumenterte opplysninger og vurderinger, samt saksrelatert kjennskap til lånekundens forhold for øvrig. Avtale om delvis sletting av gjeld skal knyttes til at avtalen overholdes. Det beløp som avtales slettet, avskrives ikke straks fordi det erfaringsmessig er endringer i slike avtaler. Beløpet føres på «bak-konto» og beløpet renteberegnes ikke.

Rådmannen har ansvar for å følge opp om avtalen overholdes. Når avtaler er overholdt, slettes det avtalte beløp.

Videreutlån som ikke er forsøkt innfordret - Vurdering/skjønn
Hovedregel er at lånesak som er misligholdt skal sendes til inkasso.

Det kan likevel avskrives lån uten foregående inkasso i visse typer saker der økonomisk status og prognose er synliggjort. Det skal legges strengt skjønn til grunn ved avskriving på dette grunnlaget. Unntak for beløpsbegrensningen er saker der:

- låntaker har emigrert
- låntaker er død

Det vurderes nødvendig at låntaker får bo i boligen f.eks. på grunn av en funksjonshemming.

Sosiallån

Hovedregel er at sakene sendes til NAV for vurdering om inndrivelse eller avskriving.

Regler for saker som kan avskrives før tyngre innfordring iverksettes

Avskriving kan skje:

1. I forbindelse med forhandlinger ved utenomrettslige gjeldsforhandlinger
2. Låntaker er varig ute av stand til å betjene lånet
3. Når sosiale vurderinger i henhold til lov om sosiale tjenester tilsier dette.
4. Saker under gjeldsordningslova der namsretten har avsagt en kjennelse.
5. Avtaler med skyldner om delvis sletting av gjeld.
6. Andre saker hvor tyngre innfordring er forsøkt.

Regler for saker som kan avskrives etter innfordring

Avskriving kan skje:

- Etter samme regler som for pkt. 1 - 4 nevnt ovenfor.
- Det kan inngås nedbetalingsavtaler med låntaker. Overholdes ikke avtalene forfaller hele lånet til betaling. Det vurderes om det er grunnlag for å gjennomføre en dekning av kravet gjennom namsmannen. Om dette ikke er tilfelle må hele lånebeløpet avskrives.

13.1 Delegering

Delegasjonsmyndigheten vil bli utøvet av rådmannen. Rådmannen kan delegere videre.

Hovedregel er at debitor skal betale påløpte renter og gebyrer i forbindelse med innfordringen. Beløpene skal kun avskrives i de tilfeller der hvor kommunen har gjort feil, og der en slik ettergivelse er nødvendig for å kunne inndrive et opprinnelig krav.

Kortsiktige fordringer

Område	Delegasjon
--------	------------

Saker som er konstatert uerholdelige - Forsøkt innfordret/tvangsinndrevet	Rådmannen
Saker som ender opp med konkurs/Akkord	Konkurs: Rådmannen Akkord: Rådmannen fullmakt til delvis avskrivning av kravet.
Saker som er foreldet	Rådmannen. Dokumentasjon av årsak til foreldelse.
Saker under Gjeldsordningsloven	Rådmannen.
Saker hvor det inngås avtale om delvis sletting av gjelden	Rådmannen.
Saker hvor tvangsinnfordring ikke er gjennomført - Rådmannens vurdering/skjønn	Hovedregel er at alle krav skal innfordres. Rådmannen gis fullmakt til å avskrive.

Det vurderes avskrivninger hvert kvartal og foretatte avskrivninger rapporteres.

Alle delegasjoner i tabellen er videre delegert til «Innherred kommunesamarbeid, regnskap, innfordring og lønn».

Videreutlån

Område	Delegasjon
Saker som er konstatert uerholdelige - Forsøkt innfordret/tvangsinndrevet	Rådmannen avskriver.
Saker som er foreldet	Rådmannen.
Saker under Gjeldsordningsloven	Avskrives av Rådmannen.
Utenomrettslige gjeldsforhandlinger	Avskrives av Rådmannen.
Saker hvor det inngås avtale om delvis sletting av gjelden	Avskrives av Rådmannen.
Saker hvor tvangsinnfordring ikke er gjennomført - Rådmannens vurdering/skjønn	Avskrives av Rådmannen.

Ettergivelse av påløpne renter og gebyrer i forbindelse med innfordringa følger reglene for kortsiktige fordringer.

Det vurderes avskrivninger hvert kvartal og foretatte avskrivninger rapporteres.

Alle delegasjoner i tabellen er videre delegert til «Innherred kommunesamarbeid, regnskap, innfordring og lønn».

Sosiallån

Rådmannen har ansvar for følgende:

1. Avskrivning av lån
2. Avtale om nye avbetalingsordninger

Ettergivelse av påløpne renter og gebyrer i forbindelse med innfordring følger reglene for kortsiktige fordringer. Det vurderes avskrivninger periodisk og foretatte avskrivninger rapporteres.

14 INTERNKONTROLL

Intern kontroll skal sikre at kommunen når de formål og målsettinger som er satt, både på overordnet nivå og for de ulike aktiviteter. En effektiv kontroll er til stede når ledelsen styrer systemene på en slik måte at det gir rimelig sikkerhet for at disse formål og målsettinger nås.

Aktiviteter som er vesentlige i forbindelse med økonomisk kontroll, er bl.a.:

- budsjettering og regnskapsføring, herunder rutiner for IT-baserte informasjonssystemer
- inn- og utbetalinger
- kunde- og leverandørreskontro, herunder fakturerings- og betalingsrutiner
- oppbevaring og makulering av regnskapsmateriale
- bestilling og rekvirering av varer og tjenester, og attestasjon og anvisning.
- etablere en tilfredsstillende arbeidsdeling

Utarbeidende rutiner skal dokumenteres og være gjenstand for løpende oppfølging.

15 STRYKNINGSBESTEMMELSER

Driftsregnskapet

Strykninger ved regnskapsmessig underskudd i driftsregnskapet er regulert i regnskapsforskriften. Et regnskapsmessig underskudd skal reduseres gjennom følgende prioriterte rekkefølge:

1. Stryke overføringer fra driftsregnskapet til finansiering av utgifter i årets kapitalregnskap i henhold til vedtak i kommunestyret.
2. Stryke avsetninger til fond når disse har vært forutsatt finansiert av årets eller tidligere års løpende inntekter.
3. Stryke budsjettert inndekning av tidligere års regnskapsmessige underskudd når dette har vært forutsatt finansiert av årets eller tidligere års løpende inntekter.

Pliktige strykninger gjennomføres i den rekkefølge som er angitt.

Ved delvis strykninger gis rådmannen fullmakt til å prioritere hvilke avsetninger i driftsregnskapet som helt eller delvis skal strykes og hvilke utgifter i investeringsregnskapet som skal prioriteres finansiert ved overføringer fra drift.

Avsetninger til fond fra driftsregnskapet kan skje til:

- Bundet driftsfond når dette er avsetning til senere års drift og det iht lov/forskrift eller som vilkår for tilskudd, skal nyttes til bestemte formål.
- Ubundet driftsfond når dette er avsetning til senere års drift og som ikke etter lov/forskrift er pålagt avsatt til bestemte formål. Ubundet driftsfond kan avsettes dersom det ikke medfører overskridelse på sum rammeområder for hele kommunen.
- Avsetninger til likviditetsreserve.

Investeringsregnskapet

Strykninger ved manglende finansiering i investeringsregnskapet er regulert i regnskapsforskriften. En netto merutgift skal først reduseres ved å

1. Redusere budsjetterte avsetninger finansiert av inntekter ved salg av anleggsmidler
2. Overføre budsjettert, ikke disponert bruk av ubundne investeringsfond til prosjekter med manglende finansiell dekning

Rådmannen gis fullmakt til å avgjøre hvilke budsjetterte avsetninger som skal prioriteres og hvilke ubundne kapitalfond som skal benyttes.

Er investeringsregnskapet fremdeles i ubalanse skal merutgiften føres opp til dekning på investeringsbudsjettet i det år regnskapet legges fram.

Dersom investeringsregnskapet viser overskudd (dvs en underdekning, eller overfinansiering) skal reduksjon av finansiering gjøres i hht følgende prioritering:

1. Redusere bruk av lånemidler
2. Redusere bruk av ubundet investeringsfond
3. Redusere bruk av overføringsinntekter

Avsetning til fond fra investeringsregnskapet kan skje til:

Bundne og ubundne investeringsfond når det er ubrukte midler av eksterne inn/utbetalinger i investeringsregnskapet unntatt eksterne lån.

16 REGLER FOR KONTANTKASSE

Rådmannen kan i særlige tilfeller innvilge rett til kontantkasse. Kontantkasse skal bare brukes til mindre innkjøp når kredittkjøp ikke er mulig eller naturlig, eller som vekslepenger på steder med småoppdrag og småtjenester som det kreves vederlag for.

Følgende skal ivaretas særskilt:

- Det utpekes ansvarlig person for hver kontantkasse.
- Det skal foreligge kvitterte bilag for hvert beløp som er utbetalt fra kontantkassen.
- Kvitterte bilag oversendes for attestering og anvisning før utbetalt beløp blir refundert kontantkassen.
- Kassen skal til enhver tid være ajourført og kontanter og bilag skal til sammen utgjøre tildelt beløp i kontantkasse.
- Kassen skal til enhver tid være tilgjengelig for kontroll fra kommunens økonomienhet og revisjonen.

For øvrig gjelder bokføringslovens bestemmelser.

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

SERVICEKONTOR, STØTTEENHET M.V.	2019	2020
Kopiering pr ark, ensidig eller tosidig, farge eller sort/hvitt	kr 2,00	kr 2,50
Kopiering - pr ark bekrefet kopi	kr 5,00	kr 6,00
Utleie av kommunestyresal og andre	kr 1 000	kr 1 200
Møterom i samsvar med vedtatt opplegg.	kr 350	kr 400
Spiserommet v/møte	kr 350	kr 400
Spiserommet v/selskap	kr 1 200	kr 1 500
Administrasjonen får fullmakt til å fastsette/endre gebyrer/betalingssatser på enkelte spesielle områder det kreves betaling for kommunale tjenester.		
Salg av minnemedaljer, inkl mva for sølv	kr 400	kr 400
Salg av minnemedaljer, inkl mva for bronse	kr 75	kr 75
For salg av større mengder gis administrasjonen fullmakt til å innvilge rabatt i den enkelte sak.		
Gebyr ambulerende bevilling/enkeltanledning - skjenking av alkohol, pr. søknad	kr 360	kr 360
Avgift for tilsyn med stedlig salg av tobakksvarer mv.	kr 4 500	kr 4 500
Avgift for tilsyn midlertidige salgssteder	kr 1 200	kr 1 200

VERDALSBOKA	2019	2020
Pris til forhandlerne:		
Bind IIA, III, IV, VIB	kr 150	kr 150
Bind Ras i Verdal A	kr 300	kr 300
Bind Ras i Verdal B	kr 350	kr 350
Bibliotekets historie	kr 100	kr 100
Beboere i Leksdal, Stiklestad, Ness, Volhaugen	kr 350	kr 350
Bind V, VIA og Krig og okkupasjon	kr 350	kr 350
Beboere i Inndal og Sul, pris samlet for 2 bind	kr 350	kr 350
	kr 600	kr 600
Beboere Verdalsøra	kr 450	kr 450
Beboere i Vinne, pris samlet for 2 bind	kr 450	kr 450
	kr 800	kr 800
Ved salg til forhandler trekkes rabatt på 25% fra bokpris. Pris er eks mva		
Salg direkte til forbruker: Samme pris, ikke rabatt u/mva		

DIVERSE AVGIFTSFASTSETTELSE ADMINISTRASJON	
Administrasjonen får fullmakt til å fastsette egenandeler for naturskoleaktivitet.	
For utføring av arbeid for andre, sommer- og vintervedlikehold m.m. for private, får administrasjonen fullmakt til å fastsette priser i hvert enkelt tilfelle. Det forutsettes at godtgørelser i slike tilfeller minst tilsvarer selvkost.	

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

OPPVEKSTOMRÅDER

BETALINGSSATSER BARNEHAGE	01.01.2019	01.08.2019	01.01.2020
100 % plass	kr 2 990	kr 3 040	kr 3 135
80% plass	kr 2 950	kr 3 000	kr 3 100
For sen henting	kr 300	kr 300	kr 300
Kjøp av enkeltdager(ved ledig kapasitet):	kr 450	kr 450	kr 450
Heldagsbarnehagene har 11 mndr. drift pr. år.			

Søskenmoderasjon:

30 % for barn nr. 2

50 % for påfølgende barn

Måltider: Selges til kostpris.

SKOLEFRITDSORDNINGER	2019	Kostpris pr.mnd 2019:	2020	Kostpris pr.mnd 2020:
For tilfeldig opphold betales pr. time:	kr 150	Inkludert	kr 160	Inkludert
50% plass pr. mnd	kr 1 700	kr 120	kr 1 800	kr 120
80% plass pr. mnd	kr 2 350	kr 200	kr 2 500	kr 200
100% plass pr. mnd	kr 2 800	kr 240	kr 3 000	kr 240
4 uker ekstra (den 11. mnd)	Ingen ordning	Ingen ordning	Ingen ordning	Ingen ordning
Søskenmoderasjon for 1. søsken	-30 %	Ingen reduksjon	-30 %	Ingen reduksjon
Søskenmoderasjon for 2. søsken og flere	-50 %	Ingen reduksjon	-50 %	Ingen reduksjon

LEIE AV ROM OG UTEANLEGG VED SKOLER, SVØMMEHALL OG IDRETTSHALL.	2019	2020
Gruppe-/Klasserom<40kvm, pris pr gang	kr 200	kr 220
Gruppe-/Klasserom>40kvm, pris pr gang	kr 300	kr 330
Spesialrom, pris pr gang		
Gymsal m. garder. og dusj, pris pr gang	kr 300	kr 330
Møterom Utstyr: Kjøkken, pris pr gang	kr 300	kr 330
Kantine Utstyr: Kjøkken, pris pr gang	kr 500	kr 550
Auditorium, pris pr gang	kr 1 500	kr 1 650
Amfi, pris pr gang	kr 5 000	kr 5 500
Off. festarr., pris pr gang	kr 5 000	kr 5 500
Andre arr., pris pr gang	kr 1 500	kr 1 650
Helgedager, for dekning av renhold og vaktmester, pr dag	kr 2 000	kr 2 200

Den enkelte utleievirksomhet definerer selv tilgjengelige rom/arealer for utleie

Priser kan indeksreguleres hvert 3. år i henhold til SSB konsumprisindeks

Ved behov for/tilkalling/utrykning for ekstra renhold og vaktmestertjenester, faktureres dette etter medgått tid.

I 2020 er satsen kr 363,- pr. påbegynt time i ordinær arbeidstid.

Ved overtid, helg og helligdager kommer tillegg etter gjeldende tariffavtale. Timesatsen reguleres ih.h.t lønnsendringer

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

SVØMMEHALLEN, ved Verdalsøra u-skole	2019	2020
Barn 0-3 år (gratis bleie)*	kr 35	kr 35
1 dag barn (4-17) **	kr 60	kr 65
1 dag honnør/student	kr 80	kr 85
1 dag voksen	kr 90	kr 95
1 dag familie (2 voksne og opptil 3 barn) flere barn 20% rabatt på barnepris	kr 240	kr 250
Klippekort barn 10 klipp	kr 480	kr 480
Klippekort honnør/student 10 klipp	kr 640	kr 650
Klippekort voksen 10 klipp	kr 720	kr 740
Årskort barn	kr 1 500	kr 1 530
Årskort honnør/student	kr 2 500	kr 2 550
Årskort voksen	kr 2 800	kr 2 850
Årskort familie (2 voksne og opptil 3 barn)	kr 6 000	kr 6 000
Månedskort barn 0-3 år *	kr 120	kr 120
Månedskort barn	kr 200	kr 200
Månedskort honnør/student	kr 260	kr 265
Månedskort voksen	kr 300	kr 305
Billett-armbånd/salg	kr 100	kr 100
Utleiepriser svømmehall		
Lag og forening innen Verdal kommune		
Svømmehall stort basseng	kr 350	kr 350
Svømmehall opplæringsbasseng	kr 300	kr 350
Svømmehall hel hall til stemner	kr 600	kr 600
Privat leie helg opplæringsbasseng	kr 500	kr 600
Privat leie helg stort basseng	kr 1 000	kr 1 050
Privat leie hel hall	kr 1 200	kr 1 250
* Bleie medfølger i prisen		
** Alle Førsteklassinger i Verdal kommune bader gratis		
Alle barn under 10 år må ha følge av voksen over 18 år		

VUKU samfunnshus og GARNES samfunnshus v/ Vuku og Garnes oppvekstsenter	2019	2020
1. Offentlige festarrangement	kr 5 000	kr 5 000
2. Lukkede festarrangement	kr 2 000	kr 2 000
3. Andre arrangement, kino, konfirmasjon, basarer, stemner, bingo	kr 1 500	kr 1 500
4. Møterom med kjøkken, pris pr gang	Klasserom kr 200 Musikkrom kr 250	Klasserom kr 200 Musikkrom kr 250
5. Idrettsarrangement, trim m.m. etter avtale		
6. Bryllupsarrangement amfi Vuku skole	kr 500	kr 500

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

KULTURTJENESTER

LEIESATSER IDRETTSHALLER	2019	2020
1/1 baneflate, pris pr time:	kr 220	kr 240
1/3 baneflate, pris pr time:	kr 80	kr 85
2/3 baneflate, pris pr time:	kr 150	kr 160
Arrangement, idrettsformål, pris pr time:	kr 220	kr 240
Arrangement, andre formål, pris pr time:	kr 440	kr 460
Trimrom/klatrevegg, Verdalshallen, pris pr time:	kr 140	kr 145
TJENESTER I BIBLIOTEKET	2019	2020
Nytt lånekort (erstatningskort)	kr 30	kr 30
1. gangs purring, barn	kr -	kr -
1. gangs purring, voksne	kr 50	kr 50
2. gangs purring, barn	kr -	kr -
2. gangs purring, voksne	kr 100	kr 100
3. gangs purring barn	kr 50	kr 50
3. gangs purring voksne	kr 100	kr 150
Erstatningskrav fra barneavdelingen	kr 300	kr 300
Fakturagebyr i tillegg	kr -	kr -
Erstatningskrav fra voksenavd.	kr 500	kr 500
Fakturagebyr i tillegg	kr -	kr -
Spesielt verdifulle bøker, deler av verk og annet spesielt materiale blir vurdert særskilt.		
VERDAL KULTURSKOLE	2019	2020
Elevavgift pr. skoleår	kr 2 900	kr 3 200
Leie av instrument	kr 600	kr 700
Samspill med hoveddisiplin (elevavgift pr skoleår)	kr 1 450	kr 1 600

BETALINGSSATSER SENTRALIDRETTSANLEGGET ØRMELEN	2019	2020
TRENING KUNSTGRESSBANER:		
1. nov -31. des pr.time		
Helbane	kr 450	kr 475
Halvbane	kr 250	kr 265
01. jan - 30. april pr. time		
Helbane	kr 600	kr 630
Halvbane	kr 300	kr 315
Sommerleie pr. time		
Helbane	kr 275	kr 290
Halvbane	kr 150	kr 160
TRENING GRASAREALER:		
Gamle gress:		
sr&jr	kr 400	kr 420
15/16	kr 300	kr 315
13/14	kr 200	kr 210
7'er og 5'er og på felt	kr 100	kr 105
KAMP ALLE BANER:		
sr & jr	kr 800	kr 840
15/16	kr 600	kr 630
13/14	kr 400	kr 420
7'er og 5'er på kunstgress	kr 200	kr 210
7'er og 5'er oppmerket på felt	kr 100	kr 105
Sats dagleie uten rigging cuper/turneringer (Utenom leid tid)		Kr 3000 pr dag + kr 100 pr. påmeldt lag
AVGIFTSSATSER FOR FESTE AV GRAVER VED KIRKEGÅRDENE I VERDAL M.M.	2019	2020
Festeavg. pr. grav pr. år	kr 230	kr 250
Disse forslagene skal vedtas av kommunestyret, jfr. Gravferdsloven		

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

PLEIE OG VELFERDSTJENESTER

Egenandeler og vederlag ved bruk av kommunale pleie og omsorgstjenester mv.			
Definisjoner:			
G: Folketrygdens grunnbeløp = kr 99 858		pr.1.mai 2019	
Langtidsopphold: Opphold i institusjon ut over 60 døgn			
Korttidsopphold: Opphold i institusjon inntil 60 døgn			
Dagopphold: Daglig opphold i institusjon inkl. transport og middagsmat.			
LANGTIDSOPPHOLD I INSTITUSJON			
Maksimalsatser iht. sosialdep. forskrifter: 75% (G-Fribeløp) + 85% (nettoinntekt - G). Vederlaget skal ikke overstige de reelle oppholdsutgifter ved institusjonen. Fribeløp pr 01.01.20 er kr 8 700. Fribeløp ufrivillig dobbeltrom pr 01.01.20 er kr 41 600.			
EGENANDELER HJEMMEHJELP			
Hjemmehjelpstjenester og praktisk bistand, samt opplæring i dagliglivets gjøremål iht. lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2.6			
Det betales et fast månedlig beløp (abonnement), uavhengig av omfanget av tjenesten, likevel slik at det ikke overstiger kommunens selvkost for tjenesten i den enkelte måned. Abonnementet beregnes ut fra mottakers samlede inntekt etter følgende skala:			
		2019	2020
For brukere med inntekt under 2 G:	kr	210	210
For brukere med inntekt 2 - 3 G:	kr	1 802	1 910
For brukere med inntekt 3 - 4 G:	kr	2 597	2 753
For brukere med inntekt 4 - 5 G:	kr	3 267	3 463
For brukere med inntekt over 5 G	kr	4 267	4 523
For enkeltoppdrag i hjemmehjelpstjenesten, der bruker ikke betaler abonnement, brukes en timesats på	kr	307	365
Kortidsopphold pr. døgn	kr	165	170
Aktivitetstilbud hjemmeboende eldre, inkl. middagsmat. Pr. dag	kr	185	191
Aktivitetstilbud hjemmeboende eldre, inkl. middagsmat og transport	kr	250	258
TRYGGHETSALARM			
Abonnement pr år, for brukere med inntekt under 2 G	kr	2 990	3 079
Abonnement pr år, for brukere med inntekt over 2 G			3 579
SALG AV MIDDAGSMAT			
Priser på mat i forhold til vedtak:			
Kostpris for middag	kr	62	65
Kostpris for middag med dessert	kr	66	70
Kostpris for måltid med tørrmat	kr	44	45
Kostpris for kaffemåltid			
PRISER PÅ MAT I FORHOLD TIL VEDTAK			
Middag med dessert	kr	105	108
Middag uten dessert	kr	100	103
Full forpleining Trygghetsboliger, pr. dag	kr	125	130
UTLEIE AV MØTEROM/ELDRESENTER I VUKU	kr	1 000	1 000
Administrasjonen får fullmakt til å fastsette utleiepriser for duker m.m.			
ANSATTES BETALING VED SPISING PÅ INSTITUSJON			
Administrasjonen får fullmakt til å fastsette priser/opplegg for ansattes spising på institusjoner.			
UTLEIE AV ARKEN			
Helg	kr	2 450	2 500
Hverdag	kr	450	500
EGENANDELER VED FRISKLIVSENTRALEN			
KiD(kurs i depresjonsmestring)	kr	500	515
KiB (Kurs i Belastning)	kr	500	515
Bra Mat kurs	kr	500	515
Røykesluttkurs	kr	500	515

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

TEKNISKE FORMÅL

Vann/avløpsgebyrer eks.mva

TILKOBLINGSGEBYRER VANN	2019	2020
Boliger/hytter, med 1 leilighet:	kr 5 800	kr 5 800
Tillegg for flere leiligheter. (Boenhet med eget kjøkken og bad):	kr 2 900	kr 2 900
Gårdsbruk m/1 leilighet:	kr 8 700	kr 8 700
Tillegg for flere leiligheter som under boliger.		
Uisolerte lagerbygg, pr. m2:	kr 12	kr 12
Øvrig virksomhet, forretninger, industribygg, o.l. areal inntil 1.000 m2 pr. m2:	kr 43	kr 43
Areal fra 1.000 m2 til 5.000 m2 pr. m2:	kr 22	kr 22
Areal over 5.000 m2 pr. m2:	kr 12	kr 12
TILKOBLINGSGEBYRER AVLØP	2019	2020
Boliger/hytter med 1 leilighet:	kr 5 800	kr 5 800
Tillegg for flere leiligheter. (Boenhet med eget kjøkken og bad):	kr 2 900	kr 2 900
Gårdsbruk m/1 leilighet:	kr 8 700	kr 8 700
Tillegg for flere leiligheter som under boliger.		
Uisolerte lagerbygg, pr. m2:	kr 12	kr 12
Øvrig virksomhet, forretninger, industribygg, o.l. areal inntil 1.000 m2 pr. m2:	kr 43	kr 43
Areal fra 1.000 m2 til 5.000 m2 pr. m2:	kr 22	kr 22
Areal over 5.000 m2 pr. m2:	kr 12	kr 12
ÅRSGEBYRER VANN	2019	2020
Kategori:		
Fastgebyr pr. eiendom	kr 1 000	kr 1 000
Måler, pris pr. m3	kr 12,21	kr 12,82
Boliger inntil 150 m2	kr 2 868	kr 3 012
Boliger 151-180 m2, eneleilighet	kr 3 034	kr 3 186
Boliger 151-180 m2, flerleilighet	kr 3 444	kr 3 616
Boliger 181-210 m2, eneleilighet	kr 3 200	kr 3 360
Boliger 181-210 m2, flerleilighet	kr 4 019	kr 4 220
Boliger over 210 m2, pr. 30 m2, eneleilighet	kr 166	kr 174
Boliger over 210 m2, pr. 30 m2, flerleilighet	kr 575	kr 604
ÅRSGEBYRER AVLØP	2019	2020
Pris pr.m3 reduseres med 5 %.		
Kategori:		
Fastgebyr pr. eiendom	kr 1 000	kr 1 000
Måler, pris pr. m3	kr 21,44	kr 22,08
Boliger inntil 150 m2	kr 5 040	kr 5 191
Boliger 151-180 m2, eneleiligheter	kr 5 290	kr 5 449
Boliger 151-180 m2, flerleiligheter	kr 6 006	kr 6 186
Boliger 181-210 m2, eneleiligheter	kr 5 617	kr 5 786
Boliger 181-210 m2, flerleiligheter	kr 7 262	kr 7 480
Boliger over 210 m2, pr. 30 m2, eneleilighet	kr 295	kr 304
Boliger over 210 m2, pr. 30 m2, flerleilighet	kr 1 010	kr 1 040

HUSLEIESATSER I KOMMUNALE BOLIGER. Justeres i hht. Konsumprisindeks september foregående år.

NÆRINGS OG INDUSTRIFORMÅL		
Industriområdet Ørin Sør	Leiepris: 6% av KPI- justert tomtepris. Tomtepris kr 538 pr m2.	Leiepris: 6% av KPI- justert tomtepris. Tomtepris kr 550 pr m2.
Tomteprisene for nærings og industriformål kan bli endret ut fra endringer i KPI og lignende		
Festeavgift på Ørin Sør kan fastsettes av formannskapet og justeres iht gjeldende festekontrakter.		
LAGRING UTEN AVTALE PÅ KOMMUNAL GRUNN	2019	2020
Gebyr for avtaleløs deponering, lagring, oppstilling og annen bruk av kommunens eiendomsgrunn. Pris pr. påbegynt døgn.	kr 1 000	kr 1 000
RENOVASJONS- OG SLAMTØMMING		
Priser eks.mva	2019	2020
Abonnement pr boenhet		
70 l restavfall/Mini rest	kr 1 991	kr 2 061
140 l restavfall/Liten rest	kr 2 763	kr 2 860
240 liter restavfall/Medium rest	kr 3 463	kr 3 584
360 liter restavfall/Stor rest	kr 4 659	kr 4 822
Tillegg		
Ukentlig tømming restavfall/papir	kr 480	kr 480
14 dager tømming restavfall/papir	kr 240	kr 240
Henting dunk 10-30 meter	kr 480	kr 480
Kjøring privat veg	kr 600	kr 600
Ikke utført kildesortering	kr 600	kr 600
Bytte/innhenting av dunker/endr. AB	kr 420	kr 420

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

Rabatter			
Samarbeid 2-9 boenheter	kr	180	kr 180
Samarbeid 10-30 boenheter	kr	360	kr 360
Samarbeid mer enn 31 boenheter	kr	540	kr 540
Varmkompostering	kr	180	kr 180
Alternativ behandling organisk	kr	180	kr 180
Framsetting av dunken på tømmedag	kr	180	kr 180
Abonnement bunnstømte			
Bunnstømte containere, liten	kr	2 615	kr 2 602
Bunnstømte containere, medium	kr	3 276	kr 3 260
Bunnstømte containere, stor	kr	4 408	kr 4 386
Nedgravde løsninger	kr	3 203	kr 3 188
Pris slamtømming pr.kunde			
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet septiktank	kr	1 328	kr 1 328
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet minirensanlegg	kr	1 328	kr 1 328
Behandling store slamavskiller (over 7m3) pr. m3	kr	516	kr 516
Behandling tette tanker pr. m3	kr	340	kr 340
Årlig avgift pr/hytte/fritidsbolig tilknyttet septiktank	kr	568	kr 568
Rabatt for samarbeid når flere benytter samme tank/minirensanlegg (Under 7m3), pr husstand/fritidsbolig/hytte pr år	kr	-230	kr -230
Hytterrenovasjon			
Hytter 2 km luftlinje kjørbar sommerveg (personbil)	kr	468	kr 484
Hytter under 30 m2 bebygd grunnareal	kr	468	kr 484
Mindre selveierenheter under 30 m2	kr	468	kr 484
Campingvogner (mer enn 4 mnd år)	kr	780	kr 807
Større selveierenheter større enn 30 m2	kr	1 068	kr 1 084
Hytter 30 - 200 m2 grunnareal	kr	1 068	kr 1 084
Større selveierenheter over 30 m2 til utleie	kr	1 568	kr 1 584
Hytter over 30 m2 som benyttes til utleie	kr	1 568	kr 1 584
Hytter over 200 m2 bebygd grunnareal	kr	1 568	kr 1 584
Hytter som ønsker ordinær husholdningsrenovasjon	kr	2 763	kr 2 860

UTSLIPP			
1. Godkjenning av utslipp			
Behandling av søknad om utslipp fra avløpsanlegg som krever behandling i h.h.t. reglene i forskrift om saksbehandling. Søknaden må være i samsvar med gjeldende forurensningsforskrift og forøvrig med innhold i h.h. til søknadsskjema. Søknaden må være av slik kvalitet at den kan legges ut til offentlig ettersyn uten videre bearbeiding av kommunen.			
Det betales følgende gebyr:	2019	2020	
Infiltrasjonstest i forbindelse med kloakkutslipp	kr 3 000	kr 4 000	
Behandling av søknad om mindre kloakkutslipp opp til 10 PE	kr 6 000	kr 7 000	
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 11 PE - 50 PE	kr 13 000	kr 14 000	
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 51 PE - 1.000 PE	kr 24 000	kr 25 000	
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 1.001 PE - 10.000 PE	kr 35 000	kr 36 000	
Behandling av kommunalt pålegg om å knytte eiendommer til avløpsledning pr. eiendom:	kr 3 000	kr 4 000	
Behandling av kommunalt pålegg om å koble ut slammavskiller pr. stk.:	kr 3 000	kr 4 000	
2. Tilsyn og behandling i h.h.t. gjeldende forskrifter			
Tilsynsrapporter skal inneholde opplysninger som beskriver anleggets tilstand og funksjon i h.h.t. godkjent utslippstillatelse. Rapporter skal inneholde relevante opplysninger som trengs for tilsynsbehandlingen.			
For behandling av tilsynsrapporter betales gebyr etter følgende satser:			
Behandling av tilsynsrapport for anlegg fra 6 PE til 50 PE	kr 2 000	kr 4 000	
Behandling av tilsynsrapport for anlegg fra 51 PE til 1.000 PE	kr 8 000	kr 10 000	
Behandling av tilsynsrapport for anlegg fra 1.001 PE til 10.000 PE	kr 16 000	kr 17 000	
For tilsyn på selve anlegget betales følgende tillegg:			
Tilsyn anlegg fra 1 PE til 5 PE		kr 4 000	
Tilsyn på anlegg fra 6 PE til 50 PE	kr 1 700	kr 6 000	
Tilsyn på anlegg fra 51 PE til 1.000 PE	kr 8 000	kr 10 000	
Tilsyn på anlegg fra 1.001 PE til 10.000 PE	kr 16 000	kr 20 000	
3. Avfallsplaner:			
Behandling av godkjenning av avfallsplaner:	kr 3 500	kr 5 000	

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

BYGGESAK	2019	2020
1. TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE (PBL §20-1)		
1.1 Boliger/fritidsboliger		
Pr. selvstendig boenhet/leilighet/hytte:	kr 15 000	kr 17 500
1.2 Andre bygg og tilbygg		
For alle kategorier nybygg, samt tilbygg/påbygg/underbygg og hovedombygging betales gebyr etter bygningenes bruksareal:		
0 til 30 m2	kr 3 500	kr 4 000
31 til 200 m2	kr 105	kr 110
201 til 400 m2	kr 95	kr 100
401 til 600 m2	kr 85	kr 90
Alt over 600 m2	kr 70	kr 75
1.3 Konstruksjoner, anlegg o.l.		
Lednings- og kabelanlegg, støyskjermer, fasadeendringer næringsbygg (ikke landbruksbygg), riving av større bygg, byggtekniske installasjoner (separat søknad) i næringsbygg (heis, ventilasjonsanlegg, fyringsanlegg m.m.), større terrenginngrep, vegger, parkeringsplasser og andre større tiltak som ikke kan måles i areal:	kr 10 500	kr 15 000
1.4 Delingssøknader		
Fradeling av tomt i regulert område, men hvor tomtedeling ikke framgår av reguleringsplan/bebyggelsesplan. Pr tomt:	kr 3 500	kr 4 000
Fradeling av tomt i område som ikke er omfattet av reguleringsplan/bebyggelsesplan. Pr tomt:	kr 10 000	kr 12 000
Fradeling av andre arealer (tilleggsareal, punktbeste og tilsvarende pr. tomt/areal):	kr 2 700	kr 3 000
1.5 Tiltak med eksisterende bygninger og bruksendringer.		
Bruksendring av tiltak til boligformål, ombygging til leiligheter. 60 % av satsene i pkt. 1.1.		
1.6 Driftsbygninger med bruksareal fra 1.000 m2		
1000 m2 – 2.000 m2	kr 35 000	kr 35 000
Alt over 2.000 m2	kr 10 pr m2	kr 10 pr m2
2. TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG SOM KAN FORESTÅS AV TILTAKSHAVER (PBL §20-2)		
2.1 Driftsbygning, tilsvarende for tilbygg til landbruksbygninger etter § 20.1		
For driftsbygninger i landbruket under 1.000 m2		kr 10 000
2.2 Andre tiltak		
Andre mindre søknadspåtlitte tiltak	kr 3 500	kr 4 000
2.3 Midlertidig eller transportable konstruksjoner og anlegg		
Alle kategorier	kr 3 000	kr 3 000
2.4. For særlige enkle mindre byggarbeider på bebygd eiendom	kr 1 000	kr 1 000
2.5. Byggarbeid innenfor enkelt bedrifts område		
For byggverk, konstruksjoner, anlegg og lignende betales halvparten av satsene i pkt. 2.2 eller 2.3, men:	kr 2 500	kr 2 500
	kr 9 500	kr 9 500
3. DISPENSASJONER		
Tiltak som krever dispensasjoner. For hvert forhold som krever dispensasjon fra plan/lov/forskrift uten høring betales et gebyr på:	kr 4 000	kr 4 000
Tiltak som krever dispensasjoner. For hvert forhold som krever dispensasjon fra plan/lov/forskrift med høring betales et gebyr på:	kr 9 000	kr 9 000
4. RAMMETILLATELSER		
For rammetillatelse betales 25 % av gebyr i henhold til pkt. 2.		
5. IGANGSETTINGSTILLATELSER		
For igangsettingstillatelse betales 100 % gebyr i henhold til pkt 2. Igangsettingstillatelse utover den første. Pr. vedtak:	kr 3 000	kr 3 000
6. SØKNAD OM ENDRING		
Endring av tillatelse til tiltak		kr 4 000
7. ULOVLIG BYGGARBEID OG ØVRIGE BRUDD PÅ PLAN OG BYGNINGSLOVEN		
For tiltak som utføres i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av plan og bygningslovgivningen, her under tiltak som utføres i strid med ramme- og/eller igangsettingstillatelse, kan det legges et behandlingsgebyr for merarbeid iht. timesatser og minimum kr 5.000,-. Dette gebyret kommer i tillegg til behandlingsgebyr for eventuell etterfølgende søknad om tillatelse. Det forhøye gebyret skal dekke kommunens gjennomsnittlige merutgifter ved behandling av ulovlighetssaker. Følgende timesatser skal benyttes nå gebyret beregnes etter medgått tid: For arbeider i marken betales kr 1.300,- pr. time og for kontorarbeid kr 1.000,- pr. time. For arbeider som krever spesiell faglig kompetanse faktureres arbeidet etter faktiske utgifter.		
8. SAKSBEHANDLINGSGEBYR I HENHOLD TIL EIERSEKSJONSLOVEN	2019	2020
Seksjonering nybygg		
2-4 seksjoner	kr 10 500	kr 12 000
5 eller flere seksjoner	kr 500 tillegg pr seksjon	kr 500 tillegg pr seksjon
Seksjonering eksisterende bygg/reseksjonering(inkl. befarng)		
2-4 seksjoner	kr 15 500	kr 17 000
5 eller flere seksjoner	kr 500 tillegg pr seksjon	kr 500 tillegg pr seksjon
Sletting/opphaving av seksjonssameie	kr 5 500	kr 5 500
Hvis gebyret etter dette regulativet anses å bli urimelig høyt, kan det etter søknad vurderes redusert. Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen.		
9. KLAGEADGANG		
Kommunens avgjørelse av søknad om redusert gebyr er å anse som et enkelt vedtak og kan påklages til fylkesmannen etter reglene i forvaltningsloven.		
10. AVSLAG		
Ved avslag på søknad etter plan og bygningsloven §20-1 (tiltak som krever søknad og tillatelse) og §20-2 (tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forstås av tiltakshaver) fastsettes et gebyr på 60% av ordinært saksgebyr.		
Ved avslag på søknad etter plan og bygningsloven kap 19 (dispensasjoner) betales fullt gebyr. Gebyr for behandling dispensasjonssøknad faktureres uavhengig av avslag eller godkjenning.		

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

DIGITALE SALG	2019	2020
Kjøp av digitale kart, henvendelse kommunen, enhet Geodata.		Satser i henhold til geovekstavtale
1. Meglerhenvendelser. Ved ekspedering av eiendomsopplysninger til eiendomsmeglere innkreves et gebyr for Meglerpakken. I tillegg kommer forhandlers påslag.	kr 1 900 + mva.	kr 2 080 + mva.
2. Meglerhenvendelser. Ved ekspedering av eiendomsopplysninger til eiendomsmeglere innkreves et gebyr for Meglerpakken Borettslag. I tillegg kommer forhandlers påslag	kr 1 450 + mva.	kr 1 330 + mva.
LANDBRUK OG NATURFORVALTNING	2019	2020
Saker etter jord- og konsesjonsloven	Enkle saker kr. 2500	Enkle saker kr. 2500
	Andre saker kr. 5000	Andre saker kr. 5000
Fradelingssaker	kr. 2000	kr. 2000
Spesielle planleggingsoppdrag, f.eks. grøfteplanlegging	kr. 5000- pr. dag, eller kr. 1000,- pr. time.	kr. 5000- pr. dag, eller kr. 1000,- pr. time.
Skogbruk		
Planlegging av traktorveger – kostnadsoverslag	1,25 %	
Spesialoppdrag	1,25 %	
Alle satser ekskl. mva.		

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

REGULERINGSPLANER, KONSEKVENsutREDNINGER OG UTBYGGINGSAVTALER		
1. Generelle bestemmelser/ opplysninger For behandling av innsendte planforslag betales gebyr for kommunens arbeid med saken. Ved beregning av gebyr brukes satsene som gjelder pr. dato når kvalitetskrav i pkt. 2 er oppfylt. Innkrevning av gebyr skjer etter 1. gangs behandling. 2. Kvalitetskrav For at et planforslag skal bli tatt opp til behandling, skal dokumentene være av en slik kvalitet at de kan legges ut til offentlig ettersyn uten videre bearbeiding av kommunen. 3. Planforslag det skal betales gebyr for: 1. Forslag til reguleringsplaner, PBL § 12-11 2. Forslag til endring av reguleringsplaner, PBL § 12-14. 3. Søknader om mindre reguleringsendringer, PBL § 12-14. 4. Konsekvensutredning, PBL § 4-2 5. Utbyggingsavtaler, PBL kap. 17		
4. Gebyrsatser	2019	2020
Gjennomføring oppstartsmøte		kr 5 000
Fastsettelse av planprogram		kr 10 000
a) Reguleringsplaner/-endringer: Areal inntil 5 daa:	kr 40 000	kr 50 000
Tillegg pr påbegynt da for tilleggsareal på 5-15 da	kr 3 000	kr 3 500
" 15 - 25 da	kr 2 500	kr 3 000
" 25 - 35 da	kr 1 800	kr 2 500
" 35 - 45 da	kr 1 000	kr 1 500
" 45 -	kr 600	kr 1 000
Tilleggsgebyr ved regulering til boligbebyggelse:		
Ved detaljregulering til boligformål skal det betales et tilleggsgebyr pr. boenhet som inngår i planen.	kr 2 000	kr 3 000
Unntak:		
b) Fritidsbebyggelse.		
Inntil 10 enheter:	kr 38 000	kr 38 000
Tillegg pr. enhet over 10:	kr 3 000	kr 3 000
Adkomstveier feritidsbebyggelse grunnbeløp unntil 1 km		kr 15 000
Tillegg pr påbegynt kilometer		kr 5 000
c) Spesielt arealkrevende reguleringer over 50 da for:		
- massetak		
Grunnbeløp:	kr 38 000	kr 40 000
Tillegg pr påbegynt 5 da for tilleggsareal på 50 - 60 da	kr 3 000	kr 3 000
" 60 - 70 da	kr 1 600	kr 2 000
" 70 - 90 da	kr 1 000	kr 1 500
" 90 -	kr 700	kr 1 000
Sluttsommen bestemmes ved å summere beløpene for de aktuelle arealkategorier.		
d) Idrettsanlegg: beregnes etter gunstigste modell (a eller c) for tiltakshaver uavhengig av arealstørrelse.		
e) Mindre reguleringsendringer	kr 20 000	kr 30 000
f) Forhånds vurdering av regulerings spørsmålet uten politisk behandling	kr 6 000	kr 7 000
g) Forhånds vurdering av regulerings spørsmålet med politisk behandling	kr 13 000	kr 15 000
5. Øvre grense for behandlingsgebyr	kr 400 000	kr 500 000
6. Avvisning av planforslaget		
Ved avvisning etter 1. gangs behandling, betales	50 %	50 %
Ved avvisning etter 2. gangs behandling, betales	75 %	75 %
Kreves saken lagt fram for kommunestyret betales	100 %	100 %
Avvisning av planprogram	kr 15 000	kr 20 000
7. Tilbaketrekking av sak		
Ved skriftlig tilbaketrekking av en sak før 1. gangs behandling skal det av fullt gebyr betales	50 %	50 %
8. Konsekvensutredning		
I de tilfeller kommunen er ansvarlig godkjenningsmyndighet for søkers konsekvens-utredninger, (jfr. forskrift om konsekvensutredning etter PBL § 4-2), skal det for kommunens arbeid betales et gebyr på kr:	kr 38 000	kr 38 000
9. Utbyggingsavtaler		
Det skal betales gebyr for behandling av utbyggingsavtaler inngått i henhold til PBL kap. 17. For denne behandlingen betaler tiltakshaver gebyr for arbeidet med saken i samsvar med lovens bestemmelser. Forslag til utbyggingsavtale må være av en slik kvalitet at den kan legges ut til offentlig ettersyn uten videre bearbeiding av kommunen.	kr 18 500	kr 20 000
10. Spesielle bestemmelser		
Hvis gebyret etter dette regulativet anses å bli urimelig høyt, kan det etter søknad vurderes redusert.		
Administrasjonen kan etter vurdering av arbeidsmengde i forbindelse med saken behandle også andre arealplaner over 50 da etter sats 4 c. Avgjørelsen kan ikke ankes.		
Ved beregning av gebyr brukes satsene som gjelder pr. søknadens innleveringsdato.		
Areal som tas med i planforslaget etter ønske fra kommunen, belastes ikke med gebyr.		

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

MATRIKKELGEBYR	2019	2020
1.1 Oppretting av matrikkelenhet		
1.1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn		
Tomt 0 - 500 m2	kr 8 800	kr 9 150
Tomt 501 - 2000 m2	kr 17 600	kr 18 300
Tomt fra 2001 økning pr. påbegynt da	kr 1 760	kr 1 830
Tilleggsareal til eksisterende tomt		
Tilleggsareal fra 0 - 250 m2	kr 6 160	kr 6 410
Tilleggsareal fra 251 - 500 m2	kr 8 800	kr 9 150
Tilleggsareal fra 501 - 1000 m2	kr 13 200	kr 13 730
Tilleggsareal fra 1001 - 2000 m2	kr 17 600	kr 18 300
Tilleggsareal fra 2001 økning pr. påbegynt da	kr 1 760	kr 1 830
Ved samtidig oppretting av flere matrikkelenheter på samme eiendom, i samme felt og iht samme stadfestet reguleringsplan, er gebyret 80% av overstående fra og med tomt nr. 3.		
1.1.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn		
areal fra 0 - 500 m2	kr 8 800	kr 9 150
areal fra 501 - 2000 m2	kr 17 600	kr 18 300
areal fra 2001 m2 - økning pr. påbegynte da	kr 1 760	kr 1 830
1.1.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon		
- pr. eierseksjon		
areal fra 0 - 50 m2	kr 6 160	kr 6 410
areal fra 51 - 250 m2	kr 8 800	kr 9 150
areal fra 251 - 2000 m2	kr 17 600	kr 18 300
areal fra 2001 m2 - økning pr. påbegynte da	kr 1 760	kr 1 830
1.1.4 Oppretting av anleggseiendom		
- Gebyr som for som for grunneiendom under pkt 1.1.1 + timepris etter medgått tid.		
1.1.5 Registrering av jordsameie		
- gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid, minimum 2 timer.	Timepris, minimum 2 timer	Timepris, minimum 2 timer
1.1.6 Oppmålingsforretning over punktbeste	kr 8 000	kr 9 150
For bebyggd og kartlagt punktbeste (uten markarbeid) beregnes 65% gebyr.		
1.1.7 Oppmålingsforretning over større sammenhengende arealer til landbruks-, allmenne fritids- og andre allmenntilrette formål	kr 17 600	kr 18 300
For oppmåling som gjelder større sammenhengende arealer til landbruks-, allmenne fritids- og andre allmenntilrette formål betales gebyr tilsvarende gebyr i pkt 1.1.1 Tomt 501 - 2000 m2 + timepris etter medgått tid.	+ påslag av timepris etter medgått tid	+ påslag av timepris etter medgått tid
1.2 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning		
For oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning. I tillegg kommer gebyr for oppmålingsforretning når denne avholdes, jfr. 1.1.1-1.1.6.	kr 4 400	kr 4 580
1.2.1 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering		
Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, - må avises, - ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter pkt 1.1.		
1.3 Grensejustering		
1.3.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie		
Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5% av eiendommens areal (maksimalgrense er satt til 500 m2). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20% av eiendommens areal før justering. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.		
areal fra 0 - 500 m2	kr 4 400	kr 4 580
1.3.2 Anleggseiendom		
For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5% av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1.000 m3. Gebyr for grensejustering av anleggseiendom faktureres etter medgått tid, minimum 2 timer.	Timepris, minimum 2 timer	Timepris, minimum 2 timer
1.4 Arealoverføring		
1.4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie		
Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål. Gebyr som for tilleggsareal under pkt. 1.1.1		
1.4.2 Anleggseiendom		
For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføyning er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum. Gebyr som for pkt. 1.1.4.		
1.5 Klargjøring av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning	Timepris, minimum 2 timer	Timepris, minimum 2 timer
1.6 Klargjøring av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt, eller kartlegging av rettigheter	Timepris, minimum 2 timer	Timepris, minimum 2 timer
1.7 Privat grenseavtale	Timepris, minimum 2 timer	Timepris, minimum 2 timer
1.8 Utstedelse av matrikkelbrev		
matrikkelbrev inntil 10 sider	kr 175	kr 175
matrikkelbrev over 10 sider	kr 350	kr 350
Endringer i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.		
1.9 Timepris		
timepris for arbeider etter matrikkeloven	kr 1 320	kr 1 370

Betalingssatser, gebyrer m.v. 2020 Verdal kommune

1.10 Tinglysing / andre kostnader	
I saker som krever tinglysing av dokumenter, kommer tinglysningsgebyr og eventuelt dokumentavgift i tillegg til kommunens gebyrer. Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretninger, viderefaktureres rekvisent.	
1.11 Urimelig gebyr	
Styret for Innherred kommunesamarbeid, Geodata og oppmåling (eller den de har gitt fullmakt) kan fastsette et passende gebyr, hvis gebyret åpenbart er urimelig i forhold til det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt.	
1.12 Nedsatt gebyr etter matrikkelloven	
Etter matrikkelforskriftens §18 skal kommunen gjennomføre oppmålingsforretningen og fullføre matrikkelføring innen 16 uker. Oversettes fristen skal gebyret for oppmålingsforretningen og matrikkelføringen avkortes med en tredjedel. Denne bestemmelsen kommer ikke til anvendelse i vintertiden, jfr. forskriftens §18, 3. ledd. Verdal kommune definerer vintertiden til å vare fra 1. desember til 1. mars.	

FEIEAVGIFTER HELÅRSBOLIG	2019	2020
Ordinær feiing og tilsyn 1 pipeløp inkl. røykrør	kr 450 pr år	kr 450 pr år
Piperør nr. 2 og flere piperør på samme gnr/bnr inkl tilh.røykrør -	kr 300 pr år	kr 300 pr år
Tilsyn gasspeiser og ildsteder med gass	kr 300 pr år	kr 300 pr år
Ikke lovpålagte oppgaver:		
Video- kontroll av pipe	kr 500 pr gang	kr 500 pr gang
Feiing av fyrkjele og andre ildsteder	kr 550 pr gang	kr 550 pr gang
Kjøretid - klargjøring	kr 300 pr time	kr 300 pr time
Informasjon til meglerpakke	kr 300 pr gang	kr 300 pr gang
FEIEAVGIFTER FRITIDSBOLIG, NY FRA 2018	2019	2020
Ordinær Feiing og tilsyn 1 pipeløp inkl. røykrør	kr 800 pr tilsyn/feiing	kr 800 pr tilsyn/feiing
Piperør nr. 2 og flere piperør på samme gnr/bnr inkl tilh.røykrør –Pris pr. piperør	kr 350 pr tilsyn/feiing	kr 350 pr tilsyn/feiing
Tilsyn gasspeiser og ildsteder med gass	kr 350 pr tilsyn/feiing	kr 350 pr tilsyn/feiing
Ikke lovpålagte oppgaver:		
Video- kontroll av pipe	kr 500 pr time	kr 500 pr time
Feiing av fyrkjele og andre ildsteder	kr 550 pr time	kr 550 pr time
Kjøretid - klargjøring	kr 300 pr time	kr 300 pr time
Informasjon til meglerpakke	kr 300 pr gang	kr 300 pr gang

BRANNVESEN (KS-satser)	2020	
Andre tjenester	Minstepris 2500,- Gjelder opptil 10 personer. Over 10 personer, 100,- per person i tillegg. Minstepris 1000,- Gjelder opptil 10 personer. Over 10 personer, 100,- per person i tillegg. Minstepris kr 2580. Gjelder opptil 10 personer. Over 10 personer, kr 100 per person i tillegg. Minstepris kr 1030. Gjelder opptil 10 personer. Over 10 personer, kr 100 per person i tillegg. Minstepris kr 2060. Over 10 personer, kr 100 per person i tillegg. Kr 2000 per person. Må være minimum 6 personer. Ansatte i eierkommuner 600,- per person. Minimum kr 1560,- Timepris etter 1. time: kr 620. Pris er eks mva Minimum kr 1560, videre pris vurderes ut ifra oppdrags art. Pris er eks mva Minimum kr 1560, timepris etter 1. time kr 620. Pris er eks mva Minimum kr 1000, timepris etter 1. time kr 310. Pris er eks mva Kr. 110 per dag. Pris er eks mva Kr 520 per slangerull. Kr 60 pr døgn per slangerull etter første døgn. Pris er eks mva Minstepris kr 1030. Kr 200 pr døgn etter første døgn. Pris er eks mva Minimum kr 20.000. Videre pris må vurderes ut fra oppdragets art og utbytte for IHBR. Kr 520 per mannskap per time. Pris er eks mva	
Gebyrregulativ for salg av pyroteknisk vare	2019	2020
Salg av pyroteknisk vare inkludert behandling av søknad, tilsyn og kontroll	kr 3 500	kr 3 600
Unødvendig automatisk brannalarm	Kr. 6000 pr. alarm	Kr. 6200 pr. alarm
Ved unødig automatisk alarm som er selvforskyldt	fra og med 3.unødige alarm	fra og med 3.unødige alarm
pga. service ikke meldt o.l. gebyr fom 1. alarm		

Bevilgningsoversikt drift (tidligere 1A)

Beløp i 1000

Beløp i 1000

	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rammetilskudd	471 611	495 283	501 200	495 100	491 100	489 300
Inntekts- og formuesskatt	334 369	329 117	351 942	351 942	351 942	351 942
Eiendomsskatt	37 777	40 250	38 800	33 560	36 630	36 150
Andre generelle statstilskudd	2 812	3 200	22 300	19 200	16 100	16 100
Sum generelle driftsinntekter	846 568	867 850	914 242	899 802	895 772	893 492
Sum bevilgninger drift, netto	785 649	804 483	819 648	774 002	760 772	765 592
Avskrivninger	66 534	54 375	63 954	81 005	90 789	94 470
Sum netto driftsutgifter	852 182	858 858	883 602	855 007	851 561	860 062
Brutto driftsresultat	-5 615	8 992	30 640	44 795	44 211	33 430
Renteinntekter	7 753	6 000	11 200	9 400	9 400	9 700
Utbytter	132	-	9 000	9 000	9 000	9 000
Renteutgifter	34 829	40 498	50 200	63 200	64 400	64 600
Avdrag på lån	41 000	48 000	59 000	72 000	80 000	73 000
Netto finansutgifter	-67 944	-82 498	-89 000	-116 800	-126 000	-118 900
Motpost avskrivninger	-66 534	-54 375	-63 954	-81 005	-90 789	-94 470
Netto driftsresultat	-7 025	-19 130	5 594	9 000	9 000	9 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering						
Netto avsetninger til, eller bruk av, bundne driftsfor	217	-	9 000	9 000	9 000	9 000
Netto avsetninger til, eller bruk av, disposisjonsfond	-7 241	-19 130	-3 406	-	-	-
Dekning av tidligere års merforbruk						
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresi	-7 024	-19 130	5 594	9 000	9 000	9 000
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-0	-	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift sortert på virksomhetsområder (tidligere 1B)

Beløp i 1000

Beløp i 1000	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Økonomiplan			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rådmann, fellesområder mv	32 266	54 989	44 919	42 033	41 189	36 500
Rådmann	39 793	43 946	39 245	37 984	40 995	42 107
Fellesområder	8 813	27 423	23 560	23 609	23 450	23 450
Finanstransaksjoner (kalkulatoriske motposter)	-16 340	-16 380	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057
Oppvekst	374 886	373 744	367 519	347 470	340 880	345 240
Oppvekst felles	124 347	125 994	121 090	115 271	113 566	114 747
Skole / SFO	200 797	194 400	190 219	176 744	172 500	175 081
Barnehage	-1 997	2 075	2 017	1 929	1 896	1 912
Ressursenter oppvekst	51 739	51 275	54 194	53 527	52 918	53 500
Helse og velferd	289 326	284 333	286 163	269 396	266 345	270 702
Hjemmetjenesten	86 376	82 404	76 860	72 257	71 216	72 223
Institusjonstjenesten	92 542	91 592	91 217	85 184	83 288	84 388
Bo- og dagtilbudstjenesten	85 559	88 241	84 757	78 858	78 639	80 163
Velferd felles	-	-	8 900	9 964	10 872	11 483
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	24 848	22 096	24 430	23 132	22 329	22 445
Næring og samfunnsutvikling	63 592	64 612	93 451	87 508	84 762	85 556
Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 437	6 455	5 996	5 646	5 580	5 661
Teknisk drift	37 688	37 686	40 188	38 641	38 080	38 416
Selvkostområder	-	-	-	-	-	-
Næring og samfunnsutvikling felles	-	-	11 631	11 527	11 594	11 641
Integrering og mangfold	-794	-100	14 969	11 844	10 029	10 229
Kulturtjenesten	20 261	20 571	20 667	19 849	19 479	19 608
§27-samarbeid	25 578	26 805	27 595	27 595	27 595	27 595
IK, Regnskap, innfordring og lønn	3 208	3 165	2 930	2 930	2 930	2 930
IK, Geodata og oppmåling	561	540	536	536	536	536
IK, Kemner, IKT og advokat	12 202	12 900	12 665	12 665	12 665	12 665
IK, Innherred brann og redning	9 607	10 200	10 583	10 583	10 583	10 583
IK, Innkjøp	-	-	880	880	880	880
Sum bevilgninger drift	785 649	804 483	819 648	774 002	760 772	765 592

Notat om Statsbudsjettet 2020

I dette notatet presenterer KS konsekvensene av statsbudsjettet 2020 for kommuner og fylkeskommuner.

Innholdsfortegnelse:

Kommuneøkonomi	side 3
Helse og velferd	side 5
Utdanning	side 8
Klima	side 10
Kultur	side 11
Digitalisering	side 12
Innovasjon og forskning	side 13
Eiendomsskatt	side 13
Skatteoppkreving	side 14

Vedleggstabell:

Oversikt over øremerkede tilskudd som innlemmes i rammetilskuddet.

Kommuneøkonomi

DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR 2020

I statsbudsjettet legges det opp til en vekst i kommunesektorens *frie inntekter* (skatt og rammetilskudd) i 2020 på 1,3 mrd. kroner. Dette er i nedre del av intervallet for inntektsvekst som ble angitt i kommuneproposisjonen 2020.

Høyere sysselsetting og fortsatt høye uttak av utbytte gjør at kommunesektoren ligger an til å få merskatteinntekter inneværende år på 4,9 mrd. kroner, sammenlignet med anslaget i kommuneproposisjonen i mai. Denne merskatteveksten påvirker imidlertid ikke inntekstveksten for 2020 som bestemmes og måles ut fra det inntektsnivået mai. Merskatteveksten inneværende år er dermed i realiteten bare en forskuttering av kommende års vekst i frie inntekter. Dette betyr også at merskatteveksten i 2019 er en engangsinntekt og dermed ikke en finansieringskilde for varige økninger i driftsutgiftene.

Veksten i frie inntekter i 2020 ut fra inntektsnivået i kommuneproposisjonen tilsvarer omlag 0,3 prosent. Tas det hensyn til forventet merskattevekst inneværende år ligger det an til at de frie inntektene reelt vil gå ned med 3,8 mrd. kroner fra 2019 til 2020. I disse beregningene er det benyttet et anslag for samlet lønns- og prisvekst fra 2019 til 2020 på 3,1 prosent.

	Kom.prp. 2020	Statsbudsj. 2020
	Mrd. kr.	Mrd. kr.
Vekst frie inntekter	1-2	1,3
Demografi	0,9	0,9
+ Lavere pensjonskostnader	0,45	0,45
Handlingsrom før særskilte satsinger	0,45-1,45	0,85
Satsinger innenfor veksten	0,0	0,55
<i>Herav:</i>		
<i>Opptrappingsplan rus</i>		<i>0,15</i>
<i>Tidlig innsats</i>		<i>0,4</i>

Tabellen ovenfor viser veksten i frie inntekter i 2020 målt fra inntektsnivået i 2019 uten merskattevekst. Kommunene får hele veksten i frie inntekter på 1,3 mrd. kroner, og fylkeskommunenes frie inntekter videreføres dermed på 2019 nivå. 0,9 milliarder av veksten i frie inntekter er en kompensasjon for forventet økning i sektorens utgifter som følge av befolkningsendringer. Kommunenes netto merutgifter som følge av befolkningsendringer anslås til om lag 1,3 mrd. kroner, mens det for fylkeskommunene er anslått nedgang i netto utgiftene på om lag 0,4 mrd. kroner. Merutgiftene for kommunene kan forklares av flere innbyggere i de eldre

aldersgruppene og flere barn og unge i grunnskolealder som skal ha kommunale tjenester. For fylkeskommunene er det nedgangen i antall 16-18-åringer som er årsaken til at det anslås en nedgang i netto utgiftene.

Regjeringens beregning av økt handlingsrom tar ikke hensyn til økningen av innslagspunktet i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester med kroner 50 000 utover lønnsveksten. Dette vil gi økte kostnader for kommunene med 350 mill. kroner allerede i 2019. Satsingen på tidlig innsats i skolen endres fra finansiering gjennom øremerket tilskudd til rammefinansiering. Ved innlemming av det øremerkede tilskuddet blir imidlertid bare vel 1,3 mrd. kroner av det øremerkede tilskuddet på 1,7 mrd. lagt inn rammetilskuddet. I tillegg er 400 mill. kroner av veksten i de frie inntektene er samtidig begrunnet med tidlig innsats. Regjeringen viser til at kommunene da vil ha om lag samme inntektene som i 2019 til å finansiere flere lærerårsverk som følge av lærernormen.

Kommunesektorens samlede inntektene forventes å stige med 3,2 mrd. kroner fra 2019 til 2020. Veksten er regnet med utgangspunkt i hva inntektsnivået ville vært i 2019 uten merskattevekst. Veksten i samlede inntekter i 2020 er sammensatt slik:

	Mrd. kroner
Frie inntekter	1,3
Frie inntekter knyttet til endringer i oppgaver	0,1
Øremerkede tilskudd	1,4
Gebyrinntekter	0,5
Realvekst i samlede inntekter	3,2

Frie inntekter knyttet til endringer i oppgaver økes med 0,1 mrd. kroner. Endringene knytter seg i hovedsak til:

- inntektsgradert foreldrebetaling for 1. og 2. trinn på SFO
- gratis SFO innen skole- og fritidsordningen for barn med særskilte behov på 5. til 7. trinn,
- helårseffekten av gratis kjernetid i barnehage for 2-åringer fra lavinntektsfamilier.

Øremerkede tilskudd økes med netto med 1,4 mrd. kroner. Noen av endringene i øremerkede tilskudd er:

- Tilskuddene til særskilte transporttiltak under samferdselsdepartementet øker reelt med 1,6 mrd. kroner. Økningen gjelder i hovedsak belønningsmidler til tilskuddsordninger i byområder og store kollektivprosjekter i tråd med regjeringens bompengeaftale.
- Det legges til rette for investeringstilskudd til 2 000 heldøgns omsorgsplasser.
- Det er ikke lagt inn forventede inntekter fra salg av oppdrettstillatelser i havbruksnæringen i budsjettet for 2020.

HELSE OG VELFERD

Bærekraftige tjenester?

Vil budsjettet bidra til bærekraftige helse- og velferdstjenester på lang sikt? Dette spørsmålet er det ikke mulig å gi et fullstendig svar på uten en gjennomgripende analyse, men det er noen utviklingstrekk som er egnet til å vekke bekymring sett fra kommunal sektors side. Kortere liggetid og økt aktivitet i sykehus er en faktor som trekker i retning av sannsynlig økt behov for helse- og omsorgstjenester i kommunene. Dette er en utvikling vi har sett over tid. Rus og psykisk helse er et område som er prioritert i kommuner og sykehus, men også her ser vi en utvikling mot mindre døgnbehandling og kortere liggetid. Dette kan isolert sett være positivt for brukerne, men er med å gi prioriteringsutfordringer i kommunene hvis ikke de faktiske rammene er gode nok.

Netto utgiftene til pleie- og omsorgstjenester i kommunene økte med rundt 8,0 prosent fra 2017 til 2018. Økningen er sterkere enn tidligere, og sterkere enn demografiberegningen skulle tilsi. 8 pst økning er en økning på 6 ½ mrd. Dette tilsvarer en realvekst på i overkant av 3 mrd. kroner, noe som igjen er langt mer enn ren kompensasjon for befolkningsendringene (demografikompensasjon). KS har hatt kontakt med kommuner i ulike sammenhenger, men ingen har greid å peke på forhold som skulle tilsi en endring fra ett år til et annet i dette omfang. Flere kommuner opplyser at de styrer mot store overforbruk i 2019, særlig innenfor tjenester rettet mot psykisk utviklingshemmede. Innen psykiatrien kan pasienter med store utfordringer bli skrevet ut til en kommune som hverken ressursmessig eller faglig har mulighet til å ta dem imot på en så god måte som ønskelig. I tillegg begynner rekrutteringsutfordringer å vise seg. Det er urealistisk at kommunene kan kompensere for mindre døgnbehandling, kortere liggetid og redusert tilskudd til ressurskrevende tjenester samtidig som demografien endres og på sikt gir flere eldre med ulike behov for tjenester.

Kritisk til kutt i tilskuddsordningen for ressurskrevende tjenester

Med virkning fra regnskapsåret 2019 foreslås det at innslagspunktet for denne tilskuddsordningen økes med kroner 50 000 utover lønnsvekst. Regjeringens forslag til nytt innslagspunkt blir da kroner 1 361 000. Over innslagspunktet får kommunene kompensert 80 prosent av egne netto lønnsutgifter til helse- og omsorgstjenester til enkeltbrukere. Økningen i innslagspunktet utover lønnsvekst vil gi kommunene merutgifter til ressurskrevende tjenester på om lag 350 mill. kroner. Det er ikke første gang innslagspunktet heves utover lønns- og prisvekst. Den samlede innstramningen i denne tilskuddsordningen de siste 4 årene medfører årlige merutgifter for kommunene på over 1 mrd. kroner. KS er kritisk til at toppfinansieringsordningen nok en gang svekkes ved at innslagspunktet heves. Dette kan gi prioriteringsutfordringer i kommunene og medføre kutt i andre tjenester.

8 035 ressurskrevende tjenestemottakere var omfattet av ordningen, og kommunene fikk tilsammen 10,2 mrd. kroner i tilskudd gjennom toppfinansieringsordningen for utgifter påløpt i 2018.

Dette er brukere under 67 år med størst behov for helse og eller omsorgstjenester. Regjeringens forslag innebærer en ny overvelting av kostnader for ressurskrevende tjenester til yngre brukere fra stat til kommune. KS har også tatt opp at brukere som er i ordningen ved fylte 67 år burde kunne inkluderes i ordningen også etter 67 år.

Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens – rettighetsfestet fra 2020.

Fra 2020 blir dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens rettighetsfestes, og i den forbindelse endres finansieringen fra øremerket tilskudd til full rammefinansiering. 369,1 mill. kroner overføres til kommunenes rammetilskudd. Omleggingen ble varslet allerede i 2015, og har gitt mulighet til tilpasning for kommunene. Satsingen på forebyggende aktivitet for personer med demens som er hjemmeboende er et godt tiltak, men underforbruk i den øremerkede tilskuddsordningen kan tyde på prioriteringsutfordringer i kommunene. En god kommuneøkonomi er uansett avgjørende for at tilbudet kan realiseres i alle kommuner fra 2020. Det har vært en formidabel økning i antallet dagaktivitetsplasser, men likevel lavere enn statens forventning på om lag 9200 plasser.

Boligsosialt tilskudd

Husbankens tilskuddsordning til etablering og tilpasning av bolig blir fra 2020 avviklet, og om lag 500 mill. kroner blir overført til kommunenes rammetilskudd. KS støtter at tilskuddet blir innlemmet i rammetilskuddet, men vil peke på at midlene til etablering og tilpasning ikke er tilstrekkelige til å dekke behovene i sektoren. Til tross for at rammefinansiering legger til rette for mer effektiv og fleksibel bruk av midlene, vil det fortsatt være store udekkede behov på området.

Investeringstilskuddsordningen for sykehjem og omsorgsboliger - endringer vurderes

Etter Stortingsvedtaket i fjor om likebehandling i investeringstilskuddsordningen for sykehjem og omsorgsboliger, er ordningen delt i to. I den ene halvparten er det krav om netto tilvekst i antallet plasser, mens den andre er forbeholdt rehabilitering av bygg. For å motta fullt tilskudd til renovering og/eller bygging av nye heldøgns omsorgsplasser, foreslås det i statsbudsjettet at fremtidige prosjekter må inneholde produksjonskjøkken og tilfredsstillende lokale kjøkkenfunksjoner i eller i nærheten av boenhetene. For prosjekter uten dette, reduseres maksimal godkjent anleggskostnad med 5 pst. En ny rapport har evaluert investeringstilskuddet og viser at 90 pst. av kommunene har benyttet seg av tilskuddsordningen i løpet av 10 årsperioden som er undersøkt. Det er gitt tilsagn om tilskudd til 9723 sykehjemsplasser og 7835 omsorgsboliger i løpet av perioden, hvorav flesteparten er tiltenkt personer over 67 år (83 pst.). KS ser at det er behov for netto tilvekst av plasser nasjonalt, for å møte behovene som følger av demografiske endringer. På kort sikt er likevel behovet for et mer differensiert tilbud større, og det kan best oppnås ved en mer fleksibel tilskuddsordning som gir mulighet for at også trygghetsboliger og andre boliger uten heldøgns omsorg kan inkluderes i ordningen. Regjeringen har startet et arbeidet med et kunnskapsgrunnlag, slik at virkemidler som legger til rette for at flere kan bo hjemme lenger og legge til rette for gode og tilpassede boligløsninger for den enkelte vurderes. En vurdering av hvorvidt investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsboliger kan inkludere trygghetsboliger uten heldøgns omsorg vil bli vurdert i dette arbeidet. KS er positiv til at ordningen endres i denne retningen, gitt at fleksibiliteten øker.

Forsøk med programfinansiering i 0-24-samarbeidet

12 kommuner er valgt ut til å være piloter for programfinansiering. Det vil konkret si at de til sammen får tildelt tilskudd på 39,3 mill. kroner, som skal brukes til å styrke samarbeidet mellom tjenester for utsatte barn og unge. Tilskuddet er hentet fra ulike ordninger i fire fagdepartementer. KS har tatt initiativ til programfinansiering, og er positiv til at det blir en realitet. For å kunne hente så mye

kunnskap som mulig om gode måter å jobbe kunne imidlertid forsøket med fordel vært mer omfattende.

Psykisk helse og rus

Fra 2020 er kommunene lovpålagt å ha psykologkompetanse. Det øremerkede tilskuddet på 211 mill. kroner til rekruttering blir dermed innlemmet i kommunenes rammetilskudd. De fleste kommuner har i dag psykologkompetanse, men rekruttering er en stor utfordring. KS Arbeidsgivermonitor 2019 viser at mer enn 40 pst av kommunene opplever det som meget krevende å rekruttere psykologer. Lovkravet kan dermed bli krevende for mange kommuner.

Statsbudsjettet foreslår ikke friske midler til opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse (2019-2024), som ble lagt fram i juni 2019. 150 mill. av økningen i kommunenes frie inntekter er begrunnet i opptrappingsplanen på rusfeltet.

Integrering

Statsbudsjettet inneholder ingen store endringer på integreringsfeltet, men det foreslås å overføre midler fra integreringstilskuddet for økt satsing på kvalifisering, bl a på videregående opplæring.

Integreringstilskuddet og tilskudd knyttet til dette videreføres med en liten prisjustering. Dette gjelder også tilskuddet til norskopplæring for voksne, til tross for at Beregningsutvalgets undersøkelse i 2018 viser en kostnadsdekningsgrad på 78,8 % for voksenopplæringen.

Det bevilges 29.1 mill. kroner til fylkeskommunenes oppgaver som overføres fra IMDi fra 2020, samt 5,1 mill. kroner til økt satsing på karriereveiledning i fylkene.

Til tross for gjentatte krav fra KS og kommuner om å utvide ekstratilskuddet til personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsproblemer, fremmes ingen forslag om endring. Dette vil sannsynligvis bidra til fortsatt lang ventetid i mottak for denne gruppen.

Krevende kompetanseløft for kommunenes legetjeneste

Stortinget har vedtatt at alle leger i kommunehelsetjenesten skal være spesialister i allmennmedisin, samtidig som selve spesialistutdanningen er lagt om. Kommunene vil få et betydelig større ansvar for å planlegge og tilrettelegge for spesialistutdanningen i allmennmedisin. Kommunene har i stor grad støttet disse endringene og har pekt på at legene er sentrale i kommunehelsetjenesten, og at deres kompetanse er avgjørende for videre kvalitetsutvikling.

Erfaringene fra tilskuddsordninger og ALIS Vest, viser at suksesskriterier er samarbeid mellom flere kommuner, en dedikert koordinator for arbeidet, grundige utdanningsplaner for kandidatene og veiledning gjennom hele utdanningen. I 2019 var det en utvidelse av ALIS Vest og oppstart av ALIS-Nord. For 2020 foreslås det opprettelse av ALIS-kontorer i 5 større kommuner. Disse kontorene skal bistå kommunene med planlegging og gjennomføring av spesialistutdanningen. For 2020 foreslår regjeringen flere tilskuddsordninger, til veiledning, til ALIS-avtaler for næringsdrivende fastleger, til rekrutteringssvake kommuner og til næringsdrivende fastleger som har mange pasienter med krevende oppfølgingsbehov på sine lister.

Ved å innføre flere tilskudd med ulike målgruppe og formål er det vanskelig for kommunene å få oversikt og det gir liten forutsigbarhet. En særlig utfordring er at flere tilskuddsordninger rettet mot fastleger med næringsdrift, utelukker de fleste kommunene i Finnmark. Regjeringen foreslår å

opprette 38 LIS1 stillinger i Helse Nord. Dette skal bidra til økt rekruttering i de nordligste fylkene. KS støtter tiltaket, men etterlyser en oppgradering av tilskuddet slik at det dekker kommunenes kostnader.

UTDANNING

Fortsatt manglende finansiering av bemanningsnorm i barnehage

Alle barnehager må oppfylle bemanningsnormen med maksimalt 3 barn under tre år og 6 barn over tre år per årsverk fra 1. august 2019. Det kan søkes dispensasjon fra normen i særlige tilfeller. Flere kommuner oppfylte normen per desember 2018, og det innebærer at private barnehager i større grad vil finansieres med ordinære kommunale tilskudd fra 2020. Regjeringen foreslår derfor å trappe ned det ekstraordinære øremerkede tilskuddet for å oppfylle normen i kommuner (overgangsordning) fra 263 mill. kroner i 2019 til 111 mill. kroner i 2020. Tilskuddet for 2020 vil kun gå til små private barnehager. Regjeringen åpner videre for at fylkesmannen, etter søknad fra kommunen, kan tildele skjønnsmidler til private eller ideelle barnehager dersom de får økonomiske problemer som følge av bemanningsnormen. Skjønnsmidlene skal ikke gis til barnehager som er del av et større konsern.

KS framhever fortsatt at bemanningsnormen er underfinansiert og for 2020 er denne underfinansieringen stipulert til omlag 275 millioner kroner for de kommunale barnehagene. Manglende finansiering av kommunale tilskudd til private barnehager kommer i tillegg. Når normen får full effekt for tilskudd til private barnehager i 2022, anslår KS at underfinansieringen vil være på omlag 700 mill. kroner. I lys av dette burde nedtrappingen av overgangsordningen i 2020 vært brukt til permanent reduksjon i underfinansieringen av barnehagenormen.

Lærernorm

Finansieringen av lærernormen endres fra en øremerket tilskuddsordning til rammefinansiering fra 2020. Rammefinansieringen gis med særskilt fordeling i 2020 slik at det kan tas hensyn både til kommuner med et relativt og med et absolutt behov for lærerårsverk. Departementet arbeider samtidig med ny delkostnadsnøkkel for grunnskole slik at rammefinansieringen av lærernorm kan fordeles etter de ordinære kriteriene i inntektssystemet.

KS hadde forventet at hele det øremerkede tilskuddet i 2019 på 1,75 mrd. hadde blitt lagt inn i rammefinansieringen fra 2020. Regjeringen foreslår imidlertid at bare 1,3 mrd. kroner innlemmes i kommunerammen, mens gjenstående øremerket bevilgning på nærmere 0,5 mrd. kroner trekkes ut av kommunerammen. Samtidig blir 400 mill. kroner av realveksten i frie inntekter begrunnet med satsing på tidlig innsats, og regjeringen er tydelig på at på at dette «satsingsforslaget» må ses i sammenheng med innlemmingen av det øremerkede tilskuddet. Samlet sett mener regjeringen midlene som kan benyttes til flere lærerårsverk som følge av lærernormen videreføres med budsjettoplegget for 2020. Den begrunnede veksten i frie inntekter blir på denne måten en nødvendig bevilgning for å kunne videreføre satsingen på tidlig innsats om lag på samme nivå i 2020 som i 2019.

Det må også tillegges at kunnskapsdepartementets fagproposisjon til statsbudsjettet legger til grunn at det er mer fleksibilitet til å flytte lærerårsverk mellom skoler og trinn innad i kommunen i 2020, og det virker i omtalen av lærernormen som om regjeringen beregner årsverksbehovet på

kommunenivå. Dette vil naturlig nok dempe behovet for å tilføre nye lærerstillinger og ressurser totalt sett.

Regjeringen har en forventning om at kommunene prioriterer å oppfylle lærernormen, men ser at skjerping av normkravene fra høsten 2019 kan gjøre det vanskelig å oppfylle normen på alle hovedtrinn på alle skoler. Regjeringen vil derfor vurdere å utvide dispensasjonsadgangen fra normen og eventuelt sende forslag om dette på høring i løpet av høsten.

Fagfornyelsen og læremidler

Regjeringen foreslår å sette av totalt 250 mill. kroner til læremidler i forbindelse med fagfornyelsen. Kommunene får 170 mill. kroner til ekstraordinære kostnader for innkjøp av digitale og analoge læremidler. I tillegg styrkes «Den teknologiske skolesekken» med 50 mill. kroner til en tilskuddsordning for innkjøp av digitale læremidler.

KS mener det er positivt med en tydelig forventning til at kommunene og skolene vurderer digitale læremidler når didaktiske vurderinger av læremidler tilpasset fagfornyelsen skal gjøres i profesjonsfellesskap i og på tvers av skoler. Kommunene skal gjøre store anskaffelser i løpet av de kommende årene, og det vil kreve tett dialog og samhandling lokalt og nasjonalt slik at disse midlene blir brukt på en måte som understøtter fagfornyelsens intensjoner og de lokale behov. Det vil være ulikt i hvilken grad de midlene som foreslås over statsbudsjettet dekker den enkelte kommunes behov for innkjøp av læremidler, og det er derfor ikke mulig for KS å anslå hvorvidt kommunesektoren totalt sett får dekket sine behov med disse midlene.

Moderasjonsordninger SFO og kompetanse nærmere barnet og eleven

Regjeringen vil høsten 2019 legge fram stortingsmelding om tidlig innsats og inkluderende fellesskap. Denne vil omhandle både barnehage, SFO, skole, lokale støttesystemer (f.eks. PPT) og statlige støttesystemer (Statped). Meldingen er en oppfølging av blant annet Nordahl-utvalget og Stoltbergutvalgets rapporter og vil sannsynligvis gi flere føringer for både oppgavefordeling mellom staten og kommunesektoren, og for ansvar og oppgaver inkludert kompetansebehov i kommunesektoren.

Regjeringen foreslår likevel allerede nå å innføre en moderasjonsordning for SFO fra august 2020 som innebærer at ingen skal betale mer enn 6 % av husholdningens samlede inntekt for en SFO-plass på 1. og 2. trinn. Inntektsgrensen samsvarer med den som er gjeldende for barnehage. Det bevilges 58,2 mill. kroner til denne ordningen. I tillegg innføres det en ordning med gratis SFO til barn med særlige behov på 5.-7. trinn. Denne ordningen er kostnadsberegnet til 21 mill. kroner fra august 2020.

Kommunene må etablere rutiner for å håndtere disse endringene og KS er positive til at inntektsgrensen settes lik som for inntektsmoderasjon på barnehageområdet. Det er samtidig uheldig at regjeringen ikke foreslår en samordning av inntektsgrenser for gratis kjernetid og inntektsmoderasjon i barnehage da dette ville lettet saksbehandlingen i kommunene og, ikke minst, gitt mer oversiktlige ordninger for foreldre.

Kunnskapsdepartementet varsler i forslaget til statsbudsjett en mulig endring i mandat og mål for Statped i 2020 som en del av oppfølgingen av varslede stortingsmeldingen. Departementet foreslår i forlengelsen av dette å omfordele 25 mill. kroner fra Statped til kompetansetiltak for kommuner og

fylkeskommuner for å bidra til økt kompetanse nærmere barnet og eleven. KS vil samarbeide med departementet om hvordan kompetansetiltakene bør organiseres for best mulig å møte kommunesektorens behov i tråd med avtale om kvalitetsutvikling i barnehagen og grunnopplæringen.

KLIMA OG MILJØ

Kutter i midler til kommunenes klimaarbeid

2020-budsjettet innebærer få nye insitamenter for kommunesektorens klimaarbeid, bortsett fra 80 millioner kroner til fylkeskommunenes utvikling av utslippsfrie hurtigbåter.

Midlene til Klimasats-ordningen reduseres med 20 millioner til 181,8 millioner kroner, til tross for at ordningen har resultert i mange nye, innovative og effektive tiltak. Ett eksempel på det er fylkeskommunenes hurtigbåtprosjekt som kom i gang med 7,5 i støtte fra Klimasats. Alt i alt har 279 kommuner og fylkeskommuner deltatt i ordningen, hvor det på fire år er gitt støtte til over 950 prosjekter til 628 millioner kroner.

KS og andre har tidligere dokumentert at de fylkene som gikk foran i omstillingen av fergeflåten til el-drift har fått betydelige merkostnader sammenlignet med fylker som har valgt tradisjonelle fossilbaserte løsninger. I dette budsjettet gis det ingen signaler om dekning av slike merkostnader.

Bompengeforliket følges opp

Midlene som er avsatt til byvekstavtaler i de fire største byområdene følger føringene som er gitt i Nasjonal Transportplan og i bompengeforliket. Det avsettes midler til å øke støtten til større infrastrukturprosjekter fra 50 til 66 prosent med de forutsetningene som er gitt i bompengeforliket, med en øremerking av økningen til reduksjon av bompenger og bedre kollektivtilbud.

I belønningsordningen for bedre kollektivtransport er det avsatt 350 millioner kroner til bruk i de fem minste av de ni største byområdene. I fjor var tilsvarende beløp på 330 millioner. Bompengeavtalen følges også opp med 300 millioner til reduserte billettpriser i de ni byområdene. Det er imidlertid fortsatt er stor uklarhet om hvordan alle forutsetningene for de økte statlige tilskuddene under bompengeavtalen skal forstås.

Ikke mer til forebygging mot flom og skred

I postene for forebygging mot og håndtering av flom og skred er det foretatt flere endringer. Blant annet er posten for flom- og skredforebygging redusert med 37 millioner til 220 millioner kroner samtidig som det er lagt til et ny post for krise- og hastetiltak på 45 millioner kroner. Endringene i de øvrige tilknyttede postene er små, slik at samlet øker midlene til flom- og skredforebygging med åtte millioner kroner. NVE har imidlertid nylig oppdatert sitt anslag over behovet for aktuelle sikringstiltak til 3,9 milliarder kroner. På bakgrunn av dette har NVE foreslått en økning av de årlige bevilgningene til slike tiltak til 200 millioner kroner.

KULTUR

Kulturskole

Stortinget har bedt regjeringen legge frem en stortingsmelding om en styrket kulturskole for fremtiden. Regjeringen legger opp til at kulturskolen vil inngå i den varslede barne- og ungdomskulturmeldingen. I forslaget til statsbudsjett for 2020 er det ingen økning i de øremerkede tilskuddspostene som gjelder kulturskole.

Fritidsaktivitet for barn og unge

60 mill. kroner er bevilget til fortsatt utprøving og videreføring av piloten med fritidskort. Tiltaket har blant annet som mål å stimulere til økt aktivitet på fritidsarenaene, bygge ned barrierer for deltagelse og bidra til inkludering og motvirke utenforskap. Utprøvingen skal finne og utvikle fritidskortmodeller som har potensial for overføring til andre kommuner, og som kan vurderes skalert opp til en nasjonal ordning. Det er imidlertid vesentlig at utprøvingen av kortet følges opp med støtte-tiltak, for å få optimal effekt. Dette bør følges av forskning og kartlegging for å sikre erfaringer og synliggjøre hva som fungerer og ikke.

Regionreform og oppgaveoverføring

I forbindelse med regionreformen skal oppgaver som tidligere har ligget hos Riksantikvaren flyttes til regionalt nivå. I statsbudsjettet skisseres følgende bevilgning: «I perioden skal det totalt overføres midler tilsvarende ti årsverk, hvorav to i 2020, fire i 2021 og fire i 2022.» Disse 10 årsverkene er ikke samsvarende med det stillingsomfanget som er estimert fra Riksantikvaren og departementet, som omfatter vel 20 årsverk. Det kan dermed se ut til at det ikke er samsvar mellom oppgaver og statens bevilgning til regionene.

Lære hele livet

Satsingen på kompetansereformen «Lære hele livet» trappes som forventet opp i forslaget til statsbudsjett. Bevilgningen økes med i overkant av 100 millioner kroner, til over 300 millioner.

Som en oppfølging av NOU 2019:12 (Markussen-utvalget) har regjeringen opprettet et Kompetanseprogram. Gjennom Kompetanseprogrammet skal det utvikles videreutdanningstilbud som kan kombineres med arbeid, og som arbeidslivet trenger. Det er over statsbudsjettet for 2020 bevilget 30 millioner til programmet.

Regjeringen foreslår en liten opptrapping med 100 nye studieplasser på høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole). Plassene skal være fleksible, tilpasset det å ha jobb under studiet. For å møte fremtidens kompetansebehov er det nødvendig med en betydelig opptrapping av antallet fagskolestudieplasser, og fagskolene blir også pekt på som et av de viktigste virkemidlene i regional kompetanseutvikling. Sett i lys av dette er den foreslåtte økningen beskjeden, men likevel positiv (det var ingen nye studieplasser i 2019).

DIGITALISERING

Digitalisering og bruk av nye e-helseløsninger har bred omtale i statsbudsjettet. Regjeringen viderefører arbeidet med én innbygger – én journal, og som del av dette vil det være et forprosjekt for en felles journalløsning og helhetlig samhandling for kommunene utenom MidtNorge.

Regjeringen foreslår å bevilge til sammen 100 mill. kroner for å dekke veksten i kostnader til forvaltning og drift av de nasjonale e-helseløsningene kjernejournal, e-resept, helsenorge.no, grunndata og helseID. Av dette foreslås 56 mill. kroner dekket innenfor den foreslåtte vekstrammen til de regionale helseforetakene, og 44 mill. kroner fra kommunene. I tillegg foreslås 38 mill. kroner for å øke kommunenes bidrag til forvaltning og drift av helsenettet slik at det i større grad reflekterer den reelle bruken.

Av Helsedepartementets fagproposisjon til statsbudsjettet framgår det at *«Både kommunenes bidrag til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger og det økte bidraget til finansiering av helsenettet er tatt hensyn til ved fastsettelsen av veksten i frie inntekter til kommunesektoren»*. Med andre ord det skjer hverken direkte uttrekk fra kommunerammen eller legges opp til brukerbetaling fra kommunene for å finansiere e-helseløsningene. Indirekte har imidlertid kommunenes bidratt til finansieringen ved at veksten i frie inntekter i 2020 kunne vært høyere uten denne finansieringsløsningen.

Samfinansieringsløsningen som Regjeringen legger opp innebærer at kommunene pålegges å dekke kostnader som de i liten grad har mulighet til å påvirke omfanget av, foreta beregninger av, og følgelig heller ikke kan etterprøve grunnlaget for. Utgangspunktet til KS er at bruk av nye e-helseløsninger er å sammenligne med det å få en ny oppgave, og ikke en del av «sørge-for» ansvaret slik regjeringen legger opp til.

Det må videre være slik at dersom kommunesektoren skal bidra med finansiering må sektoren ha innflytelse på hvordan midlene benyttes. Det er derfor positivt at regjeringen foreslår å etablere et teknisk beregningsutvalg bestående av aktørene som betaler for nasjonale e-helseløsninger. Gjennom et slikt utvalg legges det til rette for et best mulig tallgrunnlag for å beregne kostnadene til forvaltning og drift av de nasjonale e-helseløsningene og helsenettet.

Bredbånd

For 2020 er det satt av 256 mill. kroner i tilskudd til bredbåndsutbygging, en økning på 50 mill. kroner fra 2019. Med et ambisjonsnivå på 95 % dekning for 100 Mbit/s bredbåndsaksess innen 2025, må de årlige offentlige bevilgninger være i størrelsesorden 500 – 900 millioner kroner. Full bredbåndsdekning innen 2025 tilsier mellom 1 og 1,5 milliarder kroner per år frem til 2025 i statlige bevilgninger. KS mener at bredbånd må ses på som samfunnskritisk infrastruktur, og at raskere utbyggingstakt og større robusthet må prioriteres i kommende år.

INNOVASJON OG FORSKNING

Offentlig sektor må finne nye og bedre måter å jobbe på for å opprettholde og videreutvikle dagens velferdssamfunn. Foreslått statsbudsjett for 2020 sikrer videreføring av flere viktige ordninger som stimulerer til dette, men de bør styrkes ytterligere. KS forventer at det tas høyde for dette i neste års budsjettprosess.

- Kommunenes strategiske forskningsorgan innen helse (KSF) – må gis egen selvstendig finansiering, men er ikke med i budsjettet for 2020. Kun 1 av 10 forskningskroner innen helse brukes på kommunesektoren, selv om de kommunale helse- og omsorgstjenester representerer halvparten av de offentlige ressursene som brukes på helse.
- Bevilgningen til Forkommune ble for 2019 redusert fra 10 til 5 millioner, og er på samme nivå i 2020. Her må det et løft til.
- Forprosjektet for EIEJ Akson – løsning for nasjonal helhetlig samhandling og felles kommunal journal leveres 1. mars 2020. KS forventer videreføring til gjennomføringsfase, nå er det på tide å gå fra ord og utredninger til handling.
- KS er svært fornøyd med at Leverandørutviklingsprogrammet satses på i en ny periode. Likevel er det behov for å videreutvikle programmet til et kraftigere tiltak for å tilrettelegge, mobilisere, engasjere og veilede for flere innovative offentlige anskaffelsesprosesser.
- Det må skje et kompetanseløft gjennom flere studieplasser til IKT og det grønne skiftet, samt videreutdanningsmuligheter.

Stortingsmelding for innovasjon i offentlig sektor skal leveres til våren. KS forventer at den inneholder økonomiske og juridiske virkemidler som bidrar til å skape radikal innovasjon.

EIENDOMSSKATT

Fra 2020 er maksimalsatsen for eiendomsskatt på bolig- og fritidseiendom 5 promille. Regjeringen har tidligere varslet at maksimalsatsen vil settes ned med ytterligere 1 promille. Det fremmes ikke lovforslag om maksimumssats på 4 promille for bolig- og fritidseiendommer i tilknytning til statsbudsjettet for 2020, men regjeringen uttaler at de «vil komme tilbake til reduksjonen i eiendomsskattesatsen som en del av et helhetlig opplegg for kommuneøkonomien i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2021»

Statsbudsjettet behandler lovforslaget om en overgangsordning på skattesatser ved kommunesammenslåing som var til høring med høringsfrist 5. juli 2019. KS' innvendinger til forslaget har i stor grad blitt hørt, og følgende endringer i eiendomsskatteloven § 13 tredje ledd forslås nå vedrørende kommunesammenslåing:

- Overgangsperiode på 3 år for harmonisering av skattesats
- Valgfrihet for kommunene om overgangsperioden skal starte i 2020 eller 2021
- Presisering av mulige takseringsløsninger
- Reduksjonsfaktor kan endres ved kommunesammenslåing
- Harmonisert bunnfradrag fra første år i overgangsperioden
- Lovfestet utsatt utskrivingsfrist ved kommunesammenslåing

Det fremmes også forslag om at ordlyden i eiendomsskatteloven § 3 som gjelder utskrivingsalternativ endres fra «kraftverk» til «kraftanlegg». Etter fjorårets endring av § 3, ble utskrivingsalternativet kraftanlegg ved en feil kalt kraftverk, hvilket er et snevrere begrep enn kraftanlegg etter definisjonen

i skatteloven. Endringen trer i kraft straks, og kommunene bes om å referere til oppdatert ordlyd i § 3 i årets budsjettvedtak.

SKATTEOPPKREVIING

I statsbudsjettet foreslås det at skatteoppkrevingen overføres fra kommunene til staten med virkning fra 1. juni 2020. Regjeringen følger dermed etter andre nordiske land der ordningen har blitt gjennomført med blandet erfaring, slik som i Danmark.

Regjeringen fremhever at forslaget vil bidra til å styrke kampen mot arbeidslivskriminalitet og svart økonomi, styrke rettssikkerheten og likebehandlingen, gi en forenkling til skattytere og mer effektiv ressursbruk. Det vises også til at Skatteetatens nye organisering med landsdekkende fagdivisjoner legger til rette for en slik overføring.

KS mener dagens kommunale skatteoppkreving er effektiv med høye krav til rettssikkerhet, og kan ikke se at overføring av oppgaven til staten gir noen garantier for bedre resultater. Forslaget fra regjeringen fører også til at kommunens ansvar for eget inntekstgrunnlag svekkes, samtidig som innbyggere og næringsliv mister nærheten til skatteoppkreveren.

Dersom regjeringens forslag blir vedtatt blir det viktig å sikre at overføringen skjer på en god og ryddig måte der medarbeiderne som berøres blir godt ivaretatt. Videre er det viktig å sikre at kommunenes økonomiplanlegging og økonomistyring ikke svekkes som følge av overføringen.

VEDLEGG – OVERSIKT OVER INNLEMMINGER AV ØREMERKEDE TILSKUDD I RAMMETILSKUDET 2020

	Bevilgning øremerket tilskudd i mill. kroner 2019 (anslag KS)	Innlemmet i rammetilskudd i 2020, mill. kroner i 2019 priser	Kommentar
Kommunene:			
Tilskudd til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene	205,0	205,2	Innlemmet etter dekningsnøkkel for kommunehelse
Tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens	348,0	358,0	Innlemmet etter dekningsnøkkel for pleie og omsorg
Tilskudd til habilitering og rehabilitering	88,2	84,4	Innlemmet etter dekningsnøkkel for kommunehelse
Tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak	6,2	6,2	
Tilskudd til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.–10. trinn	1 752,7	1 277,2	Innlemmet med særskilt fordeling i tabell C. Regjeringen bemerker at innlemmingen må ses i sammenheng med 400 mill. kroner av realveksten i frie inntekter som er begrunnet med tidlig innsats.
Tilskudd til leirskoleopplæring	69,3	54,4	Innlemmet etter dekningsnøkkel for grunnskole
Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig	481,6	481,6	Innlemmet etter dekningsnøkkel for sosialtjenester
60 prosent av tilskudd til gang- og sykkelveier	47,1	47,1	
Fylkeskommunene:			
Tilskudd til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	50,0	50,0	Innlemmes med særskilt fordeling i tabell C
Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater med spesielle behov	47,0	47,0	Innlemmet etter dekningsnøkkel for videregående opplæring
Tilskudd til fylkesvise partnerskap for karriereveiledning	62,9	62,9	Innlemmes med særskilt fordeling i tabell C
Tilskudd til tidlig karriereveiledning for nyankomne innvandrere	34,5	34,5	Innlemmes med særskilt fordeling i tabell C
Tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse	5,0	5,0	
Tilskudd til skredsikring av fylkesveier	776,9	772,4	Innlemmes med særskilt fordeling i tabell C
40 prosent av tilskudd til gang- og sykkelveier	31,4	31,4	Innlemmes med særskilt fordeling i tabell C

Forslag økonomiplan drift 2020 - 2023

Sør-Innherad kirkelige fellesråd

Inntekter:

	Kontonummer	Kontogruppe	Ø-plan 2020	Ø-plan 2021	Ø-plan 2022	Ø-plan 2023
1	16000 - 16599	Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinnt.:	-4 127 590	-3 921 368	-5 419 459	-4 171 992
2	16600 - 16799	Salg av driftsmidler/fast eiendom	0	0	0	0
3	17000 - 17899	Refusjoner/overføringer	-1 630 490	-1 679 405	-1 729 787	-1 781 680
4	17900	Kalk. inntekt ved komm. tj.ytingsavtale	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
5	18000 - 18299	Statlige tilskudd	-4 933 593	-5 081 601	-5 234 049	-5 391 070
6	18300 - 18399	Rammeoverf./tilskudd fra egen kommune	-17 436 050	-17 959 132	-18 497 906	-19 052 843
7	18400 - 18599	Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-220 000	-220 000	-220 000	-220 000
8	18600 - 18799	Andre tilskudd, gaver.innsamlede midler	0	0	0	
9		Sum driftsinntekter:	-30 047 723	-30 561 505	-32 801 200	-32 317 585
	<u>Utgifter:</u>					
10	10100 - 10999	Lønn og sosiale utgifter	20 804 654	21 428 793	22 071 657	22 733 807
11	11000 - 12999	Kjøp av varer og tjenester	6 769 579	6 972 667	7 181 847	7 397 302
12	13000 - 13899 + 14290	Refusjoner/overføringer	1 182 440	1 217 913	1 254 451	1 292 084
13	13900	Kalk. utgifter ved komm. tj.ytingsavtale	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
14	14000 - 14799 ekskl. 14290	Tilskudd og gaver	5 000	5 000	5 000	5 000
15		Sum driftsutgifter:	30 461 673	31 324 373	32 212 954	33 128 193
16		Brutto driftsresultat:	413 950	762 868	-588 246	810 608
17	19000 - 19099	Renteinntekter og utbytte	-30 900	-31 827	-32 782	-33 765
18	19200 - 19299	Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
19	15000 - 15099	Renteutgifter og låneomkost.	66 950	68 959	71 027	73 158
20	15100 - 15199	Avdrag på lån	0	0	0	0
21	15200 - 15299	Utlån, kjøp av aksje, andeler, o.l.	0	0	0	0
22		Netto finansinntekter/-utgifter	36 050	37 132	38 245	39 393

23	15900	Avskrivninger	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
24	19900	Motpost avskrivninger	-1 750 000	-1 750 000	-1 750 000	-1 750 000
25		Netto driftsresultat:	450 000	800 000	-550 000	850 000
		Interne finansieringstransaksjoner:				
26	19300	Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)	0	0	0	0
27	19400 - 19499	Bruk av disposisjonsfond	-500 000	-850 000	-50 000	-900 000
28	19500 - 19599	Bruk av bundne fond	0	0	0	0
29		Sum bruk av avsetninger:	-500 000	-850 000	-50 000	-900 000
30	15300	Avsatt til dekning fra tidl. år (underskudd)	0	0	0	0
31	15400 - 15499	Avsatt til disposisjonsfond	50 000	50 000	600 000	50 000
32	15500 - 15599	Avsatt til bundne fond	0	0	0	0
33	15700	Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
34		Sum avsetninger:	50 000	50 000	600 000	50 000
		Mindreforbruk (Overskudd)	0	0	0	0
		Merforbruk (Underskudd)	0	0	0	0

Fordeling av tilskudd fra kommunene:

	2020	2021	2022	2023
Frosta:	1 800 440	1 854 453	1 910 087	1 967 389
Levanger:	8 347 330	8 597 750	8 855 683	9 121 353
Verdal:	7 288 280	7 506 928	7 732 136	7 964 100
Sum:	17 436 050	17 959 132	18 497 906	19 052 843

Prosentvis økning:	3,0	3,0	3,0	3
--------------------	-----	-----	-----	---

Forslag til økonomiplan investeringer 2020 - 2023 revidert pr 19.09.2019

Sør-Innherad kirkelige fellesråd

Tiltak	Rev. 2019	2020	2021	2022	2023
Frosta:					
Asfaltering P-plass			180 000		
Strømstyring Frosta kirke	50 000				
Anleggmaskiner/utstyr	200 000				100 000
Egenkapitaltilskudd KLP	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Sum Frosta:	260 000	10 000	190 000	10 000	110 000
Levanger:					
Oppvarming/strømstyring kirker		200 000	200 000	300 000	300 000
Renovering Levanger kirke	3 750 000				
Navnet minnelund Åsen kirkegård	300 000				
Anleggsmaskiner Levanger	100 000		100 000		100 000
Markabygda kirke inkl. HC-inngang		1 000 000			
Renovering tårn Åsen kirke	2 500 000				
Navnet minnelund Ytterøy kirkegård					
Innvendige omgj. Alstadhaug kirke	300 000				
Omgjøring toalett Herrestua (HC)		200 000			
Aut. slokk. og ring. i tårn Alstadhaug				600 000	400 000
Utbedring av tak Ytterøy kirke		500 000			
Restaurering orgel i Okkenhaug kirke			750 000		
Renovering Levanger kapell			1 000 000	1 000 000	
Egenkapitaltilskudd KLP	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Sum Levanger:	6 985 000	1 935 000	2 085 000	1 935 000	835 000
Verdal:					
Levanger kapell	100 000				
Strømstyring i kirkene	200 000				
Anleggsmaskiner Verdal	100 000		100 000		100 000
Gjerde Verdalsøra kirkegård	200 000				
Digitalt orgel Verdalsøra kapell	400 000				

Navnet minnelund Vuku kirkegård		300 000			
Renovering tak Stiklestad kirke		1 000 000			
Toalett i Vera kirke	500 000				
Lokalt lager Verdal*	* Avvente til vi har avklaring for Stiklestad prestegård				1 000 000
Renovering Vinne kirke inkl. tårnet	2 200 000	500 000			
Tetting vegger Stiklestad kirke		1 000 000	1 400 000	1 400 000	
Renovering Vuku kirke inkl. tak		900 000			
Egenkapitaltilskudd KLP	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Sum Verdal:	3 625 000	3 725 000	1 525 000	1 425 000	1 125 000
Totalsum:	10 870 000	5 670 000	3 800 000	3 370 000	2 070 000
	2019	2020	2021	2021	
Finansiering:					
Tilskudd fra Frosta kommune	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Tilskudd fra Levanger kommune	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	1 000 000
Tilskudd fra Verdal kommune	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Sum kommunale tilskudd:	3 600 000	3 600 000	3 600 000	3 600 000	2 600 000
Ubrukte invest.midler Frosta	160 000	- 90 000	90 000	- 90 000	10 000
Ubrukte invest.midler Levanger	4 985 000	- 65 000	85 000	- 65 000	- 165 000
Ubrukte invest.midler Verdal	2 125 000	2 225 000	25 000	- 75 000	- 375 000
Sum bruk av investeringsfond:	7 270 000	2 070 000	200 000	-230 000	-530 000
Tilskudd fra andre	-	-	-	-	
Sum tilskudd fra andre:	-	-	-	-	
Sum finansiering:	10 870 000	5 670 000	3 800 000	3 370 000	2 070 000

Lokalt lager Verdalsøra krk.gård

NB: Dialog med Riksantikvaren

Ubrukte investeringsmidler

	Saldo 31.12.18	Saldo 31.12.19	Saldo 31.12.20	Saldo 31.12.21	Saldo 31.12.22	Saldo 31.12.23
Frosta	167 980	7 980	97 980	7 980	97 980	87 980
Levanger	5 011 802	26 802	91 802	6 802	71 802	236 802
Verdal	4 404 282	2 279 282	54 282	29 282	104 282	479 282
	9 584 064	2 314 064	244 064	44 064	274 064	804 064

Referat fra møte i Sør-Innherad kirkelige fellesråd (SIKF)

Tid: Torsdag 19. september 2019 kl 15:15

Sted: Kommunestyresalen, rådhuset i Levanger

Saker som ble behandlet:

SIKF 13/19 Godkjenning av innkalling og saksliste

SIKF 14/19 Godkjenning av møtebok

SIKF 15/19 Regnskapsrapport pr 31.7.2019

SIKF 16/19 Revidering av investeringsbudsjett 2019 og økonomiplan for investeringer 2020 – 2023

SIKF 17/19 Justeringer i økonomireglement for Sør-Innherad kirkelige fellesråd

Orienteringssaker

Til stede:

Levanger: Kolbjørn Lie

Stiklestad: Grethe Norum Fornes, nestleder. Ledet møtet i Lasse Sandøs fravær.

Okkenhaug: Olav Sørheim

Vuku: Trygve Hofstad

Markabygda: Geir Augdal

Åsen: Aase Vedul-Moen

Vinne: Ole Morten Reitan-Risan

Kommunal representant Frosta: Trine Haug

Konst. Prost Christine Waanders

Forfall

Ytterøy: Trude Marian Nøst

Vera: Rune T. Olsen

Alstadhaug: Lasse Sandø

Frosta: Rune Haug

Ekne: Jo Vegar Dahlen

Kommunal representant Verdal: Knut Johansson

Kommunal representant Levanger: Karl M. Buchholdt

SIKF 13/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Godkjent med kommentar om at alle varaer også må få hovedinnkallingen

SIKF 14/19 Godkjenning av møtebok

Vedtak: Møtebok fra møte 20.06.2019 ble godkjent

SIKF 15/19 Regnskapsrapport pr 31.7.2019

Vedlegg:

- Regnskapsrapport for 31.7.2019 med prognose for hele 2019.

Saksutredning:

Vedlagte regnskapsrapport dekker de sju første månedene av 2019, samt en prognose for hele 2019. Rapport og prognose er utarbeidet av kirkevergen.

I rapport pr 31.7 er de fleste inntekstposter periodisert. For utgiftsposter er det i større grad brukt faktiske regnskapstall pr 31.7.2019. Framlagt regnskapsrapport viser et mindreforbruk pr utgangen av mai på kr 287.408..

Framlagte prognose for hele året bygger på følgende hovedelementer:

- En framskriving ut året av regnskapstallene pr 31.7.19. Dette gjelder for de fleste lønnsrelaterte poster og mange av de andre utgiftspostene som har et gjentakende og forutsigbart forløp over året.
- Bruk av forventede/budsjetterte tall for tilskuddsposter med noen små justeringer der vi vet at det er noe endring i tildeling kontra budsjett (gjelder tilskudd med kommunal og statlig kilde). Det er få slike endringer, og de er marginale.
- En kombinasjon av framskriving av regnskapstall og en skjønnsmessig vurdering av forløp for resten av året.

Prognosen peker i retning av at vi vil lande på budsjett ved årsslutt. Det vil bli redegjort nærmere for regnskapsrapport og prognose i møtet.

Det legges fram ny regnskapsrapport i møtet i fellesrådet 24. oktober. Holder vi oss innenfor de avvik som ligger i rapport og prognose pr 31.7.19, mener kirkevergen at det ikke er behov for noen justering av driftsbudsjettet i 2019.

Kirkevergens innstilling:

Framlagt regnskapsrapport pr 31.07.2019 tas til orientering.

Vedtak:

Framlagt regnskapsrapport pr 31.07.2019 tas til orientering.

SIKF 16/19 Revidering av investeringsbudsjett 2019 og økonomiplan for investeringer 2020 – 2023

Vedlegg til saken:

- Forslag til revidert Økonomiplan investeringer 2020 – 2023 inkl. revidert investeringsbudsjett for 2019.

Saksutredning:

Sør-Innherad kirkelige fellesråd behandlet i møtet 20. juni d.å. sak SIKF 12/19 Budsjett 2020 og Økonomiplan 2020 – 2023 for oversendelse til Frosta, Levanger og Verdal kommuner som innspill i kommunenes budsjettprosesser.

Allerede i denne saken var det lagt inn en justering av investeringsbudsjettet for 2019 på grunn av endrede forutsetninger for spesielt renoveringen av Levanger kirke etter at anbudsrunderen var avsluttet.

I løpet av sommeren er de planlagte arbeidene i Vinne, Levanger og Åsen igangsatt.

I Levanger har det kommet en noen tillegg på spesielt blikkenslagerarbeid og murarbeid.

For Vinne og Åsen er det avdekket betydelige råteskader i bærende deler av tårnene, noe som har økt forventede kostnader i disse to prosjektene betydelig. Denne typen skader kan man heller ikke utsette å gjøre noe med, slik at det må få konsekvenser både for investeringsbudsjettet for inneværende år og økonomiplanen gjennom å skyve på andre planlagte prosjekter. Dette merkes særlig i Levanger kommune, siden alt av investeringsfond vil bli «nullet» med de kostnadsøkningene som er beskrevet ovenfor. I Verdal blir ikke konsekvensene så store, selv om det også der er nødvendig å gjøre noen justeringer utover i økonomiplanperioden.

I Levanger går det ovennevnte ut over etableringen av HC-inngang i Markabygda kirke og andre nødvendige tiltak der. Prosjektet må derfor flyttes fra 2019 til 2020. Med den tidligere budsjetterte bevilgningen på kr 1.000.000 fra Levanger i 2020, vil prosjektet sannsynligvis kunne gjennomføres til neste år. Da må imidlertid prosjekter som renovering av tak på Ytterøy kirke og oppstart for strømstyring i kirkene flyttes ytterligere utover i økonomiplanperioden.

Kirkevergen innstiller derfor på at fellesrådet justerer opp behovet for investeringsmidler fra 1 million kroner til 2 millioner kroner fra Levanger kommune i 2020, og begrunner dette med at en helt nødvendig etablering av HC-løsning i Markabygda ikke går ut over andre planlagte investeringer i 2020.

Det redegjøres mer i detalj om de pågående investeringsprosjektene og endringene der i møtet.

Kirkevergens innstilling:

Sør-Innherad kirkelige fellesråd vedtar framlagt revidert Økonomiplan investeringer 2020 – 2023 inkl. revidert investeringsbudsjett for 2019. Saken oversendes kommunene som et tillegg til budsjettvedtaket fra 20. juni 2019 (sak SIKF 12/19), med en forespørsel om økt bevilgning fra Levanger kommune i tråd med saksframstillingen og Økonomiplan investeringer 2020 – 2023. I oversendelsen tas inn de kommentarer framkommet i møtet.

Vedtak

Sør-Innherad kirkelige fellesråd vedtar framlagt revidert Økonomiplan investeringer 2020 – 2023 inkl. revidert investeringsbudsjett for 2019. Saken oversendes kommunene som et tillegg til budsjettvedtaket fra 20. juni 2019 (sak SIKF 12/19), med en forespørsel om økt bevilgning fra Levanger kommune i tråd med saksframstillingen og Økonomiplan investeringer 2020 – 2023.

I oversendelsen tas inn de kommentarer framkommet i møtet.

SIKF 17/19 Justeringer i Økonomireglement for Sør-Innherad kirkelige fellesråd

Vedlegg til saken:

- Gjeldende Delegasjonsreglement for Sør-Innherad kirkelige fellesråd fra 2017
- Gjeldende Økonomireglement for Sør-Innherad kirkelige fellesråd fra 2017
- Forslag til justert Delegasjonsreglement for Sør-Innherad kirkelige fellesråd

Saksutredning:

Sør-Innherad kirkelige fellesråd ba i møtet 20. juni om at kirkevergen kom tilbake med noen mindre justeringer i Økonomireglementet. Dette for å få inn et punkt om framforhandlet lederavtale med kirkevergen. Ved en gjennomgang av både Økonomireglementet og Delegasjonsreglementet, foreslår kirkevergen at det heller tas inn et punkt om lederavtalen og ansvaret for oppfølgingen av denne i Delegasjonsreglementet (som et nytt nest siste delkapittel på s. 4).

Både gjeldende delegasjonsreglement og forslag til justert delegasjonsreglement samt økonomireglementet er lagt ved saken.

Kirkevergens innstilling:

Sør-Innherad kirkelige fellesråd gjør følgende endring i Delegasjonsreglementet for Sør-Innherad kirkelige fellesråd:

Som et nytt nest siste delkapittel på s. 4 kommer;

Leder og nestleder i fellesrådet i fellesskap

- Følger opp lederavtale inngått med kirkevegen som daglig leder for virksomheten gjennom å avholde ledersamtaler og lønssamtaler slik de er beskrevet i lederavtalen.

Vedtak:

Sør-Innherad kirkelige fellesråd gjør følgende endring i Delegasjonsreglementet for Sør-Innherad kirkelige fellesråd:

Som et nytt nest siste delkapittel på s. 4 kommer;

Leder og nestleder i fellesrådet i fellesskap

- Følger opp lederavtale inngått med kirkevegen som daglig leder for virksomheten gjennom å avholde ledersamtaler og lønssamtaler slik de er beskrevet i lederavtalen.

Orienteringssaker

- Gjennomføringen av kirkevalget
- Overgangen mellom gamle/nye menighetsråd og gammelt/nytt fellesråd
- Stillinger
- Sykefravær

Jostein Grimstad

Deres ref:

Vår ref: INST 2019/1480

Dato: 12.11.2019

Uttalelse fra Eldrerådet til rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020

Eldrerådet behandlet ovennevnte sak i møte 11.11. d.å. og gjorde følgende vedtak:

Uttalelse fra Eldrerådet.

1. *Befolkningssammensetningen betyr mye for hvordan kommunens helse- og velferdstjenester skal utvikles. Framskrivning av aldersgruppen 70+ viser at antall eldre øker i planperioden med ca. 100 pensjonister pr. år.*

Med bakgrunn i disse tallene er Eldrerådet meget betenkt over den reduksjonen i aktivitetsnivået som det er lagt opp til, ca. 23 mill i planperioden og en reduksjon i antall årsverk på 12,7 årlig. Kommunen har som mål at flest mulig skal kunne bo hjemme lengst mulig og motta tjenester i egen heim. Flere pensjonister burde derfor innebære økte rammer og ikke reduksjon. Eldrerådet er derfor redd for at dette vil gå utover nivået på tjenestetilbudet og gi økt press på de ansatte.

2. *Antall eldre som bor i sentrum har økt de siste årene på bakgrunn av stor utbygging av leiligheter. Dette er en utvikling som vil fortsett flere år framover da flere områder planlegges for nye leiligheter sentralt.*

Det er viktig at det legges til rette for ulike møteplasser i sentrum både for eldre og andre grupper. Eldrerådet har ved flere anledninger gitt uttalelser vedr. Arken og hvorfor det er viktig at kommunen ikke selger dette bygget, men sammen med frivillige lag og organisasjoner utvikler Arken til et Aktivitetshus med mange ulike aktiviteter og som disponeres og styres av frivilligheten sammen med kommunen.

Eldrerådet vil på nytt sterkt understreke at det er behov for Arken også når det nye Bo- og behandlingssenteret står ferdig. Kultur og møtelokalene i Helsebygget vil gi en ny og fin møteplass og dekke en del av behovet for møteplass i sentrum, men Arken vil være et viktig supplement og vil øke det mangfoldet som det er behov for både for å gi rom for ulike aktiviteter og for tilbud som kan redusere ensomhet blant eldre. Eldrerådet vil derfor sterkt fraråde at Arken selges i 2020, men at bygningen kan brukes til aktiviteter inntil 10 år eller til det kan gis tilsvarende tilbud i et annet sentrumsnært lokale.

3. *Eldrerådet beklager at kommunen i samarbeid med Inderøy og Levanger kommuner, ikke har funnet muligheter for å gjenoppta driften inntil evt. nytt alternativ er operativt. Dette har berørt mange som har hatt stor nytte av det tilbudet som var der.*

Det pågår nå et arbeid for å avklare hva som er gode pasientforløp for mennesker med muskel- og skjelettplager, som skal legges fram første halvår 2020. Eldrerådet vil understreke at det er viktig at det etableres et tilbud som er like godt som det som nå er lagt ned og mener at kommunen bør bidra til at dette etableres i løpet av planperioden.

Med hilsen

Inger Storstad
Eldrerådets sekr.

Innspill til budsjettet 2020 og økonomiplanen 2021 - 23

Idrettsrådet på vegne av idretten ønsker at følgende nye anlegg innarbeides i kommunebudsjettet 2020 og økonomiplanen 2021 – 23

- Rekruteringsanlegg for friidrett
- Basishall ved ny Stiklestad skole

Rekruteringsanlegg til friidrett:

Friidrett har jobbet mot kommunen for et friidrettsanlegg siden 2010 der det bant annet er utført tre store utredninger osv.

Idrettsrådet viser til vedtak i kommunestyre 5.2.19

”**Arild K. Pedersen** fremmet følgende oversendelsesforslag til formannskapet:

”Det oppnevnes en arbeidsgruppe bestående av representanter fra rådmannen, representanter fra Verdal Friidrettsklubb og representanter fra Verdal Idrettsråd. Arbeidsgruppen får i oppdrag å utrede muligheten for bygging av et rekruteringsanlegg for friidrett i Verdal kommune i tilknytning til skole.”

Ved votering ble oversendelsesforslaget enstemmig vedtatt oversendt.”

Idrettsrådet har per i dag ingen konkret kostnad for et rekruteringsanlegg.

Oppnevnt arbeidsgruppa vil komme fram til et kostnadsforslag for et rekruteringsanlegg til Friidrett som innarbeides i kommunenbudsjettet og realiseres så snar som mulig

Basishall:

Turnmiljøet i Verdal som er av di idretter med mest medlemmer har jobbet for en Basishall i mange år, så behovet er stort.

Kostnaden med en frittstående Basishall med garderober, fastmontert utstyr vil komme seg på ca 28 til 31 mill + moms fra ringmur til ferdig bygg, da er grunnarb ikke med i prisen

For å spare kostnader ønsker Idrettsrådet at basishallen bygges sammen med skolen. Dette muliggjør sambruk med skolens garderober/dusjer osv, noe som vil redusere kostnaden betydelig.

Basishall uten garderober og sammenbygd med skolen vil komme på ca 21 til 24 mill + moms fra ringmur til ferdig bygg, da er grunnarb ikke med i prisen.

Det gies opp til 8 mill i spillemidler for en basishall – viser for øvrig til prosjekt Vinne skole for spillemidler til skolens aktivitetshall, garderober osv. så sambruk vil utløse betydelig med spillemidler

Basishall innarbeides i økonomiplanen med samme framdrift som ny Stiklestad skole

Idrettsrådet og idretten ser fram til et godt politisk vedtak om nye idrettsanlegg.

Med hilsen
Verdal Idrettsråd
Paul Elvebø
Leder
E-post: p.elvebo@vktv.no
Mob:95 29 51 01

Jostein Grimstad

*Deres ref:**Vår ref: LIER 2019/1480**Dato: 14.11.2019***Uttalelse fra rådet for likestilling av funksjonshemmede til Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020**

Rådet for likestilling av funksjonshemmede behandlet saken i møte 12. november 2019 og vedtok følgende uttalelse til rådmannens forslag til Økonomiplan 2020-2023 og Budsjett 2020:

Kapittel 7 Rådmannen med stab (s. 67) Målsetting om at ingen ansatte skal ha under 50 % stilling. Her må det tas hensyn til arbeidssøkere med funksjonsnedsettelse og som ikke har mulighet til å jobbe så mye som 50 % stilling. En del er delvis uføretrygdet og blir da avskåret fra å søke jobb i kommunen, om det ikke skal lyskes ut i mindre stillingsprosenter. Rådet mener det må legges føringer for at funksjonshemmede kan ansettes i mindre stillingsstørrelser og rådet ber om at det settes som mål at 5 % av alle nyansatte skal ha nedsatt funksjonsevne da det er viktig for alle med mulighet for deltakelse i arbeidslivet.

Rådmannens stab (s 66). Rådet mener det også må være en strategi for å rekruttere funksjonshemmede, jfr. ovenstående.

Sykefravær: Rådet ser med bekymring på det høye sykefraværet som er på enkelte avdelinger. Dette kan gå ut over tilbudet til mottakerne bl.a. med mange nye mennesker å forholde seg og risiko for manglende kompetanse om det enkelte mennesket som skal få tjeneste.

Prosjekt under velferd og næring (s. 35 -39) – mangler prosjekter for å få funksjonshemmede inn i arbeidslivet. Mange kan heller ikke nyttiggjøre seg av prosjekter som NAV har og det savnes også et tilbud for aktivisering av de som ikke kan nyttiggjøre seg VTO og Arken.

Kapittel 7 oppvekst felles, s. 70

Rådet ser med bekymring på reduksjonene som er foreslått på PPT, noe som kan føre til lengre ventetid for de barn som trenger en mer tilpasset opplæring enn andre, noe som på sikt kan få store konsekvenser for de barna det gjelder. Ventetiden oppleves allerede i dag uholdbar for de som trenger hjelp.

Rådet ser med bekymring på hva som kan bli konsekvensen hvis lærernormen fører til at andre yrkesgrupper ikke kan være en del av skolehverdagen. Det er mange elever som trenger bistand til andre ting enn kun i klasserommet, f.eks. det sosiale samspillet. Det

positive med lærernormen er at all opplæring, også spesialundervisning, vil skje med pedagogisk personell.

Kapittel 7 Helse og velferd

S. 76 Reduksjon i planperioden. Rådet ser med bekymring på reduksjon av antall årsverk, 12,7 pr år i planperioden. Rådet ber om at reduksjonen skjer suksessivt med tiltak skissert under risikovurdering og suksesskriterier slik at tilbudet ikke blir skadelidende. Rådet er for øvrig positiv til målene i området, spesielt fokuset på digitalisering og velferdsteknologi for å fremme trygghet, mestring og aktivitet hos innbyggerne. Det er viktig at alle muligheter for kommunikasjon er til stede på det som tilbys brukerne, bl.a. stemmestyring.

Side 81 Bo- og dagtilbudtjenesten. Rådet stiller et spørsmålstegn til at reduksjon av 21,73 årsverk ikke får konsekvenser for brukerne.

Side 83 Boliger. Rådet ønsker medvirkning i arbeidet med boligplan jfr CRPD (FN-konvensjonen om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne og retten til et selvstendig liv).

Kapittel 7 Teknisk drift, s. 86: Kommunale bygg og tilgjengelighet må ha fokus. Rådet ber om at vintervedlikehold av kommunale gangveger og overganger prioriteres slik at det blir framkommelig med bl.a. rullestol og rullator.

Kapittel 8 Investeringer:

Rådet mener det er positivt at det bygges/ombygger skoler og barnehager da disse vil bli mer tilgjengelig for de med funksjonsnedsettelse.

Rådet mener det er veldig positivt at biblioteket tenkes flyttet til 1. etasje og at det blir mer tilgjengelig for alle brukere.

Rådet ber om brukermedvirkning i utarbeidelse av tegninger og i ombyggingsprosessene/byggeprosessene som skal skje i planperioden.

For rådet

Line Therese Ertsås
Formannskapssekretær

Behandling av budsjett og økonomiplan 2020-2023

Saksbehandler: Jan Erik Hermann E-post: jan.erik.hermann@verdal.kommune.no Tlf.: 90219818	Arkivref: 2018/5433 - /440
--	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Arbeidsmiljøutvalg	13.11.2019	52/19

Saksprotokoll i Arbeidsmiljøutvalg - 13.11.2019 - 52/2019

BEHANDLING:

Det ble fremmet følgende tilleggsforslag til nytt pkt 1 (innstillinga blir da pkt. 2 - pkt. 4).

AMU ønsker å uttrykke en bekymring for de bemanningsmessige konsekvensene av investeringstakten, og den påvirkning det kan få for de ansatte sitt arbeidsmiljø.

Votering:

Det ble først votert over forslaget til nytt pkt. 1. Enstemmig vedtatt.

Det ble så votert samlet over leders forslag til vedtak og vedtatt nytt pkt. 1. Enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

1. AMU ønsker å uttrykke en bekymring for de bemanningsmessige konsekvensene av investeringstakten, og den påvirkning det kan få for de ansatte sitt arbeidsmiljø.
2. Ved nødvendig omstilling av organisasjonen skal endringer og prosesser gjennomføres i tråd med arbeidsmiljølovens krav. Arbeidsmiljøutvalget ber herunder partene om å ha særlig fokus på
 - gode rutiner for informasjon, tilrettelegging og utvikling av de ulike arbeidsplassene som berøres av omstillingene
 - gode rutiner for drøfting av arbeidsforholdene, for rådgøring med vernetjenesten og for ansattes medvirkning
 - god systematikk i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, med spesielt fokus på risikovurderinger og handlingsplaner for å redusere risiko
 - vern mot diskriminering
3. Arbeidsmiljøutvalget ber om rapport fra de ulike virksomhetene om hvordan oppgavene i pkt. 1 planlegges fulgt opp i de ulike delene av organisasjonen. Slik rapport skal foreligge til AMU-møtet 13. januar.
4. Arbeidsmiljøutvalget ber virksomhetene rapportere hvert kvartal om utviklingen i arbeidsmiljøet, etter nærmere fastsatte kriterier. Slike kriterier vedtas i AMU i møtet 13. januar.

Arbeidsmiljøutvalgets leder sitt forslag til vedtak:

1. Ved nødvendig omstilling av organisasjonen skal endringer og prosesser gjennomføres i tråd med arbeidsmiljølovens krav. Arbeidsmiljøutvalget ber herunder partene om å ha særlig fokus på
 - gode rutiner for informasjon, tilrettelegging og utvikling av de ulike arbeidsplassene som berøres av omstillingene
 - gode rutiner for drøfting av arbeidsforholdene, for rådgøring med vernetjenesten og for ansattes medvirkning
 - god systematikk i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, med spesielt fokus på risikovurderinger og handlingsplaner for å redusere risiko
 - vern mot diskriminering
2. Arbeidsmiljøutvalget ber om rapport fra de ulike virksomhetene om hvordan oppgavene i pkt. 1 planlegges fulgt opp i de ulike delene av organisasjonen. Slik rapport skal foreligge til AMU-møtet 13. januar.
3. Arbeidsmiljøutvalget ber virksomhetene rapportere hvert kvartal om utviklingen i arbeidsmiljøet, etter nærmere fastsatte kriterier. Slike kriterier vedtas i AMU i møtet 13. januar.

Vedlegg:

- 1 Nærværstall
- 2 Budsjett 2020 Rådmannens forslag
- 3 Budsjett 2020 Rådmannens presentasjon
- 4 Informasjonsskriv til ansatte i helse og velferd

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- Arbeidsgiver skal vurdere konsekvenser: Arbeidsmiljøloven § 3-1
- Krav til informasjon, medvirkning og utvikling: Arbeidsmiljøloven § 4-2
- Verneombudet skal tas med på råd: Arbeidsmiljøloven § 6-2 fjerde ledd
- Arbeidsmiljøutvalget sin rolle: Arbeidsmiljøloven § 7-2 andre ledd bokstav d)
- Informasjon og drøfting: Arbeidsmiljøloven §§ 8-1 og 8-2
- Bedriftshelsetenesta si rolle: Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 13-2 første ledd bokstav a)

Saksopplysninger:

Rådmannen sitt forslag til budsjett for 2020 og økonomiplan for 2020-2023 ble presentert 7. februar, og skal vedtas utlagt til allment ettersyn av formannskapet 21. november. Kommunestyret gjør endelig vedtak 9. desember.

Arbeidsmiljøutvalget skal behandle planer som kan få vesentlig betydning for arbeidsmiljøet, og AMU sin vurdering vil være spesielt viktig når større omstillinger skal gjennomføres. Rådmannen sitt forslag legger opp til store omstillinger.

Vurdering:

Forslag til økonomiplan legger opp til reduksjoner i driften på samlet 52 millioner i 2020, og som øker jevnt på i løpet av 4- årsperioden.

Det er viktig at organisasjonen er våken i forhold til å ivareta arbeidsmiljøet i fasen med store omstillinger. Arbeidsmiljøutvalget ønsker derfor å gi tydelige signaler til partene om å bidra til at vi sikrer et godt og helsefremmende arbeidsmiljø også i en slik krevende fase med omstilling.

Dette krever tett oppfølging, og arbeidsmiljøutvalget ønsker jevn rapportering etter hvert kvartal i samme kvartalsrapport som rapporterer om pengebruk i de ulike virksomhetene.

Der virksomhetene har spesielle behov, kan en velge å opprette underutvalg, og kople både Nav arbeidslivssenter, vår egen bedriftshelsetjeneste.

Kommunens personalavdeling skal være tett på og bidra til at omstillingene løses på en god måte.

Bevilgningsskjema etter tjenestegruppe

I foreløpig økonomiplan og budsjett side 23 står at oversikten over bevilgninger (Bevilgningsskjema 1B) skal omarbeides slik at oppstillingen følger prinsippene i Kostra om inndeling etter tjenester og innbyggerbehov. En inndeling etter prinsippene i Kostra antas å gi bedre informasjon og grunnlag for prioritering enn den tradisjonelle inndelingen etter budsjettområder (gruppeansvar). Endringen gjøres også for å få en oppstilling som er organisasjonsnøytral og som har bedre sammenheng mot SSB's kostratall.

Det bemerkes at ingen gruppeansvar har fått endret tildeling fra de tallene som er vist i foreløpig økonomiplan på side 23. Det er kun visningen av tallene som er endret fra å vise gruppeansvar til å vise tjenestegrupper.

BEVILGNINGSSKJEMA B-Skjema					
Linjenr	Tjenestegrupper fra Kostra	2020	2021	2022	2023
1	Administrasjon - politikk	5 651	5 481	5 886	6 037
2	Administrasjon	80 692	78 345	79 876	80 949
3	Felles	3 781	3 745	3 812	3 844
4	Felles lønns- og prisvekst avsetning	18 600	18 639	18 513	18 513
	Sum linje 1-4	108 723	106 209	108 087	109 343
5	Barnehage	117 376	111 801	110 152	111 298
6	Grunnskole	207 245	192 547	187 556	190 304
7	Helsestasjon og lege	44 392	42 200	41 706	42 276
8	Pleie og omsorg felles	22 099	20 599	20 336	20 669
9	Pleie og omsorg i institusjon	74 958	70 501	69 345	70 407
10	Pleie og omsorg i hjemmet	133 174	125 708	125 343	127 764
	Sum linje 8-10	230 231	216 807	215 024	218 840
11	Sosialtjenester og NAV	37 854	34 388	32 549	32 882
12	Kommunale boliger	-4 201	-4 043	-3 755	-3 736
	Sum linje 11 og 12	33 653	30 345	28 794	29 146
13	Barnevern	32 681	32 278	31 911	32 262
14	Kultur og idrett	26 056	25 000	24 568	24 750
15	Plan	3 608	3 480	3 450	3 480
16	Landbruk og næring	6 414	6 161	6 132	6 195
17	Samferdsel og veier	8 680	8 346	8 225	8 298
18	Brann og redning	10 594	10 594	10 594	10 595
19	Vann avløp og renovasjon. Selvkost	0	0	0	0
20	Motpost kapitalutgifter selvkost	-17 886	-19 560	-23 256	-29 057
21	Kirke	7 881	7 794	7 829	7 863
	Sum fellesfinansiering av tjenester	819 649	774 003	760 773	765 593

Endringer i økonomiplandokumentet fra foreløpig versjon av 07.11.

A-skjema side 22. Misvisende fortegningsbruk er rettet opp. Ingen praktisk konsekvens.

Nytt bevilgningsskjema (B-skjema) skal legges inn på side 23 etter at formannskap har gjort vedtak.

Budsjettsskjema 2B – en summeringsfeil er rettet opp.

Kapittel 9.2 om pensjoner har fått bedre forklaringstekst. En feil i teksten der premieavvik og premiebetaling var blandet sammen, er nå rettet. Manglende forklaring til figuren er også rettet.

Under kapittel forslag til vedtak, ligger nå rådmannens innstilling. Denne blir endret til formannskapets innstilling når vedtak foreligger.

Det er også gjort en del kosmetiske endringer og justeringer av sides kift.

Sammenhenger mellom gammelt og nytt B-skjema

På de neste sidene ligger en rapport som viser hvordan nytt B-skjema er konstruert. I venstre del av skjema vises hvilke tjenester /innbyggerbehov som er gruppert sammen til gruppetjenester.

I høyre del vises hvordan bevilgning til hvert enkelt gruppeansvar er splittet på gruppetjenester.

Budsjettet vedtas på gruppetjenester og videre oppsplitting i rapporten er ikke en del av det politiske vedtaket.

Ny: Tjenestegrupper inndelt i kostrafunksjoner	Sum Budsjett 2020
100 Administrasjon - politikk	5 651
1000 Politisk styring	5 651
110 Administrasjon	80 692
1100 Kontroll og revisjon	1 708
1200 Administrasjon	54 487
1204 Tillitsmannsordningen	2 821
1210 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1 903
1300 Administrasjonslokaler	5 883
1301 Kommunale bygg til fordeling	13 891
201 Barnehage	117 376
2010 Barnehage	102 474
2110 Styrket tilbud til barnehagebarn	10 101
2210 Barnehagelokaler og skyss	4 801
202 Grunnskole	207 245
2020 Grunnskole	167 121
2021 PP-tjeneste	7 995
2130 Voksenopplæring	160
2131 Voksenopplæring innvandrere	5 229
2150 Skolefritidstilbud	249
2151 Skolefrit. ordn. Barn m/særl. behov	997
2221 Skolelokaler	19 343
2230 Skoleskyss	6 150
231 Kultur og idrett	26 056
2310 Aktivitetstilbud barn og unge	1 669
2311 Barne- og ungdomsarbeid	110
2312 Miljøteam Ungdomsskole	800
2315 Ungdomskontakten	1 574
3700 Bibliotek	3 220
3702 Bibliotekstjenester ved Verdal fengsel	0
3750 Museer	100
3770 Kunstformidling (sang, teater, litteratur)	5 130
3801 Andre idrettsformål	3 358
3810 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	2 870
3830 Musikk- og kulturskoler	4 004
3850 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	15
3853 Andre kulturtiltak	2 218
3854 Frivilligsentralen	688
3860 Kommunale kulturbygg	100
3811 Sentralidrettsanlegget	200
232 Helsestasjon og lege	44 392
2320 Forebygging - helsestasjons- og skolehelsetjeneste	9 838
2330 Annet forebyggende helsearbeid	3 536
2333 Kriesenter/incidentsenter	975
2334 Annet foreb. arbeid Helse og sosial	1 680
2410 Diagnose, behandling, re-/habilitering	10 057
2411 Legetjeneste - fellesutgifter	13 221
2412 Legevakt	5 440
2414 Fengselhelsetjenesten	0
2419 Ørmelen legesenter	0
2417 Verdal legesenter	-355
234 Pleie og omsorg felles	22 099
2340 Aktivisering og servicetjenester ovenfor eldre og personer med fi	11 044
2341 Dagtilbud eldre og funksjonshemmede	8 997
2344 Fritidstilbud eldre og funksjonshemmede	77
2560 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	1 981
242 Sosialtjeneste NAV	37 854
2420 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	8 588
2421 Flyktningekoordinerings	621
2422 Bo-oppfølgingstjenesten	2 096
2423 Skjenkekontroll	-90
2432 Rustjenesten	2 962
2731 Arb. for yrkes og utv. hemmede (ASVO)	1 030
2750 Introduksjonsordningen	8 224
2760 Kvalifiseringsordningen	672
2810 Ytelse til livsopphold	13 697
8500 Generelt statstilskudd vedr flyktninger	54
244 Barnevern	32 681
2440 Barneverntjeneste	11 169
2510 Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	3 054
2520 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet	18 457
253 Pleie og omsorg i institusjon	74 958
2530 Helse og omsorgstjenester i institusjon	69 341
2610 Institusjonslokaler	5 617
254 Pleie og omsorg i hjemmet	133 174
2540 Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende	-625
2541 Hjemmesykepleie	70 405
2542 Personlige assistenter - omsorgslønn	2 616
2545 Annen pleie, omsorg, hjelp i hjemmene	58 719
2547 Omsorgsbaser	2 059

Tradisjonell: Gruppeansvar inndelt i gruppertjenester	Sum budsjett 2020
110 Rådmann	39 245
100 Administrasjon - politikk	5 319
110 Administrasjon	27 463
231 Kultur og idrett	100
232 Helsestasjon og lege	2 619
242 Sosialtjeneste NAV	-90
265 Kommunale boliger	2 713
338 Brann og redning	11
180 Felles	1 110
126 Oppvekst felles	121 090
110 Administrasjon	2 855
201 Barnehage	114 104
202 Grunnskole	-13
231 Kultur og idrett	4 044
180 Felles	100
127 Skole / SFO	190 219
110 Administrasjon	1 637
202 Grunnskole	186 163
234 Pleie og omsorg felles	2 419
128 Barnehage	2 017
110 Administrasjon	1 828
201 Barnehage	189
130 Ressurscenter oppvekst	54 194
110 Administrasjon	1 233
201 Barnehage	1 701
202 Grunnskole	7 825
232 Helsestasjon og lege	10 754
242 Sosialtjeneste NAV	0
244 Barnevern	32 681
140 Landbruk, miljø og arealforvaltning	5 996
110 Administrasjon	822
301 Plan	1 225
320 Landbruk og næring	3 950
141 Teknisk drift	40 188
110 Administrasjon	22 252
201 Barnehage	1 607
202 Grunnskole	7 980
231 Kultur og idrett	1 968
232 Helsestasjon og lege	-355
253 Pleie og omsorg i institusjon	3 455
265 Kommunale boliger	-7 310
301 Plan	1 357
332 Samferdsel og veier	8 680
340 Vann. Avløp og renovasjon	-1
390 Kirke	555
285 Tjenester utenfor ord. Kommunalt ansvarsområde	0
143 Selvkostområder	0
301 Plan	0
340 Vann. Avløp og renovasjon	0
144 Næring og samfunnsutvikling felles	11 631
110 Administrasjon	1 352
202 Grunnskole	0
301 Plan	490
320 Landbruk og næring	2 464
390 Kirke	7 326
145 Integrering og mangfold	14 969
110 Administrasjon	932
202 Grunnskole	5 229
231 Kultur og idrett	10
242 Sosialtjeneste NAV	8 698
265 Kommunale boliger	100
146 Kulturtjenesten	20 667
110 Administrasjon	470
202 Grunnskole	385
231 Kultur og idrett	19 734
234 Pleie og omsorg felles	77
150 Hjemmetjenesten	76 860
232 Helsestasjon og lege	11 737
234 Pleie og omsorg felles	1 195
254 Pleie og omsorg i hjemmet	63 929
153 Institusjonstjenesten	91 217
110 Administrasjon	-83
232 Helsestasjon og lege	18 661
234 Pleie og omsorg felles	7 937
253 Pleie og omsorg i institusjon	64 702
156 Bo- og dagtilbudstjenesten	84 757
232 Helsestasjon og lege	0
234 Pleie og omsorg felles	10 471
242 Sosialtjeneste NAV	6 088

Ny: Tjenestegrupper inndelt i kostrafunksjoner	Sum Budsjett 2020
265 Kommunale boliger	-4 201
2650 Kommunalt disponerte boliger	800
2652 Sosialboliger	296
2653 Flyktningeboliger	100
2830 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	2 713
3151 Utbyggingsområder for boliger	120
3152 Festetomter	-800
2651 Omsorgsboliger	-7 430
301 Plan	3 608
3010 Plansaker	1 714
3020 Byggesaker	0
3030 Matrikkelgebyr	21
3031 Salg og forvaltning geodata	516
3350 Rekreasjon i tettsted	1 227
3600 Naturforvaltning og friluftsliv	0
3601 Elveforebygging	50
3650 Kulturminneforvaltning	80
320 Landbruk og næring	6 414
3250 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2 464
3290 Landbruk og miljø	3 950
332 Samferdsel og veier	8 680
3320 Kommunale veger	7 780
3321 Gatelys	900
338 Brann og redning	10 594
3391 Beredskap Verdal	10 594
340 Vann, Avløp og renovasjon	-1
3400 Produksjon av vann	5 265
3450 Distribusjon av vann	-5 265
3500 Avløpsrensing	11 500
3530 Drift/vedlikehold av avløpsnett	-11 500
3550 Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	-1
390 Kirke	7 881
3900 Den Norske Kirke	4 766
3920 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	250
3930 Gravplasser og krematorier	2 865
180 Felles	3 781
1800 Diverse fellesutgifter	3 519
1801 Eldres råd	71
1804 Ungdomsrådet	100
1805 Råd for funksjonshemmede	50
1806 Innvandrerråd	40
1900 Interne serviceenheter	0
285 Tjenester utenfor ord. Kommunalt ansvarsområde	0
2850 Tjenester utenfor ord. kommunalt ansv.område	0
181 Felles lønns- og prisvekst avsetning	18 600
1810 Avsetning lønns- og prisvekst	18 600
182 Motpost kapitalutgifter selvkost	-17 886
1820 Motpost kapitalutgifter selvkost	-17 886
Totalsum	819 648

Tradisjonell: Gruppeansvar inndelt i gruppetjenester	Sum budsjett 2020
253 Pleie og omsorg i institusjon	4 804
254 Pleie og omsorg i hjemmet	63 394
158 Velferd felles	8 900
253 Pleie og omsorg i institusjon	2 423
254 Pleie og omsorg i hjemmet	6 477
159 NAV Sosial- og flyktningetjenesten	24 430
232 Helsestasjon og lege	975
242 Sosialtjeneste NAV	23 158
265 Kommunale boliger	296
170 IK, Regnskap, innføring og lønn	2 930
110 Administrasjon	2 930
171 IK, Geodata og oppmåling	536
301 Plan	536
180 Fellesområder	23 560
100 Administrasjon - politikk	332
110 Administrasjon	3 457
201 Barnehage	-225
202 Grunnskole	-325
231 Kultur og idrett	200
253 Pleie og omsorg i institusjon	-425
254 Pleie og omsorg i hjemmet	-625
301 Plan	0
180 Felles	2 571
285 Tjenester utenfor ord. Kommunalt ansvarsområde	0
181 Felles lønns- og prisvekst avsetning	18 600
195 IK Kemner, IKT og advokat	12 665
110 Administrasjon	12 665
196 IK Innherred brann og redning	10 583
338 Brann og redning	10 583
197 IK Innherred innkjøp	880
110 Administrasjon	880
850 Finanstansaksjoner	-17 886
182 Motpost kapitalutgifter selvkost	-17 886
Totalsum	819 648

Uttalelse fra Vuku Oppvekstsenter vedrørende budsjettforslag /økonomiplan for 2020-2023

I budsjettet/økonomiplan fra rådmannen er det foreslått at det skal kuttes 20 årsverk innenfor oppvekstsektoren. I dokumentene sier rådmannen at «det ikke er mulig å opprettholde dagens omfang og kvalitet på tjenesteleveransen fremover» (s.71). Hva betyr dette i praksis? Hvem betaler prisen?

Dagens skole har ansvar for at barn og unge får en utdanning, men også at de lærer dannelse. Dette lærer de i skolefelleskapet, som er medelever og voksenpersoner (pedagoger/miljøarbeidere/fagarbeidere/andre). Barn og unge i dag opplever mange utfordringer knyttet til sosial kompetanse, og er avhengige av å veiledes gjennom utfordringene av voksenpersoner.

For eksempel så er vold i skolen et økende problem som har blitt en del av elever og ansattes hverdag. Dette er en virkelighet for flere av skolene i kommunen. Vi kjenner til ansatte som er redd og gruer seg til å gå på jobb på grunn av voldelige elever. I henhold til Arbeidsmiljøloven har alle rett på en trygg og sikker læringsarena/ arbeidsplass. Med å redusere antall voksenpersoner vil det bli ekstra belastning på elever og ansatte, og vi vil ikke være i stand til å trygge skolemiljøet eller være i stand til å opprettholde tjenestene elevene har krav på. Vår skole har hatt flere uønskede hendelser bare den siste måneden, og noen av disse har ført til sykemeldinger.

I budsjettet/økonomiplanen er det foreslått at elever med behov for spesialundervisning skal få redusert tilbudet sitt.

«Dette vil medføre en reduksjon i fagarbeidere, assistenter og miljøterapeuter i skole fremover, da grunntimene og spesialpedagogiske vedtak må dekkes av pedagog» (s.71)

Det betyr i praksis at en pedagog(lærer) skal klare å tilrettelegge undervisningen for alle elever samtidig og innenfor en visst tidsramme (oftest en time) alene. Man må i nok ha overmenneskelige evner for å få til det. For eksempel å gjennomføre vanlig undervisning og spesialundervisning for tretti elever der fjorten har krav på spesialundervisning er det fysisk umulig. Da blir spørsmålet; hvem skal få og hvem skal ikke få det de har krav på?

Å effektivisere er vel og bra, og vi kan saktens ta et effektiviseringsblikk over rutinene og organiseringen vår, men konsekvensene av kuttene foreslått i budsjettet handler mer om å vurdere hvem av elevene med behov skal få og hvem skal ikke få undervisningen de har krav på?

Er det et slikt samfunn vi skal fremme og vise våre fremtidige generasjoner?

Hva slags skole vil vi ha? Hva slags samfunn vil vi ha?

Og ikke minst, hvem blir sittende med ansvaret og hvem blir til syvende og sist sittende med Svarteper? Helt klart, pedagogene og skoleledelsene (rektorer/asst. rektorer/team ledere). I realiteten er det dere, politikere, som sitter på ansvaret. Det er dere som bestemmer hvor pengene skal brukes.

Det har ofte kommet signaler fra kommunens ledelse om at vi skal være lojale mot arbeidsgiver. Selvsagt er det som arbeidstaker det etiske riktige å gjøre, men med et budsjett som antyder lovbrudd og som gir alvorlige negative konsekvenser til barn og unge i kommunen er det eneste riktige å gi lojaliteten vår til de – så får budsjett være budsjett. Konsekvensene av ikke å holde budsjett er mye mindre enn konsekvensene av ikke å gi barn og unge en opplæring de har krav på, og for ansatte å ikke føle seg tryggt og ivaretatt på arbeidsplassen.

Før dere tar en avgjørelse til budsjettforslaget ber vi dere innstendig om å vurdere nøye hvordan dere vil at skolehverdagen til barn og unge i Verdal kommune skal være.

Avslutningsvis legger vi ved hva noen av pedagogene uttrykker om sin arbeidsdag;

«Jeg går allerede hver dag og ser på unger som ikke får den hjelpen de trenger. Vi brannslukker. Vi har utagerende adferd. Jeg skal visst undervise også oppi alt dette.

Jeg har vært innom tanken på å bytte jobb SÅ mange ganger i det siste. Jeg orker ikke gå å se på det hver dag. Jeg gjør mitt beste, men strekker ikke til. Og det er slik det er NÅ. Hvordan blir det da etter jul?»

«Budsjettforslaget vil komme til å påvirke min hverdag både i jobbsituasjonen og arbeidsmiljøet. Jeg merker allerede nå at arbeidsmiljøet får seg en knekk av denne situasjonen. Dette kommer først og fremst ut i usikkerhet, frustrasjon og fortvilelse blant kollegiet.

Når det gjelder min hverdag og undervisningssituasjon, vil budsjettforslaget mest sannsynlig få store konsekvenser. Først og fremst så bryter jeg (kommunen) loven med at elevene ikke får det de har krav på. Dette er ingen god følelse å jobbe med. Tiden er knapp allerede, og med fjerning av ressurser, vil jeg ikke ha en sjanse til å rekke over alle elevene. Det må da prioriteres hardt, noe som sannsynligvis vil si at elever ikke får det de har krav på.

Den aller største konsekvensen av dette vil være det vi allerede ser nå, nemlig håndtering av utagerende atferd. Voksenteiteten minsker, og det blir vanskeligheter med å håndtere elever av typen utagerende atferd. Vold mot medelever og voksenpersoner blir derfor en konsekvens. Denne konsekvensen er uholdbar og påvirker hele skolen. Elever som sitter utrygt på plassene sine, elever som er utagerende, vil ikke være mottakelig for læring. Det blir en vond spiral, som allerede har vist seg å være krevende å stoppe med de ressursene som er nå.»

Vi håper denne informasjonen gir dere et bilde av hvordan skolehverdagen er, og tar det med i vurderingene når dere skal ta stilling til budsjett/økonomiplan for 2020/2023.

Hilsen

Medlemmene i Utdanningsforbundet Vuku Oppvekstsenter

Innspill til rådmannens forslag til budsjett 2020

Medlemmene i Utdanningsforbundet og Fagforbundet ved Leksdal skole ønsker å dele noen tanker og konsekvenser av rådmannens forslag om å flytte elevene fra Leksdal skole til Stiklestad skole fra høsten 2020.

Leksdal skole er en fådelt skole der 2 og 2 trinn går i samme gruppe og har samme pensum i flere fag. Det betyr at et trinn følger kompetansemål for trinnet over seg. Vi har en plan for hvordan dette skal foregå fram mot sammenslåing med Stiklestad. Det blir ikke nok tid til å dekke de kompetansemålene elevene ikke har arbeidet med, hvis elevene ved Leksdal skole skal flyttes til Stiklestad allerede høsten 2020.

Vi frykter hvis dette forslaget går i gjennom, ender det opp med å bli en langvarig dårlig løsning for alle involverte, da det virker å være knyttet usikkerhet rundt oppstart av byggeprosessen. Vi frykter at det blir en dårlig læringssituasjon for elevene fra begge skolene, fordi Stiklestad skole er i såpass dårlig forfatning, og at kommer til å bli meget trangt bygningsmessig over flere år. Er det nok rom til å ta imot elevene? Er det forsvarlig å velge denne løsningen med tanke på at skolen får dispensasjon hvert år da skolen ikke følger brannforskriftene?

Med tanke på misnøye og støy forslaget om nedleggelsen av Leksdal skole forårsaket i bygda, mener vi at dette forslaget danner et dårlig utgangspunkt for videre samarbeid, og troen på innbyggerinvolvering svekkes ytterligere.

Fra vedtaket om at Leksdal skole ble gjort, har vi ansatte ved Leksdal skole vært lojale mot vedtaket. Det var bekymringer rundt hvordan organisering av ansatte skulle ivaretas, men det ble utarbeidet et dokument «Oppsummering etter drøftinger angående omorganisering av personell ved Vinne skole og Ness oppvekstsenter, Stiklestad skole og Leksdal skole i forbindelse med sammenslåing av Vinne og Ness skoler, og Stiklestad skole og Leksdal skole, og nedleggelse av Ness skole og Leksdal skole.» (se vedlegg). Dette dokumentet er underskrevet av kommunalsjef, virksomhetsleder skole og SFO, hovedtillitsvalgt i Utdanningsforbundet, hovedtillitsvalgt i Skolelederforbundet og hovedtillitsvalgt i Fagforbundet, datert 12/4-19. Der ble vi lovet en god prosess med tanke på hvordan sammenslåingen med Stiklestad skole skulle foregå for alle ansatte. Det står: «Det er et overordnet mål at alle ansatte skal føle seg godt ivaretatt og hørt i prosessene». Vi forventer at det som står i dette dokumentet blir fulgt. Hvis rådmannens forslag tas til følge brytes avtalen som ble signert. Hvem skal arbeide hvor? Skal alle ansatte fra begge skolene, slik det står i dokumentet, få like muligheter? Eller er det ansatte ved Leksdal skole som skal omplasseres?

Vi mener at det beste for elevene og ansatte er å vente til en ny skole står ferdig på Stiklestad.

Vi forventer at de som bestemmer forholder seg til de vedtak som har blitt gjort.

På vegne av medlemmer i Fagforbundet og Utdanningsforbundet ved Leksdal skole
plasstillitsvalgt i Utdanningsforbundet, Marthe Nesseemo

Oppsummering etter drøftinger angående omorganisering av personell ved Vinne skole og Ness oppvekstsenter, Stiklestad skole og Leksdal skole i forbindelse med sammenslåing av Vinne og Ness skoler, og Stiklestad skole og Leksdal skole, og nedleggelse av Ness skole og Leksdal skole.

Partene, arbeidsgiver Verdal kommune ved oppvekstavdelingen representert ved kommunalsjef Frode Kvitem og virksomhetsleder skole og sfo John Olav Larsen og arbeidstakerorganisasjonene representert ved Utdanningsforbundet ved hovedtillitsvalgt Christian Floan Aalberg, Fagforbundet ved HTV Lise Heggdal og Skolelederforbundet ved HTV Kirsten Malmo, har gjennom høsten 2018 og vinter 2019 drøftet følgende:

Gjennomføring av en god prosess og saksbehandling av omorganiseringsprosessene i forbindelse med gjennomføring av skolestruktursaken PS 56/17.

Det er et overordnet mål at alle ansatte skal føle seg godt ivaretatt og hørt i prosessene.

Utvalg

Partene har først drøftet hvem som skal være med i utvalget i forbindelse med omorganisering av personell når skolene slås sammen. Det er enighet om at hele personellet ved begge berørte skoler i de to prosessene legges i potten.

Garantier

Det er bestemt i skolestruktursaken PS 56/17 at ingen berørte skal sies opp som følge av skolestruktursaken. Det betyr at alle fast ansatte er garantert jobb i Verdal kommune med samme vilkår som de til enhver tid har ved sammenslåings-/nedleggelsestidspunktet. Når hele personalet ved begge skoler er utvalget, betyr dette også at noen kan bli flyttet til andre stillinger innen Verdal kommune. De ansatte som ikke får tilbud om stilling ved de nye skolene får da et alternativt tilbud om arbeid ved en annen enhet, i stilling de regnes som kvalifisert for. Ved en slik overtallighet skal virksomhetsleder- og hovedtillitsvalgnivå involveres i drøftingene rundt selve utvelgelsen.

Partene er enige om at en slik omorganisering og forflytting av personell er en saklig grunn til at enkelte må skifte arbeidsted/enhet innen kommunen.

Partene er enige om at det er innenfor styringsretten til arbeidsgiver å fastsette kriterier for utvelgelse av hvem som må skifte arbeidssted (ikke får arbeid ved de nye enhetene) så lenge disse er saklige. Det legges til grunn de samme rettslige prinsipp ved disse omorganiseringene som ved nedbemanning jf. AML §15-7

Saklige kriterier i denne sammenheng er følgende:

Kvalifikasjoner

Alder

Sterke sosiale årsaker

Ansiennitet

Prosess:

Alle ansatte ved enhetene Vinne og Ness, og senere Stiklestad og Leksdal er en del av utvalget. Det betyr at alle har krav på å bli hørt i prosessen. Det betyr at alle ansatte ved de 4 skolene skal tilbys en samtale og en vurdering sammen med nærmeste leder, og skal ha tilbud om å ha med seg en tillitsvalgt i disse samtalene. Her skal det kartlegges hver enkelt ansatt sitt individuelle behov og ønsker. Arbeidsgiver kan allerede her tilby ansatte arbeid ved andre enheter eller andre løsninger for videre arbeid, etter-/videreutdanning, naturlig avgang el..

Det er også viktig at alle ansattes formelle kompetanse, ansiennitet i kommunen og realkompetanse dokumenteres. (Eksempelvis bruk av «Kompetansenøkkelen fra Visma Smart Skill»).

Arbeidsgiver utarbeider en bemanningsplan for de «nye» skolene i god tid før oppstart. Arbeidsgiver drøfter denne med arbeidstakerorganisasjonene. Det er enighet om at stillinger må bemannes opp først og fremst med kvalifisert personell i tråd med bemanningsplan.

Med kvalifikasjoner menes følgende:

- Formell kompetanse vekttall/studiepoeng
- Realkompetanse

Ansiennitet

Ansiennitet vurderes ved **ellers like forhold**. Lang ansiennitet, over 10 år, kan tillegges vekt.

Alder

Høy alder kan tillegges vekt med tanke på å beholde ønsket arbeidssted. Med høy alder menes 58år+.

Sosiale forhold

Dette saklige forholdet tillegges til vanlig lite vekt da alle er garantert arbeid i disse sammenslåingsprosessene. Likevel kan sosiale forhold tillegges vekt i helt spesielle sammenhenger, da med tanke på at noen kanskje ønsker seg et helt annet arbeidssted pga familiære forhold, sykdom eller andre lyter.

Totalvurdering

Etter en **totalvurdering av disse 4 saklige kriterier** av hver enkelt ansatt fylles bemanningsplanene ved de 2 nye skolene opp, og dette drøftes med arbeidstakerorganisasjonene. Det er enighet om at arbeidsgiver har styringsrett, så lenge man forholder seg til de saklige kriterier.

Eventuelle overtallige arbeidstakere til de nye skolene får så tilbud om arbeid ved en annen enhet i Verdal kommune som man regnes kvalifisert nok for.

Det skal i hver enkelt prosess på forhånd settes opp en tidsplan med mål om at alle ansatte skal vite hvilken arbeidsplass de skal fortsette på, eller flytte til, minimum 3 måneder før oppstart av ny skole.

Ansvar:

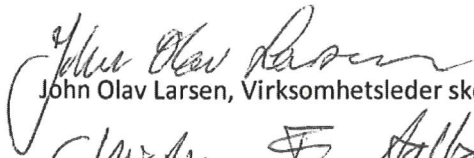
Det overordnede ansvaret for disse prosessene ligger hos rådmannen gjennom kommunalsjef oppvekst og virksomhetsleder Skole og sfo i samarbeid med de enkelte rektorer.

Virksomhetsleder skole og sfo leder det daglige arbeidet med prosessene i samarbeid med HTVør fra arbeidstakerorganisasjonene Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Skolelederforbundet.

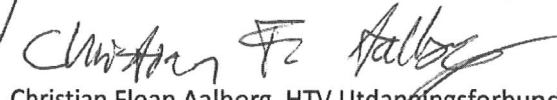
Rektorene arbeider med bemanningsplaner, kartlegginger jf. oppsatte tidsplaner i samarbeid med arbeidsplassstillitsvalgte ved de 4 skolene. Rektor rapporterer til virksomhetsleder og arbeidsplassstillitsvalgte til sine respektive HTV-er.

Verdal 12/4-2019

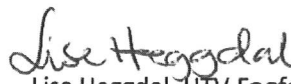
Frode Kvittem, Kommunalsjef oppvekst

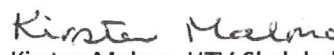
John Olav Larsen, Virksomhetsleder skole og sfo

Christian Floan Aalberg, HTV Utdanningsforbundet

Lise Heggdal, HTV Fagforbundet

Kirsten Malmo, HTV Skolelederforbundet.

Fritidssenteret, Gnr/bnr 19/72

Saksbehandler: Bård Kotheim E-post: baard.kotheim@verdal.kommune.no Tlf.: 918 93 781	Arkivref: 2019/4702 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	05.12.2019	135/19
Kommunestyre	09.12.2019	120/19

Rådmannens innstilling:

1. Rådmannen gis fullmakt til å starte salgsprosessen av Fritidssenteret.
2. Det tas sikte på at dagens brukere av Fritidssenteret gis mulighet til å benytte lokaler i nytt Bo- og behandlingssenter når dette tas i bruk.
3. Fritidssenteret avhendes så snart Bo- og behandlingssenteret er i normal drift.

Vedlegg:

- Tilstandsvurdering utarbeidet av Norconsult A/S datert november 2019
- PS 77/19 Bruk av eget areal i sentrum, formannskapet 20.06.2019

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Generelt:

Verdal kommune har i dag ca. 87 000 m² bygningsmasse. I tillegg vil det i løpet av de nærmeste 3 år komme til ytterligere 12 000 m² nytt areal i form av ett nytt Helsehus og skolebygg. Økt driftskostnad for nytt areal vil ligge på anslagsvis 6 mill. årlig (500 kr/m²), dersom en ikke klarer å avhende noen av de gamle byggene kommunen eier.

Det ble i kommunestyret 23.4.18 som sak PS/18 Budsjettjustering 2018 uttrykt forventninger om at kommunen skal redusere sin bygningsmasse. «Kommunen har økt sin eiendomsmasse de siste årene. Med en omfattende bygningsmasse og store arealer følger det behov for drift- og vedlikeholdsoppgaver med de kostnader det innebærer. Samtidig må kommunen til enhver tid vurdere sitt reelle behov for eiendommer og formålsbygg. Det er en forventning at kommunen

skal redusere sin totale eiendomsmasse. Rådmannen bes legge frem en strategi for reduksjon og salg av kommunaleide bygg og eiendommer.»

Som sak i formannskapet [PS 77/19 Bruk av eget areal i sentrum](#) ble det gjort vurderinger av bygg og eiendommer i sentrum. Denne saken representerer den strategiske retningen det arbeides etter m.h.t. bygningsmasse i sentrum.

I den saken ble Fritidssenteret beskrevet på følgende måte:

«Det gamle fritidssenteret (Arken) er et bygg kommunen ikke lenger bruker når Arken flytta til Ørmelen. Det er behov for drift- og vedlikeholdsoppgaver med de kostnader det innebærer, det er delvis et eldre bygg. Samtidig må kommunen til enhver tid vurdere sitt reelle behov for eiendommer og formålsbygg. Det er en forventning fra politisk hold at kommunen skal redusere sin totale eiendomsmasse, og det gamle fritidssenteret er et bygg kommunen ikke bruker p.t. Det er heller ikke planlagt å bruke Fritidssenteret av kommunen på sikt. Det har i senere tid vært arbeidet med en midlertidig leieavtale mellom kommunen og pensjonister/lag/foreninger. Det er ikke mulig å gi fri bruk av bygningsmassen, slik ønskene er. Prosessene er ikke sluttstilt, slik at sak til folkevalgt organ vil måtte komme senere.»

En målsetting for kommunen må være å avhende like stort areal som det som bygges nytt. I forbindelse med budsjett/økonomiplanbehandlingen i år er det lagt fram forslag om avhending av følgende bygningsmasse i løpet av 2020 og 2021.

• Salg av Fritidssenteret:	Helårsbesparelse drift kr.200.000,-
• Salg av Møllegata 12:	Helårsbesparelse drift kr.320.000,-
• Riving av Paviljongen Verdal rådhus:	Helårsbesparelse drift kr.350.000,-
• Riving/salg av Ness skole:	Helårsbesparelse drift kr.700.000,-
• Salg av Reinsholm Bofellesskap:	Helårsbesparelse drift kr.385.000,-

I budsjettdokumentet er det og skrevet at det skal framlegges egen sak om Fritidssenteret parallelt med budsjett/økonomiplan.

Fritidssenteret:

Ett av byggene som er godt egnet for salg er Fritidssenteret. Etter at Arken flyttet i 2018 har kommunen ikke brukt bygget i den daglige drift. Det brukes av noen lag og foreninger på dag og kveldstid, noen møter i kommunal regi og noe utleie på helgene.

Bygget består av flere bygg:

- Bygg A og B. Den gamle distriktslegeboligen med uthus. Bygget som privatbolig ca. 1910. Areal legebolig 360 m2 og areal uthus 60 m2.
- Bygg C. Legebolig med uthus fikk tilbygg og ble oppgradert på 1980 og 1990-tallet. Har vært brukt av kulturtjenesten, brukt som barnehage, fritidssenter og av Arken. Areal 250 m2
- Bygg D. Nytt tilbygg. Byggeår 2015. Areal 50 m2

Byggets tilstand:

Norconsult A/S har høsten 2019 foretatt en tilstandsvurdering (vedlagt) av Fritidssenteret. Følgende oppsummering siteres fra rapporten:

- Bygg A og B (Distriktslegebolig inkl.uthus). Delvis alvorlige avvik, byggeår antas primo 1900. Omfattende behov renovering tak, fasader, grunnmur, drenering, samt innvendige bygningselementer og overflater. Delvis gamle/manglende tekniske

installasjoner, behov for utskifting/oppgradering. Teknisk standard med hensyn på isolasjon o.a avviker vesentlig fra dagens krav. Bygg B – opprinnelig uthus antas bygd samtidig med bygg A. Konstruksjoner ikke kjent, men er av enkel standard. Bygget må evt. totalrenoveres og oppgraderes vesentlig.

- Bygg C og D. (Arken) Delvis vesentlige avvik, byggeår 1993 og alt framstår med standard fra 1993. Bygg D er påbygg på 50 m2 oppsatt i 2015 Lang restlevetid i selve bygget. Ikke påvist funksjonell svikt, men kun utført enklere løpende vedlikehold. Overflater, mange bygningselementer og tekniske installasjoner er 25 år og har nådd forventet levetid. Må påberegnes større renovering og oppgradering/utskifting av tekniske installasjoner.

Rapporten viser at Distriktslegebolig/Uthus (Bygg A og B) må gjennom en totalrenovering/oppgradering, uansett framtidig bruk og anses kun egnet til boligformål og eller lag/foreningskontor eller tilsvarende.

Arken (Bygg C) er også moden for renovering og er skreddersydd for dagens formål som forsamlingslokale og aktivitetshus.

Norconsult A/S har høsten 2019 gjort et estimert investeringsbehov på hhv 8,1 mill.kr og 3,4 mill.kr for Distriktslegebolig/uthus og Arken. Samlet investeringsbehov er 11,5 mill.kr. Investering tar høyde for registrert vedlikeholdsbehov (beregnet etterslep) og forventet vedlikeholdsbehov- og utskiftningsbehov i fem års perspektiv, men også byggeiers ambisjon om å nå generelt krav i TEK-17.

Kostnad er basert på markedspris for entreprisekostnader.

Årlige driftskostnader:

Årlig driftskostnad ligger på ca. kr 200.000,- i 2018. Årlige driftskostnader må forventes å stige i årene framover.

Finansutgifter:

Tidligere års investeringer i Fritidssenteret medfører at bygget har en bokført verdi i kommunens balanse på ca. 2,5 mill.kr ved utgangen av 2019. Dette utgjør en avskrivning på ca.70.000,- årlig. I tillegg påløper en rentekostnad på lån på ca. kr.60.000,-. Samlet gir dette årlige finansutgifter på ca. 130.000,- årlig.

Investeringskostnader:

Dersom kommunen blir sittende med bygget må det påberegnes en del større investeringskostnader spesielt på gammeldelen av bygget i årene framover. Det vises til vedlagte tilstandsrapport hvor anslått investeringsbehov i et 5-årspektiv anslås til 11,5 mill.kr.

Prosess med lag og foreninger:

I den senere tid har det vært samtaler med pensjonister, lag og foreninger om leie av Fritidssenteret vederlagsfritt i en 3 -årsperiode fram til det er avklart romprogram for nytt Helsebygg.

Ett interimsstyre bestående av 13 lag og foreninger har i den forbindelse kommet med et sterkt ønske om å bruke Arken i minst 10 år. Det hevdes at det er bare da det gir mening å fortsette det arbeidet interimsstyret for Arken har gjort hittil.

Alternativt tilbud for lag og foreninger ved avhending av Fritidssenteret.

I forbindelse med bygging av nytt bo- og behandlingssenter er det planlagt bygd flere arenaer til andre enn beboerne. For lag og foreninger som i dag benytter Fritidssenteret er det muligheter i Kulturrom på 160 m². Rommet ligger like ved kafe/kantine. Hvis det er behov for kjøkken, kan kjøkkenet ved Dagaktivitetstilbudet benyttes.

Kulturrom og kantine ligger sentralt i bygget nært hovedinngang og berører i liten grad beboerposter. En fleksibel møblering skal bidra til å tilrettelegge for mange ulike aktiviteter, f.eks. underholdning, dans og større møter. Det tilrettelegges for at frivillige lag og foreninger som bidrar med aktivitet i bygget har tilgang til ett eget lager i tilknytning til kulturrommet for lagring av diverse utstyr. Kulturrommet har også nærhet til wc og en liten garderobe, og det vil styrke bruken av bygget at pensjonister, lag og foreninger benytter dette bygget.

Tomten

BoligMidt leier garasjen på eiendommen, og bruker trafikkareal framfor garasjen til av- og pålessing. Eiendomsgrensa mellom BoligMidt og kommunen er på gårdsplassen mellom byggene. Det er derfor parkering for maksimalt 17 biler rundt bygget.

BoligMidt planlegger nå leilighetsbygg i M.B.Landstads gate 1. Det er mulig å tenke fornyelse også på kommunens to dekar (2093 m²) store eiendom. Den ligger sentralt til ved Nordgata, og ved inngangen til sentrum fra vest. Det kan bli et spennende område, og det skaper muligheter for by- og stedsutvikling i sentrum av Verdalsøra.

Vurdering:

Kommunestyret har gitt rådmannen i oppdrag å redusere Verdal kommunes totale eiendomsmasse. Ett av byggene som peker seg ut i så henseende er Fritidssenteret. Kommunen har ikke brukt dette bygget i sin daglige drift siden 2018. Driftskostnad for bygget var for 2018 kr.200.000,-. Årlige finanskostnader er i tillegg beregnet til ca. kr. 130.000,- årlig. Det er nesten ikke foretatt vedlikehold på bygget i 2018 og 2019.

Tilstandsrapport utarbeidet av Norconsult A/S i november 2019 viser at på sikt vil det komme omfattende utgifter på bygget hvis kommunen fortsatt skal sitte som eier.

Ved programmering av nytt bo- og behandlingssenter er det planlagt arealer for tilsvarende aktivitet som i dag finner sted ved Fritidssenteret, som en tilleggsdimensjon til de interne behovene for drift av nytt anlegg disse arealene vil tilfredsstille. Rådmannen er av den formening at disse lokalene kan erstatte de lokalene vi dag har på Fritidssenteret.

Rådmannen foreslår at arbeidet med en salgsprosess av Fritidssenteret starter opp. Selve salget avventes til at bo- og behandlingssenteret er klart til bruk. Dette er litt senere enn det som er foreslått i budsjett/økonomiplan. Likevel kan dette synes fornuftig for å sikre et godt tilbud for lag og foreninger i den nærmeste perioden.

Avhending av arealene vil gi reduserte driftskostnader for drift av bygninger slik kommunestyret forventer, vi unngår investeringer (jf. tilstandsvurderinger) og de årlige kostnadene dette medfører - samt at arealene da kan gjøres tilgjengelig for ny utvikling.

Verdal kommune

► Tilstandsvurdering Fritidssenteret

Teknisk tilstand og egnethet

Oppdragsnr.: **5196913** Dokumentnr.: **1** Versjon: **2.0** Dato: **2019-11-25**

Oppdragsgiver: Verdal kommune
Oppdragsgivers kontaktperson: Bjørn Erik Haug
Rådgiver: Norconsult AS, Kongens gt 27, NO-7713 Steinkjer
Oppdragsleder: Anders Overrein, avd.leder/rådgiver Norconsult AS, Steinkjer
Fagansvarlig: Anders Overrein, avd.leder/rådgiver Norconsult AS, Steinkjer
Andre nøkkelpersoner:

2.0	2019-11-25	Godkjent oversendt rapport	AndOve	AstRes	AndOve
1.0	2019-10-22	Utkast	AndOve		
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammendrag

Rapporten oppsummerer tilstandsvurdering av Fritidssenteret i Verdal, Øysteins gt 1. Det omfatter teknisk tilstandsvurdering, potensial for å nå dagens forskriftskrav TEK17, samt egnethet og tilpasningsdyktighet for framtida. Det er også gjennomført kalkyler for investering og levetidskostnad..

Bygningsmasse er hovedsakelig fra 1910 og 1993 med noen mindre tilbygg. Eldste del har bl.a vært Distriktslegekontor (bygg A og B), mens hoveddel fra 1993 er benevnt som «Arken» (bygg C og D).

Boligen, som også har huset kontorer og barnehage m.m har omfattende behov for renovering og oppgradering, både mht bygningsmessige forhold, men også tekniske installasjoner. Bl.a er det skjevheter/ svikt i bjelkelag. Det må påregnes totalrenovering. Ambisjon om å tilfredsstille TEK17 vil være krevende. Det har brukbar egnethet som boligfunksjon/lag-/foreningskontor, forutsatt større renovering/ oppgradering, men har dårlig tilpasningsdyktighet til andre formål, spesielt pga manglende fleksibilitet i konstruksjoner, planløsning og etasjehøyde. Grunnutforming og skala setter store begrensninger mht alternativ bruk, og det har liten utvidelsesmulighet.

Bygget er gitt Tilstandsgrad 2 – 3 for teknisk tilstand, delvis alvorlige avvik.

Bygget anses lite tilpasningsdyktig, med en vektet score på TG 2,3

Arken er passert alder 25 år, men har normalt lang rest levetid på bygningskropp og grunninstallasjoner. Bærer likevel preg av slitasje, så oppussing må påregnes. Mye av de tekniske installasjonene har kort rest levetid, og må påregnes skiftet. Krav TEK17 anses greit oppnåelig, men vil kreve bl.a etterisolering fasader og tak. «Arken» har god egnethet som forsamlingslokale, men nettopp «skreddersøm» begrensninger alternativ bruk. Beliggenhet og tomt gir liten utvidelsesmulighet (elastisitet).

Bygget er gitt Tilstandsgrad 1 – 2 for teknisk tilstand, delvis vesentlige avvik.

Bygget anses bra tilpasningsdyktig, men ikke for andre bruksformål; vektet score på TG 1,6.

Investeringsbehov er beregnet til totalt 11,5 MNOK:

	Bygg A og B	Bygg C og D
Investeringskalkyle for bygninger	[kr]	[kr]
1-11 Prosjektkostnad, kr inkl mva	8 102 000	3 395 000
SUM KALKYLE, kr inkl mva/m2	19 300	13 600

Samlet årskostnad inkludert kapitalkostnad fra investering, er kalkulert til 1,27 MNOK/år:

Årskostnad, kr/år inkl mva	1 268 000
- Årlig kapitalkostnad	665 000
- Årlig FDV-kostnad	603 000

Oppsummert har Fritidssenteret begrenset fleksibilitet for anvendelse ut over dagens/historisk bruk. Uansett løsning må påregnes omfattende renovering og kostnader.

Innhold

1	Grunnlag og forutsetninger	5
1.1	Mandat for oppdraget	5
1.2	Byggeiers ambisjon og behov	5
1.3	Tekniske vurderinger	5
1.4	Vurdering av egnethet og tilpasningsdyktighet	5
1.5	Grunnlag kalkyler	5
2	Bygningsmassen	7
3	Tilstandsvurdering	8
3.1	Tilstand oppsummert	8
3.2	Teknisk tilstand	9
3.3	Egnethet og tilpasningsdyktighet	16
4	Økonomi	19
4.1	Vurderte alternativer	19
4.2	Kalkyle investering	19
4.3	FDVU-kostnad	20

1 Grunnlag og forutsetninger

1.1 Mandat for oppdraget

Verdal kommune jobber strategisk med forvaltning av sin bygningsmasse, der Fritidssenteret i Øysteins gate 1 (adkomst fra Nordgata) skal vurderes for framtidig bruk.

Norconsult AS avd. Byggforvaltning er engasjert for å bistå med beslutningsgrunnlag. Oppdraget omfatter en teknisk tilstandsvurdering, potensial for å nå dagens forskriftskrav, samt egnethet og tilpasningsdyktighet for framtida. Det er også gjennomført kalkyler for investering og levetidskostnad.

Vurderinger er generelt gjort på et overordnet nivå, i tidligfase, og detaljering er tilpasset dette formålet.

1.2 Byggeiers ambisjon og behov

Det er lagt til grunn byggeiers ambisjon om et moderne og framtidsrettet bygg, der lokaler skal være i tråd med dagens norm, men også være tilpasningsdyktig for framtidig endringsbehov. Da innhold i bygget ikke er fastlagt, er egnethet vurdert på et generelt grunnlag.

Dagens byggeforskrift TEK17 skal legges til grunn for teknisk tilstand og krav til ytelser innen energi, brann, universell utforming o.a.

1.3 Tekniske vurderinger

Tilstandsvurdering er basert på metodikk fra NS 3424 Tilstandsanalyser for byggverk. Registreringen er gjennomført ved befaring på bygget, med i hovedsak visuell vurdering, samt opplysninger fra virksomhetsledelse og driftspersonale. Dette tilsvarer standardens Nivå 1.

Tilstandsgrad er registrert iht. NS3424 for teknisk tilstand, med følgende definisjon:

- TG 0: Ingen avvik, tilstand tilsvarer valgt referansenivå eller bedre. Ingen symptomer på avvik
- TG 1: Mindre/moderate avvik, normal slitasje og er vedlikeholdt
- TG 2: Vesentlig avvik, sterkt nedslitt/vesentlig skade/vesentlig redusert funksjon
- TG 3: Stort/alvorlig avvik, total eller nært forestående svikt i funksjon, behov strakstiltak
- TGIU: Ikke undersøkt

Det tas generelt forbehold om at det kan finnes forhold som ikke er påvist, og som kan ha konsekvenser for det totale bildet. Dette kan skyldes blant annet manglende opplysninger eller skjulte forhold som krever mer omfattende bruk av måleinstrumenter eller fysisk avdekking.

1.4 Vurdering av egnethet og tilpasningsdyktighet

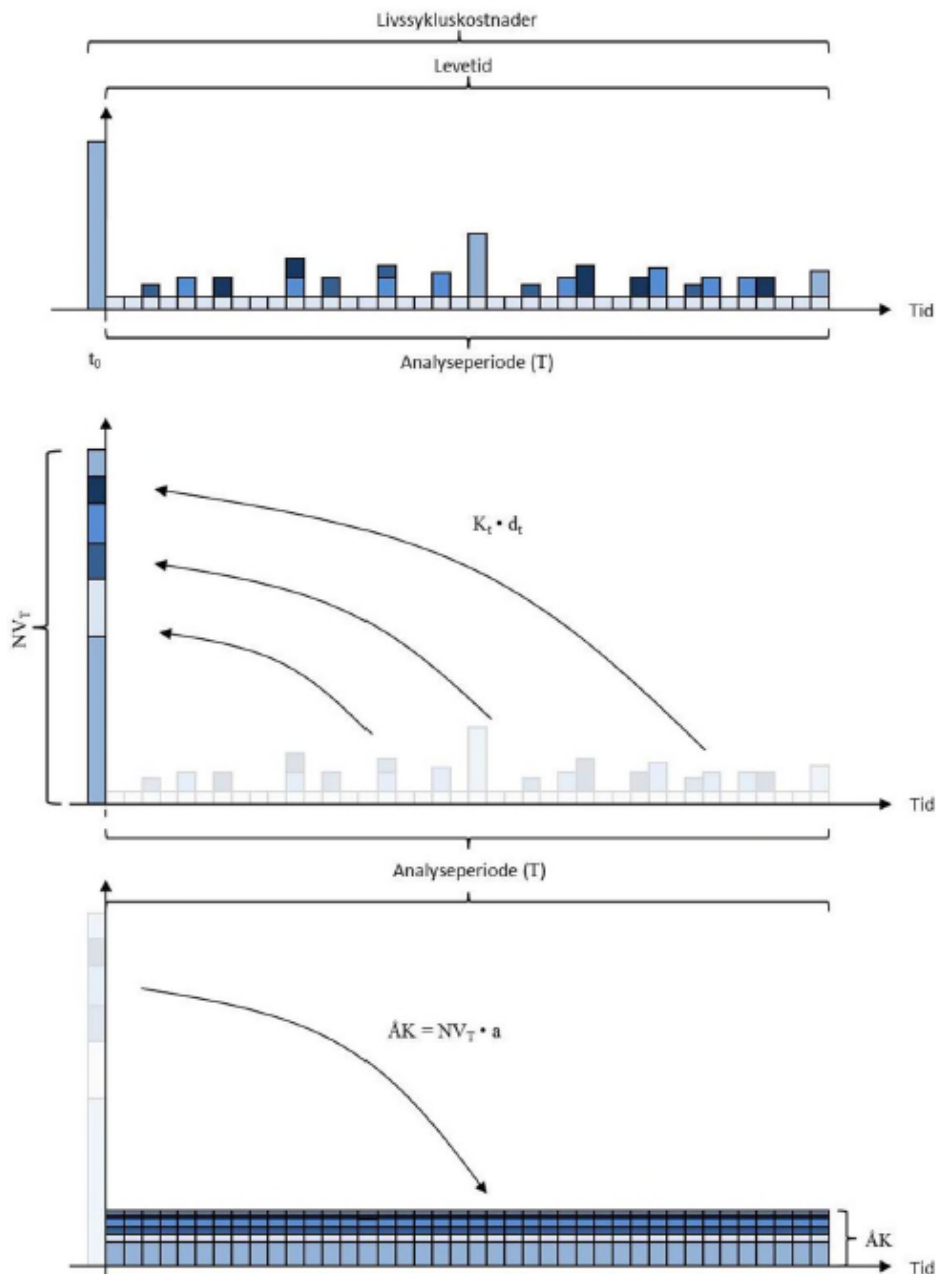
Eksisterende bygg er metodisk gjennomgått mht. egnethet og tilpasningsdyktighet for framtida. En rekke parametere er vurdert, og det er satt tilstandsgrad iht. ovennevnte skala, også i denne delen av analysen.

1.5 Grunnlag kalkyler

Det er foretatt overslagsmessig kalkyle av investering og FDVU-kostnad. Investeringsbehov er kalkulert ut fra avdekket vedlikeholdsmessig etterslep, samt ambisjon om å oppnå dagens krav i byggeforskrift TEK17.

FDVU-kostnad er basert på faglig anbefalt nivå for planlagt forebyggende vedlikehold og de øvrige kostnadsparametrene. Dette er viktig for å synliggjøre nødvendige årlige budsjett, for å unngå akkumulering av nytt vedlikeholdsmessig etterslep. Reelt historisk budsjett er kommentert.

Totalkostnad uttrykkes i Årskostnad som viser alle kapital- og FDVU-kostnader pr. år. Dette er et godt uttrykk for årlig budsjettbelastning. Se figur.

Figur 1: Livssyklusluskostnad og årskostnad. Kilde: NS3454

2 Bygningsmassen

Fritidssenteret består av fire byggetrinn:

A: «Distriktslegeboligen»

B: Uthus (nå innredet)

C: «Arken»

D: Tilbygg «Arken»

A bygd som privatbolig i 1910, ble etter hvert distriktslegebolig. Bolig/uthus oppgradert på 1980/-90-tallet. Brukt av kulturtjenesten, som barnehage, fritidssenter og av Arken. Nå innredet som kontor/møterom. B nå innredet som sanse-rom/helsefunksjon, mens C og D (tilbygg i 2015) utgjør sal/vestibyle for arrangement etc.

Tabell 1: Grunnndata bygningsmasse

ANALYSETIDSPUNKT:	Oktober 2019		
EIENDOMMENS NAVN:	Fritidssenteret		
BYGNINGENS NAVN:	«Distriktslegeboligen» (A); Uthus (B); «Arken» (C); Tilbygg «Arken» (D)		
Adresse:	Øysteins gate 1, 7650 Verdal		
Gnr. / Bnr.:	19 / 72		
Kommune:	Verdal	OPPDRAGSGIVER:	Verdal kommunale
Bygningstype (NS 3457):	Samfunnshus, aktivitetshus	Adresse:	Rådhusgata 2, 7650 Verdal
Virksomhet:		Kontaktperson:	Bjørn Erik Haug
Bruttoareal (BTA):	Anslag: A: 360 m ² , B: 60 m ² , C: 250 m ² , D: 50 m ²	Tlf:	9935 4879
Bruksareal (BRA):		Epost:	bjorn.erik.haug@verdal.kommune.no
Antall etasjer:	A: 2; øvrig: 1	ANALYSENS UTFØRENDE:	Norconsult AS
Evt. loft/kjeller:	A: delvis kjeller C: Teknisk rom over kjøkken	Navn:	Anders Overrein
Byggeår:	A og B: 1910 C: 1993 D: 2015	Adresse:	Kongens gate 27, 7713 Steinkjer
Hovedkonstruksjon bygg:	Ikke dokumentert. A: Kjeller mur/betong, trebjelkelag/stubbloft, tømmervegger, åstak m/skifer B: Reisverk, naturstein ringmur (?) C og D: Betong ringmur/plate på mark, limtre og bindingsverk, sperretak med betongtakstein.	EIERS REPRESENTANT VED BEFARING:	Bjørn Erik Haug
Særskilt Brannobjekt?:	Nei		

3 Tilstandsvurdering

3.1 Tilstand oppsummert

Analyse består av vurdering av teknisk tilstand, potensial for å tilfredsstille krav i dagens byggeforskrift (TEK17), samt bygningsmassens egnethet og tilpasningsdyktighet for framtida. Dette er gjennomgått mer i detalj i kapittel 3.2 - 3.3.

I tabell nedenfor er resultat oppsummert for alle vurderingskriteriene.

Tabell 2: Resultat Fritidssenteret oppsummert

Kriterium	Vurdering tilstand	
TILSTANDS-GRAD:	TG 0 = Ingen avvik - TG 1 = Mindre avvik - TG 2 = Vesentlige avvik - TG 3 = Alvorlige avvik	
BYGGETRINN:	Distriktslegebolig inkl uthus (A og B)	
TEKNISK TILSTAND:	TG 2 -3 Delvis alvorlige avvik: byggeår antas primo 1900. Omfattende behov renovering tak, fasader, grunnmur, drenering, samt innvendige bygnings-elementer og overflater. Delvis gamle/manglende tekniske installasjoner; behov utskifting/oppgradering. Teknisk standard mht isolasjon o.a avviker vesentlig fra dagens krav. Bygg B – opprinnelig uthus antas bygd samtidig med bygg A. Konstruksjoner ikke kjent, men er enkel standard. Må evt totalrenoveres og oppgraderes vesentlig.	TG 1-2 Delvis vesentlige avvik: byggeår 1993, og alt framstår med standard fra 1993. Lang rest levetid i selve bygget. Ikke påvist funksjonelle svikt, men kun utført enklere løpende vedlikehold; overflater, mange bygningsselementer og tekniske installasjoner er 25 år og har nådd forventet levetid. Må påregnes større renovering og oppgradering/utskifting tekniske installasjoner.
EGNETHET, TILPASNINGS-DYKTIGHET:	TG 2,3 Delvis alvorlige avvik: «Distriktslegekontoret» har brukbar egnethet som boligfunksjon/lag-/foreningskontor, forutsatt større renovering/oppgradering. Bygget har imidlertid store begrensninger mht tilpasningsdyktighet, spesielt pga manglende fleksibilitet i konstruksjoner, planløsning og etasjehøyde. Da dette opprinnelig er bygd som bolig, har det også en grunnutforming og skala som setter store begrensninger mht alternativ bruk (generalitet). Beliggenhet og tomt gir dessuten liten utvidelsesmulighet (elastisitet). Bygget anses lite tilpasningsdyktig, med en vektet score på TG 2,3.	TG 1,6 Delvis vesentlige avvik: «Arken» har god egnethet som forsamlingslokale, men noen viktige begrensninger mht alternativ bruk (generalitet), nettopp pga at det er skreddersydd som forsamlingslokale, med stort sett bare spesialrom. Beliggenhet og tomt gir liten utvidelsesmulighet (elastisitet). Bygget anses bra tilpasningsdyktig, men ikke for andre bruksformål; vektet score på TG 1,6.

Resultat viser at Distriktslegebolig må gjennom en totalrenovering/oppgradering, uansett framtidig bruk, og anses kun egnet til boligformål og/eller lag- og foreningskontor, eller tilsvarende.

Arken er også moden for større renovering, og er skreddersydd for dagens formål som forsamlingslokale og aktivitetshus.

3.2 Teknisk tilstand

Bygningsmassens ulike byggetrinn er vist i bilder nedenfor. Tilstand er beskrevet for hvert trinn.

Figur 2: Distriktslegeboligen, benevnt bygg A

Figur 4: Arken, sal, benevnt bygg C og tilbygg D

Figur 3: Arken, foajé, benevnt bygg C

Figur 5: Uthus, nå innredet, benevnt bygg B

Fundament og drenering

Grunnforhold er opplyst å være stabile, på marine avsetninger. Foreligger ikke dokumentasjon av fundamentering, men i bygg A sannsynligvis mur på grusavretting, evt såle av betong med sparestein. Kan også være treflåter som trykkutjevning. Sprekker i grunnmur og skjevheter i bygget kan indikere setninger/bevegelser, men ukjent om gammelt eller nytt. Ukjent hvordan bygget er drenert, men tydelige tegn i kjeller på svikt i drenering.

For Arken antas plasstøpt ringmur på banketter, samt plate på mark. Ingen tegn til bevegelser eller dreneringsproblemer.

Bærekonstruksjoner

Bygg A/B har selvbærende yttervegger, trebjelkelag og åstak på sperrebind. Bygg C har selvbærende bindingsverk og limtre hovedbæring tak. Betong dekke. Ingen indikasjon på svikt funksjon bæring, bortsett fra bjelkelag i bygg A; se kapittel dekker/tak.

Yttervegger

Kjellervegger i distriktslegeboligen (A) er «metertykk» pusset natursteinsmur eller støpt betong (sparemur). Innervegger i kjeller i pusset tegl. Utvendig puss over terreng har stedvis store sprekker; gir fuktinntrenging/frostsprenning. Uklart om bevegelse i konstruksjon. Delvis utgravd kjeller har omfattende saltutslag/kalkutfelling som tegn på fuktvanding gjennom vegg; mangelfull drenering. Mulig muggsopp, men det må eventuelt tas prøver for lab-testing. Vannbrett i malt tre over grunnmur er delvis råteskadet.

Yttervegger bygg A sannsynligvis tømmer uten isolasjon av betydning. Vestvegg utlektet/etterisolert. Tømmermannskledning i varierende tilstand, gryende råte over vinduer, enkelte fasader har omfattende avflassing maling.

Vinduer fra 1993, utvendig slitte overflater, spesielt glasslister. Vinduer i sør skiftet 2016; bra. Øvrige vinduer fra gamle koblavinduer, generelt moden for utskifting. Markiser med korrosjon, avflasket maling og slitt duk.

Figur 6: Store sprekker i grunnmur bygg A

Figur 7: Utfelling kjellervegger, svikt drenering

Bygg B har ukjent konstruksjon, men opprinnelig bygd som uthus, sannsynligvis lite isolasjon. Tømmermannskledning av eldre årgang, generelt moden for utskifting, råteskader i bordskjøter, endaved og ved åpent taknedløp i nordvest. Gamle koblavinduer med dårlig kitt, avflasket maling etc; må skiftes.

Arken, bygg C fra -93 og tilbygg -2015, har bindingsverksvegger med utvendig tømmermannskledning. Generelt i bra stand, 15 cm isolasjon (mulig 20 i tilbygg). Mindre fasadefelt i nord med finert kledning, sprekkdannelser, mulig behov utskifting på sikt.

Vinduer fra -93 har normal slitasje; 5 – 10 år rest levetid. Enkelte noe dårligere tilstand. Enkelte karmlister har gryende råte. Yttervegger/fasader har lang rest levetid ved periodisk godt vedlikehold.

Figur 8: Stort behov vedlikehold fasader bygg A

Figur 10: Råte i utvendig kledning bygg B

Figur 9: Råteskader pga dårlig løsning taknedløp

Figur 11: Svært gamle vinduer i bygg B

Figur 12: Bygg C relativt bra fasader

Figur 13: Utvendig vedlikeholdsbehov bygg C

Innervegger

I bygg A er ukjent konstruksjon, men antas reisverk/mur. Overflater oppusset i -93; generelt preg av slitasje. Enkeltrom spesielt dårlig, deriblant loftsetasje. Flere gamle innerdører. En større renovering må påregnes.

Bygg B, tidligere uthus, er innredet, delvis til helserelaterte rom. Delvis slitte overflater, innerdører o.a. Må uansett påregnes renoveret.

Bygg C er 25 år og det er kun gjennomført mindre løpende vedlikehold siden byggeår. Alle innervegger bærer preg av slitasje; må renoveres/oppusses.

Figur 14: Stedvis stor innvendig slitasje bygg C

Figur 16: Behov totalrenovering wc, kjøkken o.a

Figur 15: Slitte innerdører i bygg C

Figur 17: Gammelt uthus innredet, bygg B

Dekker/tak

Bygg A har saltak med konstruksjon åstak med sperrebind (med knevegg, bukk og stol). Bord taktro, skifertekt. Skifer sannsynligvis fra byggeår, mosegrodd, men stein ser relativt bra ut. Stedvis råte i vindskier.

Skifertak må påregnes omlagt; dvs nedplukket, rengjort, lagt nytt undertak/sløyfer/lekter. Fuktskader rundt gjennomføringer, takvindu etc. Takrenner/nedløp er delvis sterkt korrodert og må skiftes.

Arken har saltak/sperretak med betongstein tekking. 200 mm isolasjon. Bra stand. Vindskier mosegrodd, gryende behov utskifting. Takrenner/nedløp flere steder lekk og i dårlig forfatning, spesielt i nord. Mangler nedløp mellombygg sør; gir fuktskader på konstruksjoner.

Figur 18: Gammelt skifertak må omlegges

Figur 20: Takrenner bygg C må skiftes

Figur 19: Omfattende behov tak, bygg A

Figur 21: Råteskader, ødelagte takrenner, bygg B

I bygg A stubbloftsgulv, mulig isolert med leire, spon eller gammel glassvatt. Vesentlig svikt i bjelkelag 2. etasje, skyldes kombinasjon spenn, stor senteravstand bjelker og underdimensjonering. Gulv 2. etasje er svært skjevt i flere retninger. Ved framtidig bruk må påregnes å forsterke og rette opp bjelkelag. Gulvbelegg og parketter har stedvis stor slitasje, men er generelt moden for utskifting.

Bygg C – Arken har generelt bruksslitasje på gulv. Sannsynligvis avvik fra branncellekrav for teknisk rom – ventilasjonsrom; vesentlige avvik i brannskille/manglende tetting både i gulv og vegger.

Figur 22: Slitt parkett på stubbloftsgulv, bygg A

Figur 24: Svært skjeve gulv, svikt/knirk, bygg A

Figur 23: Avvik fra brannkrav teknisk rom

Figur 25: Gammelt stubbloftsgulv

Trapper, ramper og balkonger

Altan i sør på bygg A, malt trekonstruksjon på pilarer. Råteskader, generelt vesentlig vedlikeholdsbehov. Skjevheter i pilarer/bæring.

Rampe/svalgang på Arken i øst, treverk behov for overflatebehandling.

Fast inventar

Kjøkken og våtrom/toaletter i bygg A generelt behov for totalrenovering. Kjøkken i Arken opplyst moden for oppgradering.

Teglpipe i bygg A, av eldre dato, sannsynligvis ikke godkjent.

Figur 26: Råteskader altan

Figur 27: Gammel kjøkkeninnredning

VVS-anlegg

Sanitæranlegg: I bygg A eldre rørinstallasjon med korrosjon og indikasjon lekkasjer; kort rest levetid. Utført i kobber med solid godstykkelse, så ikke oppfattet som akutt behov, men oppgradering/utskifting er naturlig ved en større renovering. Bygg C har sanitæranlegg fra byggeår 1993: lang rest levetid på grunninstallasjon, men utstyr/komponenter som wc, servanter, bereder, pumper etc må påregnes skiftet.

Varmeanlegg: I bygg A installert oljekjel, 2002. Ikke nærmere sjekket om kjel er i drift og hva den evt dekker, men opprinnelig radiatoranlegg i bygget er demontert og erstattet med panelovner. Eldre nedgravd oljetank: ukjent tilstand, men er krav om tilsyn. Hvis ikke i bruk må den sikres eller graves opp. Kun elektrisk energi (panelovner + luft/luft varmepumpe) i bygg C).

Ventilasjon: Bygg A/B har ikke mekanisk ventilasjon. Må installeres ved framtidig bruk. Bygg C har balansert anlegg fra byggeår -93. Aggregat/komponenter har normalt kort rest levetid. Kanaler normalt noe lengre, men det er noe avhengig av framtidig bruk, krav til luftmengder etc, opp mot dimensjonerende luftmengder.

Figur 28: Gamle vannrør/komponenter i bygg A

Figur 29: Gamle avløp/soilrør

El-anlegg

Bygg A fikk oppgradert el-anlegg ca -93, men noe gammel installasjon/utstyr som ledninger, brytere etc i kjeller/loft. Fordelingstavle i kjeller med gamle skrusikringer. I hovedetasjer delvis moderne T5 lysrørarmaturer, men stedvis også svært gamle armaturer. Radiatorer erstattet med diverse panelovner; relativt kort forventet rest levetid. Belysning og el-varme må påregnes oppgradert/skiftet ved renovering.

El-anlegg fra byggeår -93 i bygg C; dvs ca 25 år. Grunninstallasjon normalt bra rest levetid, men utstyr, komponenter, automatikk/styring, belysning og ovner må påregnes skiftet.

Figur 30: En del gammel el-installasjon i bygg A

Figur 31: Gammel varmestyring gir stort enøkpotensial

Automatikk/svakstrøm

Generelt av eldre dato. Ikke kartlagt i detalj, men må uansett påregnes utskiftet ved evt renovering.

Heis

Ikke heis i bygget.

3.3 Egnethet og tilpasningsdyktighet

Vurdering av «egnethet» er normalt knyttet til et gitt bruksformål, men i denne analysen er det fra oppdragsgivers side, ikke besluttet framtidig bruk av bygningsmassen. «Tilpasningsdyktighet» er byggenes evne til å tilfredsstille framtidige endringsbehov.

For vurdering og sammenstilling av byggenes egnethet og tilpasningsdyktighet, er det benyttet en egen metodisk tilnærming, der flere parametre for *fleksibilitet* – *generalitet* – *elastisitet* er utredet. Analyse er gjengitt i tabellene på neste side.

TILPASNINGSDYKTIGHET		BYGG: Distriktslegekontor – Bygg A		Tilstandsgrad
Tema	Vurderingsparameter	Beskrivelse av objekt og tilstand		TG 1: Bra TG 2: Middels TG 3: Dårlig
Fleksibilitet	<u>Bygning</u> - Konstruksjon - Spennvidder - Kapasitet dekker o.a - Bygningsbredde - Arealmengde etasjer	TG 2	TG 2 – Vesentlig avvik: Bæreakser i yttervegg og langsgående innvendig bærevegg, alle etasjer. Gir begrensninger, men er teknisk løsbart. Vesentlig svikt og skjevheter i bjelkelag 2.etg viser knapp dimensjonering ift spennvidder, uansett bruk. Uklar årsak til skjevheter, men mest sannsynlig setninger. Bygget er relativt lite, ca 150 m² pr etasje, så areal og bygningsbredde gir også vesentlige begrensninger i fleksibilitet.	
	<u>Planløsning</u> - Romlig organisering - Innervegger/moduler - Himlingsløsning - Låste areal: Sjakter, trapp, pipe, heis	TG 3	TG 3 – Alvorlige avvik: Bygget har stor grad av låst romlig organisering, noe som sammen med trappeløp, piper, tekniske føringsveger og bæreakser, gir store begrensninger mht frihet planløsning. Innervegger og himlinger har ingen moduloppbygging som gir innebygd fleksibilitet for endret rominndeling; endret romdeling krever at vegger må rives og bygges ny. Bygget er gammelt og har ingen bevisste innbygde kvaliteter med mål om å gi fleksibilitet i planløsning.	
	<u>Etasjehøyde</u> - Brutto - Netto - Tekn. Føringsveger	TG 3	TG 3 – Alvorlige avvik: Netto etasjehøyde er tilnærmet «standard» bolighøyde, noe som er langt lavere enn moderne næringsbygg har. Bruttohøyden er nesten lik netto, med fasthimling montert på UK bjelkelag. Dette gir store begrensninger for tekniske føringsveger, noe som vil bli aktuelt med krav om balansert ventilasjon, eventuelt sprinkling o.a. Dette påvirkes ytterligere ved evt brann- eller lydkrav til etasjeskille, samt forsterking av bjelkelag.	
	<u>Tekniske anlegg</u> - Grid/modul - Kapasitet - Installasjonsplass - Funksjonalitet	TG 3	TG 3 – Alvorlige avvik: El-anleggets hovedinntak/hovedsikringer er dimensjonert for en annen tid, fordeling i hovedetasje er fullt, og delvis kun 10A-kurser. Ingen mekanisk ventilasjon i bygget. Vannbåren varmeanlegg er sanert og erstattet med panelovner; redusert fleksibilitet mht energibærere. Sanitæranlegg er delvis svært gammelt, men samtidig delvis tilgjengelig for utskifting. Ingen modultenking i tekniske installasjoner; jmf kun ett fordelingskapp. Fleksibilitet kan skapes gjennom komplett utskifting alle tekniske anlegg, men også begrensninger mht installasjonsplass.	
	<u>Universell utforming</u> - Tilgjengelighet - Nivå - Bredde komm.veger - HCWC - Kontrast/taktil	TG 2	TG 2 – Vesentlig avvik: Trinnfri adkomst via Arkens hovednngang, via ramper. Utvendig rampe til altan i sør også, men dårlig tilrettelagt da du må over plen, samt at altandør er smal. Ikke installert heis, så 2. etasje ikke tilgjengelig. Smale dører/korridorer. HCWC tilgjengelig, men ikke optimalt. Utvendig relativt bra, med flat tomt. Bygget er bygd for en tid der, UU ikke var tema, men flere av avvikene kan løses ved større renovering/ombygging.	
	<u>Energi</u> - Byggeiers ambisjon - Forsyning - Bygningskropp - Installasjon - Behovsstyring	TG 1-2	TG 1-2 – Delvis vesentlig avvik: Dagens byggeforskrift TEK17 er lagt til grunn; kommunens ambisjon, men også reelt krav ved en hovedombygging/totalrenovering. Ingen direkte krav til varmforsyning via vannbåren varme. Forutsatt totalrenovering, kan bygningsmasse oppgraderes mht. varmetapsegenskaper, men utfordrende å nå krav, bl.a isoleringskrav mot grunn. Øvrige krav til energieffektivitet løses ved utskifting tekniske installasjonene. Gitt TG forutsetter tunge tiltak.	
	<u>Miljø/inneklima</u> - Gjeldende krav - Materialer	TG 1	TG 1 – Mindre avvik: Et 100 år gammelt trebygg har få byggematerialer, stoffer og komponenter. Det er følgelig få potensielle miljøutfordringer mht renovering og videre drift. Forutsatt oppgradert mht energibruk, vil bygget ha et gunstig klima fotavtrykk. Gamle trebygg kan ha bra inneklima, men en renovering vil kreve balansert ventilasjon.	
	<u>Brukerutstyr / inventar</u> - installasjonsplass		Ikke vurdert.	
Generalitet	<u>Evt endret funksjon</u> - funksjon arealer - skifte komponenter m/ulik levetid	TG 3	TG 3 – Alvorlige avvik: Bygget er bygd som bolig, og er i mange år brukt som lokaler til lag/foreninger. Byggets størrelse, etasjehøyder og øvrige skala, samt begrenset fleksibilitet i planløsning, gir bygget dårlig generalitet; dvs svært begrenset mulighet til å anvende til andre formål.	
Elastisitet	<u>Mulig utvidelse</u> - Tomtestørrelse - Plassering på tomta - Utvidelsesmulighet - Mulighet påbygg (flere etasjer)	TG 2	TG 2 – Vesentlige avvik: Distriktslegeboligen har noe begrenset utbyggingsmulighet pga byggegrense mot veg i sør, adkomst/parkering i vest, samt andre bygg i nord og øst. Nabo i vest har leieavtale med Verdal kommune om bruk av tomteareal, som begrenser Fritidssenterets parkeringskapasitet vesentlig på dagtid. Dette kan ha betydning. Bygget er ikke dimensjonert for flere etasjer.	
Vektet tilpasningsdyktighet		TG 2,3	TG 2,3 – Delvis alvorlige avvik: Bygget «Distriktslegekontoret» har store begrensninger mht tilpasningsdyktighet, spesielt pga manglende fleksibilitet i konstruksjoner, planløsning og etasjehøyde. Da dette opprinnelig er bygd som bolig, har det også en grunnutforming og skala som setter store begrensninger mht alternativ bruk (generalitet). Beliggenhet og tomt gir dessuten liten utvidelsesmulighet (elastisitet). Bygget anses lite tilpasningsdyktig, med en vektet score på TG 2,3.	

TILPASNINGSDYKTIGHET		BYGG: Arken – Bygg C/D		Tilstandsgrad
Tema	Vurderingsparameter	Beskrivelse av objekt og tilstand		TG 1: Bra TG 2: Middels TG 3: Dårlig
Fleksibilitet	<u>Bygning</u> - Konstruksjon - Spennvidder - Kapasitet dekker o.a - Bygningsbredde - Arealmengde etasjer	TG 1	TG 1 – Mindre avvik: Kombinasjon limtre søyler/bjelker hovedbæring og selv bærende yttervegg. Anses å gi få begrensninger. Bra bygningsbredde med fritt spenn hele bredden (fløy sal). Ikke begrensninger i kapasitet dekker innenfor «normalt formål». Alt areal på ett plan, unntatt teknisk rom over kjøkken; gir bra samlet arealmengde på ett plan. Bygning anses fleksibel med kun mindre begrensninger.	
	<u>Planløsning</u> - Romlig organisering - Innervegger/moduler - Himlingsløsning - Låste areal: Sjakter, trapp, pipe, heis	TG 1-2	TG 1-2 – Delvis vesentlige avvik: Bygget har stor grad av låst romlig organisering, da de i hovedsak er spesialrom som sal, vestibyle, kjøkken, WC og teknisk rom. Åpen himling i sal. Innervegger har ingen moduloppbygging som gir innebygd fleksibilitet for endret rominndeling; endret romdeling krever at vegger må rives og bygges ny. Samtidig er det få innervegger, så begrensning er liten. Bygget er har ingen bevisste innbygde kvaliteter med mål om å gi fleksibilitet i planløsning.	
	<u>Etasjehøyde</u> - Brutto - Netto - Tekn. Føringsveger	TG 1	TG 1 – Mindre avvik: Brutto/netto etasjehøyde i sal er god (åpen himling + horisontalt midtfelt); ingen relevante begrensninger f.eks mht føringsveger. Vestibyle har brutto/netto høyde 290/330 cm; bra.. Dette gir ingen vesentlige begrensninger for tekniske føringsveger.	
	<u>Tekniske anlegg</u> - Grid/modul - Kapasitet - Installasjonsplass - Funksjonalitet	TG 2	TG 2 – Vesentlige avvik: El-anlegget fra -90-tallet anses ok mht kapasitet. Elektriske varmekabler i alle gulv er soneinndelt etter opprinnelig planløsning, samt er utilgjengelig for endring; gir liten fleksibilitet for endring. Mangler også fleksibilitet mht energibærere. Sanitæranlegg er begrenset til kjøkken og wc, skjult installasjon; normal fleksibilitet, men oppstikk/avløp ikke tilgjengelig under dekke. Balansert ventilasjon i hele fløya, med normal struktur. Noe modultenking i tekniske installasjoner. Installasjonsplass for tekniske installasjoner er ok. Funksjonalitet ok.	
	<u>Universell utforming</u> - Tilgjengelighet - Nivå - Bredde komm.veger - HCWC - Kontrast/taktil	TG 1	TG 1 – Mindre avvik: Trinnfri adkomst via hovednngang og biinngang/rømningsveg i øst (rampe). Alle funksjoner på ett plan (unntatt teknisk rom); god tilgjengelighet. Ok bredde dører/korridorer. HCWC godt tilgjengelig. Utvendig relativt bra, med flat tomt.	
	<u>Energi</u> - Byggeiers ambisjon - Forsyning - Bygningskropp - Installasjon - Behovsstyring	TG 1-2	TG 1-2 – Delvis vesentlig avvik: Dagens byggeforskrift TEK17 er lagt til grunn; kommunens ambisjon, men også reelt krav ved en hovedombygging/totalrenovering. Ingen direkte krav til varmforsyning via vannbåren varme. Forutsatt renovering, kan bygningsmasse oppgraderes mht. varmetapsegenskaper, men utfordrende å nå alle krav, bl.a isoleringskrav mot grunn. Øvrige krav til energieffektivitet løses ved utskifting tekniske installasjonene.	
	<u>Miljø/inneklima</u> - Gjeldende krav - Materialer	TG 1	TG 1 – Mindre avvik: Bygget er nyere enn «risikoalder» for de store miljøsynderne som PCB, asbest, bly etc. Det er følgelig få potensielle miljøutfordringer mht renovering og videre drift. Forutsatt oppgradert mht energibruk, vil bygget ha et gunstig klima fotavtrykk. Bygget bør kunne ha et bra inneklima.	
	<u>Brukerutstyr / inventar</u> - installasjonsplass		Ikke vurdert.	
Generalitet	<u>Evt endret funksjon</u> - funksjon arealer - skifte komponenter m/ulik levetid	TG 2	TG 2 – Vesentlige avvik: Bygget er bygd som forsamlingshus, og har i stor grad spesialrom tilpasset dette formålet. Samtidig er bygget til en viss grad fleksibel for ombygging, men har noen viktige begrensninger. Bygget har følgelig en svak generalitet; dvs begrenset mulighet til å anvendes til andre formål.	
Elastisitet	<u>Mulig utvidelse</u> - Tomtestørrelse - Plassering på tomta - Utvidelsesmulighet - Mulighet påbygg (flere etasjer)	TG 2-3	TG 2-3 – Delvis alvorlige avvik: Arken anses å ha tilnærmet ingen utbyggingsmulighet på tomta pga byggegrense mot veg i sør, adkomst/parkering/bygg i vest, samt andre bygg i nord og øst. Nabo i vest har leieavtale med Verdal kommune om bruk av tomtareal, som begrenser parkeringskapasitet vesentlig på dagtid. Dette kan ha betydning. Bygget er ikke dimensjonert for flere etasjer. Byggets elastisitet er følgelig svært begrenset.	
Vektet tilpasningsdyktighet		TG 1,6	TG 1,6 - Delvis vesentlige avvik: Bygget «Arken» har god fleksibilitet som forsamlingslokale, men noen viktige begrensninger mht alternativ bruk (generalitet), nettopp pga at det er skreddersydd som forsamlingslokale, med stort sett bare spesialrom. Beliggenhet og tomt gir liten utvidelsesmulighet (elastisitet). Bygget anses bra tilpasningsdyktig, men ikke for andre bruksformål; vektet score på TG 1,6.	

4 Økonomi

4.1 Vurderte alternativer

Det legges til grunn fortsatt bruk av bygningsmassen, og til samme hovedformål. Det er følgelig ikke gjort analyser eller kalkyler på flere alternativ. Formål med kalkylene er å synliggjøre forventede kostnader for renovering og videre drift.

4.2 Kalkyle investering

I tabell nedenfor er vist overslagsmessig investeringskalkyle.

Tabell 3: Investeringskalkyle

	Bygg A og B	Bygg C og D
Totalt BTA [m ²]	420	250
Renovering BTA [m ²]	420	250
Nybygg BTA [m ²]	0	0
Investeringskalkyle for bygninger	[kr]	[kr]
1 Felleskostnader	150 000	70 000
2 Bygning	3 433 000	1 636 000
3 VVS-installasjoner	1 240 000	380 000
4 Elkraft	640 000	350 000
5 Tele og automatisering	180 000	75 000
6 Andre installasjoner	300 000	0
1-6 SUM 01-06 HUSKOSTNAD	5 943 000	2 511 000
7 Utendørs	50 000	0
1-7 Entreprensekostnad	5 993 000	2 511 000
8 Generelle kostnader	300 000	126 000
1-8 Byggekostnad	6 293 000	2 637 000
9 Spesielle kostnader:		
Finansieringskostnader	0	0
Midlertidige lokaler	0	0
10 Merverdiavgift	1 573 000	659 000
11 Forventet tillegg, 15%	236 000	99 000
1-11 Prosjektkostnad	8 102 000	3 395 000
12 Usikkerhetsavsetning	0	0
13 Prisregulering	0	0
SUM KALKYLE, kr	8 102 000	3 395 000
SUM KALKYLE, kr/m²	19 300	13 600

Tabell viser et estimert investeringsbehov på hhv 8,1 og 3,4 MNOK for Distriktslegebolig (inkl tidligere uthus) og Arken. **Samlet investeringsbehov er 11,5 MNOK.**

Investering tar da høyde for registrert vedlikeholdsbehov (beregnet etterslep) og forventet vedlikeholds- og utskiftingskostnad i fem års perspektiv, men også byggeiers ambisjon om å generelt nå krav i TEK17.

Kostnad er basert på markedspris for entreprisekostnader. Eventuell dugnad er ikke hensyntatt her.

4.3 FDVU-kostnad

Tabell nedenfor viser overslag FDVU-kostnad, samt samlet årskostnad der også investering er tatt inn som årlig kapitalkostnad. Det er viktig å merke seg at FDVU-kostnad er basert på faglig anbefalt nivå, for å unngå akkumulering av nytt vedlikeholdsmessig etterslep. I tillegg er lagt til grunn daglig aktivitet i bygget.

Tabell 4: Kalkyle FDVU-kostnader og årskostnad

	Fritidssenteret
Prosjektkostnad, kr inkl mva	11 497 000
Prosjektkostnad, kr/m2 inkl mva	17 200
Brukstid, år	
Bruttoareal, m2	670
FDV-kostnad, kr/år inkl mva	603 000
- Forvaltning	41 900
- Drift og vedlikehold	142 400
- Utsifting og utvikling	83 800
- Forsyning og renhold	335 000
FDV-kostnad, kr/m2 pr år inkl mva	900
Levetid, år	30
Restverdi, kr inkl mva	-
Kalkulasjonsrente, % p.a	4,0
Annuitetsfaktor, renovering	0,05783
Annuitetsfaktor, nybygg	
Årskostnad, kr/år inkl mva	1 268 000
- Årlig kapitalkostnad	665 000
- Årlig FDV-kostnad	603 000

Årlig FDVU-kostnad er kalkulert til drøyt 600.000 NOK, tilsvarende 900 kr/m². Tas kapitalkostnad med for investeringsbehovet, er samlet årskostnad 1,2 – 1,3 MNOK.

Det foreligger ikke sammenlignbare tall fra kommunens budsjett/regnskap, men det er opplyst at driftskostnad (el, renovasjon, renhold, vaktmester o.l.) er i størrelsesorden 200.000,- pr år.

Eventuelle leieinntekter vil påvirke netto FDVU-kostnad. Dette er ikke med her.

Bruk av eget areal i sentrum

Saksbehandler: Bjørn Erik Haug E-post: bjorn.erik.haug@verdal.kommune.no Tlf.: 993 54 879	Arkivref: 2019/2331 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	20.06.2019	77/19

Saksprotokoll i Formannskap - 20.06.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Formannskapet er tilfreds med at det ser ut til å bli en god løsning for NAV-kontorer i Verdal og at det ser ut til å åpne seg rom for prøveprosjekt for bibliotekaktivitet også på gateplan.

Formannskapet slutter seg for øvrig til rådmannens vurderinger i saken.

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet er tilfreds med at det ser ut til å bli en god løsning for NAV-kontorer i Verdal og at det ser ut til å åpne seg rom for prøveprosjekt for bibliotekaktivitet også på gateplan.

Formannskapet slutter seg for øvrig til rådmannens vurderinger i saken.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunen må til enhver tid vurdere sitt reelle behov for eiendommer og formålsbygg, og det er forventninger om at kommunen skal redusere sin totale eiendomsmasse. Med en omfattende bygningsmasse og store arealer følger det behov for drift- og vedlikeholdsoppgaver med de

kostnader det innebærer. Samtidig gir det reduserte kostnader på sikt å vedlikeholde bygningsmassen tilstrekkelig for å slippe nettopp store investeringer.

Bruken av eide lokaler i sentrum har over tid vært tema, og etter samkommunens avvikling er flere spørsmålsstillinger blitt utkvittert m.h.t. plassbehov. Rådmannen har med bakgrunn i dette laget en vurdering for retning for arealbruken av kommunes bygg i sentrum.

Bakgrunn:

Verdal kommune er en stor arbeidsgiver med ca 1200 ansatte, ca 87 000 kvm bygg samt 100 000 kvm uteareal i tilknytning til byggene.

Kommunen må til enhver tid vurdere sitt reelle behov for eiendommer og formålsbygg. Det er en forventning at kommunen skal redusere sin totale eiendomsmasse. Med en omfattende bygningsmasse og store arealer følger det behov for drift- og vedlikeholdsoppgaver med de kostnader det innebærer. Samtidig gir det reduserte kostnader på sikt å vedlikeholde bygningsmassen tilstrekkelig for å slippe nettopp store investeringer.

Vi bør derfor bruke de bygningene vi har, bruke nok ressurser på vedlikehold og skape gode arbeidsplasser. Kantine, nok møterom, moderne løsninger, garderober og dusjmuligheter, parkeringsplasser og ladeplasser for bil og sykler, uformelle møteplasser inne og ute, innbydende uterom – dette er med på å tiltrekke og gi varige arbeidsplasser.

Vurdering:

Kinobygget og Vektergt. 7-9

NAV og Verdal kommune har samarbeidet en stund med å finne nye løsninger for lokalene til NAV. Kravene til NAV har forandret seg siden de senere årene, bl.a. arealbehovet, nye romløsninger og nye sikkerhetstiltak. De har derfor vokst ut av kinobygget. Det er ønskelig for kommunen å finne lokaler til NAV i egne bygg, både til NAV Verdal og NAV stat.

Vektergata 7-9 er de lokalene som rådmannen mener er best egnet for NAV. Det er i sentrum, det er godt skikka som lokaler og de kan oppgraderes etter NAV-kravene. Staben som er i 3.etg i Vektergata skal flytte inn i det nye Helsehuset/VBH. Hjemmetjenesten vurderes til Helsehuset/VBH i byggetrinn II.

Servicekontoret skal til sommeren flytte til rådhuset. Det blir da ledig lokaler i deler av 1.etg på kinobygget, ca. 135 kvm, i tillegg kommer kontoret til kinosjefen som er i den delen. Bibliotek er verdifullt å ha i sentrum av Verdal – både for utleie av bøker, film og musikk, – men også som en møteplass og for arrangement. Biblioteket har behov for utvidelse av lokalene og for å komme ned på gateplan. Muligheter for bruk av 1.etg er flere: lokalene brukes til et prøveprosjekt med delvis meråpent bibliotek, det kan være studieplasser og gratis møterom for lag og organisasjoner, det kan ha aviser og tidsskrifter som flyttes fra gangen, biblioteket har bruk for kontorplass til en nyopprettet stilling og til skolebokprosjektet. Bibliotek og kino kan også bruke samarbeide bedre når de kommer ned i 1.etg. Rådmannen vurderer det slik at biblioteket har behov for de ledige lokalene til servicekontoret når de flytter til Rådhuset. Det er god utnyttelse av egne lokaler.

Når NAV flytter til Vektergata 7-9 kan biblioteket utvide og bruke en større del av 1.etg. Da kan 1. og 2.etg knyttes sammen på en annen måte. Kinobygget AS sammen med biblioteket og teknisk utreder denne muligheten som kan gi et fremtidsrettet bibliotek- og kinobygg i sentrum - og skape møteplass i sentrum. Med i utredninga bør også muligheten for å bruke deler av 1.etg. til annet formål enn bibliotek.

Nytt bo- og behandlingssenter

Det arbeides med nytt bo- og behandlingssenter, planlagt byggestart er 1.1.2020 med ferdig bygg okt. 2021. Da blir det blir ledige lokaler etter flytting av funksjoner til det nye bygget. Det bør vurderes å flytte hjemmetjenesten fra Vektergata til gamle VBH fra okt. 2021. Det bør også vurderes å flytte Arken til det gamle VBH fra okt. 2021, når funksjoner flyttes fra gamle VBH til det nye helsebygget. Da er det deler av ØBH vi ikke lenger bruker, og som kan vurderes avvikles og kommunen reduserer sin bygningsmasse.

Helsesentret

Helsestasjonen i 2.etg mener de har bruk for lokaler på gateplan, at det er tungvint og trange forhold på eksisterende helsestasjon. De sitter også veldig trangt ellers i 2.etg. og i 3.etg, det er lytt i mellom kontorene og de har bruk for flere kontorplasser. Rustjenesten kan samles i helsesentret med fordelene samlokalisering gir, de har tilhold ulike steder i dag. Et legesenter har hatt lokaler i 1.etg på Helsesentret over flere år. De har nå en leieavtale ut 2020, med mulighet for forlengelse i to år. Vurdering av helheten og mulighetene i bygget må sees sammen med kontraktsforpliktelser overfor legesenteret.

Det gamle fritidssenteret

Det gamle fritidssenteret (Arken) er et bygg kommunen ikke lenger bruker når aktiviteten flyttet til Ørmelen. Det er behov for drift- og vedlikeholdsoppgaver med de kostnader det innebærer, det er delvis et eldre bygg. Samtidig må kommunen til enhver tid vurdere sitt reelle behov for eiendommer og formålsbygg. Det er en forventning fra politisk hold at kommunen skal redusere sin totale eiendomsmasse, og det gamle fritidssenteret er et bygg kommunen ikke bruker p.t. Det er heller ikke planlagt å bruke av kommunen på sikt. Det har i senere tid vært arbeidet med en midlertidig leieavtale mellom kommunen og pensjonister/lag/foreninger. Det er ikke mulig å gi fri bruk av bygningsmassen, slik ønskene er. Prosessene er ikke sluttstilt, slik at sak til folkevalgt organ vil måtte komme senere.

Paviljongen Rådhuset

Paviljongen ble satt opp midlertidig på 60-tallet, og har lenge vært lite egnet som en moderne arbeidsplass og spiserom. Rådmannen ønsker derfor å rive paviljongen og erstatte den med et nytt bygg. Tilbygget bør i 1.etg ha rom til ny kantine/spiserom, seremonirom/møterom, og garderober med dusj for alle som ønsker skal sykle.

Kommunen skal ha egnet spiserom for ansatte, vi har fått ansvaret for vigsler som bør være et annet sted enn kommunestyresalen – vigselsrommet kan og bør kombineres med annen bruk, og vi legger til rette for sykling til arbeid – og da bør vi ha gode dusjmuligheter og garderober i rådhusområdet. Nå er det dårlige garderobeforhold og trange forhold i kjelleren på Herredshuset. Det er tilrettelagt for tilbygg i flere etasjer med heis i eksisterende bygg. Bygget bør dimensjoneres for minst to etasjer når vi første bygger. Kommunen har behov for møterom og flere kontorplasser. Eksisterende paviljong er 442 kvm (16,5*26). Det kan planlegges for 270 kvm i to etasjer (13,5 x 20) – til sammen 540 kvm. Da kan vi samle flest mulig administrasjon og flere tjenester i rådhuskvartalet, utnytte både bygninger, rom og ressurser på en best mulig måte. Prosessene er ikke sluttstilt, slik at sak til folkevalgt organ vil måtte komme senere.

Sluttbehandling detaljregulering Bredingsberg

Saksbehandler: Anders Nordgård-Larsen E-post: anders.nordgard-larsen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/6687 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for plan og samfunn	03.12.2019	23/19
Kommunestyre	09.12.2019	121/19

Saksprotokoll i Utvalg for plan og samfunn - 03.12.2019 - 23/2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Vedlagte planforslag vedtas iht. plan og bygningslovens § 12-12.

Rådmannens innstilling:

Vedlagte planforslag vedtas iht. plan og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse
- 2 Vedlegg til planbeskrivelse
- 3 Reguleringsbestemmelser Bredingsberg
- 4 Reguleringsplan Bredingsberg_

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Sammendrag:

Planarbeidet har kommet i stand etter henvendelse fra Bil- og maskinservice(BMS) Vuku AS v Bjørnar Holmsberg og Premieskapet AS v Odd Helge Roksvåg. Det aktuelle området skal

disponeres av virksomhetene. Bil- og Maskinservice Vuku skal utvide verkstedet, kundemottak og etablere salgshall. Videre vil bilfirmaet ha behov for et forholdsvis stort antall oppstillingsplasser for biler for salg, kundebiler knyttet til bilverkstedet

Det samlede planareal som er regulert er 5110 m².

Planområdet er beliggende nord for Coop Marked og foran BMS Vuku. Arealet nyttes delvis til biloppstilling i dag. Begrenses i nord av skogkledd, ganske bratt åsside. Avgrensning mot vest er mot gjenstående boligformål i underkant av 2,5daa.

Komite plan og samfunn(KPS) i Verdal kommune har i møte den 20.08.19, sak 54/19 med hjemmel i plan- og bygningsloven §12-10, vedtatt at ovennevnte forslag til detaljregulering legges ut til offentlig ettersyn. Saken har ligget ut til offentlig ettersyn i perioden 16.09.19-02.11.19.

Høring/offentlig ettersyn:

Planforslaget er framlagt for høring og offentlig ettersyn i samsvar med ovennevnte vedtak. I forbindelse med høring og offentlig ettersyn har det kommet inn de uttalelser som nedenfor er gjengitt og kommentert:

• Direktoratet for mineralforvaltning	30.10.2019
• Norges vassdrag og energidirektorat	28.10.2019
• Sametinget	28.10.2019
• Fylkesmannens i Trøndelag	22.10.2019
• Trøndelag fylkeskommunen	16.10.2019
• Statens vegvesen	10.10.2019

Direktoratet for mineralforvaltning:

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om planen

Planen skal legge til rette for næringsbebyggelse, og endrer dermed formålet i gjeldene plan. Planområdet er avgrenset inntil masseuttak i drift. Ønsket om endring av formål kommer av å muliggjøre utnyttelse av arealene på grunn av beliggenhet inntil masseuttaket. Tilstøtende masseuttak har driftskonsesjon etter mineralloven.

Uttalelse til planen

Til varsel om oppstart med utvidelse av planområde, datert 23. april 2019, indikerte vedlagte skisse over planområdet at det ville bli overlapp mellom nytt område for næringsbebyggelse og område for massetak i gjeldene plan. Plankartet slik det er lagt fram til høringen viser at plangrensen nå er i tråd med gjeldene planer.

Det er bemerket i planbeskrivelsen at forutsetningene med tanke på beliggenhet nært masseuttaket legger begrensinger på mulighetene for å utnytte arealene slik de opprinnelig er avsatt i plan. DMF ser at gjeldene plan er av en slik alder at den ikke lenger vil være i tråd med hvordan DMF i dag ville anbefalt at områder for bebyggelse bør avsettes i planer, i nærheten av områder for råstoffutvinning. Generelt anbefaler vi at det settes av arealer for grøntstruktur for skjerming av uttaksområder, og at det unngås arealbruk nært masseuttak som kan medføre konflikter knyttet til eksempelvis støv og støy.

DMF ser at ny arealbruk kan være mer hensiktsmessig med tanke på muliggjøre utnyttelse av arealene innenfor områdene med ulike formål i gjeldene plan. Vi vil likevel minne om at det i enkelte tilfeller vil være mindre hensiktsmessig å tillate utbygging tett inntil områder hvor det er åpnet for uttak av masser. Planen er imidlertid i tråd med gjeldene plangrenser, vi har derfor ikke ytterligere merknader til formålet i planen endres.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Kommentar:

Uttalelsene tas til orientering.

Norges Vassdrag og Energidirektorat:

Geoteknikk/grunnforhold

Planområdet er beliggende like nedenfor kvikkleiresone «582 Ekren». NVE har, som nevnt i våre tidligere uttalelser, de siste par årene gjennomført supplerende grunnundersøkelser i flere kvikkleiresoner i Vuku. Dessverre er vi fortsatt forsinket med dette arbeidet, bla. grunnet vansker med få fram boreriggen i det kupert landskapet. Våre foreløpige undersøkelser og vurderinger konkluderer imidlertid med at kvikkleiresone Ekren har mindre utstrekning enn tidligere vist i rapporter og på «NVEAtlas». Våre analyser viser også at det er svært liten sannsynlighet for at utløpsområdet vil treffe planområdet da dette etter all sannsynlighet vil ha utløp vestover mot ravinedalen. Våre foreløpige vurderinger tilsier derved at området ikke er skredutsatt.

Overvannshåndtering

Det er positivt at det er tatt inn krav om overvannsnotat i bestemmelsenes 2.1.4. NVE opplever ofte (som her) at disse overvannsnotatene utsettes til byggesak og ofte fremmes samtidig med utomhusplanen. Vår oppfatning er at dette vanligvis er for sent da problemstillinger knyttet til vannhåndtering ofte vil kunne være premissgivende for reguleringsplanen feks ved at det vil kunne være nødvendig å regulere grøntarealer og lekeplasser som flomveger og arealer som er nødvendig for å forsinke og fordøye vann under flomepisoder. Gjennom å regulere områder til utbygging uten å hensynta slike problemstillinger vil en kunne oppleve at det ikke gis nødvendig plass til vannet da disse arealene da ofte er avsatt til bebyggelse og anlegg og at for eksempel nødvendig terrengforming for å unngå vannskader, ikke etableres. Vi vil derfor anbefaler kommunen i framtidige saker hvor dette er en sentral problemstilling om å kreve at overvannsproblematikken belyses gjennom selve planarbeidet slik at høringspartene får innsyn i dette arbeidet i tråd med kravene i PBLs § 4-3.

Kommentar:
Uttalelsene tas til orientering.

Sametinget:

Sametinget uttaler seg i denne saken mht. samiske kulturminner. For hensyn som angår reindrift forutsetter vi dialog med reindriftsforvaltninga og de gjeldende reinbeitedistrikt.

Sametinget ser det som lite sannsynlig at det finnes ukjente automatisk freda, samiske kulturminner i tiltaksområdet. Vi har derfor ingen spesielle kulturminnefaglige innvendinger til planforslaget.

Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten. Denne bør nevnes i reguleringsbestemmelsene. Vi foreslår følgende tekst:

Kulturminner og aktsomhetsplikten.

Om noen under arbeid skulle mistenke funn av kulturminner, må en umiddelbart stanse arbeidet og gi beskjed til Sametinget og fylkeskommunen. Pålegget beskrives i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Dette må videreformidles til alle som skal delta i gjennomføring av tiltaket.

Vi minner også om at alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk freda ifølge kml. § 4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme et freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Denne uttalelsen gjelder bare Sametinget. For øvrige hensyn viser vi til egen uttalelse fra Trøndelag fylkeskommune.

Kommentar:
Punktet om kulturminner er sikret i bestemmelsen pkt 2.3.5.

Fylkesmannen i Trøndelag:

Landbruk, Klima og miljø

Vi viser til vår forhåndsuttalelse, datert 15.10.2018, hvor vi er opptatt av at sentrumsområdene gis en høy og arealeffektiv utnytting. Ut fra at det er svært begrensede muligheter for nye arealer til bolig- og næringsformål i Vuku, var vi også opptatt av at det legges til grunn svært nøkterne vurderinger av arealbehov ved endret arealbruk i sentrum. Vi forutsatte derfor at planen både gjennom plangrep og –bestemmelser sikrer en arealeffektiv planløsning med høy utnytting.

I planforslaget er det åpnet for næring i form av forretning, kontor og/eller industri. Området er tidligere regulert til boligformål, men er etter det vi forstår ikke egnet til dette formålet i uoverskuelig framtid på grunn av nærheten til Breding grustak. Kommunen har derfor vektlagt at planen dekker et behov for næringsareal og at det etableres arbeidsplasser lokalt i et område hvor det allerede er butikk og næringsvirksomhet, og at dette igjen kan redusere press på andre arealer til dette formålet. Vi har ingen avgjørende innvendinger til formålsendringen, men mener det er viktig at kommunen tar en grundig vurdering av hvilke plangrep som ønskes for dette området. I den vurderingen vil areal til sentrumsnær boligbygging være en kritisk faktor. I tillegg til å redusere tilgjengelig boligareal kan den planlagte utbyggingen også påvirke attraktiviteten av gjenværende boligareal i vest. Det er derfor viktig at man vurderer hvordan

bebyggelsen kan utformes og tilpasses slik at bokvaliteten på tilgrensende areal opprettholdes. Herunder vurderes å legge den tyngste bebyggelsen lengst øst i planområdet.

Fylkesmannen vil gi faglig råd om at det vurderes hvilket helhetlig grep som ønskes for dette sentrumsområdet, og hvordan den planlagte utbyggingen kan utformes for å i størst mulig grad sikre attraktiviteten til gjenværende boligareal.

Det aktuelle området skal disponeres av virksomhetene Bil- og maskinservice Vuku og Premieskapet.

Førstnevnte skal utvide sitt verksted og kundemottak og etablere salgshall. Videre vil bilfirmaet ha behov for et forholdsvis stort antall oppstillingsplasser for biler for salg og kundebiler knyttet til bilverkstedet. Det oppgis anslagsvis 100 plasser. Illustrasjonene i planbeskrivelsen bærer også preg av at store deler av planområdet tas i bruk til parkeringsformål. Det fremgår av bestemmelsene at maks prosent bebygd areal innenfor næringsområdet er % BYA = 90 %, inklusive parkeringsareal.

Dette gir imidlertid ingen garanti for at området blir utnyttet godt. Ut fra tiltenkt bedrift i området er det naturlig at det åpnes for en del biloppstillingsplasser, noe som i seg selv er arealkrevende. Vi mener likevel at kommunen bør vurdere hvilke føringer som kan gis for å sikre at området blir så godt utnyttet som mulig. I den forbindelse kan minimumskrav til (%-)BRA være hensiktsmessig.

Videre bør det gjøres vurderinger av sambruk av både bygningsmasse og parkeringsareal.

Dette for å redusere fotavtrykket i planområdet, og derigjennom redusere det totale arealbehovet. Det kan i så fall opprettholde mer areal til sentrumsnær boligbygging.

Fylkesmannen har faglig råd om at det innarbeides reguleringsbestemmelser som sikrer en god minimumsutnyttelse av planområdet.

Landbruk

Reguleringsbestemmelse 2.1.8 sikrer at berørt matjord skal fjernes og brukes til jordbruksformål, enten på gjenværende arealer eller andre områder i Vuku. Dette er positivt. Fylkesmannen minner om kommunens ansvar for å rapportere omdisponering av dyrka jord i KOSTRA etter vedtatt reguleringsplan.

Klima og miljø

Vi viser til vår forhåndsuttalelse datert 15.10.18 der vi viser til Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging som skal legges til grunn for planleggingen. Her legges det vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon og at planleggingen skal bidra til å styrke sykkel og gange som transportform.

Vi kan ikke se at det er satt av areal til sykkelparkering i planen, og krav om dette er heller ikke tatt inn i planbestemmelsene, Vi viser her til Statens vegvesens norm for minimum antall parkeringsplasser for sykkel som angir 0,3-0,5 plass pr ansatt + gjesteplasser for bedrift/kontor/industri og min. 2 plasser pr 50 m² forretning/detaljhandel/kjøpesenter. Vi gir faglig råd om at det tas inn bestemmelser om minimum antall sykkelparkeringsplasser i henhold til denne normen i planen.

Vi kan ikke se av planmaterialet at faren for spredning av fremmede arter er vurdert. Da tiltakene vil kunne medføre en del terrenginngrep med oppgraving og forflytting av masser, gir vi faglig råd om at det tas inn et nytt punkt om massehåndtering f.eks. i fellesbestemmelsene under § 2. Bestemmelsen bør sikre at faren for spredning av fremmede arter vurderes ved all

massehåndtering. Dette kan gjøres ved at det foretas en kartlegging før anleggsstart og etterkontroll etter tiltakene er ferdigstilt.

Samfunnssikkerhet

I planbeskrivelse, detaljreguleringsplan for eiendommen 139/10 med mer, Verdal kommune kap. 6 – konsekvenser står det:

«I henhold til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap DSB kreves det at det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) knyttet til ny reguleringsplan. Aktuell plan er reguleringsendring, slik at området er tidligere gjennomgått og vurdert. Vi ser derfor ikke behovet for en ROS-analyse. Her vedlagt bare i form av kommentert sjekkliste for ROS-analyse.» Fylkesmannen viser til DSB sin veileder Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging (2017) og vil påpeke at en ren sjekkliste uten videre beskrivelser og analyse ikke er å anse som en ROS-analyse.

Ifølge plan- og bygningsloven § 4-3 skal det gjennomføres en ROS-analyse ved utarbeidelse av planer for utbygging. I henhold til plan og bygningsloven § 12-14 gjelder de samme bestemmelser for utfylling, endring og oppheving av reguleringsplan som for utarbeiding av ny plan.

I analysen bør det fremgå om endringen av reguleringsplanen vil få betydning for risiko og sårbarhet i området. Analysen bør også omfatte områder som allerede er utbygd og/eller regulert dersom disse områdene tidligere ikke er analysert.

ROS-analysen skal legges ved i saken og synliggjøres i reguleringsplanen, og avdekket risiko skal møtes med tiltak som hjemles i planbestemmelsene eller gjøres juridisk gjeldende på andre måter. Dette ble også påpekt i vår uttalelse til oppstartsvarselet i denne saken.

Fylkesmannen vil påpeke at det er kommunen som planmyndighet som har ansvar for å godkjenne ROS-analysen i henhold til pbl. § 4-3.

Fylkesmannens konklusjon:

Det fremmes følgende faglige råd til reguleringsplanen:

1) Det vurderes hvilket helhetlig grep som ønskes for dette sentrumsområdet, og hvordan den planlagte utbyggingen kan utformes for å i størst mulig grad sikre attraktiviteten til gjenværende boligareal.

2. Det innarbeides reguleringsbestemmelser som sikrer en god minimumsutnyttelse av planområdet.

3. Det tas inn bestemmelser om minimum antall sykkelparkeringsplasser i henhold til Statens vegvesens norm i planen.

4. Det tas inn et nytt punkt om massehåndtering f.eks. i fellesbestemmelsene under § 2 for å sikre at faren for spredning av fremmede arter vurderes ved all massehåndtering.

Kommentar:

De regulerte boligtomtene som nå reguleres bort kan ikke bebygges før grustaket er avsluttet. Det at det i stedet etableres arbeidsplasser lokalt i et område hvor det allerede er butikk og næringsvirksomhet vurderes som positivt både med tanke på lokale arbeidsplasser, og at det kan redusere behovet for transport til og fra arbeidsplassen, og lokal næringsetablering vurderes dermed generelt som svært positivt.

Kommunen vurderer at boliger som mest sannsynlig ikke kan bebygges før etter 2040 ikke bør legges inn som en reserve for dekke boligbehov i nær fremtid. Således vektlegges det mer at

arealene benyttes til næringsvirksomhet. Det at regulerte arealer ikke benyttes til nærings eller boligformål vil kunne gi press på andre arealer til slike formål. Derfor mener kommunen at det bør vektlegges at planen dekker et behov for næringsareal.

Det er lite planfaglige utfordringer ved at det etableres næringsvirksomhet i sentrum av Vuku. Bilforretning er besøksrelatert og naturlig beliggende i sentrum. Øvrig næringsvirksomhet som her etableres har ingen utfordringer med å ha sentrumsbeliggenhet.

Krav til Massehåndtering og sykkelparkering legges inn i reguleringsplanens bestemmelser. Statens vegvesens Håndbok V122 Sykkelhåndboka krever for forretning/detaljhandel/kjøpesenter min. 2 plasser pr 50 m², men ut fra type forretning (bl.a. bilverksted) og beliggenhet vurderes 1 plass pr 50 m² som tilstrekkelig.

Trøndelag fylkeskommune:

Vi viser til forsendelse datert 16.9.2019 med detaljregulering som tilrettelegger for forretning/ kontor/ industri i Vuku.

Planområdet er om lag 5 dekar stort og regulert til boligformål i gjeldende reguleringsplan fra 1998. Drift av nærliggende grustak gjør det uaktuelt å nytte arealet til dette formålet. Det foreligger ingen planer om å legge ned driften av grustaket. Det er heller ingen tidsbegrensing knyttet til drifta av uttaket. Kommunen ser det som positivt at planforslaget tilrettelegger for lokale arbeidsplasser i et område hvor det allerede er butikk og næringsvirksomhet. Trøndelag fylkeskommune har ikke merknader til saken, utover vurderinger knyttet til kulturminner eldre tid:

Fylkeskommunen har tidligere gjennomført en arkeologisk registrering av planområdet i forbindelse med tidligere plan. Det ble ikke påvist automatisk fredete eller andre verneverdige kulturminner som planen vil komme i konflikt med.

Vi minner imidlertid om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter § 8 i kulturminneloven. Dersom man i løpet av arbeidets gang oppdager noe som kan være et automatisk fredet kulturminne (f.eks. gjenstander, ansamlinger av sot/kull eller stein), skal arbeidet stanses og fylkeskommunen varsles. Vi foreslår at følgende tekst settes inn i reguleringsplanens generelle bestemmelser:

Dersom man i løpet av bygge- og anleggsarbeid i marka oppdager gjenstander eller andre spor som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes fylkeskommunen og/eller Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml) § 8 annet ledd. Kulturminnemyndighetene forutsetter at dette pålegget viderefremmes til dem som skal utføre selve arbeidet. Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen ikke gjelder samiske kulturminner og viser til egen uttalelse fra Sametinget.

Kommentar:

Bestemmelse om kulturminner er omtalt i pkt.2.1.5

Statens vegvesen:

Statens vegvesen har ansvar for å sørge for at føringer Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og

andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som eier og forvalter av riksveg, forvalter av fylkesveg på vegne av fylkeskommunen og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Kort om planforslaget

Det er utarbeidet en detaljreguleringsplan for gnr. 139 bnr. 10 i Verdal. Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for utbygging av eksisterende næring samt utvidelse for flere næringsaktører. Adkomst til området er i dag fra fv. 757.

Vurdering av planforslaget

Statens vegvesen oppfordret i uttalelsen til oppstartsvarselet til å ta avkjørslene til fv. 757 inn i planen, med det formålet å stramme opp en noe utflytende adkomst til næringsområdet. Dette ble besvart med at «tiltak kan iverksettes i et samarbeid mellom virksomhetene, uten at arealet tas inn i plan».

Av hensyn til trafiksikkerhet langs veger og i avkjørslene til området, bør avkjørsler til fv. 757 hjemles i planen. I motsatt fall vil det være nødvendig å søke Verdal kommune om utvidet bruk av dagens avkjørsler. Vi ser også at illustrasjonsbildet brukt i planbeskrivelsen ikke er i samsvar med plankartet, hvor det bare er tegnet inn en avkjørsel inn og ut av planområdet.

Faglige råd:

- Avkjørsler bør tegnes inn i plankartet

Statens vegvesen ber om at kommunen ved sluttbehandling av planen redegjør for hvordan faglige råd er tatt inn og/eller vurdert.

Kommentar:

Faglige råd fra Statens vegvesen er drøftet med forslagstiller, men adkomst er allerede etablert og ligger på en annen eiendom (Coop sin eiendom) så forslagstiller finner det krevende å gjøre dette nå.

Vurdering:

Det er mottatt 7 høringsuttalelser. Det er ingen innsigelser til planforslaget. Faglige råd er innarbeidet i planforslaget så langt det er funnet anledning til det. De faglige råd som kan innarbeides med planbestemmelser er lagt inn i reguleringsplanen. Når det gjelder krav til tomteutnyttelse har dette begrenset verdi i denne saken. Arealet vil perioder ha en meget høy prosent bebygd areal avhengig av andelen bruktbiler, og i andre perioder følgelig en lavere grad av utnyttning. Parkering regnes inn i prosent bebygd areal. Det er vurdert at en sykkelplass pr. 50m² næringsareal er tilstrekkelig ut fra type forretning og planområdets beliggenhet.

Det er laget et vedlegg til planbeskrivelsen som kommenterer innspillene fra høringsrunden. Endret arealbruk i forhold til opprinnelig plan er vurdert i forbindelse med 1.gangs behandling av planen. I tillegg er arealbruk kommentert under uttalelse fra fylkesmannen.

Konklusjon:

På bakgrunn av en helhetsvurdering tilrår rådmannen at reguleringsplan vedtas med de endringer som er foretatt med bakgrunn i offentlig ettersyn og høring.

**Reguleringsplan
Bil- og maskinservice Vuku AS, Bredingsberg**

PLANBESKRIVELSE

Detaljreguleringsplan for eiendommen 139/10 med mer, Verdal kommune

1 BAKGRUNN OG INNLEDENDE OPPLYSNINGER

Planarbeidet har kommet i stand etter henvendelse fra Bil- og maskinservice Vuku AS v Bjørnar Holmsberg og Premieskapet AS v Odd Helge Roksvåg. Det aktuelle området skal disponeres av virksomhetene. Bil- og Maskinservice Vuku skal utvide verkstedet, kundemottak og etablere salgshall. Videre vil bilfirmaet ha behov for et forholdsvis stort antall oppstillingsplasser for biler for salg, kundebiler knyttet til bilverkstedet.

Premieskapet har vokst ut av sine lokaler i Vuku hvor de er etablert i dag og ønsker å flytte i nye tilpassede lokaler i sentrum Vuku.

<http://bmvuku.no>

<https://www.premieskapet.no/om-oss>

Reguleringsarbeidet utføres i et samarbeid mellom Letnes Arkitektkontor AS og Sweco AS

Planforslaget omfatter følgende materiale:

Planbeskrivelse (dette dokumentet)

Plankart

Planbestemmelser

Illustrasjoner

2 PLANSTATUS

Planstatus:

Området er regulert til boligformål. I midler tid er det slik at drift av nærliggende grustak gjør det uaktuelt å nytte arealet til boligformål. Så lenge grustaket driftes er det ikke mulig å bygge boliger. Det foreligger ikke noen planer om å legge ned driften av grustaket. Det er heller ikke noen tidbegrensing kytet til driften av grusuttaket.

Planområdet berøres av følgende planer:

Planident: 2008008 Kommuneplanens arealdel, vedtatt 24.04.2011

Planident: 1996004 Reguleringsplan Vuku sentrum, vedtatt 28.09.1998

Ny plan vil erstatte delvis følgende plan:

Planident: 1996004 Reguleringsplan Vuku sentrum, vedtatt 28.09.1998

3 PLANPROSESS

Forhåndskonferanse:

Skisser til løsning ble presentert for planavdelingen i møte på Rådhuset 06.september 2018.

I forhåndskonferansen ble det avklart at det ikke vil bli krav om planprogram og konsekvensutredning

3.1 Kunngjøring 1:

Annonse i Innherred lørdag 15.september 2018:

Detaljregulering for næringsareal Bredingsberg, Vuku 139 samt del av 139/1

Nabovarsel angående oppstart av:

Arbeid med detaljert reguleringsplan

Arbeid med utbyggingsavtale

Sted: arealer bak Coop Marked og foran Bil- og maskinservice Vuku AS

Som utførende arkitekter vil vi informere dere om at vi kommer til å iverksette arbeid med reguleringsplan for området som beskrevet. Området er regulert til boligformål i gjeldende plan.

Området som skal reguleres framgår av kart og vedlagte annonse.

Annonsen kunngjøres i avisa Innherred lørdag 15.september 2018.

Vi skal utføre arbeidet på vegne av Bil og maskinservice Vuku AS, Verdal

Området vil bli regulert til næringsformål

Dere vil få tilsendt planmaterialet når dette foreligger for behandling i kommunen.

Kommentarer og opplysninger i forbindelse med dette arbeides kan rettes til undertegnede, innen:

Mandag 15.oktober 2018 (4 uker frist for uttalelse)

Disse vil bli vedlagt når saken sendes til kommunen for behandling

Berørte naboer, tilskrevet:

139/1 Kjersti Skrove og Kim Solberg

139/4 og 12 Coop Midt-Norge SA

139/5 Lars Liaklev Bakkan

139/10 Bil- og Maskinservice Vuku AS

Andre informert:

Trøndelag fylkeskommune

Fylkesmannen i Trøndelag

Statens Vegvesen Region Midt

Sametinget

NTE Nett AS

NVE, Norges Vassdrags- og energidirektorat

Direktoratet for mineralforvaltning

Ragnsells

Innherred brann og redning

Verdal kommune

3.1.1 Uttalelser etter kunngjøring 1:

Uttalelse fra berørte naboer:

Uttalelse fra berørte nabo Eiendom 1 Bolig AS v Øystein Sende

Eiendom 1 Bolig AS har avtale om å disponere angjeldende areal til boligformål.

Deres merknader/uttalelse vedlegges

Kommentaren viser til arealer som nå er regulert til boligformål i skråning ovenfor aktuelt utbyggingsareal. Dette er en bratt skråning som ikke det ikke er aktuelt å nytte seg av. Vi vil derfor i ny plan foreslå at arealet tilbakeføres til "grønt formål".

Nytt mai 2019:

Bil og Maskinservice Vuku AS og Premieskapet AS har nå en avtale med grunneier om kjøp av grunn samt en opsjon for erverv av ytterligere grunnarealer.

Forhåndsanmerkninger:

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag:

Uttalelse fra: landbruk, klima og miljø, helse og omsorg samt samfunnssikkerhet

Ang samfunnssikkerhet: det forutsettes at det foretas en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) i tråd med plan- og bygningslovens § 4-3, og viser til DSB sin nye veileder fra 2017. Påpeker: sjekkliste uten videre beskrivelser er ikke å anse som en ROS-analyse

Uttalelse vedlagt

Fylkeskommunen Regional utviklingsavdeling:

Uttalelse vedlagt

Norges vassdrags- og energidirektorat:

Viser til et større sikringsprosjekt som vil bedre flomsikkerheten med antatt oppstart 2020

Ang kvikkleiresoner: NVE har valgt å gjennomføre supplerende boringer for bedre å kunne avklare sikkerheten i området. Arbeidet vil starte opp umiddelbart og de foreløpige resultatene vil foreligge innen utgangen av året.

Uttalelse vedlagt

Sametinget:

Aktksomhet ang kulturminner. Uttalelse vedlagt

Statens vegvesen:

Vegvesenet anbefaler at avkjørsel til fv.757 tas inn i planen, med det formålet å stramme opp en noe utflytende adkomst til næringsområdet.

Uttalelse vedlagt

Direktoratet for mineralforvaltning:

Nordre del av planområdet tangerer grusforekomsten Breding. Norges geologiske undersøkelse (NGU) har vurdert forekomsten til å ha lokal betydning som grusresurs.

Etter vår mening vil ikke regulering av næringsareal Bredingsberg være til hinder for utnyttelse av grusforekomsten. DMF har derfor ikke ytterligere kommentarer til området omreguleres som foreslått.

Uttalelse vedlagt

NTE Nett AS:

Signaliserer behov ny frittstående nettstasjon (trafo). Plassering av denne må gjøres i samarbeid med NTE Nett.

Uttalelse vedlagt

Vi ser ingen grunn til å fiksere plassering av trafo på dette tidspunktet. Utbyggere av området gjøres kjent med behovet og må avsette hensiktsmessig plass til trafo etter nærmere avtale med NTE.

3.2 Kunngjøring 2:

Arbeidet med reguleringsplan ble stanset. Gjenopptatt på nyåret 2019. Omfanget av reguleringsplanen ble ansett for lite, behov for utvidelse mot vest.

Etter et møte med planavdelingen ved Verdal kommune ble det enighet om at arealet kunne utvides med ca 700m². Behov for varsling av berørte parter i form av brev/e-post:

Detaljregulering for næringsareal Bredingsberg, Vuku 139 samt del av 139/1

Nabovarsel ang ny oppstart av arbeid med regulering i Vuku, Verdal Arealene ligger ba coop Mega sin butikk i Vuku, som vist på vedlagte kart

Vårt arbeid omfatter følgende:

- Utarbeidelse av detaljert reguleringsplan
- Det kan også omfatte utbyggingsavtale

Som utførende arkitekter vil vi informere dere om at vi har iverksatt arbeid med reguleringsplan for området som beskrevet. Området er regulert til boligformål i gjeldende plan.

Vi skal utføre arbeidet på vegne av Bil- og Maskinservice Vuku AS og Premieskapet AS
Området vil bli regulert til næringsformål for nevnte foretak.

Planarbeidet er tidligere kunngjort ved brev og i avisa Innherred lørdag medio september 2018.
Svar er mottatt og vil bli vedlagt saken ved kommunal behandling.

Det arbeidet som ble startet sist høst, viste seg for lite for ønsket utbygging. Arbeidet med plan ble midlertidig stanset. Aktuelt område foreslås utvidet og vi må derfor be om kommentarer på

nytt. Hvis dere ikke har noe å tilføye til forrige uttalelse, vil de forrige vedlegges ved innsending for behandling.

Kommentarer og opplysninger i forbindelse med utvidelse av planområdet kan rettes til undertegnede, innen:
Tirsdag 14.mai 2019 (3 uker frist for uttalelse)

Berørte naboer tilskrevet, dette er de samme som ved første kunngjøring

3.2.1 Uttalelser etter kunngjøring 2:

Statens vegvesen:

Vegvesenet viser til tidligere uttalelser angående utflytende adkomst til næringsområdet. Anbefaler at adkomst til området inngår i planområdet.

Uttalelse vedlagt

Hvis det er slik at avkjørsel må bearbeides, kan tiltak iverksettes i et samarbeid mellom virksomhetene, uten at arealet tas inn i plan.

Direktoratet for mineralforvaltning:

Dimin mener at vi ønsker og regulere om arealer for masseuttak.

Uttalelse vedlagt

Denne reguleringsendringa griper ikke inn i arealet regulert for masseuttak.

NVE:

Viser til tidligere uttalelser. Peker på at det er en rekke kvikkleiresoner i umiddelbar nærhet. Det er gjennomført borer i området.

Uttalelse vedlagt

NVE antar at planområdet ikke vil bli truffet av kvikkleireskred.

Trøndelag fylkeskommune, Seksjon Plan:

Fylkeskommunen har ingen planfaglige merknader

Uttalelse vedlagt

Fylkesmannen i Trøndelag:

Uttalelse fra: landbruk, klima og miljø, samfunnssikkerhet

Uttalelse vedlagt

Landbruk:

Berørt matjord skal fjernes og brukes til jordbruksformål, enten på gjenværende arealer eller andre områder i Vuku. Dette tas inn i reguleringsbestemmelsene

Klima og miljø:

Legger vekt på en effektiv arealutnyttelse. Vi har laget en plan som gir rom for bygninger, parkeringsplasser og et større antall plasser for biler knyttet til bilverksted og bilsalg.

Samfunnssikkerhet:

Risiko og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). Det vises til at en ren sjekkliste uten videre beskrivelser ikke kan betraktes som en ROS-analyse. Videre pekes det på at endret arealbruk (tette overflater) kan gi vansker med å håndtere overflatevann ved styrtregn og flom. Dett er forhold som vi har lagt inn i ROS-analysen. Det vil være svært viktig å gjøre tiltak for håndtering av overflatevann.

4 BESKRIVELSE AV PROSJEKTET OG PLANOMRÅDET

Planområdet:

Plannavnet er: Reguleringsplan (detaljregulering) Bil- og maskinservice Vuku

Det samlede areal som er regulert er 5110 m². Med evt tillegg for avkjørsel fra fv 757 (Vegvesenet)

Planområdet er beliggende bak Coop Marked og foran BMS Vuku. Arealet nyttes delvis til biloppstilling i dag. Begrenses i nord av skogkledt, ganske bratt åsside. Avgrensning mot vest til gjenstående boligformål; i underkant av 2,5daa.

Planlagte bygninger:

Planlagt utbygging er bilforretning/kontor for Bil- og maskinservice Vuku ca 400m² og Premieskapet ca 800m².

Premieskapet AS er en virksomhet etablert i 1993 og har pt 5-6 ansatte. Virksomheten har kontor og produksjon i Vuku. De leverer premier, firmagaver og profileringsartikler. Salg foregår hovedsakelig vi netthandel. De har en stigende salgskurve og vil i nær framtid ha behov for nye og større lokaler. De ønsker primært å være lokalisert i Vuku.

Adkomst:

Det er pr dato 2 mulige adkomster etablert som tilkomst til området:

Hovedadkomst fra fv 757/Bredingsberg via avkjørsel øst for Coop Marked

Alternativt avkjørsel finnes vest for Coop Marked. Denne er hovedsakelig etablert for varetransport til coop og adkomst enebolig. Coop forsynes med varer fra relativt store trailere, lengde 17-20m. Disse må være dimensjonerende for sving og kryss.

Gate mellom Coop og nye bygg:

Arealet nyttes til hovedadkomst for Coop sine vareleveranser. Arealet er innenfor Coop sin eiendom og det vil bli gjort avtale om felles bruk av dette.

Parkering/biloppstilling:

Det vil være relativt stort behov for parkeringsplasser for virksomhetene i området. Her beskrives også situasjon utenfor denne reguleringsplanen.

Coop:

Parkering ansatte på vest side av bygg, mot enebolig

Parkering kunder på østside, inngangsside, langs 757. Her er det etablert 18 plasser. Det er mulig å etablere ytterligere ca 12 plasser til innenfor eiendommen og gjeldende reguleringsplan for området. Denne parkeringsplassen nyttes i dag sammen med Bil- og Maskinservice Vuku AS sin virksomhet.

Ved inngangen til Coop Marked er det etablert 4 HC-plasser. Disse plassene er ikke tilfredsstillende løst.

Bil- og Maskinservice Vuku AS:

Virksomheten driver med salg av biler, inkludert bobiler, snøscootere og ATV. De driver også et større bilverksted. Dette medfører ganske stort behov for biloppstillingsplasser. Enkelte bobiler er ganske store og vil ha behov for større plasser. Samlet behov: ca 100 parkeringsplasser

Det er gjort en oppsummering av plassbehovet:

Ansatte, parkering: 6

Firmabiler og maskiner: 5

Biler for salg: 25

Bobiler: 10 (behov for utvidet plass)

ATV/snøscooter: 30

Kunder verksted, kapasitet pr virkesdag: 20

Kundeparkering utenom verksted: 5

Bil- og Maskinservice Vuku AS nytter seg i dag av arealer og kundeparkering som eies av Coop. Dette er ikke tilfredsstillende over tid.

Premieskapet AS:

Virksomheten har i dag 5-6 ansatte. Nybygg vil ha utstilling og lokaler vil være forberedt for å ta i mot kunder og samarbeidspartnere.

Restarealer (regulert til boligformål) ca 2,5daa:

Angjeldende areal har vært regulert til boligformål. I midler tid er det ikke mulig å etablere nye boliger opp mot grusuttak som arealet grenser til. Boliger kan ikke etableres her før etter at grusuttak er nedlagt og arealet tilbakeført. Det er ikke angitt noen begrensning i tid for grusuttaket.

Boliger og lekeplasser tilknyttet boligutbygging:

Deler av arealer som nå reguleres til forretningsvirksomhet har tidligere vært regulert til boligformål og lekeplass for disse. Kommunedelplan Verdal By 2017-2030 stiller krav til størrelse på leke- og uteoppholdsareal. Ved en framtidig utbygging av boliger forutsettes dette løst ihht da gjeldende krav innenfor området avsatt til boligformål.

Fornminner:

Det er ikke lokalisert fornminner i dette området. Dersom man undervegs skulle gjøre funn, er disse automatisk fredede kulturminner og funnet skal rapporteres

Miljømessige vurderinger:

Tiltaket vil ikke påvirke miljøet.

Støymessige vurderinger:

Området er ikke spesielt støyutsatt

5 TEKNISK

Utbyggingsavtale:

Det er ikke avklart om det vil bli behov for utbyggingsavtale med Verdal kommune i forbindelse med plan.

Strømforskyning:

Konf uttalelse fra NTE Nett AS: antar behov for ny trafo i området. Utbyggere er gjort kjent med behovet og vil avsette plass til trafo innenfor eget område.

Kotehøyder, byggehøyder og flomsonekart NN2000:

Nye bygg vil bli plassert ihht retningslinjer: laveste golv/1.et: kote 21,5

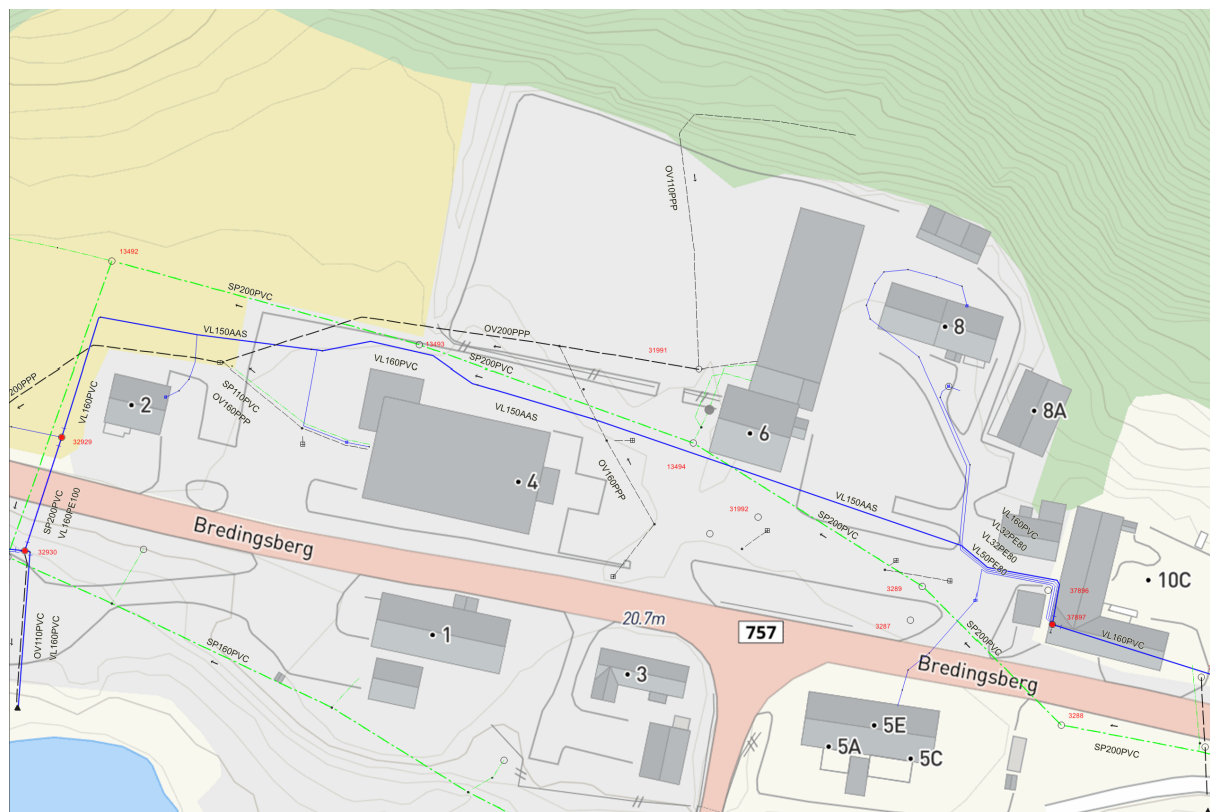
Lavbrekk mellom bygninger og coop Marked: kote 20,9. Lavbrekk med fall vestover.

Her vedlagt kart som viser 200-årsflom ihht NN2000. En 200-årsflom i nærområdet viser en vannstand til kote 20,7m. Dette er lavere enn kotehøyder innenfor planens begrensning.

Kommunalteknikk:

Vann- og avløpsanlegg knyttes til det kommunale nettet. Avfallshåndtering løses i fellesskap
 Kartutsnitt som viser ledninger som Verdal kommune v teknisk drift har oversikt over:

6 KONSEKVENSER

I henhold til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap DSB kreves det at det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) knyttet til ny reguleringsplan. Aktuell plan er reguleringsendring, slik at området er tidligere gjennomgått og vurdert. Vi ser derfor ikke behovet for en ROS-analyse. Her vedlagt bare i form av kommentert sjekkliste for ROS-analyse.

Risiko- og sårbarhetsforhold for området, ROS-analyse:

Sjekkliste er hentet fra DSB sin veileder "Samfunnssikkerhet i arealplanlegging"

Emne

Forhold eller uønsket hendelse _____ Ja Nei

Merknader og kommentarer

Naturgitte forhold:

Er området utsatt for snø- eller steinskred? _____ X

Er det fare for utglidning, geologisk ustabil område? _____ X

Ref uttalelser fra NVE

Er området utsatt for springflo/flom i sjø og vann? _____ X

Er området utsatt for flom i elv/bekk, herunder lukket bekk? _____ X

Helgaa flommer tidvis, bygget plasseres i høyde hensyntatt dette. Man kan anta at store deler av arealer mellom bygninger vil få fast dekke (asfalt) det er derfor avgjørende at terrenget formgis med tilstrekkelig fall og med et tilstrekkelig antall sluker. Det må etableres lavbrekk mellom Coop Marked og nye bygg for Premieskapet/Bil og Maskinservice. Lavbrekket må ha fall mot vest og Helgaa.

Er det radon i grunnen? _____ X

Nettside <http://geo.ngu.no/kart/radon/> viser at det ikke er utsatt

Infrastruktur:

Vil utilsiktede/ukontrollerte hendelser som kan inntreffe på nærliggende

veg utgjøre en risiko for området? _____ X

Vil utilsiktede/ukontrollerte hendelser som kan inntreffe i nærliggende virksomheter/

industriforetak, utgjøre en risiko for området? _____ X

Medfører bortfall av elektrisitet, teletjenester, vannforsyning, renovasjon/spillvann

spesielle ulemper for området? _____ X

Er det spesielle farer forbundet med bruk av transportnett for

gående, syklende og kjørende i området? _____ X

Arealet er i sentrum av Vuku med redusert fartsgrense for kjørende langs 757 (Bredingsberg). Det er regulert gang- og sykkelveg langs 757 den er ikke ferdigstilt vest for Coop Marked. Avkjørsel til området øst for Coop Marked er noe utflytende. Dette er påpekt av Statens vegvesen. Her er det forholdsvis enkle tiltak som kan gjøres. Men denne avkjørselen er ikke innenfor denne planen.

Brannberedskap:

Omfatter området spesielt farlige anlegg? _____ X

Har området tilstrekkelig brannvannforsyning, mengde og trykk? _____ X

Har området bare en mulig adkomst med brannbil? _____ X

Tidligere bruk:

Er området påvirket eller forurenset av tidligere virksomheter? _____ X

Arealet er tidligere jordbruksarealer

Omgivelser:

Er det regulerte vannmagasiner i nærheten, med spesiell fare for usikker is? _____ X

Finnes det terrengformasjoner som utgjør spesiell fare? _____ X

Ulovlig virksomhet:

Sabotasje og terrorhandlinger: er tiltaket et potensielt mål, eller finnes slike i nærheten? X

**Reguleringsplan for
Bil- og maskinservice Vuku AS
og
Premieskapet AS, Bredingsberg i Vuku**

Vedlegg til: PLANBESKRIVELSE

Detaljreguleringsplan for eiendommen 139/10 med mer, Verdal kommune

1 Innledende

Verdal kommune vedtok i møte 20.08.2019 å legge planforslaget ut til offentlig ettersyn.

2 Mottatte høringsuttalelser

2.1 Direktoratet for mineralforvaltning, DMF:

DMF ser at ny arealbruk kan være mer hensiktsmessig med tanke på muliggjøre utnyttelse av arealene innenfor områdene med ulike formål i gjeldene plan. Vi vil likevel minne om at det i enkelte tilfeller vil være mindre hensiktsmessig å tillate utbygging tett inntil områder hvor det er åpnet for uttak av masser. Planen er imidlertid i tråd med gjeldene plangrenser, vi har derfor ikke ytterligere merknader til at formålet i planen endres.

2.2 Norges vassdrags- og energidirektorat, NVE:

Geoteknikk/grunnforhold: NVE sine analyser viser at det er svært liten sannsynlighet for at utløpsområdet vil treffe planområdet da dette etter all sannsynlighet vil ha utløp vestover mot ravedalen. Våre foreløpige vurderinger tilsier derved at området ikke er skredutsatt.

Overflatevannshåndtering: Det er positivt at det er tatt inn krav om overvannsnotat i bestemmelsenes 2.1.4. NVE opplever ofte at disse overvannsnotatene utsettes til byggesak og ofte fremmes samtidig med utomhusplanen.

Adkomstveg mellom Coop og nye bygninger for Vuku Bil- og Maskinservice og Premieskapet har et lavbrekk med utløp vestover. Lavbrekk er satt til kote 20,9 mens nye bygninger skal ha lavest golvnivå på minimum kote 21,5

2.3 Sametinget:

Kulturminner og aktsomhetsplikten: Om noen under arbeid skulle mistenke funn av kulturminner, må en umiddelbart stanse arbeidet og gi beskjed til Sametinget og fylkeskommunen. Pålegget beskrives i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Dette må videreformidles til alle som skal delta i gjennomføring av tiltaket.

2.4 Fylkesmannen i Trøndelag, FMT:

Det fremmes følgende faglige råd til reguleringsplanen:

- 1 Det vurderes hvilket helhetlig grep som ønskes for dette sentrumsområdet, og hvordan den planlagte utbyggingen kan utnyttes for i størst mulig grad sikre attraktiviteten til gjenværende boligareal
- 2 Det innarbeides reguleringsbestemmelser som sikrer en god minimumsutnyttelse av planområdet
- 3 Det tas inn bestemmelser om minimum antall sykkelparkeringsplasser i henhold til Statens vegvesens norm i planen
- 4 Det tas inn et nytt punkt om massehåndtering for eksempel i fellesbestemmelsene under §2 for å sikre at faren for spredning av fremmede arter vurderes ved all massehåndtering

FMT sine faglige råd er vurdert. Arealer bak Coop Marked, opp mot grusuttaket vil i den nærmeste framtida være mest egnet til næringsvirksomhet. Deler av arealet har vært regulert til boligformål, men man ser ikke noen ende for drift av grusuttaket. Følgelig vil også gjenværende del som er avsatt til boligformål ha en uviss framtid.

Når det gjelder utnyttelse av de regulerte arealene så er de vurdert til å tilfredsstille minimumskrav. Bilfirmaet har behov for bygninger i tråd med regulering, dette gjelder også plass for biler til verksted og for salg. Premieskapet har definert sine behov for bygning samt parkeringsplass for ansatte og for transport til og fra med større biler.

Krav til massehåndtering og sykkelparkering tas inn i reguleringsbestemmelser.

2.5 Trøndelag fylkeskommune Seksjon Plan, TFK:

Kulturminner og aktsomhetsplikten:

Dersom man i løpet av bygg- og anleggsarbeid i marka oppdager gjenstander eller andre spor som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes fylkeskommunen og/eller Sametinget omgående

Punktet om kulturminner ligger i reguleringsbestemmelsene (pkt 2.3.5)

2.6 Statens vegvesen:

Faglig råd angående avkjørsel fra Fv 757:

Avkjørsel bør tegnes inn på plankartet. Statens vegvesen ber om at kommunen ved sluttbehandling av planen redegjør for hvordan faglige råd er tatt inn og/eller vurdert

Avkjørsel fra Fv 757 ligger utenfor denne planen. Arbeid med omlegging av denne må bli etter avtaler med Coop

Letnes Arkitektkontor AS
Verdal 19.november 2019

Tor Arne Langdal
ARK

Reguleringsplan for næringsareal Bredingsberg, Vuku

Reguleringsbestemmelser
Detaljregulering

PlanID: 2018005

Saksnummer: 2018/6687

1. Planens hensikt

Hensikten med denne planen er å legge til rette for næringsvirksomhet i Vuku sentrum. Bakgrunnen er ønsket utvidelse av eksisterende virksomhet i området i tillegg til annen virksomhet i Vuku som har behov for andre / større lokaler.

2. Fellesbestemmelser for hele planområdet

2.1 Krav til bygninger og anlegg

2.1.1 Universell utforming

Trafikkareal og nye bygninger skal tilfredsstille krav til universell utforming.

2.1.2 Estetikk

Bygningsmyndigheten skal ved behandling av byggesøknad påse at ny bebyggelse får en god form og materialbehandling, og at bygningene i området får en enhetlig og harmonisk utførelse.

2.1.3 Flom

For å ivareta krav om flomsikker byggegrunn, skal ny bebyggelse innenfor planområdet ha minimum gulv-høyde på kote +21,5.

2.1.4 Overvannshåndtering

I forbindelse med byggesøknad skal det utarbeides en plan for håndtering av overvann.

2.1.5 Byggegrenser

Bebyggelsen skal plasseres innenfor byggegrensene som vist på planen.

2.1.6 Kulturminner

Dersom det i forbindelse med tiltak blir funnet kulturminner som ikke er kjent, skal arbeidet straks stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssone på 5 meter, jfr. Lov om kulturminner §8.

Melding skal snarest sendes til kulturminnemyndighetene i fylkeskommunen for vurdering. Det samme gjelder for Sametinget.

2.1.7 Støy

Området skal tilfredsstille støykrav i «Retningslinjer for støy i arealplanlegging T-1442».

2.1.8 Matjord

Berørt matjord skal fjernes og brukes til jordbruksformål, enten på gjenværende arealer eller andre områder i Vuku.

2.1.9 Massehåndtering

Spredning av fremmede arter i forbindelse med massehåndtering skal unngås. Evt. overdekning og tildekning gjøres med stedlige masser.

3. Bestemmelser til arealformål

3.1 Bebyggelse og anlegg (§ 12-5 nr. 1)

Forretning/kontor/industri (BKB)

Området skal benyttes til næring i form av forretning, kontor og/eller industri.

Det tillates ikke virksomheter som kan være til sjenanse for naboeiendommer.

Grad av utnytting

Maks prosent bebygd areal innenfor område for næringsbebyggelse er %BYA = 90 %. Dette omfatter også parkeringsareal.

Byggehøyder

Maks gesimshøyde skal ikke overstige 6,5 m, og maks mønehøyde skal ikke overstige 9,0 m. Høyde måles fra gjennomsnittlig planert terreng.

Parkering

Arealer som ikke er bebygd tillates benyttes til parkering, både parkering av biler for salg og parkering for ansatte og kunder. Det skal etableres min. 1,5 parkeringsplasser pr 100 m² bebyggelse.

Det skal etableres 1 sykkelparkeringsplass pr. 50 m² bebyggelse.

3.5 Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (§ 12-5 nr. 5)

I LNFR-områder gjelder et generelt forbud mot iverksetting av tiltak som angitt i pbl. § 1-6 som ikke er i samsvar med arealbrukskategorien. Forbudet omfatter også plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg nevnt i pbl. § 20-1 første ledd bokstav j), og som ikke skal stå mer enn 2 mnd.

LNFR (L)

Bruken av området innbefatter skogbruk. Det tillates vanlig skogsdrift som hugging og tynning av skog.

Dokumenter som gis juridisk virkning gjennom henvisning i bestemmelsene

Geoteknisk rapport for området (utarbeidet i forbindelse med reguleringsplan for «Vuku – COOP marked, plan-id 2011003 i 2011) ligger vedlagt.

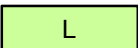
Tegnforklaring

Reguleringsplan PBL 2008

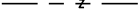
§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg

 BKB Forretning/kontor/industri

§12-5. Nr. 5 - Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift

 L LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag

Linjesymbol

- RpGrense
- RpFormålGrense
- Regulert tomtegrense
- Eiendomsgrense som skal oppheves
- Byggegrense

Punktsymboler

 Avkjørsel - både inn og utkjøring

Kartopplysninger

Kilde for basiskart: Kartbanken
Dato for basiskart: 26.09.2018
Koordinatsystem: ETRS89.UTM-32N
Høydegrunnlag: NN2000

Ekvidistanse: 1m
Kartmålestokk: 1:1000 m

0 25 50.m

Verdal
kommune

Detaljregulering

Reguleringsplan for Næringsareal
Bredingsberg

Med tilhørende reguleringsbestemmelser

Arealplan-ID:

5038_Forslag

Forslagsstiller:

Bil og Maskinservice Vuku AS

SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

SAKS-
NR

DATO

SIGN

Dato XXX Revisjon XXX

Dato XXX Revisjon XXX

Dato XXX Revisjon XXX

Kommunestyret sitt vedtak

Ny 2. gang behandling

Offentlig ettersyn fra til

2. gangs behandling

Offentlig ettersyn fra til

1. gangs behandling

Kunngjøring av oppstart av planarbeid

15.08.18 og 23.04.19

Oppstartsmøte...

06.08.18

PLANEN ER UTARBEIDET AV:

PLANKONSULENT

TEGNNR.

R001

DATO

14.06.2019

SIGN.

STBA

Det bekreftes at planen er i samsvar med kommunestyrets vedtak av

BekreftDato
Dato

PLANSJEFNAVN
Plansjef

Verdal kommune
Sakspapir

Anmodning fra IMDi om bosetting av flyktninger 2020

Saksbehandler: Anne Grete Wold Olsen E-post: anne.olsen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/4634 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for mennesker og livskvalitet	04.12.2019	17/19
Formannskap	05.12.2019	136/19
Kommunestyre	09.12.2019	122/19

Saksprotokoll i Utvalg for mennesker og livskvalitet - 04.12.2019 - 17/2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Rådmannen vurderer det som riktig å si ja til IMDi sin anmodning om å bosette 15 flyktninger i 2020, og stiller seg positiv til en eventuell tilleggsanmodning i løpet av 2020.

Rådmannens innstilling:

Rådmannen vurderer det som riktig å si ja til IMDi sin anmodning om å bosette 15 flyktninger i 2020, og stiller seg positiv til en eventuell tilleggsanmodning i løpet av 2020.

Vedlegg:

Anmodningsbrev fra IMDi

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) ber Verdal kommune om å bosette 15 flyktninger i 2020. Frist for å melde tilbake til IMDi er 20.12.19.

IMDi anmoder ikke Verdal kommune om å bosette enslige mindreårige flyktninger. Bosetting av enslige mindreårige flyktninger forutsetter et tilpasset apparat i kommunene. Verdal kommune er pr dags dato ikke rigget for dette.

Familiejenforeninger til herboende som får familieinnvandringstillatelse blir som regel ikke bosatt ved offentlig hjelp, og inngår dermed ikke i anmodningen.

Hvert år anmoder IMDi norske kommuner om å bosette flyktninger som får oppholdstillatelse i Norge. Anmodningene baserer seg på beregna behov som blir fastsatt av Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting.

Hvor mange flyktninger IMDi ber den enkelte kommune bosette er basert på et framtidig bosettingsbehov. Det er Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting som fastsetter hvor mange flyktninger det vil være behov for å bosette kommende år, på bakgrunn av tre elementer:

1. Prognose for antall flyktninger med innvilget opphold som vil bo i asylmottak ved inngangen til neste år
2. Prognose for antall flyktninger som vil komme til Norge og få opphold neste år
3. Stortingets avgjørelse om hvor mange overføringsflyktninger Norge skal ta imot kommende år

Utvalget vedtar også hvordan dette antallet skal fordeles regionalt.

Kriterier fra Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting:

- Flyktningar skal busettast i alle landsdelar – styrt og spreidd busetting.
- Resultat frå introduksjonsprogrammet over tid, samt moglegheitene for å få arbeid eller ta utdanning i regionen, skal tilleggast størst vekt.
- Kommunen sin kapasitet og kompetanse til å sikre godt integreringsarbeid skal vektleggast ved oppmodingar. Dette vert mellom anna vurdert med utgangspunkt i kommunane sitt innbyggjartal. Samanslegne kommunar vert særskilt vurdert.
- Som hovudregel skal ingen kommune oppmodast om færre enn 10 personar, med mindre det ligg føre særskilte forhold.
- Kommunar med integreringsmottak, inkludert samarbeidskommunar, skal vurderast særskilt for oppmoding om busetting.
- Det skal takast omsyn til beredskap for opp- og nedbygging av busettingskapasiteten, stabilitet i tenestetilbodet og evne til rask omstilling.
- Det skal, som hovudregel, ikkje busettast flyktningar i områder med særskilt høg del innvandrarbefolkning. Eit område nyttast her om ein kommune eller bydel.
- Det skal i størst mogleg grad sikrast kontinuitet i busettingsarbeidet.

I 2020 ber IMDI norske kommuner om å bosette om 5120 flyktninger, hvorav 140 er enslig mindreårige og 3000 er overføringsflyktninger. De tilsvarende tallene for 2019 var 5350, og i 2016 var behovet om lag 18 500. Det viser over år en prosentvis stor nedgang i behovet for bosetting. En må imidlertid påpeke at flyktninger som ble bosatt i perioden 2016-2019

fremdeles er Integrering og mangfold sitt ansvar, og at det utføres tjenester av ulik art og omfang for disse mennesker.

De som bosettes er asylsøkere som har fått opphold, og overføringsflyktninger(kvoteflyktninger) som får opphold i Norge etter avtale med FNs høgkommissær for flyktninger (UNHCR).

Over halvparten av flyktningene som skal bosettes i 2020 vil være overføringsflyktninger. Overføringsflyktninger er personer som vanligvis er registrert som flyktninger hos UNHCR, men som ikke kan tilbys en varig løsning i det landet de befinner seg i, og som derfor presenteres for overføring til et tredje land. For mange flyktninger er det umulig å returnere til hjemlandet sitt, eller å bli integrert i landet de oppholder seg i. Overføringsflyktningene kommer i all hovedsak fra DR Kongo, Sør-Sudan, Syria, Afghanistan og Eritrea.

Det er fremdeles knyttet stor usikkerhet til IMDi sine anslag. Det baseres på UDI sine til enhver tid prognoser, og prognosene kan raskt skifte. Derfor er det uforutsigbart for kommunen å vite eksakt antall hvert år. Vi vet for eksempel ikke hvor mange familiegjennforente som kommer i tillegg til ordinær bosetting.

I og med at det er langt færre bosettinger enn i 2016 og 2017, som var år med stor bosetting kreves det en tilpasning og omstilling i virksomhetsområdet. Denne prosessen, utfordringsbildet og konsekvenser knyttet til dette, er beskrevet i rådmannens forslag til budsjett 2020 og Økonomiplan 2020-2023.

Økonomiske rammevilkår:

Integreringstilskuddet utgjør sammen med tilskudd til opplæring i norsk og samfunnsfag i stor grad det økonomiske grunnlaget for kommunens bosettings- og integreringsarbeidsarbeid.

Jf. beregningsutvalget sin rapport pr. august 2018 dekket integreringstilskuddet 95,2 prosent av kommunenes utgifter til bosetting og integrering i 2017, mot 92,3 i 2016. Den største andelen av de samlede utgiftene er knyttet til kommunenes integreringstiltak og administrasjon av disse.

Foreløpige satser utarbeidet med utgangspunkt i satsene i forslaget til statsbudsjettet 2020:

Tilskudd	Bosettingsår	Sats
Integreringstilskudd	År 1 (2020)	241 000 (enslige voksne)
Integreringstilskudd	År 1 (2020)	194 300 (voksne i familie)
Integreringstilskudd	År 1 (2020)	194 300 (barn i familie)
Integreringstilskudd	År 2 (2019)	246 000
Integreringstilskudd	År 3 (2018)	174 000
Integreringstilskudd	År 4 (2017)	86 000
Integreringstilskudd	År 5 (2016)	72 000
Barnehagetilskudd	År 1 (2020)	26 600 (engangstilskudd)
Eldretilskudd	År 1 (2020)	173 800 (engangstilskudd voksne over 60 år)

Integreringstilskuddet utbetales i 5 år for flyktninger og i 5 år for de fleste som kommer som familiegjennforente.

Vurdering:

Alle flyktninger med opphold skal bo i en kommune, og bosetting og integrering er en kommunal oppgave.

Nyankomne flyktninger og familiejenforente som har behov for grunnleggende kvalifisering deltar i introduksjonsprogram. Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at krav om deltakelse blir framsatt, tilrettelegge for introduksjonsprogram. Som nyankommet regnes den som har vært bosatt i en kommune i mindre enn to år når vedtak om deltakelse i introduksjonsprogram skal treffes.

Skal kommunen lykkes med å få voksne flyktninger raskt over i arbeid eller utdanning slik loven krever er vi avhengig av et godt samarbeid med kommunale enheter og næringslivet, slik at vi har en jevn tilgang på varierte praksisplasser ut fra individuelle erfaringer og behov. Språk- og arbeidspraksis er nøkkelen til god integrering og for at vi skal lykkes bedre med arbeidet.

Integrering og mangfold har hittil i år fått 55 % av deltakere i arbeid og/ eller utdanning og kommunen har gode erfaringer med bosetting av flyktninger og deres familier, og har alltid svart ja til IMDI sin anmodning.

Verdal kommune

Ber om at brevet blir distribuert til:
Ordfører
Rådmann

Deres ref:

Vår ref: 19-07230

Dato:
24.10.2019

Anmodning om bosetting av flyktninger i 2020

Bosetting er første steg i integreringsprosessen, og rask bosetting er avgjørende for raskere oppstart av kvalifiserings- og integreringsløpet i en kommune. Kommunene gjør en god innsats for å legge til rette for rask bosetting og kvalifisering av flyktninger, slik at flere kan delta i arbeid og samfunnsliv.

Hvert år anmoder IMDi aktuelle kommuner om å bosette et bestemt antall flyktninger kommende år, på bakgrunn av nasjonale prognoser for behovet for bosetting.

Kunnskapsdepartementet har besluttet et sett med kriterier for anmodning om bosetting i 2020, se vedlegg. IMDi har, i samråd med KS, vurdert anmodningen til kommunene ut fra disse kriteriene.

På bakgrunn av dette, ber Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om at kommunen bosetter 15 flyktninger i 2020.

Kommunen skal ikke bosette enslige mindreårige.

Svar på anmodningen

Vi ber om at det kommer tydelig fram av vedtaket hvor mange flyktninger kommunen vedtar å bosette i 2020. Vi oppfordrer kommunen til å fatte vedtak i tråd med antallet det er anmodet om. Vedtaket skal ikke inkludere familieegjenforente eller inneholde andre reservasjoner.

Frist for å svare på anmodningen er 20.12.2019.

Når vedtak er fattet, bes kommunen om å:

- registrere vedtakstallet i IMDi sitt fagsystem for bosetting (IMDinett)
- sende skriftlig kopi av vedtaket til post@imdi.no med kopi til KS ved nina.gran@ks.no

Bakgrunn for tallene

De nyeste prognosene fra Beregningsgruppa for utlendingsforvaltningen viser at det er nødvendig å bosette om lag 5 100 flyktninger i Norge i 2020, inkludert 140 enslige mindreårige hvorav 40 er under 15 år.

Det beregnede bosettingsbehovet har bakgrunn i:

- prognoser over antall asylsøkere til Norge
- prognoser over antall innvilgede asylsøknader
- prognoser over antall overføringsflyktninger

- andre internasjonale forpliktelser

Prognosene og bosettingsbehovet kan endre seg gjennom året som følge av faktorene over. Den endelige bosettingen for året kan derfor bli høyere eller lavere enn det som ligger til grunn for anmodningen. Det er derfor viktig at kapasiteten til å bosette flyktninger kan justeres i tråd med behovet. IMDi vil uavhengig av dette fordele flyktninger til kommunene fortløpende.

Personer som er søkt ut til kommunen i 2019 og blir registrert som bosatt over nyttår, vil telle på kommunen sitt vedtak for 2020.

Tilskuddsordninger

- Kommuner som bosetter flyktninger, får utbetalt integreringstilskudd. Dette utbetales etter at IMDi mottar krav om tilskudd fra bosettingskommunen etter at flyktninger er bosatt. Tilskuddet skal medvirke til at kommunene har et aktivt bosettings- og integreringsarbeid for at flyktingene skal komme i arbeid, forsørge seg selv og delta i samfunnet så raskt som mulig. Integreringstilskuddet dekket 99,6 prosent av kommunenes utgifter i forbindelse med bosetting av flyktninger i 2018¹.
- Kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger, mottar et særskilt tilskudd i tillegg til integreringstilskuddet. Dette må også søkes om etter bosetting.
- Noen flyktninger har et særskilt behov for oppfølging knyttet til funksjonsnivået sitt. Kommuner som bosetter flyktninger, må derfor regne med at enkelte personer som skal bosettes har særskilte behov. Kommuner som bosetter personer med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker kan søke tilskudd fra IMDi for å dekke ekstraordinære utgifter.
- Kommuner mottar også tilskudd for voksne innvandrere som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Les mer om tilskudd på IMDi sine nettsider: <https://www.imdi.no/tilskudd/>

Kontakt

Ta kontakt med IMDi ved bosettingsteamet hvis det er spørsmål om anmodningen.

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

IMDi Midt-Norge

Rune S. Foss
regiondirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og behøver derfor ikke håndskrevet signatur.

Vedlegg 1: Kriterier for anmodning 2020

¹ Jf. Beregningsutvalgets rapport for 2018, «Utgifter til bosetting og integrering 2018»

Marius Berg - søknad om fritak fra vervet som medlem i ungdomsrådet for perioden 1. desember 2019 - 30. juni 2020

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 47692392	Arkivref: 2019/4763 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	05.12.2019	137/19
Kommunestyre	09.12.2019	123/19

Rådmannens innstilling:

1. Marius Berg fritas fra vervet som medlem i Verdal ungdomsråd i perioden 1. desember 2019 til 30. juni 2020.
2. Nytt medlem i fritaksperioden:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Tone S. Myhre har på vegne av sin sønn, Marius Berg, søkt om fritak fra vervet som medlem i Verdal ungdomsråd for perioden 1. desember 2019 til 30. juni 2020. Søknaden begrunnes med skolegang i London.

Kommunelovens § 7-9, 2. ledd har følgende ordlyd:

«Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan kommunestyret eller fylkestinget etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden. Når søknaden vurderes, skal det legges vekt på om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt. Den som ikke har nådd stemmerettsalderen, har krav på fritak hvis han eller hun søker om det.»

Marius Berg har ikke nådd stemmerettsalder, og har som nevnt over krav på fritak om han søker på det.

Marius Berg er valgt inn fra Verdalsøra ungdomsskole, og leder ved Panzer er bedt om å innhente forslag på nytt medlem i fritaksperioden, [jfr kommunelovens § 7-10, 4. ledd](#) og reglement for ungdomsrådet pkt. 2. Forslag vil bli lagt fram i formannskapetets eller kommunestyrets møte.

Rådmann vil ut ifra ovenstående tilrå at søknaden om fritak fra Marius Berg i perioden 1. desember 2019 til 30. juni 2020 innvilges.

PS 124/19 Orienteringer

Spørsmål til ordfører fra Arvid Wold (MDG) - Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Saksbehandler: E-post: Tlf.:	Arkivref: - /000
---	----------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	09.12.2019	125/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Arvid Wold (MDG) har stilt følgende spørsmål til ordfører:

«Bakgrunn for spørsmålet

Det vises til saken om SNK og Stiklestadspelet som har kommet brått og medført stor mediaoppmerksomhet og heftig debatt. SNKs virksomhet er kompleks og omfatter bl.a regional museumsdrift og -forvaltning, arrangøransvar for Spelet og olsokdagene, hoteldrift, daglig drift som sentralt møtested mm. Det har en foretaksform som AS, som synes å gi begrenset allment og politisk innsyn og innflytelse. Samtidig er det slik at SNK vil være en sentral aktør mht planlegging og gjennomføringen av 1000-årsmarkeringen i 2030. Oversikt over antall ansatte, deres funksjon, arbeidsinstruks og faktiske kompetanse synes vanskelig å framskaffe. Likeså full innsikt i økonomi som helhet, innen de ulike virksomhetsområder, økonomiske sløyfer og sammenhenger som f.eks hvordan Spelet belastes kostnader ved innlosjering av spelaktører på hotellet etc. På dette området får man inntrykk av at det henvises til media når det gjelder innhenting og formidling av deler av faktagrunnlaget.

Nå er det tid og anledning å sikre rigging av SNK slik at selskapet er best mulig rustet til å ha en sentral rolle i planlegging og gjennomføring av 1000-årsmarkeringen. Dette peker mot at det

burde vært gjennomført en grundig forvaltnings- og økonomirevisjon av SNK i nær framtid, enten i regi av Kontrollkomiteen eller formannskap/kommunestyre direkte hvis det er mulig og hensiktsmessig.

Spørsmål 1.

Har ordføreren og Verdal kommune med 50 % eierandel i dag tilstrekkelig innsikt i SNKs kompetanse og funksjonering som sentral aktør henimot 1000 - årsmarkeringen ?

Spørsmål 2.

Hvis ikke, vil Verdal kommune ved ordføreren få utarbeidet et egnet mandat som grunnlag for en grundig forvaltnings- og økonomirevisjon av SNK, å få den gjennomført og komme tilbake til formannskap/kommunestyre med resultatet ?

Spørsmål 3.

Hvordan vurderer ordføreren i så fall muligheten for å gå i tospann med Fylkeskommunen ved en slik gjennomgang.»

Ordfører vil besvare spørsmålet i møtet.

Interpellasjon fra Tore Landstad (FRP) - statlig finansiering av omsorgstjenestene

Saksbehandler: E-post: Tlf.:	Arkivref: - /
---	-------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	09.12.2019	126/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Tore Landstad (FRP) har fremmet slik interpellasjon til ordfører:

«Deltakelse i forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene

Fremskrittspartiet er opptatt av at eldre og personer med behov for pleie skal få best mulige omsorgstjenester i Verdal kommune. I årene som kommer vil det bli flere personer som får behov for pleie og hjelp i kommunen. Verdal FrP mener derfor man må prøve ut nye løsninger i kommunen, som kan bidra til å utvikle omsorgstjenestene, og som sikrer at eldre og personer med behov for pleie får gode og trygge tjenester.

Fremskrittspartiet ønsker derfor at Verdal kommune skal delta i regjeringens forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene. I dette forsøket er det staten som finansierer omsorgstjenestene i kommunene, og midlene øremerkes. Forsøket omfatter alle omsorgstjenester og startet opp i 2016. seks kommuner har så langt deltatt i forsøket. Disse kommunene melder om gode erfaringer, og trekker blant annet frem økt brukermedvirkning, at ansatte har fått økt sin kompetanse og forstår brukernes behov bedre, og bedre samarbeid innad i kommunen. Kommunene mener de også gjennom forsøket kan gi brukerne bedre og hyppigere vedtak om tjenester.

Forsøket styrker ikke bare omsorgstjenestene faglig i kommunene som deltar. Gjennom dette forsøket vil kommunene også få et inntektpåslag tilsvarende fire prosent av netto driftsutgifter på omsorgsområdet (begrenset oppad til 28 mill. kroner per år). Disse midlene skal benyttes til å styrke omsorgstjenestene. Dette vil gi bedre tjenester til brukerne i kommunen. Og på denne måten vil forsøket også gi Verdal kommune en økt mulighet til å prioritere omsorgstjenestene.

Verdal FrP vil med bakgrunn i dette foreslå at følgende vedtak fattes:

1. Verdal kommune søker om deltakelse i forsøksprosjektet med statlig finansiering av omsorgstjenestene innen søknadsfristen 1.februar 2020.»

Ordfører vil besvare interpellasjon i møtet.